भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरुको
संक्षिप्त परिचय
एवं

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

पुस्तिका

(आ.व. २०69।०70)

नेपाल सरकार
भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय
योजना, अनुगमन तथा मूल्यांकन महाशाखा
सिंहदरवार, काठमाण्डौ
२०70

प्रकाशकः

नेपाल सरकार
भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय
योजना, अनुगमन तथा मूल्यांकन महाशाखा, सिंहदरवार,
काठमाण्डौ, नेपाल ।
फोन नः ४२११७९७
फ्याक्स नः ४२११७०८
ईमेलः info@molrm.gov.np
वेभः www.molrm.gov.np

सम्पादन मण्डलः

सह-सचिव, कृष्णराज बि.सी.	-	संयोजक
उप-सचिव, कृष्णप्रसाद सुवेदी	-	सदस्य
उप-सचिव, नवराज सुवेदी	-	सदस्य
प्रमुख नापी अधिकृत, गणेशप्रसाद भट्ट	–	सदस्य
उप-सचिव, कमल तिमल्सिना	–	सदस्य
उप-सचिव (योजना शाखा), गणेश आचार्य	–	सदस्य-सचिव

सहयोगीः

नापी अधिकृत, गोपालकृष्ण खर्बुजा
शाखा अधिकृत, अकबर प्रधान

कम्प्युटर ले-आउट तथा डिजाइनः

राजेन्द्र पोखरेल, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय

सर्वाधिकार - भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय
सिंहदरवार, काठमाण्डौ ।

मुद्रण संख्या - ५०० प्रति

माघ, २070

मा. ऋद्धिबाबा प्रधान
मन्त्री
भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय

नेपाल सरकार

फोन : ०१-४२११७६०
फ्याक्स: ०१-४२११७०८

निजी सचिवालय
सिंहदरवार, काठमाडौं ।

शुभकामना

मूलुकको आर्थिक समृद्धि तथा लोकतन्त्रको संस्थागत विकासका लागि राज्यको स्थायी स्रोतको रुपमा रहेको भूमिको समुचित उपयोग हुन आवश्यक छ । यसैगरी विश्वव्यापीकरण र सूचना तथा प्रविधिको क्षेत्रमा भएको विकास सँगसँगै भूमि सम्बन्धी राज्यका गतिविधिहरुलाई समेत नागरिक समक्ष सरल, सहज र पारदर्शी रुपमा जानकारी गराउनु पर्ने हुन्छ । भूमिसँग सम्बन्धित राज्यका निकायहरुद्वारा सम्पादन गरिएका कार्यहरुप्रति सु-सूचित हुन पाउने प्रत्येक नागरिकको मौलिक हक भएको सन्दर्भमा भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयले आफू र मातहतका निकायहरुबाट भए, गरेका गतिविधि तथा क्रियाकलापहरु समेटेर प्रकाशन गर्न लागेको आर्थिक वर्ष 2069/070 को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदनमा शुभकामना व्यक्त गर्ने अवसर प्राप्त हुँदा मलाई खुशी लागेको छ ।

यस पुस्तकको माध्यमद्वारा मन्त्रालय तथा अन्तर्गत निकायहरुको चिनारी, संगठनात्मक संरचना, जिल्लागत विवरणको साथै ती निकायहरुबाट संचालित आयोजनाहरुको वार्षिक भौतिक एवं वित्तीय विवरण, जिल्लागत विवरण र मन्त्रालयसँग सम्बन्धित मुद्दा उपर सम्मानीत सर्वोच्च अदालतबाट भएका फैसला समेत समावेश भएको यो पुस्तिका मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरु तथा मन्त्रालय अन्तर्गत निकायहरुबाट भए, गरेका कार्यहरुको जानकारी राख्न चाहने सबै महानुभावहरुको साथै स्वतन्त्र अध्येता समेतलाई उपयोगी सिद्ध हुनेछ भन्ने मैले विश्वास लिएको छु ।

अन्तमा, अथक परिश्रम र लामो अनुभवको आधारमा तयार गरिएको मन्त्रालयको मुखपत्रको रुपमा रहेको यस पुस्तकको प्रकाशनले आगामी दिनमा पनि निरन्तरता पाउनेछ भन्ने मैले ठानेकोछु । साथै प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा आ-आफ्नो तर्फबाट सकारात्मक भूमिका निर्वाह गर्नुहुने संलग्न सबै राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरुको सराहनीय प्रयासको सम्मान गर्दै हार्दिक बधाई तथा शुभकामना व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद।

ऋद्धि बाबा प्रधान
मन्त्री

माघ 2070

नेपाल सरकार
भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय
(...................................... शाखा)

फोनः ४२११६६६
४२११६३२
४२११८४३
४२११७१३
४२११८३३
फ्याक्सः ४२११७०८

सिंहदरवार, काठमाडौं

पत्र संख्या :-

चलानी नं. :-

विषयः शुभकामना मन्तव्य

भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायहरुद्वारा संचालित वार्षिक कार्यक्रम तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धमा सबै पक्षलाई जानकारी गराउने उद्देश्यले आ. व. 2069/070 को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तिका प्रकाशन गर्न पाउँदा खुशीको अनुभूति गरेको छु ।

यस मन्त्रालयबाट हाल प्रवाह भई रहेका जनतासँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध राख्ने भूमिसँग सम्बन्धित सेवाहरु वैदिककालदेखि नै शुरु भएको पाईन्छ । मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायहरुबाट कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयन गरी नतिजामूलक उपलब्धी हासिल गर्ने तर्फ थप क्रियाशील हुनुपर्ने देखिन्छ । साथै आधुनिक सूचना र प्रविधिको विकाससँगै मन्त्रालय वा अन्तर्गत निकायहरुबाट प्रवाह हुने सेवा सूचनालाई पारदर्शी, गुणस्तरयुक्त, सरल र सहज बनाउन, सेवा प्रवाहको प्रकृति, मौजुदा जनशक्तिको क्षमता र सीमित भौतिक तथा वित्तीय साधन स्रोतको उपलब्धताका बाबजुद पनि तुलनात्मक रुपमा सन्तोषजनक प्रगति हासिल भएको पाउँदा मलाई खुशी लागेको छ ।

यस वार्षिक पुस्तिकामा मन्त्रालय एवं अन्तर्गत निकायहरुको चिनारी, सांगठनिक संरचना र ती निकायहरुबाट सञ्चालन भएका विकास आयोजना/कार्यक्रमहरुको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति, जिल्लास्थित मालपोत, नापी तथा भूमिसुधार कार्यालयहरुबाट भए गरेका मुख्य कार्यहरु लगायत सूचनामूलक विवरणहरु समेत समावेश भएकाले मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरु र मन्त्रालयको समग्र क्रियाकलापउपर जिज्ञाशा एवं जानकारी राख्न चाहने सबै सरकारी तथा गैर सरकारी निकाय र शुभेच्छुक महानुभावहरु तथा स्वतन्त्र अध्येताहरु समेत लाभान्वित हुनु हुनेछ भन्ने मैले विश्वास लिएको छु ।

अन्तमा, यो वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तिका तयारी गर्ने सिलसिलामा आवश्यक पर्ने सूचना, तथ्याङ्क एवं विवरणहरु उपलब्ध गराई सहयोग पुर्‍याउनु हुने मन्त्रालय र अन्तर्गत विभागहरु/कार्यक्रम/आयोजनाहरु तथा केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरु र यस प्रतिवेदनलाई संयोजनको भूमिका निर्वाह गर्नुहुने मन्त्रालयको योजना तथा कार्यक्रम शाखाका कर्मचारी एवं मस्यौदा कार्य समितिका सदस्यहरुलाई हृदयदेखि धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

कृष्णराज बि. सी.
निमित्त सचिव

विषय सूची

खण्ड कः परिचय.. 1

१. भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय..3

१.१ पृष्ठभूमिः 3

१.२ उद्देश्यहरु 5

1.3 संगठन संरचना तथा दरबन्दी विवरण.. 5

१.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम..6

१.5 आ.व. ०६९/७० को कुल बजेट र खर्चको स्थिति.. 9

2. भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग..11

2.१ पृष्ठभूमिः..11

2.2 उद्देश्यहरु 12

2.3 संगठन संरचना तथा दरबन्दी विवरण.. 12

2.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम..13

२.5 आ. व. 069/70 को कूल बजेट र खर्चको स्थिति.. 15

3. नापी विभाग.. 17

3.१ पृष्ठभूमि.. 17

3.२ उद्देश्यहरु 17

3.3 संगठन संरचना तथा दरबन्दी विवरण..18

3.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम.. 19

3.5 आ. व. 069/70 को कूल बजेट र खर्चको स्थिति..20

4. भूमि-व्यवस्थापन प्रशिक्षण केन्द्र 21

4.1 पृष्ठभूमि.. 21

4.२ उद्देश्यहरु 21

4.3 संगठन संरचना तथा दरबन्दी विवरण.. 22

4.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम.. 22

5. भू-सूचना तथा अभिलेख विभाग.. 23

5.१ पृष्ठभूमि.. 23

5.2 उद्देश्यहरु 24

5.3 संगठन संरचना तथा दरबन्दी विवरण..24

5.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम..24

6. राष्ट्रिय भू–उपयोग आयोजना 25
6.१ पृष्ठभूमि 25
6.२ उद्देश्यहरु 25
6.3 संगठन संरचना तथा दरबन्दी विवरण 26
६.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम 28
खण्ड खः विकास कार्यक्रमहरुको प्रगति विवरण 29
1. भूमिसुधार कार्यक्रम, मुक्त कमैया तथा हलिया पुनस्थापन कार्यक्रम 31
1.१ मुक्त कमैया पुनःस्थापन कार्यक्रम 31
1.१.१ पृष्ठभूमि 31
1.१.2 उद्देश्यहरु 32
1.1.3 कानूनी व्यवस्था 32
1.१.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम 32
1.१.5 वार्षिक प्रगति विवरण 33
1.२ मुक्त हलिया पुनःस्थापन कार्यक्रम 34
1.२.१ पृष्ठभूमि 34
1.2.2 उद्देश्यहरु 34
1.२.3 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम 34
1.२.4 कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति विवरण 35
2. भू-सूचना तथा अभिलेख कार्यक्रम 37
2.1 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम 37
2.2 वार्षिक प्रगति विवरण 40
2.3 आ. व. 069/70 को कूल बजेट र खर्चको स्थितिः 42
3. मालपोत अभिलेख सुरक्षा तथा सुदृढीकरण कार्यक्रम 44
३.1 आ. ब. ०६९/७० को बार्षिक प्रगति विवरण 44
3.2 आ. व. 069/70 को कूल बजेट र खर्चको स्थितिः 45
4. राष्ट्रिय भू-उपयोग आयोजना 48
4.1 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रमः 48
4.2 आ. व. ०६९/७० को वार्षिक प्रगति विवरण 48
5. कित्तानापी कार्यक्रम 51
5.१ कित्ता नापी 51
5.1.1 पृष्ठभूमि 51

5.1.2 उद्देश्यहरु 52
5.1.3 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम 52
5.1.4 वार्षिक प्रगति विवरण 54
5.2 नापी कार्यालय सुदृढीकरण कार्यक्रम 58
5.2.1 पृष्ठभूमि 58
5.2.2 उद्देश्य 58
5.2.3 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम 58
5.2.4 कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति विवरण 59
6. स्थलरुप नापी कार्यक्रम 62
6.1 स्थलरुप नापी महाशाखा 62
6.1.1 पृष्ठभूमि 62
6.1.2 उद्देश्यहरु 63
6.1.3 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रमः 64
6.1.4 वार्षिक प्रगति विवरण 64
6.2 राष्ट्रिय भौगोलिक सूचना पूर्वाधार आयोजना 70
6.2.1 पृष्ठभूमि 70
6.2.2 उद्देश्यहरु 70
6.2.3 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रमः 71
6.2.4 वार्षिक प्रगति विवरण 71
7. खगोल तथा भू-मापन महाशाखा 76
7.1 पृष्ठभूमि 76
7.2 उद्देश्यहरु 76
7.3 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम 76
7.4 वार्षिक प्रगति विवरण 77
8. भूमि व्यवस्थापन प्रशिक्षण केन्द्र 83
8.1 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम 83
8.2 वार्षिक प्रगति विवरण: 83
8.4 वित्तीय प्रगति विवरण 86
खण्ड गः जिल्लागत विवरण 90
1.भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग अन्तर्गत 92

1.1 मालपोत कार्यालयहरु अन्तरगत मुद्दाको विवरण 92
1.2 मालपोत कार्यालयहरु अन्तरगत राजश्व असुलीको विवरण 97
1.३ रजिष्ट्रेशन छुट अन्तर्गत छुट राजश्व रकमको विवरण 102
1.४ रजिष्ट्रेशन छुट अन्तर्गत छुट पारित लिखत सम्बन्धी विवरण 107
1.५ मालपोत कार्यालयहरुको भवन तथा जग्गा सम्बन्धी विवरण 113
1.६ मालपोत कार्यालयहरुको भौतिक सम्पत्ति सम्बन्धी विवरण 120
1.७ सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गाको बिवरण 125
1.८ निजी जग्गा सम्बन्धी बिबरण 129
1.९ गुठी जग्गा सम्बन्धी विवरण 134
1.१० जग्गाधनी तथा कित्ता संख्याको विवरण 139
1.११ जग्गाधनी श्रेस्ता सम्बन्धी विवरण 143
१.1२ जिल्लास्थित नापी कार्यालयले ५% अन्तर्गत प्राप्त गरेको रकम 148
१.1३ जिल्लास्थित मालपोत कार्यालयले ५% अन्तर्गत प्राप्त गरेको रकम 158
१.1४ जिल्लास्थित भूमिसुधार कार्यालयले ५% अन्तर्गत प्राप्त गरेको रकम 168
2. नापी विभाग अन्तर्गत 171
2.1 जिल्ला स्थित नापी कार्यालयमा विद्यमान कर्मचारीको स्थिति 171
2.2 आ. व. २०६९/७० को जिल्ला अनुसार फिल्ड बुक उतार, नक्सा बिक्रि, क्षेत्रफल चेक, रेखाकंन र कित्ताकाटको संख्यात्मक विवरण 174
2.3 जिल्ला अनुसार नक्सा बिक्रि र नक्सा ट्रेस सम्वन्धी विवरण 177
2.4 जिल्लास्थित कार्यालयहरुको भवन तथा सवारी साधन सम्बन्धी विवरण 180
2.5 नापी विभाग अन्तर्गत केन्द्रको भवन तथा सवारी साधनको विवरण 184
खण्ड घः विविध 187
1. सुकुम्बासी समस्या समाधान आयोग 189
2. मन्त्रालयसँग सम्बन्धित आ. व. 069/70 को फैसला कार्यान्वयनको स्थिति 194
3. मन्त्रालयका शाखा/महाशाखाहरुको कार्यविवरण 195
४. क्षेत्रफल परिवर्तन एकाई 207
अनुसूचीहरु 208
1. संगठनात्मक संरचना 210
2. मन्त्रालयमा कार्यरत पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरुको सम्पर्क नम्बर 216
3. समीक्षा कार्यतालिका 219
4. अघिल्ला अंकका विविध खण्डमा समाविष्ट प्रमुख विवरणहरुः 220

खण्ड कः परिचय

१. भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय

१.१ पृष्ठभूमिः

नेपालमा बैदिककाल देखि नै भूमिलाई राज्यको अधिनमा राखी भूमिको उपभोग गर्नेले निश्चित कर राज्यलाई वुझाउनु पर्ने प्रचलन थियो । जग्गाको उपयोग गरेवापत मालपोत असुली गर्ने कार्य कहिलेदेखि भयो भन्ने यथार्थ अभिलेख आधिकारिक रुपमा नपाइएता पनि भूमिकर उठाउने कुरा ऋग्वेद र अथर्ववेदमा समेत उल्लेख भएको पाईन्छ । नेपालमा महिषपाल तथा किराँतको शासनकालमा जग्गाधनी पूर्जा जस्तै "लेख्य" नामको प्रमाण दिइन्थ्यो र उत्पादन अनुसार जग्गाको कुत तिर्नु पर्ने व्यवस्था थियो । लिच्छवीकालमा "अधिकरण" नामक अड्डावाट जिन्सीको रुपमा जग्गाको तिरो असुली हुने गर्दथ्यो र जग्गाको प्रशासन विकेन्द्रित थियो । त्यसवेला गाउँका पाञ्चालीले जग्गाको प्रशासन गर्दथे। यस्तै मल्लकालीन समयमा पनि भंसार, व्यापार, प्रशासनिक र भूमि क्षेत्रमा निकै राम्रो सुधार भएको अभिलेखबाट थाहा हुन्छ । राजा राम शाहले जग्गा प्रशासनमा हले, पाटे, कोदाले, माटो मुरी, विजन, माना आदिको आधारमा जग्गाको इकाई तोकी लगत राख्ने व्यवस्था गरेका थिए भने राजा जयस्थिति मल्लले जग्गा नापजाँच गराउने र विर्ता जग्गा विक्री गर्न र बन्धक राख्न पाउने नियम बसालेका थिए ।

सरकारी श्रेस्ता राख्नको निमित्त वि.स. १८७१ मा लाल ढड्डा र वि. सं. १८७९ मा मोठ ढड्डा प्रयोग गरेको पाइन्छ । लाल ढड्डा र मोठ ढड्डा राजश्व र प्रशासकीय खर्च हिसाव राख्ने र किपट व्यवस्थित सर्भेक्षण अभिलेख हुन् । वि.सं. १९०३ मा राणा शासनको उदय भएपछि बेलायत सरकारले आर्थिक प्रशासनिक क्षेत्रमा सहायता प्रदान गर्न थालेपछि नेपालमा पनि व्यवस्थित रुपले राज्य व्यवस्थाका संरचनाहरुको सुधार गर्ने क्रममा भूमिव्यवस्थापनको क्षेत्रमा पनि केही हदसम्म सुधार भएको पाइन्छ ।

वि. सं. १९१० मा मुलुकी ऐन लागू भएपछि मालपोत असुली, तहसिलका लागि जग्गा नापजाँच गर्ने कानूनी व्यवस्था भएदेखि जग्गाको लगत तयार पार्ने कार्य हुँदै आएको थियो ।

वि.सं. १९३० देखि तराईका जग्गा र पहाडका खेतहरु जंजिरले र पहाडी क्षेत्रका अन्य जग्गाहरु जहाँ जे जस्तो औजार प्रयोगमा थियो सोही बमोजिम हले, पाटे, कोदाले किसिम कायम गरी जग्गाको व्यवस्थित अभिलेख राख्ने क्रमको थालनी भयो । जग्गा प्रशासनको लागि वि.सं. १९५३ मा माल अड्डा स्थापना गरियो ।

वि.सं. १९५९ सालमा कर्मचारीलाई तलब खुवाउन र वक्यौता असूली गर्न खडा भएको "तहसिल कार्यालय" लाई माल अड्डामा गाभिएको थियो । त्यसै वर्ष मधेश माल सवाल लागु गरियो । तत्कालीन व्यवस्था अनुसार तराईमा जिमिन्दार, पटवारी र पहाडतर्फ जिम्मावाल र मुखियावाट जग्गा प्रशासन अन्तर्गत जग्गाको लगत तयार गर्ने तथा तिरो असुल गर्ने र भूमिकर उठाउने प्रचलनको थालनी भएको थियो । वि.सं. १९६० मा चन्द्र शमशेरले जग्गालाई अवल, दोयम, सीम र चाहार गरी ४ वर्गमा वर्गीकरण गरी वि.सं. १९६४ मा सर्पट नापी पछि

जग्गाको किसिम अनुसार तिरो लगाइयो ।

तराईमा जिमिन्दार, पटवारी र पहाडतर्फ जिम्मावाल र मुखियाबाट जग्गा प्रशासन अन्तर्गत कार्य गराउने र उनीहरुबाट भूमिकर उठाउने प्रचलनको थालनी भएको थियो । वि.सं. १९६८ सालमा जग्गाको व्यवस्थित लगत राख्ने प्रयासको थालनी संगै जग्गाको अठसट्टा राख्ने कार्यको शुरुवात भएको पाइन्छ । वि.सं. १९७१ देखि तराईमा छुटफूट लगत लिने व्यवस्था गरियो जसलाई एकहर्पिका नामले चिनिन्छ। वि.सं. १९७८ मा पोता रजिष्ट्रेशन अड्डा स्थापना भएपछि घरजग्गाको हक हस्तान्तरण प्रक्रिया लिखतवाट हुन थालेको पाइन्छ । माल अड्डामा गई घरजग्गाको रजिष्ट्रेशन पारित गर्ने कार्यको शुरुवात १९७९ साल वैशाख १ गतेवाट भएको अभिलेखमा उपलब्ध छ। जग्गा प्रशासन सम्बन्धी कार्यका साथै सरकारी आर्थिक कारोवारको काम पनि माल अड्डा मार्फत हुन थालेको पाइन्छ ।

नापी सम्बन्धी काम राणा शासन कालमा सैनिक कार्यका लागि गरिन्थ्यो । त्यसैले नापी विभाग पनि रक्षा मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको थियो । वि.स. १९८० सालतिरबाट रक्षा मन्त्रालय मातहतमा नापीको एउटा सानो टुकडीबाट नक्सा श्रेस्ता व्यवस्थापन तथा जंगीकार्य समेतको लागि नक्सा बनाउन नापजाँच शुरुवात गरिएको थियो । वि. सं. १९८० मा भक्तपुर जिल्लामा कित्ता नापी शुरु भयो । भूमिको समुचित व्यवस्थापन गर्ने क्रममा नेपालमा वि.सं. १९८५ देखि वि.सं. १९९० सम्ममा जग्गा नापजाँच गर्ने कार्य भएको थियो । वि.सं. १९९६ मा काठमाण्डौंमा नापी गोश्वाराको स्थापना भै भूमिको वास्तविक लगत तयार पार्ने कार्यको शुरुवात गरियो ।

वि.सं. २००७ सालको राजनीतिक परिवर्तन पछि राज्यको आय र व्ययको सार्वजनिकीकरण गर्ने व्यवस्थाको थालनी भयो । वि.सं. २००८ सालको पहिलो बजेटमा कुल राजश्वको ५० प्रतिशत भन्दा बढी योगदान मालपोतको राजश्व रहेको थियो । भूमिप्रशासनलाई व्यवस्थित गर्न वि.सं. २००८ सालमा भूमिदारी अधिकार प्राप्ति कानूनको मस्यौदा र भूमि जाँच कमिशन गठन गरिएको थियो । वि.सं. २००८ मै विर्ता उन्मूलनको स्वीकृति प्रदान गरी "विर्ता खारेजी बन्दोवस्त अड्डा" को स्थापना गरियो । वि.सं. २००८।१।६ मा भएको घोषणामा गणेशमान सिंह खाद्य, कृषि तथा भूमिव्यवस्था मन्त्री थिए । वि.सं. २००९ श्रावण ३० गते गठन भएको परामर्शदात्री सरकारमा खड्गमान सिंहले सम्हालेको विभागमा परराष्ट्र, मालपोत र वन रहेको थियो । वि.सं. २००९ सालमा नारदमुनी थुलुङको अध्यक्षतामा भूमि समस्या अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न भूमिसुधार कमिशनको गठन भयो । त्यसैगरी २००९ सालमै चन्द्रवहादुर थापालाई मालपोत र वन विभागको प्रमुखको रुपमा तोकेको पाइन्छ ।

वि.सं. २०११ साल तिर मालपोत तथा वन मन्त्रालयबाट भूमिप्रशासन सम्बन्धी कार्य सम्पादन हुने गरेको व्यहोरा त्यसबेलाको नेपाल गजेटमा प्रकाशित सूचनाबाट थाहा पाउन सकिन्छ । वि.सं. २०१२ सालमा निरजराज भण्डारी र रामचन्द्र मल्होत्रालाई सेक्रेटरी र डेपुटी सेक्रेटरीको रुपमा तोक्दा तोकिएको निकायको रुपमा अर्थ तथा मालपोत विभाग थियो ।

त्यतिवेलाका गोश्वारालाई अहिलेको विभागस्तरको कार्यक्षेत्र तोकेको पाइन्छ । वि.सं. १९९६ मा स्थापना भई वि.सं. २०१३ सम्म मालपोत विभाग अन्तर्गत रहेको काठमाण्डौ नापी गोश्वारा वि.सं. २०१४ सालमा नापी विभागको स्थापना पश्चात सोही विभाग अन्तर्गत रहेको थियो । वि.सं. २०१८ साल देखि जग्गा प्रशासनको लागि ७५ जिल्लामा माल अड्डाहरु स्थापना गरिएको पाइन्छ।

भूमिप्रशासनलाई व्यवस्थित गर्न वि.सं. २००८ मा भूमिदारी अधिकार प्राप्ति कानूनको मस्यौदा र भूमि जाँच कमिशन गठन, वि.सं. २००९ मा नारदमुनी थुलुङको अध्यक्षतामा भूमिसुधार कमिशनको गठन, २०१३ मा जग्गा र जग्गा कमाउने लगत खडा गर्ने ऐन, २०१४ मा भूमिसुधार ऐन, २०१६ मा विर्ता उन्मुलन ऐन, २०१९ मा जग्गा (नापजांच) ऐन, २०२१ मा भूमि सम्बन्धी ऐन, २०३३ मा गुठी संस्थान ऐन तथा २०३४ मा मालपोत ऐन जारी भई कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था भएको पाईन्छ ।

त्यसबेला सरकारको कार्य विभाजन सन्दर्भमा वि.सं. २०१५ आश्विन ६ गते देखि श्री ५ को सरकार (कार्य विभाजन) नियमहरुद्वारा सरकारको कार्य विभाजन गर्ने कार्यको शुरुवात व्यवस्थित रुपमा भएको पाईन्छ । जसअनुसार वि.सं. २०१५ देखि वि.सं. २०१७ सम्म मालपोत तथा भूमिकर र रजिष्ट्रेशन सम्वन्धी कार्य अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको देखिन्छ भने सरकारी तथा वन क्षेत्रको सर्भे र भूमिसुधार सम्वन्धी कार्य खाद्य, कृषि, नहर तथा वन मन्त्रालयले गरेको देखिन्छ । त्यसैगरी वि.सं. २०१७ देखि वि.सं. २०२१ सम्म मालपोत तथा भूमिकर, रजिष्ट्रेशन, गुठीहरु, सर्भे तथा नापी, विर्ता र भूमिसुधार सम्वन्धी कार्य अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत सम्पादन भएको पाईन्छ । वि.सं २०२१ देखि २०२४ सम्म भूमिसुधार मन्त्रालय अस्तित्वमा आएको देखिन्छ भने वि.सं. २०२४ देखि २०३८ सम्म भूमिसुधार, कृषि तथा खाद्य मन्त्रालयको रुपमा परिवर्तन भएको देखिन्छ । यसैगरी वि.सं. २०३८ देखि २०4२ सम्म भूमिसुधार मन्त्रालय पुनः अस्तित्वमा आएको देखिन्छ भने वि.सं. २043 देखि यस मन्त्रालयको नाम परिवर्तन भई भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयको रुपमा हालसम्म रहिआएको छ ।

१.२ उद्देश्यहरु

१. भूमि तथा भूमि स्रोतको अधिकतम उपयोगको वातावरण सिर्जना गर्ने ।
२. सामाजिक तथा आर्थिक रुपले पछाडि परेका वा पारिएका वर्गको भूमिमा पहुँच बढाउने ।
३. भूमि प्रशासनसम्बन्धी सेवालाई सरल, सहज, पारदर्शी तथा प्रभावकारी तुल्याउने ।
४. विकास तथा पूर्वाधार निर्माणका लागि आवश्यक नापनक्सा, सेवा तथा भौगोलिक सूचनाहरुको सर्वसुलभता सुनिश्चित गर्ने ।

1.3 संगठन संरचना तथा दरबन्दी विवरण

मन्त्रालयको विद्यमान संगठनसंरचना अनुसार (तीन) वटा महाशाखा र ११ (एघार) वटा

शाखाहरु रहेको र ती शाखा/महाशाखाहरुको कार्य विवरण विविध खण्डमा समावेश गरिएको छ साथै मन्त्रालयको दरबन्दी स्थिति समेटिएको संगठनात्मक संरचना अनुसूची – 1 मा संलग्न छ ।

आ. व. 069/70 मा मन्त्रालयको स्वीकृत दरबन्दीको विवरण देहायअनुसार रहेको छ।

क्र.सं	पद/श्रेणी	मन्त्रालय	क्र.सं	पद/श्रेणी	मन्त्रालय
१.	रा.प.विशिष्ठ	१	11.	रा.प.अनं.प्रथम(प्र.)	14
२.	रा.प.प्रथम	२	12.	रा.प.अनं.प्रथम (लेखा)	2
३.	रा.प.प्रथम (प्रा) सर्भे	१	13.	रा.प.अनं.प्रथम(विवध)	४
४.	रा.प.द्वितीय	7	14.	रा.प.अनं.द्वितीय (प्र)	4
५.	रा.प. द्वितीय (प्रा.सर्भे)	१	15.	रा.प.अनं. द्वितीय (कम्प्यूटर)	२
६.	रा.प. द्वितीय (कानून)	१	16.	हलुका सवारी चालक	५
	रा.प.तृतीय (प्र.)	8	17.	कार्यालय सहयोगी	१०
८.	रा.प.तृतीय (प्रा.सर्भे)	१			
9.	रा.प.तृतीय (लेखा)	1			
10.	रा.प.तृतीय (विवध)	१	कूल		65

१.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम

1.4.1 कार्यक्षेत्र

नेपाल सरकार, कार्य विभाजन नियमावली, २०६9 अनुसार यस मन्त्रालयलाई तोकिएको कार्यक्षेत्र देहायबमोजिम रहेको छ ।

- भूमिसुधार तथा व्यवस्थासम्बन्धी नीति, योजना तथा कार्यक्रमको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन;
- मालपोत र रजिष्ट्रेसन;
- जग्गा दर्ता, मूल्याङ्कन, जग्गा प्रशासन र राजस्व सङ्कलन;
- सरकारी जग्गा र सार्वजनिक जग्गाको अभिलेख व्यवस्थापन तथा संरक्षण;
- भूमिसम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन;
- अन्तर्राष्ट्रिय सीमा र सीमास्तम्भको निर्माण, पुनःस्थापना तथा मर्मतसम्भार;
- जग्गा नापजाँच सम्बन्धी प्रशासन;
- अनिवार्य बचत योजना, ऋण वितरण तथा असुली;

- जियोडेटिकल नापी, टोपोग्राफिक नक्सा तयारी र हवाई सर्वेक्षणलगायत नाप नक्सासम्बन्धी कार्य;
- गुठी संस्थान र सार्वजनिक गुठी अन्तर्गतको जग्गा व्यवस्थापन;
- सुकुम्बासी समस्या;
- मुक्त कमैया, कम्लहरी र हलिया व्यवस्थापन;
- भू-उपयोगसम्बन्धी नीति तथा व्यवस्थापन;
- भौगोलिक सूचना पूर्वाधार;
- भू-सूचना तथा अभिलेख;
- सरकारी तथा पर्ती जग्गा अभिलेख, संरक्षण;
- अन्य मन्त्रालयको कार्य विभाजनमा नपरेका भूमिसम्बन्धी विषय;
- नेपाल इन्जिनियरिङ सेवाको सर्भे समूहको सञ्चालन।

1.4.2 कार्यक्रम

भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयबाट आ. व. 069/70 मा देहाय बमोजिम आठवटा कार्यक्रमहरु सञ्चालन भएका थिए ।

1. भूमिसुधार कार्यक्रम, मुक्त कमैया तथा मुक्त हलिया पुनःस्थापना कार्यक्रम (P_1)
2. भू-सूचना तथा अभिलेख कार्यक्रम (P_1)
3. मालपोत अभिलेख सुरक्षा तथा सुदृढीकरण कार्यक्रम (P_1)
4. राष्ट्रिय भू-उपयोग आयोजना (P_1)
5. कित्ता नापी तथा नापी कार्यालय सुदृढीकरण कार्यक्रम (P_1)
6. स्थलरुप नापी तथा राष्ट्रिय भौगोलिक सूचना पूर्वाधार कार्यक्रम (P_1)
7. खगोल तथा भू-मापन कार्यक्रम (P_1)
8. भूमि व्यवस्थापन प्रशिक्षण कार्यक्रम (P_2)

मन्त्रालय अन्तर्गत आ. व. २०६9÷070 मा सञ्चालित पहिलो प्राथमिकता (P1) मा परेका ७ वटा आयोजना÷कार्यक्रम र दोस्रो प्राथमिकता (P2) मा परेका १ वटा कार्यक्रम गरी कूल ८ वटा कार्यक्रमहरुको समग्र प्रगति निम्नानुसार छ।

क.सं	बजेट उपशीर्षक	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	प्राथमिकता क्रम	बार्षिक प्रगति स्थिति	
				भौतिक	वित्तीय
1	३३६१०३ ३/४	भूमिसुधार कार्यक्रम, मुक्त कमैया र हलिया पुनःस्थापन ।	P1	९२.६५	८१.८७
2	३३६०१७ ३/४	भू–सूचना तथा अभिलेख कार्यक्रम ।	P1	९३.०९	८९.७३
3	३३६१०१ ३/४	मालपोत अभिलेख सुरक्षा तथा सुदृढीकरण आयोजना ।	P1	९२.५५	७९.०३
4	३३६१०२ ३/४	राष्ट्रिय भू–उपयोग आयोजना ।	P1	९९.१५	९८.४७
5	३३६१०६ ३/४	कित्तानापी (नापी कार्यालय सुदृढीकरण समेत) कार्यक्रम ।	P1	९९.७९	९८.९३
6	३३६१०७ ३/४	स्थलरुप नापी (राष्ट्रिय भौगोलिक सूचना पूर्वाधार आयोजना समेत) ।	P1	९३.५१	९८.४५
7	३३६१०८ ३/४	खगोल तथा भू-मापन कार्यक्रम ।	P1	९९.३७	९९.७३
8	३३६१०५ ३/४	भूमि व्यवस्थापन प्रशिक्षण कार्यक्रम ।	P2	१००	९७.३१

यी कार्यक्रमहरुको परिचय, भौतिक तथा वित्तीय प्रगति विवरण तल खण्ड (ख) मा विस्तृत रुपमा उल्लेख गरिएको छ ।

१.5 आ.व. ०६९/७० को कुल बजेट र खर्चको स्थिति

1.5.1 आ. ब. ०६९÷७० को वार्षिक एकीकृत केन्द्रीय आर्थिक विवरण (रु. हजारमा)

ब. उ. शि. नं.	आयोजना/कार्यालयको नाम	खुद बजेट			खर्च		
		चालु	पुँजीगत	जम्मा	चालु	पुँजीगत	जम्मा
३३६०११ ३/४	भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	२८५३२	800	२९३३२	२८४१४	677	२९०९१
३३६०१२ ३/४	भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग	28695	2100	30795	28537	1868	30405
३३६०१५ ३/४	नापी विभाग	११८५९	७००	१२५५९	११८३८.८	६९९.९	12538.7
३३६१०३ ३/४	भूमिसुधार कार्यक्रम, मुक्त कमैया तथा हलिया पुनस्थापन कार्यक्रम	34239	158307.6	192546.6	34034	147745	181779
३३६०१७ ३/४	भू–सूचना तथा अभिलेख विभाग	73226	6000	79226	65108	5980	71088
३३६१०१३/४	मालपोत अभिलेख सुरक्षा तथा सुदृढीकरण कार्यक्रम	12424	192300	204724	11799	149295	161094
३३६१०२ ३/४	राष्ट्रिय भू–उपयोग आयोजना	५5900	548	56448	५५040.8	546	55586.8
३३६१०६ ३/४	कित्ता नापी महाशाखा	३०७७०	१५१४०	४५९१०	30737.5	15128.7	४५८६६.२
३३६१०७ ३/४	स्थलरुप नापी महाशाखा	१६५९०	१२६५०७	१४३०९८	१६०५२	११८५५३	१३४६०५
३३६१०८ ३/४	खगोल तथा भू–मापन महाशाखा	११०३९	८९०४	१९९४३	११०३९	८९०४	१९९४३
३३६१०५ ३/४	भूमि व्यवस्थापन प्रशिक्षण केन्द्र	४५६९९	६४१६	52115	४४४१०	६३०५	५०७१५
३३६०१३ ३/४	मालपोत कार्यालयहरु	535195	3550	538745	517682	3330	521012
३३६०१४ ३/४	भूमिसुधार कार्यालयहरु	72250	900	73150	71568	850	72418
३३६०१६ ३/४	नापी कार्यालयहरु	४१३६४०	३६५०	४१७२९०	४१३६४०	3598	४१७२३८
	जम्मा	१४४४७११	५४८०२३	१९९२७३५	१४१२०९४	४८४५५७	१८९६६५१

१.5.२ धरौटीतर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण (रु. हजारमा)

आम्दानी			खर्च			बाँकी		श्रेस्ता र वैंकमा फरक	नगद बाँकी
गत आ.व.को	यस आ.व.को	जम्मा	सदर स्याहा	फिर्ता	जम्मा	स्रेस्ता अनुसार	बैंक अनुसार		
७८५११	प्राप्त भईरहेको	-	१४५७	८१००७	८२४६२	१४५०५३	१४५०५३	-	-

१.5.३ अर्थ बजेट तर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण (रु. हजारमा)

प्रतिनिधि मण्डल भ्रमण खर्च		उपदान		संचित विदा		औषधि उपचार		अन्य फिर्ता		कुल जम्मा	
निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च
-	-	१०४२	१०४२	३२३६९	३२३६९	५०९१०	५०९१०	१००००	१००००	९४३२१	९४३२१

१.5.४ कार्यालयगत राजस्वको केन्द्रीय आर्थिक विवरण (रु. हजारमा)

कुल आम्दानी	दाखिला			नगद मौजदात
	गत आ.व.को	यस आ.व.को	जम्मा	
४४०००९२	६६००३	४४०००९१	४३३४०८८	६६१३३

१.५.5 हालसम्मको वेरुजु र बेरुजु फर्छ्यौटको स्थिति (रु. हजारमा)

मन्त्रालय/विभाग	आ.व.०६९।७० को सुरुमा बाँकी बेरुजु रकम	आ.व. ०६९।७० मा फर्छ्यौट बेरुजु रकम	आ.व. ०६९।७० मा थप बेरुजु रकम	आ.व. ०६९।७० को अन्तमा बाँकी बेरुजु रकम
भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय र अन्तर्गत विभाग/कार्यालयहरु समेतको	८७२७४८	४८६८४१	५८१४२०	967327

२. भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग

२.१ पृष्ठभूमिः

प्रारम्भिक कालदेखि नेपालमा राज्यको आय स्रोतको अधिक हिस्सा भूमिबाट प्राप्त हुने गर्दथ्यो। राजश्व असूली गर्ने जिम्मेवारी र यसको व्यवस्थापन समेत शासकहरुले पत्याएका र नजिकका ब्यक्तिहरुबाट हुने हुँदा नेपालमा पनि ब्यक्तिबादी र विकेन्द्रित जग्गा प्रशासन बिसौं शताब्दीसम्म रहेको पाइन्छ ।

भूमि प्रशासनको लागि संस्थागत विकाशको क्रम हेर्दा वि.स.१९५३ सालमा "माल अड्डा" को स्थापनाबाट शुरुवात भएको देखिन्छ । कर्मचारीको तलव खुवाउन र बक्यौता असूली गर्न खडा भएको "तहसिल कार्यालय" लाई समेत वि.स. १९५९ सालमा माल अड्डामा गाभिएको थियो । त्यसै वर्ष मधेश माल सवाल लागु गरियो । वि.स. १९७८ मा पोता रजिष्ट्रेशन अड्डा स्थापना पश्चात घरजग्गाको हक हस्तान्तरण प्रक्रिया लिखतबाट हुन थालेको पाइन्छ । माल अड्डामा गएर जग्गाको रजिष्ट्रेशन पारित गर्ने कार्यको शुरुवात १९७९ साल बैशाख १ गतेबाट भएको पाइन्छ।

वि.सं. २०१८ साल देखि जग्गा प्रशासनकोलागी ७५ वटै जिल्लामा एक एक वटा माल अड्डाहरु स्थापना गरिए । वि.सं. २०२४ सालमा भूमि प्रशासन ऐन जारी भएपछि शुरुमा काठमाडौं उपत्यकाको तीन जिल्ला सहित ९ जिल्लामा भूमि प्रशासन कार्यालयहरु स्थापना गरिए । ती भूमि प्रशासन कार्यालयबाट जग्गा (नांप जांच) ऐन २०१९ अनुसार तयार भएको नक्सा र श्रेस्ताका आधारमा भूमिको प्रशासन प्रवन्ध गरियो । भूमि प्रशासन कार्यालयले दिएको लगत अनुसार मालपोत असुल गर्न वि.सं. २०२६ सालमा मालपोत कार्यालयलाई तत्कालीन अर्थ मन्त्रालयको मालपोत विभाग अन्तर्गत रहने गरी स्थापन गरियो । वि.सं. २०२८ सालमा सो मालपोत कार्यालयको नाम कोष तथा तहसिल कार्यालयमा परिणत भयो । समयको परिवर्तन सगै माल सवाल, मुलुकी सवाल समेतलाई समेटी मालपोत ऐन २०३४ जारी भई वि.स. २०३५ वैशाख १ गते देखि अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत छुटै मालपोत कार्यालय स्थापना भयो ।

वि. सं. २००९ साल देखि मालपोत विभागको जिम्मेवारी हेर्न मन्त्रीलाई तोक्ने प्रचलन प्रारम्भ भयो । यस विभागले हालको स्वरुप भने वि.सं. २०१३ साल पछि प्राप्त गरेको देखिन्छ । भूमिसुधार ऐन २०१४ अनुरुप भूमिसुधार विभागको रुपमा कार्य गर्दै आएता पनि भूमिसुधार विभागको स्थापना भने भूमि सम्वन्धी ऐन २०२१ आए पछि मात्र भयो । वि.सं. २०४४ सालमा मालपोत विभाग र अन्तर्गत माल तथा मालपोत कार्यालयलाई अर्थ मन्त्रालयबाट झिकी भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय अन्तर्गत राखियो । केन्द्रीय निकायको रुपमा छुट्टाछुट्टै रहेका भूमिसुधार विभाग र मालपोत विभागलाई नेपाल सरकार (तत्कालीन श्री ५ को सरकार, मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०५७।३।२६ को निर्णयले एकीकृत गरी भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभागको स्थापना गरिएको थियो । जिल्ला स्तरमा रहेका मालपोत कार्यालय,

नापी शाखा र भूमिसुधार कार्यालयवाट दिदै आएको सेवा प्रवाहलाई एकीकृत रुपमा प्रदान गर्ने उदेश्यले भूमि व्यवस्थापन कार्यालय स्थापना गर्ने निर्णय भने जिल्ला तहमा लागू भएन । हाल यस विभाग अन्तर्गत ८३ वटा मालपोत कार्यालय र २१ वटा भूमिसुधार कार्यालयहरु रहेका छन ।

2.2 उद्देश्यहरु

भूमिसुधार एवं मालपोत कार्यालयहरुको तालुक अड्डाको रुपमा स्थापना भएको यस विभागले तोकिएका कार्यहरु सम्पन्न गर्न देहाए बमोजिमका उद्देश्यहरु लिएको छ ।

- जनताको सेवा, सुविधा र आर्थिक हित कायम राख्न भू–अभिलेख तथा श्रेस्ता व्यवस्थित गरी जग्गा धनी तथा मोहीको हक संरक्षण गर्ने ।
- भूमि व्यवस्थापन कार्यलाई सेवामुखि एवं सूचनामुलक वनाउने ।
- भूमिमा सीप र श्रम हुने व्याक्तिको पहुँच अभिवृद्धि गरी गरीवी न्यूनीकरण गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने ।
- भू–राजश्व संकलन र परिचालन गर्न सहयोग पुऱ्याउने ।

2.3 संगठन संरचना तथा दरबन्दी विवरण

आ. व. 069/70 सम्मको दरबन्दी विवरण (कार्यालयहरु समेत)

सि.नं.	पद	सेवा	संख्या
1	महा–निर्देशक	रा.प.प्रथम	1
2	निर्देशक	रा.प.द्वितिय.प्रशासन	2
3	निर्देशक	रा.प.द्वितिय.प्रा	2
4	प्र.मा.अ.	रा.प.द्वितिय.प्रशासन	27
5	भू.सु.अ.	रा.प.द्वितिय.प्रशासन	18
6	भू.सु.अ.	रा.प.तृतिय.प्रशासन	3
7	मा.अ.	रा.प.तृतिय.	93
8	शा.अ.	रा.प.तृतिय.	23
9	ले.अ.	रा.प.तृतिय. लेखा	1
10	कानून	रा.प.तृतिय. कानून	1
11	नापी अधिकृत	रा.प.तृतिय. सर्भे	1
12	क.सि.प्रोग्रामर	विविध	1
13	ना.सु.	रा.प.अनं.प्रथम प्रशासन	235
14	लेखापाल	रा.प.अनं.प्रथम लेखा	87
15	क.अ.	रा.प.अनं.प्रथम	139

सि.नं.	पद	सेवा	संख्या
16	सर्वेक्षक	रा.प.अनं.प्रथम सर्भे	1
17	खरिदार	रा.प.अनं. द्वितिय	1246
18	स.ले.पा.	रा.प.अनं. द्वितिय लेखा	49
19	स.क.अ.	रा.प.अनं. द्वितिय	1
20	लि.थो.मे.चा.	रा.प.अनं. द्वितिय	2
21	मुखिया	रा.प.अनं. तृतिय	27
22	टाइपिष्ट	प्रशासन	69
23	ह.स.चा.	विहिन	44
24	का.स.	विहिन	701
		जम्मा	**2774**

यस विभागको संगठनात्मक संरचना अनुसूची – 2 मा संलग्न छ ।

2.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम

उपर्युक्त उद्देश्यलाई परिपूर्ति गर्न यस विभागले देहायका कार्य क्षेत्रमा देहाय वमोजिमका कार्य संचालन गर्दै आएको छ ।

क. जग्गा प्रशासन सम्वन्धी

- नीति निर्माण कार्यमा मन्त्रालयलाई सहयोग गर्ने ।
- समस्या समाधानका लागि कार्यालयहरुलाई निर्देशन दिने ।
- श्रेस्ता तथा अभिलेखहरु सुरक्षित र व्यवस्थित रुपमा राख्ने व्यवस्था गर्ने ।
- ऐन नियम तथा नीति निर्माण गर्न मन्त्रालयलाई सहयोग गर्ने ।

ख. भूमिसुधार सम्वन्धी

- हदवन्दीवाट प्राप्त जग्गाको वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- भूमि माथिको द्वैध स्वामित्व अन्त्यको व्यवस्था गर्ने ।
- भू– उपयोगको उचित व्यवस्थापन गर्न सहयोग गर्ने ।
- जग्गाको चक्लावन्दी मिलाउन सहयोग पुऱ्याउने ।

ग. योजना सम्वन्धी

- वार्षिक कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- कार्यालयहरुको भौतिक संरचनाको विकास तथा सुधार गर्ने ।
- नियमित निरिक्षण अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने र निर्देशन दिने ।
- मासिक तथा वार्षिक प्रगति विवरण तयार गर्ने ।
- जनशक्ति विकासका लागि आवश्यक तालिम, गोष्ठिको व्यवस्था मिलाउने ।

- नीति निर्माणका लागि आवश्यक सूचना प्रवाह गर्ने ।

घ. ICT (परियोजना) सम्बन्धीः

- ICT अन्तर्गतको LRIMS Projects संचालनको कार्य
- Online सेवा प्रवाह सम्बन्धी कार्य
- भू–सूचना तथा अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य
- Web-site संचालन र Online Reporting को कार्य ।
- ICT सम्बन्धी तालिम संचालन
- मालपोत कार्यालयमा संचालित प्रणालीको नियमित अनुगमन, निरीक्षण र डाटा व्याकअप सम्बन्धी कार्य ।
- विभागमा ईमेल र इन्टरनेट सुव्यवस्थित रुपले संचालन ।
- सुव्यवस्थित रुपले सेवा प्रदान गर्न, प्रणालीको विकास र विस्तार ।
- विद्युतिय हाजिरी प्रणाली संचालन ।

ङ. राजश्व प्रशासन सम्वन्धी

- कार्यालयगत राजश्व असुलीको लक्ष्य निर्धारण गर्ने ।
- दस्तुर तथा शुल्क निर्धारणका लागि मन्त्रालयमा सुझाव प्रस्तुत गर्ने ।
- जग्गाको न्यूनतम मुल्यांकन पद्दतिलाई समयानुकुल सुधार गर्ने ।
- राजश्व प्रशासन सम्वन्धमा कार्यालयहरुलाई आवश्यक निर्देशन दिने ।

च. प्रशासन सम्वन्धी

१. कर्मचारी प्रशासन सम्वन्धी

- जनशक्तिको व्यवस्था गर्ने ।
- सरुवा, वढुवा, दण्ड तथा पुरस्कारको व्यवस्था गर्ने ।
- कर्मचारीको अभिलेख व्यवस्थित रुपमा राख्ने र राख्न लगाउने ।

२. अर्थिक प्रशासन सम्वन्धी

- आवश्यक वजेटको व्यवस्था गर्ने ।
- लेखा परीक्षण गराउने ।
- वेरुजु फछ्यौंट सम्वन्धमा आवश्यक कारवाही गर्ने ।

कार्यक्रमः

आ. व. 2069/070 मा यस विभाग अन्तर्गत मालपोत सुरक्षा तथा सुदृढीकरण कार्यक्रम संचालन भएको थियो । जसको विस्तृत विवरण खण्ड (ख) मा उल्लेख गरिएको छ ।

२.5 आ. व. 069/70 को कूल बजेट र खर्चको स्थिति

2.5.1 आ. व. 069/70 को वार्षिक एकीकृत केन्द्रीय आर्थिक विवरण रु. हजारमा

ब.उ.शी.नं.	आयोजना/कार्यालयको नाम	खुद बजेट			खर्च		
		चालु	पुँजीगत	जम्मा	चालु	पुँजीगत	जम्मा
336012 3/4	भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग	28695	2100	30795	28537	1868	30405
336013 3/4	मालपोत कार्यालयहरु	535195	3550	538745	517682	3330	521012
336014 3/4	भूमिसुधार कार्यालयहरु	72250	900	73150	71568	850	72418

२.5.2 धरौटीतर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण (रु. हजारमा)

विभाग/ कार्यालय	आम्दानी			खर्च			बाँकी		श्रेस्ता र वैंकमा फरक	नगद बाँकी
	गत आ.व. को	यस आ.व. को	जम्मा	सदर स्याहा	फिर्ता	जम्मा	स्रेस्ता अनुसार	बैंक अनुसार		
भू. सु. व्य. वि	380	720	1100		371	371		729		
मा. पो. का.	113869	53965	167834	792	48089	48881		118953		
भू. सु. का.	187955	44234	232190	677	28098	28775		200391		

२.5.3 अर्थ बजेट तर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण (रु. हजारमा)

प्रतिनिधि मण्डल भ्रमण खर्च		तलब खर्च		उपदान		संचित बिदा		औषधि उपचार		पोशाक		निवृत्तभरण		कुल जम्मा	
निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च
500	500	462640	462640	79	79	17222	17222	28414	28414	285	285	1510	1510	94275	94275

२.5.4 कार्यालयगत राजस्वको केन्द्रीय आर्थिक विवरण (रु. हजारमा)

विभाग/ कार्यालय	कुल आम्दानी	दाखिला			नगद मौजदात
		गत आ.व.को	यस आ.व.को	जम्मा	
भू. सु. व्य. वि	502	292	210	502	-
मा. पो. का.	4540579	217623	4310407	4528030	125495
भू. सु. का.	1267		1265	1267	-

२.5.5 हालसम्मको वेरुजु र बेरुजु फर्छ्यौटको स्थिति (रु. हजारमा)

आ.व.०६९।70 को सुरुमा बाँकी बेरुजु रकम	आ.व. ०६९।70 मा फर्छ्यौट बेरुजु रकम	आ.व. ०६९।70 मा थप बेरुजु रकम	आ.व. ०६९।70 को अन्तमा बाँकी बेरुजु रकम
338996	341453	532478	871474

३. नापी विभाग

३.१ पृष्ठभूमि

नापी विभागको स्थापना वि. सं. २०१४ सालमा भएको हो। देशको आर्थिक तथा सामाजिक विकासका निमित्त आवश्यक पर्ने नक्शा तथा भौगोलिक सूचनाहरु देशमैं उत्पादन गरी सर्वसुलभ बनाउने र यस क्षेत्रमा कार्यरत देशका अन्य सरकारी सार्वजनिक निकाय संग समन्वय गरी नापनक्शा तथा भौगोलिक सूचना उत्पादनमा एकरुपता कायम गर्ने प्रमुख उद्देश्यका साथ स्थापित यस विभागले नेपालको राष्ट्रिय नाप-नक्शा निकाय (National Mapping Organization, NMO) को भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ। हाल नापनक्शा तथा भौगोलिक सूचनाको क्षेत्रमा कार्यरत अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था तथा पेशागत संगठनहरुसंग सम्बन्ध विस्तार भैरहेकोले ती निकायहरुसंग समेत समन्वय गरी यस क्षेत्रमा समय सापेक्ष प्रविधि अवलम्बन तथा पेशागत विकासका क्षेत्रमा काम गर्नु पर्ने थप जिम्मेवारी बहन गर्नु पर्ने भएको छ। स्थापनाकाल देखि आजको अवस्था सम्म आइपुग्दा प्रविधि रुपान्तरण, पेशागत विकास तथा नापनक्साको क्षेत्रमा भएको विकासका दृष्टिकोणले नापी विभागले महत्वपूर्ण प्रगति हासिल गरेको मान्न सकिन्छ। तथापि एक्काइसौं शताव्दीको वर्तमान परिवेशमा सूचना तथा संचार सम्बद्ध एवम् नापनक्शा सम्बद्ध प्रविधिको क्षेत्रमा भै रहेको द्रुततर विकास र छिटो छरितो एवम् किफायति ढंगले सेवासुविधाको उपलव्धताको जनअपेक्षाको कारणले समयको माग बमोजिम सेवासुविधा प्रवाह गर्ने गरी विभागलाई परिस्कृत एवम् सक्षम बनाउन सकिएको छैन। तसर्थ नापी विभागलाई तोकिएको प्रमुख कार्यक्षेत्रमा समय सापेक्ष सुधार गर्नु अत्यावश्यक भएको छ।

३.२ उद्देश्यहरु

देशको राष्ट्रिय नापनक्शा निकायको रुपमा भूमिका निर्वाह गरिरहेको यस विभागको प्रमुख उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम रहेको छः

- देशभरमा नापनक्साको लागि आवश्यक पर्ने नियन्त्रण विन्दूहरुको स्थापना, खगोलीय सर्भेक्षण, प्रक्षेपण प्रणाली/जिओइड/इलिप्सोइड परिभाषित गर्ने, सम्भावित दुर्घटनाको पूर्वानुमान गर्न सुक्ष्मचालको अध्ययन गर्ने, खगोलीय गतिविधिको पर्यवेक्षण गर्ने लगायतका कार्यहरु सम्पादन गर्ने।
- विभिन्न माननापमा नक्शा तथा भौगोलिक सूचनाहरु उत्पादन तथा अद्यावधिक गरी सर्व सुलभ गराउने (उदाहरणको लागि राष्ट्रिय श्रृंखलाका विभिन्न माननापका स्थलरुप नक्शाहरु, प्रशासनिक नक्शाहरु, थिम्याटिक नक्शाहरु, विभिन्न नक्शासंग सम्बन्धित डिजिटल डाटा, हवाईफोटो, आदि)।
- कित्तानापी मार्फत देशको जग्गा प्रशासन तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक भूमिलगत तयार गर्ने तथा यसरी तयार गरिएको भूमिलगतलाई नियमति रुपमा अद्यावधिक गर्ने।

- अन्तर्राष्ट्रिय सीमाको सर्भेक्षण गरी सीमानक्शा तयार गर्ने तथा नेपाल सरकारलाई अन्तर्राष्ट्रिय सीमा सम्बन्धी प्राविधिक विषयमा परामर्श उपलव्ध गराउने।
- नापनक्शा तथा भौगोलिक सूचना उत्पादनमा एकरुपता कायम गर्न तथा यस क्षेत्रमा हुने राज्यश्रोतको लगानीबाट महत्तम प्रतिफल हासिल गर्न अन्य सरकारी तथा गैह्रसरकारी निकायहरुलाई समन्वय गर्नुका साथै यससंग सम्बन्धित कामकारवाहीको नियमन गर्ने।
- नापनक्शा तथा भौगोलिक सूचनाको क्षेत्रको पेशागत विकासको लागि नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने।

3.3 संगठन संरचना तथा दरबन्दी विवरण

भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय अन्तर्गत एक महत्वपूर्ण विभागको रुपमा नापी विभागको भूमिका रहेको छ। यस विभागबाट सम्पादन हुने प्रमुख कार्यक्षेत्रका आधारमा विभाग अन्तर्गत तीनवटा महाशाखा, एउटा आयोजना र देशभर ८३ वटा नापी कार्यालयहरु रहेका छन्।

सि.नं.	पद	सेवा	संख्या
1	महा-निर्देशक	रा.प.प्रथम	1
2	उप महा-निर्देशक	रा.प.प्रथम	3
3	प्रमुख नापी अधिकृत	रा.प.द्वितिय.प्रा	30
4	निर्देशक	रा.प.द्वितिय.प्रा	1
5	प्रमुख लेखा नियन्त्रक	रा.प.द्वितिय.प्रशासन	1
6	नापी अधिकृत	रा.प.तृतिय.प्रा. सर्भे	105
7	इञ्जिनियर	रा.प.तृतिय. प्रा.	3
8	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतिय. प्रशासन	3
9	कानून अधिकृत	रा.प.तृतिय. कानून	1
10	सर्भेक्षक	रा.प.अनं.प्रथम सर्भे	499
11	नायब सुब्बा	रा.प.अनं.प्रथम प्र.	18
12	लेखापाल	रा.प.अनं.प्रथम प्र.	13
13	अमिन	रा.प.अनं. द्वितिय सर्भे	1177
14	खरिदार	रा.प.अनं. द्वितिय प्रशासन	72
15	टाइपिष्ट	रा.प.अनं. द्वितिय विविध	9
16	सह लेखापाल	रा.प.अनं.प्रथम	87
17	सवारी चालक	श्रेणी विहिन	26
18	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	427
		जम्मा	**2476**

विभाग अन्तर्गतको दरबन्दी

नापी विभागको कार्यक्षेत्र व्यापक रहेकोले यसको संगठन वृहत रहेको छ। देशभरका कार्यालयहरुको लागि विभिन्न दर्जा र श्रेणीको गरी विभागको कूल दरबन्दी संख्या २४८० रहेको छ। यी बाहेक देशभर आवश्यकता अनुसार विभिन्न संख्यामा कार्यालय सहयोगीको रुपमा ज्यालादारी वा करारमा कार्यरत रहेका छन् भने नापनक्शाको फिल्डकार्य संचालन भएको समयमा थप ठूलो संख्यामा ज्यालादारीको रुपमा रोजगारी पाउने गरेका छन् ।नापी विभाग र अन्तर्गतको संगठन तथा दरबन्दी तालिका अनुसूची - 3 मा समावेश गरिएको छ ।

3.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम

बुँदा नं. ३.२ मा उल्लेख भएका उद्देश्यहरु प्राप्तिका लागि विभिन्न किसिमका नापनक्शा लगायतका कार्यक्रमहरु यस विभागको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत पर्दछन्। यस विभाग अन्तर्गत संचालनमा रहेका प्रमुख कार्यक्रमहरु देहाय अनुसार रहेका छन् ।

क) खगोल तथा भू-मापन

यस विभाग अन्तर्गत खगोल तथा भू-मापन महाशाखाबाट संचालित यस कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य देशमा नापनक्शाको लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न किसिमका नियन्त्रण विन्दूहरु उपलव्ध गराउनु रहेको छ। यस सम्बन्धमा विस्तृत विवरण खगोल तथा भू मापन महाशाखाको वार्षिक प्रगति विवरण अन्तर्गत उल्लेख गरिएको छ।

ख) स्थलरुप (भूमिश्रोत)

यस विभाग अन्तर्गत स्थलरुप नापी महाशाखाबाट संचालित यस कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य देशभरको स्थलरुप आधार नक्शा, विभिन्न थिम्याटिक नक्शाहरु, विभिन्न माननापका राजनैतिक र प्रशासनिक नक्शाहरु, हवाइफोटोहरु लगायत अन्य भौगोलिक सूचनाहरु उत्पादन गरी सर्वसुलभ गर्ने गराउने तथा यी विभिन्न नक्शा तथा भौगोलिक सूचनाहरुलाई नियमित रुपमा अद्यावधिक गर्ने रहेको छ। यस सम्बन्धमा विस्तृत विवरण स्थलरुप नापी महाशाखाको वार्षिक प्रगति विवरण अन्तर्गत उल्लेख गरिएको छ।

ग) कित्तानापी

यस विभाग अन्तर्गत कित्तानापी महाशाखा अन्तर्गतबाट संचालित यस कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य जग्गा प्रशासन तथा व्यवस्थापन कार्यको लागि आवश्यक पर्ने प्रारम्भिक (fundamental) भूमिलगत (नक्शा, श्रेस्ता, फिल्डबुक आदि) तयार गर्नको लागि देशभर कित्तानापी कार्य गर्नु रहेको छ। यस सम्बन्धमा विस्तृत विवरण कित्तानापी महाशाखाको वार्षिक प्रगति विवरण अन्तर्गत उल्लेख गरिएको छ।

घ) राष्ट्रिय भौगोलिक सूचना पूर्वाधार कार्यक्रम

यस विभाग अन्तर्गत राष्ट्रिय भौगोलिक सूचना पूर्वाधार आयोजनाबाट संचालित यस कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य नापनक्शा तथा भौगोलिक सूचनाको उत्पादनमा हुने दोहोरो लगानी तथा

प्रयासहरुलाई निरुत्साहित गरी सरकारको लगानीलाई महत्तम ढंगले राष्ट्रहितमा लगाउने रहेको छ। यस कार्यक्रम मार्फत नापी विभागले विश्वका अन्य मूलुकहरुमा संचालनमा रहेको National Spatial Data Infrastructure (NSDI) को केन्द्रीय निकाय (Central Hub) ले निर्वाह गर्ने भूमिका सरह भूमिका विस्तार गर्ने गरी विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याउँदै आएको छ। यस सम्बन्धमा विस्तृत विवरण यस आयोजनाको वार्षिक प्रगति विवरणमा उल्लेख गरिएको छ।

ङ) नापी कार्यालय सुदृढीकरण कार्यक्रम

नापी विभाग अन्तर्गतका नापी कार्यालयहरुको भवन निर्माण लगायत भौतिक सुधार कार्यलाई एकीकृत रुपमा संचालन गर्नको लागि २०५७ साल देखि यो कार्यक्रम संचालनमा रहेको छ। यस कार्यक्रम अन्तर्गतबाट विभिन्न २० वटा नापी कार्यालयहरुको भवन निर्माण सम्पन्न भएको छ भने ८ वटा कार्यालय भवनहरु निर्माण कार्य चालू रहेको छ। उपलब्ध बजेटको आधारमा सबै कार्यालयहरुको भौतिक अवस्था सुधारको लागि प्रयास भएको छ।

नापी विभाग अन्तर्गत रहेका माथि उल्लिखित विकास कार्यक्रमहरुको विवरण खण्ड ख मा उल्लेख गरिएको छ ।

3.5 आ. व. 069/70 को कूल बजेट र खर्चको स्थिति

3.5.1 आ. व. 069/70 को वार्षिक आर्थिक विवरण रु. हजारमा

ब. उ. शि. नं.	आयोजना/कार्यालयको नाम	खुद बजेट			खर्च		
		चालु	पुँजीगत	जम्मा	चालु	पुँजीगत	जम्मा
३३६०१५ ३/४	नापी विभाग	११८५९	७००	१२५५९	११८३८.८	६९९.९	12538.7
३३६०१६ ३/४	नापी कार्यालयहरु	४१३६४०	३६५०	४१७२९०	४१३६४०	3598	४१७२३८

४. भूमि-व्यवस्थापन प्रशिक्षण केन्द्र

4.1 पृष्ठभूमि

भूमि व्यवस्थापन प्रशिक्षण केन्द्रले, नाप नक्साको क्षेत्रमा लामो समय देखि आवश्यक जनशक्ति उत्पादन गर्दै आइरहेको छ । शुरुका दिनहरुमा नापी तालीम केन्द्रका रुपमा चिनिने यो केन्द्र नेपाल सरकारको मिति २०५७।३।२६ को निर्णयबाट भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय अन्तर्गत भूमि व्यवस्थापन प्रशिक्षण केन्द्रको रुपमा रहि आएको छ । यस केन्द्रले एकातर्फ विगतमा प्रदान गर्दै आई राखेको दीर्घकालिन तालीमहरुलाई नियमित रुपमा निरन्तरता दिदै आएकोमा सन् 2007, August महिना देखि काठमाण्डौं विश्व विद्यालयसंग सहकार्य गरी BE Geomatics कोर्ष सञ्चालन गर्दै आईरहेको छ । जसानुसार पहिलो र दोश्रो व्याच गत वर्ष समाप्त भई यस क्षेत्रमा काम गर्न शुरु गरिएको अवस्था छ । सोही विषय अन्तर्गत Diploma र Post Graduate Degree कोर्ष पनि आगामी दिनहरुमा संचालन गरिदै लगिने लक्ष्य केन्द्रले लिएको छ । साथै काठमाण्डौं विश्व विद्यालय संगको सहकार्यमा सन् २०१३ सेप्टेम्वर देखि M.Sc. Land Administration विषय पनि सञ्चालन गर्ने निश्चित भई सकेको छ। नाप नक्सा तथा भूमि प्रशासन संग सम्बन्धित प्रविधिहरुको विकासले गर्दा हालका दिनहरुमा विभिन्न किसिमका अल्पकालिन पुनर्ताजगी तालीमहरु पनि केन्द्रले दिदैं आएको छ । यसका अतिरिक्त भूमि व्यवस्थापन संग सम्बन्धित अभिमूखिकरण एवं पुनर्ताजगी तालीमहरु पनि सहायक र अधिकृत स्तरका लागि सञ्चालन गर्दै आएको छ । आगामी दिनहरुमा केन्द्रले यस क्षेत्रसंग सम्बन्धित अन्य नयाँ–नयाँ विषयहरु पनि समावेश गर्दै तालीम कार्यक्रमहरुलाई अझ बढी सार्थक एवं प्रभावकारी बनाउदै लैजाने लक्ष्य लिएको छ ।

4.२ उद्देश्यहरु

केन्द्रका उद्देश्यहरुलाई निम्नानुसार बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्न सकिन्छः

क. राष्ट्र विकासका लागि नभै नहुने पूर्वाधारको रुपमा रहेको नक्सा वा भू–सूचना (Geo-Information) उत्पादन, प्रशोधन, वितरण, लगायत कार्य गर्न सक्ने विभिन्न तहका जनशक्ति स्वदेशमै उत्पादन गरी आत्मनिर्भरता कायम गर्ने ।

ख. देश भित्रका यस पेशासंग सम्बन्धित विभिन्न निकायमा कार्यरत जनशक्तिलाई समय सापेक्ष प्रविधिको ज्ञान दिलाई सदैव सक्षम, सवल एवं चुस्त वनाउने ।

ग. भूमि व्यवस्थापन जस्तो संवेदनशील विषयलाई विकासका अन्य आयामहरुसंग आवद्ध गर्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय र अन्य सम्बन्धित निकाय (Line agencies) संग अन्तर सम्बन्ध स्थापना गरी भूमि व्यवस्थापनका अन्य पक्षहरुको सवलीकरण गर्नका लागि विभिन्न विषयहरुमा आवश्यकीय परामर्श सेवा प्रदान गर्ने ।

घ. देशको आर्थिक एवं सामाजिक परिवर्तनका लागि आवश्यक पर्ने भू–सूचना प्रवाह प्रविधिको विकास गर्ने कार्यमा यस प्रशिक्षण केन्द्रको भूमिका प्रभावकारी वनाउने ।

ङ. नाप नक्सा जस्तो संवेदनशील क्षेत्रसंग सम्बन्धित विभिन्न विषयहरुमा अध्ययन, अनुसन्धान तथा विश्लेषण सम्वन्धी कार्यक्रम संचालन गरी यस क्षेत्रलाई अझ वस्तुपरक एवं प्रभावकारी बनाउने।

च. आगामी दिनहरुमा यस क्षेत्रसंग सम्वन्धित वन, सडक, सिंचाई, खानेपानी जस्ता निकायवाट प्रदान गरिने विभिन्न किसिमका अल्पकालीन प्राविधिक तालिमहरुलाई ऐक्यबद्ध गराई आवश्यकता अनुरुप यसै केन्द्रवाट प्रदान गरी नेपाल सरकारको स्रोत र साधनको यथासक्य सदुपयोग गर्ने ।

छ. अन्तराष्ट्रिय संस्थाहरुसंग सहकार्य गरी ज्ञान सीपको आदान प्रदान गर्ने ।

4.3 संगठन संरचना तथा दरबन्दी विवरण

भूमि व्यवस्थापन प्रशिक्षण केन्द्र नेपाल सरकार, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय अन्तर्गत संचालन भई रहेको कार्यालय हो र यसको संगठन संरचना देहाय वमोजिम रहेको छ । साथै केन्द्रको संगठन तालिका अनुसूची – 4 मा समावेश गरिएको छ ।

यस केन्द्रको लागि स्वीकृत स्थायी जनशक्ति संख्या ५२ जना निम्नानुसार रहेको छ

सि. नं.	पद	श्रेणी	संख्या	पूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	कार्यकारी निर्देशक	रा.प.प्र.(प्रा.)	१	१	X	
२	निर्देशक	रा.प.द्वि.(प्रा.)	२	१	१	
३	वरिष्ठ प्रशिक्षक	रा.प.द्वि.(प्रा.)	३	३	X	३ जना अध्ययन विदामा
४	वरिष्ठ प्रशिक्षक	रा.प.द्वि.(प्र.)	१	१	X	
५	प्रशिक्षक	रा.प.तृ.(प्रा.)	९	९	X	
६	प्रशिक्षक	रा.प.तृ.(प्र.)	२	२	x	
७	शाखा अधिकृत	रा.प.तृ.(प्र.)	१	१	X	
८	प्रशिक्षक (विविध)	रा.प.तृ. (विविध)	१	१	X	लामो अवधि विदामा
९	सहायक प्रशिक्षक	रा.प.अनं.प्र.(प्रा.)	१२	११	१	
१०	ना.सु.	रा.प.अनं.प्र.(प्र.)	३	२	१	
११	लेखा अधिकृत	रा.प.अनं.प्र.(प्र.)	१	१	X	
१२	लाइब्रेरियन	रा.प.अनं.प्र.(शि.)	१	१	X	
१३	सहायक प्रशिक्षक (विविध)	रा.प.अनं.प्र.(वि.)	१	X	१	
१४	सह-लेखापाल	रा.प.अनं.द्वि.(प्र.)	१	१	X	
१५	खरिदार	रा.प.अनं.द्वि.(प्र.)	२	१	१	
१६	टाइपिष्ट	रा.प.अनं.	२	X	२	१ पद करार
१७	चालक	श्रेणी विहिन	३	१	२	२ पद करार
१८	कार्यालय सहयोगी	“	६	१	५	५ पद करार
जम्मा पद संख्या			५२	३८	१४	

4.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम

केन्द्रको कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम विकास कार्यक्रमहरुको प्रगति विवरण (खण्ड ख) मा उल्लेख गरिएको छ ।

5. भू-सूचना तथा अभिलेख विभाग

5.१ पृष्ठभूमि

देशभरका मालपोत कार्यालय तथा नापी कार्यालयहरुले सम्पादन गर्ने जग्गा प्रशासनका कार्यलाई सूचना तथा संचार प्रविधिको प्रयोगबाट आधुनिकीकरण गरी छिटो, छरितो, भरपर्दो एवं पारदर्शी बनाउन आवश्यक सहयोग गर्ने प्रमुख जिम्मेवारी सहित तत्कालिन सरकारको मिति २०५७/०३/२६ को निर्णयानुसार मिति २०५७/०७/२८ मा भू-सूचना तथा अभिलेख विभागको स्थापना भएको हो ।

तत्कालीन सरकारको मिति २०५७/१२/२१ को निर्णयानुसार स्वीकृत “भू–सूचना प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यनीति, २०५७ ले तोके बमोजिमको कार्य यस विभागबाट सम्पादन हुँदै आएको छ । मालपोत तथा नापी कार्यालयहरुमा रहेको भूमि सम्बन्धी अभिलेख योग्य सबै कागजात, दस्तावेजहरुलाई वैज्ञानिक रुपमा अभिलेखीकृत गर्ने जिम्मेवारी पनि यस विभागभित्र पर्दछ । कुल ३७ जनाको दरवन्दी रहेको यस विभागले मालपोत तथा नापी कार्यालयहरुमा प्रदान गरिने सेवालाई आधुनिकीकरण गर्न अभिलेख संरक्षणको आधुनिकीकरण जनशक्ति विकास तथा आधुनिक उपकरणको व्यवस्थापन गरी भू–सूचना प्रणाली विकासको लागि पूर्वाधार निर्माणको कार्य गरिरहेको छ ।

देश विकासको मेरुदण्डको रुपमा रहेको जमिनबाट अधिकतम लाभ लिन प्रभावकारी भूमि व्यवस्थापन तथा उत्पादकत्व वृद्धिका उपायहरुको अबलम्बन गर्नु अति आवश्यक भै सकेको छ। यस आवश्यकतालाई अध्ययन गरी आठौ पञ्चबर्षीय योजनामा भूमि तथा भू अभिलेखको व्यवस्थापनबाट नीति निर्माताका लागि आवश्यक सूचनाहरु सजिलै उपलब्ध गराउने उद्देश्यले एकीकृत भू–सूचना प्रणाली (Integrated Land Information System-ILIS) विकास गर्ने सम्बन्धमा नीतिगत रुपमा उल्लेख गरेको पाइन्छ । आठौ योजनामा उल्लेखित नीति अनुरुप भूमि प्रशासनलाई आधुनिकिकरण गर्न आवश्यक पूर्वाधारका बिकास गर्ने कार्यहरु भू–सूचना तथा अभिलेख विभागबाट भैरहेको छ । बिभागबाट हालसम्म भू-सूचना, भू-अभिलेख, जनशक्ति विकास आदि क्षेत्रमा प्रभावकारी कार्य सम्पादन गर्दै मालपोत कार्यालयको मोठ श्रेस्ता तथा रोक्काको विवरण कम्प्युटर प्रविष्ट गरी कम्प्युटर प्रणाली मार्फत सेवा प्रवाह गर्ने, नापी कार्यालयमा रहेको कित्तानापी नक्साको Digitize गरी Geo-database तयार गर्ने, फिल्डबुकको इमेज तयार गर्ने तथा प्लट रजिष्टरको विवरण कम्प्यूटर प्रविष्ट गर्ने, नापी कार्यालयमा रहेको कित्तानापी नक्साको एमोनिया प्रिन्ट संकलन गरी अभिलेख राख्ने आदि कार्य भैरहेको छ । विभागबाट सम्पादन भएका यी कार्यक्रमहरुलाई विज्ञान र प्रविधिको क्षेत्रमा भइरहेको द्रूत विकाससँगै अद्यावधिक गर्दै भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारित नाप नक्सा तयार गर्ने, जग्गा प्रशासनको क्षेत्रमा नविनतम प्रविधि अपनाई जनतालाई पुर्‍या पुर्‍याउनु पर्ने सेवाको गुणस्तरमा वृद्धि गर्ने, जग्गासम्बन्धी अभिलेख तथा भूस्वामित्व र प्रयोगका तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी आवश्यक सूचनाहरु एकद्धार प्रणाली मार्फत उपलब्ध गराउने गरी केन्द्रीय एकीकृत भू–सूचना

प्रणाली (Centralized Integrated Land Information System-CILIS) स्थापना गर्ने रणनीतिक योजनाको कार्यान्वयनमा विभाग क्रियाशील रहेको छ ।

5.2 उद्देश्यहरु

यस विभागको कार्यक्षेत्र एवं प्रकृति मूलतः सूचना तथा संचार प्रविधिमा आधारित सूचना प्रणालीको विकास एवं जग्गा प्रशासनसँग सम्बन्धित महत्वपूर्ण अभिलेख संरक्षण हो । भूमिप्रशासनमा संलग्न नापी, मालपोत र भूमिसुधार कार्यालयहरुबाट उपलब्ध भूमि सम्बन्धी सुचना तथा सेवाहरु एकीकृतरुपमा उपलब्ध गराउन भूमि सम्बन्धी सूचना मापदण्ड निर्धारण एवं केन्द्रीय अभिलेख तयार गरी अन्तर निकाय Inter-operational standards को विकास गर्नु लगायत विभागको देहाय बमोजिम उद्देश्य रहेको छ ।

क) जिल्लास्थित जग्गा प्रशासनसंग सम्बन्धित कार्यालयहरुमा रहेका भू–अभिलेखहरुको Digital Database तयार गरी जिल्लास्तरीय भू–सूचना प्रणाली स्थापना गर्ने ।

ख) जग्गा प्रशासनसंग सम्बन्धित कार्यालयहरुमा कार्यरत जनशक्तिलाई कम्प्युटर प्रणाली मार्फत सरल, छिटो, छरितो र प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्न सक्षम बनाउने ।

ग) भूमिसंग सम्बन्धित कारोवारलाई भरपर्दो, सुरक्षित र प्रभावकारी बनाउन Application Software को समयानुकुल विकास, सुधार तथा स्तरोन्नती (Upgrade) गर्ने ।

घ) देशभरका भूमिप्रशासन सम्बन्धी कार्यालयमा रहेको जिल्लागत भू–सूचना प्रणालीलाई कम्प्युटर संजाल (Wide Area Network-WAN) मार्फत LINK गरी केन्द्रीय एकीकृत भू–सूचना प्रणाली (CLIS) को स्थापना गर्ने ।

ङ) आधुनिक सूचना प्रविधिको उपयोग गरी जग्गा प्रशासनसंग सम्बन्धित सम्पूर्ण सूचनाहरुलाई केन्द्रीय Digital अभिलेख तयार गरी भू–सूचना तथा अभिलेख बिभागलाई केन्द्रीय भू–सूचना अभिलेखालयको रुपमा विकाश गर्ने ।

च) केन्द्रीय भू–सूचना अभिलेखालयमा नीति, निर्माता, अनुसन्धानकर्ता तथा उपभोक्ताको सरल पहुँच स्थापना गरी एकद्वार प्रणालीबाट भू–सूचना उपलब्ध गराउने ।

5.3 संगठन संरचना तथा दरबन्दी विवरण

राजपत्रंकित		राजपत्र अनंकित		श्रेणी विहिन		जम्मा	
दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या
१३	१२	१७	१४	५	३ (२ जना करारमा नियुक्त)	३५	२९

यस विभागको संगठनात्मक तालिका अनुसूची - 5 मा संलग्न छ ।

5.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम

विभागको कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम विकास कार्यक्रमहरुको प्रगति विवरण (खण्ड ख) मा उल्लेख गरिएको छ ।

६. राष्ट्रिय भू–उपयोग आयोजना

६.१ पृष्ठभूमि

नेपालमा जमिन एक प्रमुख सम्पति र आर्थिक स्रोतका रुपमा रहेको, भौतिक विकासका सम्पूर्ण गतिविधिहरु जमिनमा नै केन्द्रित रहने गरेकोले यसको भौगोलिक स्वरुप, बनोट, गुण र क्षमता अनुसार वहुआयामिक तथा सन्तुलित विकासका लागि दीर्घकालिन रुपमा भू–उपयोग योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्नु आवश्यक भएको छ ।

वैज्ञानिक ढंगले भूमिको वर्गीकरण गरी भू–उपयोग सम्बन्धी कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनमा संलग्न सरकारी, गैरसरकारी तथा स्थानीय निकायहरुबाट संचालित कार्यक्रमहरुलाई एकीकृत एवम् समन्वयात्मक सहयोग हुनु पर्ने परिस्थितिलाई मध्यनजर राख्दै सबै निकायहरुले आ–आफ्नै कार्यक्रम लैजाने, समन्वय नगरी कार्यक्रम संचालन गरेमा दोहोरोपन आउने, कार्यान्वयन प्रभावकारी नहुने स्थिति विद्यमान रहेको अवस्थामा देशको आवधिक योजनाको मुल भावनालाई समेत आत्मसात गरी दिगो विकास र गरिबी निवारणका लागि एकीकृत रुपमा भू–उपयोग कार्यक्रमको कार्यान्वयन गर्न कार्य प्रक्रिया निर्धारण गर्ने, आवश्यक संस्थागत स्वरुपको निर्धारण गर्ने र भूमिको वर्गीकरण तथा सो अनुरुप उपयोगको कानुनी व्यवस्था मिलाउन भू–उपयोग कार्यक्रम संचालन गर्नु परेको हो । भौगोलिक विशेषता तथा जमीनको गुण र भू–क्षमता अनुरुप भू–उपयोग गरी कृषि उत्पादन विशिष्टीकरण र विविधीकरण गर्ने, जैविक विविधतालाई संरक्षण एवम् सम्बर्द्धन गर्ने, वातावरण संरक्षण र सन्तुलन गर्ने र बसोवासबीच सन्तुलन र स्थायित्व कायम गर्ने प्रयोजनको लागि भू–उपयोग कार्यक्रम कार्यान्वयन आवश्यकताको महशुस गरी सो कार्यक्रम संचालन गर्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय अन्तर्गत सम्वत् २०५७ सालमा राष्ट्रिय भू-उपयोग आयोजना स्थापना गरिएको हो ।

६.२ उद्देश्यहरु

- जनसंख्या वातावरण र दिगो विकासका दृष्टिबाट सन्तुलित भू–उपयोग कायम गराउने गरी विभिन्न भू–उपयोग क्षेत्रबीचको अनुपात कम गराउने र कृषि, वन, आवासीय, व्यवसायिक, औद्योगिक क्षेत्र लगायत अन्य प्रयोजनका लागि जमिनको वर्गीकरण गर्ने ।
- भौगोलिक विशेषता, जमीनको क्षमता र माटोको गुणका आधारमा तुलनात्मक रुपमा बढी लाभदायी कृषि वाली उत्पादन गर्ने कृषि जमिनको वर्गीकरण गर्ने ।
- विद्यमान नगरपालिका तथा शहरोन्मुख गाउँ क्षेत्रहरुमा आवास, शहर, औद्योगिक क्षेत्र तथा अन्य गैर कृषि प्रयोजनका लागि जमीनको पहिचान तथा स्थानीयकरण (Zoning) गर्ने र जल, वन, तथा जैविक सम्पदाको संरक्षण र विकास गरी वातावरणलाई सन्तुलित र दिगो बनाउने।
- परिवर्तनमूखी क्षेत्र (Transition Zone) का मुख्य मुख्य वस्तीहरुको पहिचान गरी वातावरणीय हिसाबले योजनाबद्ध विकास गर्ने ।

यस आयोजनाको दीर्घकालीन लक्ष्य निम्न अनुसार रहेको छ ।

१) जनसंख्या, वातावरण र दीगो विकासका दृष्टिवाट विभिन्न क्षेत्रको भू–उपयोग कायम गराउन सहयोग पु-याउने गरी भू–उपयोग ऐन कानून तर्जुमा तथा लागु गर्ने ।

२) हालको भू–उपयोग स्थितिको राष्ट्रिय स्तरको अद्यावधिक भू–उपयोग नक्सा तयार गर्ने ।

३) भू–क्षमताको नक्सा अनुसार कृषि क्षेत्र तोकी प्राप्त जमिनको उचित प्रयोगद्वारा खाद्यान्न उत्पादनमा निरन्तरता दिने ।

४) कृषिका लागि अनुपयुक्त जग्गामा आवास, उद्योग तथा अन्य उपयोगको लागि जग्गा छुट्याउने र आवास, उद्योग आदिको विकास गर्न कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

५) उपयूक्त वर्गमा परेको भू–उपयोग र निर्माणमा भू–उपयोग नक्सा अनुसार स्थानान्तरण गर्ने ।

6.3 संगठन संरचना तथा दरबन्दी विवरण

राष्ट्रिय भू–उपयोग आयोजनाको विद्यमान संगठनात्मक संरचना अनुसार योजना र प्राविधिक शाखा, प्रशासन शाखा र आर्थिक प्रशासन शाखाबाट आयोजनाका कार्यहरु संचालन भैराखेको छ। अहिलेको अध्ययन अनुसार भू–उपयोग कार्यहरु संचालनको लागि वर्तमान संरचनाबाट गर्न कठिनाई परिरहेको बुझिएको छ । साथै भू–उपयोग कार्यक्रम भनेको स्थायी रुपमा संचालन भैरहने र आयोजना भनेको निश्चित अवधिको लागि मात्र हुनुपर्ने अवधारणा अनुसार यस संस्थाले स्थायी रुपको संगठनको संरचना हुनु पर्ने देखिएको छ । यो आयोजनाको कार्यहरु बहुसंस्थागत कार्य रहेकोले यसको संस्थागत संरचना कस्तो हुनु पर्छ भन्ने बारेमा संस्था र व्यवस्थापन सर्भे (O&M Survey) हुनुपर्छ ।

यस आयोजनाका कार्यहरु भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय अन्तर्गत संचालन भै रहेका छन्। भू–उपयोग कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि भूमि सम्बन्धी ऐन, २०२१ को दफा ५१(ङ) को उपदफा (३) अनुसार गठन भएको भू–उपयोग परिषदबाट निर्धारित नीतिको अधिनमा रही तोकिए बमोजिम संचालन गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।आयोजनाको दरबन्दी विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

क्र.सं	पद/श्रेणी	मन्त्रालय	क्र.सं	पद/श्रेणी	मन्त्रालय
१.	रा.प.प्रथम (प्रा.) सर्भे	१	7.	रा.प.अनं. द्वितीय (प्र.)	१
२.	रा.प. द्वितीय (प्रा.) सर्भे	1	8.	रा.प.अनं. द्वितीय (प्रा.)	१
३.	रा.प. तृतीय (प्रा.) सर्भे	१	9.	रा.प.अनं. द्वितीय (विविध)	1
४.	रा.प. तृतीय (लेखा)	१	10.	हलुका सवारी चालक	2
५.	रा.प.अनं.प्रथम(प्र.)	1	11.	कार्यालय सहयोगी	8
६.	रा.प.अनं.प्रथम(प्रा.)	3		जम्मा दरबन्दी	21

यस आयोजनाको संगठनात्मक संरचना अनुसूची - 6 मा संलग्न छ ।

७.4.१ भू-उपयोग परिषदको गठन

१. उपाध्यक्ष, राष्ट्रिय योजना आयोग	– अध्यक्ष
२. सचिव, रक्षा मन्त्रालय	– सदस्य
३. सचिव, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	– सदस्य
४. सचिव, कृषि बिकास मन्त्रालय	– सदस्य
५. सचिव, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	– सदस्य
६. नेपाल सरकारले मनोनयन गरिने ३ जना भू–उपयोग विशेषज्ञहरु	– सदस्य
७. सचिव, भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	– सदस्य–सचिव

<u>**द्रष्टव्यः**</u>

१. मनोनित सदस्यहरुको पदावधि २ वर्षको रहने छ ।

२. परिषद्‌को बैठकमा आवश्यकता अनुसार थप विशेषज्ञहरुलाई आमन्त्रित गर्न सकिने छ ।

७.4.२ भू-उपयोग प्राविधिक समितिः

भू–उपयोग परिषद्‌को २०६४।११।१३ को छैटौं र २०६८।०४।१९को दशौं बैंठकद्वारा यस आयायोजनाबाट संचालन हुने भू–उपयोगसँग सम्बन्धित कार्यहरुमा प्राविधिक सल्लाह दिन एवं तयार भएका भू–उपयोग डाटाहरु परीक्षण गर्न भू–उपयोग प्राविधिक समितिको गठन निम्नानुसार भएको छः

१. आयोजना निर्देशक, राष्ट्रिय भू–उपयोग आयोजना	– अध्यक्ष
२. प्रतिनिधि, वन तथा भू–संरक्षण मन्त्रालय	– सदस्य
३. प्रतिनिधि, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	– सदस्य
४. प्रतिनिधि, कृषि बिकाश मन्त्रालय	– सदस्य
५. प्रतिनिधि, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	– सदस्य
६. प्रतिनिधि, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग	– सदस्य
७. प्रतिनिधि, नापी विभाग	– सदस्य
८. प्रतिनिधि, सिंचाई मन्त्रालय	– सदस्य
९. प्रतिनिधि, विज्ञान प्रविधि तथा वातावरण मन्त्रालय	– सदस्य
१०. प्रतिनिधि, उद्योग मन्त्रालय	– सदस्य
११. प्रतिनिधि, स्थानीय विकास मन्त्रालय	– सदस्य
१२. प्रतिनिधि, रक्षा मन्त्रालय	– सदस्य

७.4.३ जिल्ला भू-उपयोग समितिः

भू–उपयोग परिषद्को २०६४।११।१३ को छैटौं बैंठकद्वारा जिल्लास्तरमा संचालन गरिने भू–उपयोग सम्वन्धी कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गराउन जिल्ला तहमा जिल्ला भू–उपयोग समिति रहने व्यवस्था भएको छ र यो समितिको गठन निम्न अनुसार गरिएको छः–

१. जिल्ला विकास समितिका सभापति	– अध्यक्ष
२. जिल्ला कृषि विकास कार्यालयका प्रमुख	– सदस्य
३. जिल्ला वन कार्यालयका प्रमुख	– सदस्य
४. सिचांइ विकास डिभिजनका प्रमुख	– सदस्य
५. शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, डिभिजन कार्यालयका प्रमुख	– सदस्य
६. जिल्ला प्रशासन कार्यालयका अधिकृत प्रतिनिधि	– सदस्य
७. मालपोत कार्यालयका प्रमुख	– सदस्य
८. शाखा तथ्याङ्क कार्यालयका प्रमुख	– सदस्य
९. नापी कार्यालयका प्रमुख	– सदस्य
१०.भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयले तोकेको अधिकृत	– सदस्य–सचिव

६.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम

आयोजनाको कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम विकास कार्यक्रमहरुको प्रगति विवरण (खण्ड ख) मा उल्लेख गरिएको छ ।

खण्ड खः विकास कार्यक्रमहरुको प्रगति विवरण

1. भूमिसुधार कार्यक्रम, मुक्त कमैया तथा हलिया पुनस्थापन कार्यक्रम

1.१ मुक्त कमैया पुनःस्थापन कार्यक्रम

1.१.१ पृष्ठभूमि

नेपालका मध्यपश्चिम तथा सुदूरपश्चिम क्षेत्रका दाङ, बाँके, बर्दिया, कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लाहरुमा कृषि मजदूरहरुको रुपमा देशको अन्य क्षेत्रको भन्दा फरक किसिमले कमैया राख्ने प्रचलन थियो । नेपालमा पाइने अन्य कृषि मजदूर नगद वा जिन्सीको रुपमा आफ्नो ज्याला लिएर काम गर्दथे भने कमैयाहरुले भिन्नै किसिमले आफ्नो ज्याला वा पारिश्रमिक वापत वार्षिक ज्यालाको रुपमा केही अनाज र आफुलाई आवश्यक पर्ने ऋण नगदको रुपमा लिएर जमिन्दारको घरमा काम गर्दथे । यिनीहरुलाई कृषि सम्बन्धी काम मात्र नभई अन्य घरायसी कामकाजसमेत लगाइन्थ्यो ।

वि.सं. २०४६ सालमा प्रजातन्त्रको पुनर्बहाली भएपछि कमैया प्रथाको अन्त्यको लागि विभिन्न प्रयासहरु भए। कमैया सम्बन्धी सरकारको नीतिगत अवधारणा सर्वप्रथम वि.सं. २०५२ सालमा तय भयो । उक्त अवधारणा अन्तर्गत कमैया परिवारको लगत सङ्कलन गर्ने, कमैया समूह गठन गर्ने, समूहपिच्छे घुम्तीकोषको स्थापना गर्ने, समूह बचत परिचालन जस्ता कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरियो । साथै कमैयाले लिएको ऋण राज्यका तर्फबाट तिर्ने व्यवस्थाका लागि ऋणमोचन कार्यक्रम, जग्गा खरिद गरी घडेरी वितरण गर्ने र सीप विकास तथा वैकल्पिक रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने जस्ता कार्यक्रमहरु पनि सरकारी स्तरबाट सञ्चालन गरियो ।

सरकारी स्तरमा सर्वप्रथम २०५२ सालमा भूमि सुधार कार्यालय दाङ, बाँके, बर्दिया, कैलाली र कञ्चनपुर गरी पाँच जिल्लाहरुबाट कमैया परिवारको लगत लिने काम गरिएको थियो । सङ्कलित लगतबाट यी ५ जिल्लाहरुमा कूल १५,१५२ कमैया परिवारले जमिन्दारको घरमा काम गरिरहेको पाईयो । पाँचै जिल्लामा गरी कमैयाको जम्मा सदस्य संख्या ८३,३७५ थियो ।

कमैया मुक्तिका लागि जनमत र राजनैतिक प्रतिवद्धतावीच अन्ततः २०५७ साल श्रावण २ गते तत्कालीन श्री ५ को सरकारले नेपालमा बाँधा तथा बाध्यकारी श्रम सम्बन्धको रुपमा रहेको कमैया प्रथालाई अन्त्य गर्ने घोषणा ग-यो । यस ऐतिहासिक घोषणाले बाँधा तथा बाध्यकारी श्रम सम्बन्ध रहेको कमैया प्रथाको अन्त्यको लागि गरेका प्रमुख व्यवस्थाहरु यस प्रकार छनः

- नेपाल अधिराज्यभर कुनै पनि क्षेत्र वा भागमा कमैयाको नामबाट प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष वा कुनै पनि तरिकाले कसैलाई काममा लगाउन पूर्णतः प्रतिबन्ध ।
- कमैया श्रमिकका रूपमा काम गर्न बाध्य बनाइएको व्यक्तिलाई स्वतः छुटकारा ।
- कमैया श्रमबाट छुटकारा पाएको व्यक्तिले ऋणदातालाई तिर्न बाँकी रहेको कुनै पनि रकम तिर्न, बुझाउन नपर्ने व्यवस्था ।

- कमैया वा निजको परिवारको कुनै सदस्यसँग श्रम गराउने वा त्यस्तै कुनै प्रयोजनका लागि गराइएको कुनै सम्झौता वा लिखत बदर ।
- कमैया वा बाँधा वा त्यस्तो कुनै पनि नामबाट लिखित वा मौखिक रूपमा प्रचलित कानुन विपरीत श्रम लिने, दिने कार्य निषेधित र दण्डनीय करार ।

1.१.2 उद्देश्यहरु

- २७५७० मुक्त कमैया परिवार सम्मानजनक तरिकाले पुनःस्थापन गर्ने ।
- २७५७० मुक्त कमैया परिवारहरुलाई विभिन्न किसिमको स्वरोजगार उन्मुख तालिम दिने।
- सामाजिक समावेशीकरणका माध्यमबाट सामाजिक जीवनमा सहजतमा ल्याउने ।

1.1.3 कानूनी व्यवस्था

वि.सं. २०५७ साल साउन २ गतेको कार्यकारी आदेशबाट कमैया मुक्तिको घोषणा भएपछि उक्त घोषणाका प्रावधानहरुलाई कानूनी रुपमा व्यवस्थित गर्नका साथै कमैया श्रम निषेध गर्ने, मुक्त कमैयालाई पुनःस्थापन गर्ने तथा सामाजिक न्यायको दृष्टिले उनीहरुको जीवनस्तर अभिबृद्धि गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्ने उद्देश्यले मिति २०५८।१०।९ गते कमैया श्रम (निषेध गर्ने) सम्बन्धी ऐन, २०५८ जारी गरियो । सोही ऐनको दफा २३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नियमावली समेत जारी भैसकेको छ।

1.१.4 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम

मुक्त कमैयाको सन्दर्भमा दाङ, बाँके, बर्दिया, कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लाहरु रहेका छन् ।

१. मुक्त कमैया २७५७० परिवार मध्ये आ.व. २०६९/७० सम्ममा २४५८५ परिवारलाई पुनःस्थापन सम्पन्न भई २९८५ परिवारलाई पुनःस्थापन गर्न बाँकी रहेको छ।

२. मुक्त २७५७० कमैया परिवार मध्ये आ. व. २०६९।७० सम्ममा १८४९८ जनालाई विभिन्न स्वरोजगार उन्मुख तालिम दिईएको छ।

1.१.5 वार्षिक प्रगति विवरण

क्र.स.	कार्यक्रम	इकाई	वार्षिक प्रगति प्रतिशत		
			लक्ष्य	प्रगति	प्रतिशत
१	उद्यमी विकास	गोटा	४	४	१००%
२	समुहलाई पूर्व सरकारी तालिम	समुह	१०	१०	१००%
३	क. आय आर्जन प्रवर्द्धन कार्यक्रम				
	अ. ऋण लगानी गर्न	परिवार	११२	१०४	९२.८%
	आ. ऋण असुली गर्ने	परिवार	१०९	१०९	१००%
	ख. रोजगार सम्पर्क केन्द्र सुदृढीकरण	जिल्ला	५	५	१००%
	ग. नमुना तरकारी खेती	संख्या	५	५	१००%
४	सीप विकास तथा दक्षता वृद्धि	गोटा	५२	५२	१००%
५	अन्तरक्रिया कार्यक्रम/गोष्ठी	पटक	७	७	१००%
६	सहकारी प्रशिक्षण	पटक	१	१	१००%
७	उद्यमशिलता विकास तथा व्यावसाय व्यवस्थापन	पटक गोटा	५	५	१००%
८	कार्यक्रम अनुगमन	पटक	१९	१९	१००%
९	मुक्त कमैयाहरुलाई घर निर्माण सहयोग	परिवार	९९१	८६६	८७.३८%
१०	मुक्त कमैयाहरुलाई जग्गा खरिद गर्न प्रति परिवार १ लाख ५० हजारका दरले रकम उपलव्ध गराउने ।	परिवार	९८८	९२६	९३.७२%

मुख्य मुख्य उपलब्धी, समस्या तथा समाधानका उपायहरु

मुख्य मुख्य उपलब्धी	प्रमुख समस्याहरु	समाधानका उपायहरु
• १२५ मुक्त कमैया परिवारलाई जग्गा खरिद गर्न अनुदान दिइएको । • ३२४ मुक्त कमैया परिवारलाई घर निर्माण गर्न सहयोग गरिएको । • मुक्त कमैयाहरुलाई ८ वटा उद्यमी विकास तालिम सम्पन्न भएको । • ९ मुक्त कमैया परिवारलाई ऋण लगानी गरिएको । • ८ मुक्त कमैया परिवारबाट ऋण असुली गरिएको ।	• संविधान सभाको निर्वाचनमा कर्मचारी खटिनु, , उपयुक्त जग्गा प्राप्त नहुनु • कमैया घर निर्माण अनुदान लिन सम्पर्कमा नआउनु । • प्रयाप्त मात्रामा ऋण माग नहुनु, ऋण लगानी गर्न प्रयाप्त, आधार नहुनु।	• मुक्त हलिया पुनस्थापनको मोडालिटी तयार गरिएको । • अनुगमनलाई उच्च प्राथमिकता दिएको।

1.२ मुक्त हलिया पुनःस्थापन कार्यक्रम

1.२.१ पृष्ठभूमि

"हलिया" भन्नाले आफू वा आफ्नो परिवार वा पुर्खाले लिएको ऋण वा सोको ब्याज चुक्ता गर्न वा अरू कसैको जमानी बसेकोमा त्यस्तो ऋण चुक्ता गर्न ऋणदाताको जग्गा जोत्ने, खन्ने, बालीनाली लगाउनेदेखि भित्र्याउनेसम्मका सबै वा केही कार्य गर्नको लागि अविछिन्न रुपमा कम्तीमा ५ वर्ष सेवा गर्ने व्यक्तिलाई जनाउँछ ।

शताब्दियौंदेखि दास प्रथाको रुपमा रहेको हलिया प्रथाको कानूनी रुपमा नै अन्त्य गरी पुस्तौंदेखि दासत्व जीवन विताउन बाध्य हलियालाई मुक्ति दिलाई हलियाहरुको आर्थिक, सामाजिक अवस्थामा सुधार ल्याई न्यायोचित सामाजिक जीवन विताउन सक्ने अवसर प्रदान गरियोस् भन्ने माग राखी राष्ट्रिय हलिया मुक्ति समाज, महासंघको आन्दोलनलाई सम्बोधन गरी मिति २०६५ साल भाद्र २० गते नेपाल सरकार र समाज, महासंघबीच मुक्त हलिया घोषणा गर्ने सहमति भयो । सोही अनुसार वि.सं. २०६५ साल भाद्र २१ गते नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्को निर्णयानुसार उक्त सहमतिलाई अनुमोदन गरी हलियाहरुलाई मुक्त घोषणा गरियो ।

1.2.2 उद्देश्यहरु

- १९०५८ मुक्त हलियाहरुमध्ये प्रमाणीकरण गरी वर्गीकरण सहित परिचयपत्र वितरण गर्ने।
- प्रमाणीकरण भई पुनःस्थापन गर्नुपर्ने मुक्त हलियाहरुलाई सम्मानजनक पुनःस्थापन गरी विभिन्न किसिमको स्वरोजगार उन्मुख तालिम दिने।
- मुक्त हलियाका परिवारलाई शिक्षा तथा स्वास्थ्य क्षेत्रमा पहुँच अभिवृद्धि गर्ने ।
- सामाजिक समावेशीकरणका माध्यमबाट सामाजिक जीवनमा सहजतमा ल्याउने ।

1.२.3 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम

1. नेपाल सरकार र राष्ट्रिय हलिया मुक्ति समाज, महासंघका प्रतिनिधि बीच ५ बुँदे सहमति भइ नेपाल सरकारले २०६५ भाद्र २१ गते हलियाहरुलाई मुक्त घोषणा गरिएको र सोही मुताविक शान्ति तथा पुननिर्माण मन्त्रालयले हलियाहरुको लगत तथ्यांक तयार/संकलन गरी भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयमा पठाएको ।
2. मुक्त हलिया सुदुर पश्चिमाञ्चलका दार्चुला, बैतडी, डडेलधुरा, कञ्चनपुर, बझाङ, बाजुरा, डोटी, अछाम, कैलाली, हुम्ला जिल्लाहरु र मध्यपश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रका जाजरकोट र सुर्खेत जिल्लाहरुमा मुक्त हलिया परिवार रहेकाले उक्त जिल्लाहरुमा कार्यक्रम संचालन गरिरहेको ।
3. १९०५९ मुक्त हलिया परिवारको लगत मध्ये आ. व. २०६९।७० सम्म ९९४३ मुक्त

हलिया परिवारको प्रमाणिकरण गरी ५५०३ मुक्त हलिया परिवारलाई ४ वटा वर्गमा वर्गीकरण गरी परिचयपत्र वितरण गरिएको ।

4. परिचयपत्र प्राप्त मुक्त हलियाको मानवोचित पुनःस्थापन र वृत्ति विकासका लागि "मुक्त हलिया पुनःस्थापनको ढाँचा र कार्य योजना" नीतिगत व्यवस्था गरी नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषदबाट स्वीकृति लिने प्रक्रियामा रहेको ।
5. आ.व. ०६९।७० मा मुक्त हलियाका लागि २२ वटा तालिम संचालन गर्ने लक्ष्य रहेकोमा विभिन्न प्रकारका १८ वटा तालिम सम्पन्न गरी १५२ जना मुक्त हलियालाई स्वरोजगार उन्मुख तुल्याईएको ।

1.२.4 कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति विवरण

क.स.	कार्यक्रम	इकाई	वार्षिक प्रगति प्रतिशत		
			लक्ष्य	प्रगति	प्रतिशत
१	सीप विकास तथा दक्षता वृद्धि	गोटा	२२	२२	१००%
२	अन्तरक्रिया कार्यक्रम, गोष्ठी, छलफल	पटक	१३	१३	१००%
३	उद्यमशीलता विकास तथा व्यवस्था व्यवस्थापन	जिल्ला	३	३	१००%
४	प्रतिवेदन ब्रस्योर अध्यावधिक गर्ने	पटक	१	१	१००%
५	मुक्त हलिया वृत्ति विकास कार्यक्रम व्यवस्थापन कार्यविधि, निर्माण	पटक	१	१	१००%
६	कार्यक्रम अनुगमन	पटक	२१	२१	१००%
७	हलिया प्रमाणिकरण तथा परिचय पत्र वितरण	पटक	१२	१२	१००%
८	हलिया कार्यक्रमको समिक्षा	पटक	१	१	१००%
९	प्रचार प्रसार (परिचयपत्र वितरण नीति निर्देशन)	पटक	२	२	१००%

1.२.5 मुक्त हलियाहरुलाई हालसम्म वितरण गरिएको परिचयपत्रको विवरण

जिल्ला	मुक्त हलिया संख्या	प्रमाणीकरण संख्या	परिचयपत्र पाएको संख्या					जम्मा मुक्त हलियाबीच तुलनात्मक प्रगति (%)
			क (रातो)	ख (खैरो)	ग (हरियो)	घ (सेतो)	जम्मा	
दार्चुला	455	427	58	88	29	237	412	90.55
बैतडी	4436	1348	50	145	3	585	783	17.65
डडेल्धुरा	2576	1169	167	371	29	428	995	38.63
कञ्चनपुर	3732	1176	171	491	38	476	1176	31.51
बझाङ्ग	1391	1873	27	58	9	443	537	38.61
बाजुरा	1634	1429	85	123	74	236	518	31.70
डोटी	1826	937	119	187	7	109	422	*23.11*
अछाम	242	156	18	28	8	102	156	64.46
कैलाली	220	154	32	76	0	25	133	60.45
हुम्ला	1423	967	2	1	0	232	235	16.51
जाजरकोट	455	165	45	5	7	69	126	27.69
सुर्खेत	669	142	0	2	0	7	9	1.35
जम्मा	**19059**	9943	774	1575	204	2949	5502	28.87
प्रतिशतमा		52.17	4.06	8.26	1.07	15.7	28.8	

मुख्य मुख्य उपलब्धी	प्रमुख समस्याहरु	समाधानका उपायहरु
• ६७ हलियाको प्रमाणीकरण र २५६ मुक्त हलिया परिवारलाई परिचय पत्र वितरण गर्ने कार्य सम्पन्न भएको। • मुक्त हलियाका लागि ३ वटा उद्यमी विकास तालिम सम्पन्न भएको ।	• संविधान सभाको निर्वाचनमा कर्मचारी खटिनु, , उपयुक्त जग्गा प्राप्त नहुनु • मुक्त हलिया नभेटिएको, गैरमुक्त हलिया समावेश भएको, हलियाको नाम दोहरो भेटिएको। • हलिया पुनस्थापनको लागि नीतिगत तथा कानूनी व्यवधानहरु रहनु ।	• मुक्त हलिया पुनस्थापनको मोडालिटी तयार गरिएको । • अनुगमनलाई उच्च प्राथमिकता दिएको। • हलिया पुनस्थापनको लागि मोडालिटी तथा कार्य योजना तयार गरी अर्थ मन्त्रालयको सहमति लिई हाल कानून, न्याय तथा सविधान सभा मन्त्रालयमा पठाइएको ।

2. भू-सूचना तथा अभिलेख कार्यक्रम

2.1 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम

यस विभागको कार्यक्षेत्र कम्प्युटरमा आधारित भू–सूचना प्रणालीको विकास एवं जग्गा प्रशासनसँग सम्बन्धित महत्वपूर्ण अभिलेख संरक्षण गर्ने कार्यमा भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग र नापी विभागसँग निकटतम समन्वय तथा साझेदारीमा प्रणाली विकास, संस्थागत सुधार तथा जनशक्ति विकास सम्बन्धी कार्यहरु गर्दै एकीकृत भू–सूचना प्रणालीको विकास गर्ने रहेको छ।

यस विभागबाट सम्पादन हुने प्रायः जसो कार्यहरु प्रत्यक्ष रुपले जनतासँग सम्बन्धित नभए पनि यस विभागबाट सम्पादन गरिने कार्यबाट जनतासँग प्रत्यक्ष सम्पर्कमा आउने खासगरी मालपोत तथा नापी कार्यालयहरुबाट सम्पादन गरिने अभिलेख व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी कार्य र योजना, नीति निर्माण तथा अनुसन्धान गर्ने निकायहरुलाई नीति तथा योजना तर्जुमा गर्न मार्गदर्शन हुने गुणस्तरीय भू–सूचनाहरु छिटो, छरितो, भरपर्दोरुपमा सजिलै उपलब्ध हुन सक्दछन। यस अर्थमा, यस विभागबाट सम्पादन हुने कार्यले सम्पूर्ण राष्ट्रको प्रशासनिक एंव विकास निर्माणका कार्यमा र सुशासन प्रदान गर्ने दिशामा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ ।

2.1.1 कार्यक्षेत्र

- नेपाल अधिराज्य भर ८३ वटा मालपोत तथा नापी कार्यालयमा रहेका करिब ६५ लाख जग्गाधनीको जग्गाधनी श्रेस्ताको विवरण, मोहीको लगत, जग्गा खरिद बिक्री कारोवार तथा रोक्काको विवरण कम्प्युटर प्रणालीमा व्यवस्थित गर्न आवश्यक प्रणालीको विकास, विस्तार तथा प्रणाली संचालनमा प्राविधिक टेवा दिने ।
- जग्गाधनी सम्बन्धी साविक लगत लगायत करिब ८०,५०० थान कित्ता नापी नक्शाको डिजीटाइजेसन र करिब ४६,९३,००० पाना फिल्डबुक समेत अभिलेख योग्य सबै महत्वपूर्ण कागजात माइक्रोफिल्म, स्क्यानिङ जस्ता प्रविधिबाट सुरक्षित रुपमा अभिलेख राख्ने तथा कम्प्युटरबाट सेवा प्रवाह गर्न सहयोग पु-याउने ।
- जिल्ला भू–सूचना प्रणाली स्थापना हुँदै जाँदा त्यहाँबाट प्रवाहित भू–सूचनाहरु केन्द्रमा एकत्रित गरी विभिन्न उपयोगकर्ताहरुलाई उपयोगी हुने गरी साङख्यकीय अभिलेख व्यवस्थापन गर्नुपर्ने ।

2.1.2 कार्यक्रम

- भू–सूचना प्रणालीको विकासको लागि Database निर्माण लगायत कार्यलाई जारी राख्ने ।
- मालपोत तथा नापी कार्यालयहरुमा रहेको निर्माण भएको Database अद्यावधिक गर्ने र नापी कार्यालयमा रहेको कित्ता नापी नक्शा Digitization प्लट रजिष्टर एंव फिल्डबुकको विवरण कम्प्युटरमा राख्ने कार्य आगामी आ. व. २०६९/०७० र २०७०/०७१ सम्ममा सम्पन्न गर्ने ।

- नापी कार्यालयमा रहेको कित्ता नापी नक्शा र फिल्डबुक अभिलेखलाई SAEx Software को प्रयोगबाट Digital map print तथा कित्ताकाट गर्ने र फिल्डबुकको प्रतिलिपि कम्प्युटर मार्फत दिने व्यवस्था गर्ने ।
- मालपोत तथा नापी कार्यालयबाट कम्प्युटर मार्फत सेवा प्रवाह गर्ने लगायत भू–सूचना प्रणाली संचालन सम्बन्धमा तयार गरिएको कानूनी मस्यौदालाई थप छलफल गरी पूर्णता दिने ।
- बिभागको सम्पूर्ण प्राविधिक कार्यहरुको Spcification / Manual सहितको कार्य निर्देशिका परिमार्जन गर्ने ।
- संचालनमा रहेका अभिलेख व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई तत्कालीन नापी गोश्वाराहरुबाट संचालित पुनः नापी कार्यक्रमको नक्शा र फिल्डबुकलाई अभिलेखको रुपमा राख्ने कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- विभागको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भे (O&m survey) गरी आवश्यक प्राविधिक जनशक्ति थप गर्न पहल गर्ने ।
- आगामी तीन वर्षभित्र केन्द्रीय स्तरमा Central Land Infromation System-CLIS को विकास गर्ने र Intranet को माध्यमबाट सबै कार्यालयहरुलाई आवद्ध गरी सेवा प्रवाह गर्ने ।

2.1.3 कार्यक्रमको रणनीति

यस विभागले आफ्नो उद्देश्य प्राप्तिका लागि निम्नानुसारको कार्य संचालन रणनीति अख्तियार गरेको छ ।

- मालपोत कार्यालयहरुको मोठ श्रेस्ता, रोक्का श्रेस्ता, मिसिल, लिखत र रजिष्ट्रेशनको प्रारम्भिक विवरण लगायत छुट भएका विवरणहरु समेत कम्प्यूटर प्रणालीमा प्रविष्ट गरी Digital प्रविधि मार्फत सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- नापी कार्यालयहरुमा रहेको कित्ता नापी नक्शाको Digitize गरी Geo-database तयार गर्ने । कित्ता नापी नक्शाको Field Book Image तयार गरी Image Reference Management-(IRM) सहितको Database तयार गरी सेवा प्रवाहमा लैजाने
- Plot Register को Image सहितको विवरण कम्प्यूटर प्रणालीमा प्रविष्ट गर्ने ।
- प्रारम्भिक चरणमा Data capture कार्य सम्पन्न भएका कार्यालयहरुमा Data Audit गरी Attribute तथा Spatial database अद्यावधिक तथा डाटा शुद्धिकरण गर्ने ।
- भू–सूचना प्रणालीको संस्थागत विकास गर्दै सेवाप्रवाहमा प्रयोग भएको Application Software हरुको समयानुकुल सुधार तथा स्तरन्नोति गर्ने ।
- कम्प्युटर प्रविधि संचालन गर्न नसक्ने जनशक्तिको पहिचान गरी कम्प्यूटर प्रणाली संचालन र व्यवस्थापन सम्बन्धी आधारभूत तथा Advance तालिम दिने ।
- कार्यालयहरुको परम्परागत भौतिक अवस्था सुधार गरी कम्प्युटर यन्त्रउपकरण तथा

फर्निचर उपलब्ध गराई सेवासुविधालाई आधुनिकिकरण गर्ने ।

- कम्प्यूटर प्रणालीलाई भरपर्दो, दीगो एवं विश्वसनीय बनाउन प्रत्येक कार्यालयको कम्तिमा दुई जना कर्मचारीलाई सूचनाधार व्यवस्थापन (Database Management), कम्प्यूटर हार्डवेवर तथा कम्प्यूटर संजाल मर्मत तथा व्यवस्थापन (Computer Hardware & Network Management) र सूचना सुरक्षा (Data security) आदि विषयमा प्रारम्भिक तथा पुर्नताजगी तालिम उपलब्ध गराउने ।
- प्रत्येक जग्गाधनीको आफ्mनो पहिचान सहितको जग्गाधनी संकेत नम्वरको (Land ownership Identity Number LIN ID) विकास गरी सो संकेत नं मार्फत Internet को पहुंच भएको स्थानबाट आफ्नो विवरण हेर्न सक्ने व्यवस्था गर्ने ।
- जग्गाधनी दर्ता श्रेस्ता तथा पुर्जामा कम्प्युटर प्रविधिबाट फोटो तथा औठाछाप सहितको विवरण प्रिन्ट गरी राख्ने र कारोवारको क्रममाः सो विवरण Verify गर्ने व्यवस्था गर्ने।
- जग्गा कारोबारको रजिष्ट्रेशन लगायत अन्य राजश्व सम्बन्धी दस्तुरलाई कम्प्यूटर प्रणालीमा आवद्ध गर्ने ।
- जग्गा प्रशासनमा प्रयोग गरिने महत्वपूर्ण हस्तलिखित कागजातहरुको इमेज तयार गरी Digital अभिलेख तयार गर्ने ।
- जग्गा प्रशासनसँग सम्बन्धित गा.वि.स./न.पा., कारोवार किसिम (रजिष्ट्रेशन, नामसारी, बकसपत्र आदि) संकेत कोडहरुलाई Standardize गरी सबै कार्यालयमा सोही संकेत कोडका आधारमा कार्य सम्पादन गर्ने कार्य अनिवार्य गर्ने ।
- जिल्लास्थित मालपोत र नापी कार्यालयहरुमा रहेको Database Server लाई Wide Area Network मार्फत विभागमा रहेको Central sever सँग Link गरी केन्द्रीय एकीकृत भू सूचना प्रणालीको विकास, सुधार तथा स्तरन्नोती गर्ने ।
- स्थानीय मालपोत तथा नापी कार्यालयलाई LAN Network मा आवद्ध गरी एक अर्कोको सूचना हेर्न तथा परीक्षण गर्ने सकिने व्यवस्था गर्ने ।
- जिल्लास्थित कार्यालयहरुमा रहेको भूमि सम्बन्धी श्रेस्ताहरुको इमेज सहित डिजिटल अभिलेख राख्ने ।
- भू–सूचना प्रणालीबाट तयार भएका Digital Data को संरक्षण तथा सुरक्षाका लागि भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय, सम्बन्धित विभाग र GIDC मा Data Back up राख्ने व्यवस्था गर्ने ।
- जिल्लास्थित नापी कार्यालयहरुमा रहेको कित्तानापी नक्साको एमोनिया प्रिन्ट समेत संकलन गरी अभिलेख राख्ने ।
- Central Database बाट सरोकारवालाहरुलाई आवश्यक सूचना उपलव्ध गराउने ।

2.2 वार्षिक प्रगति विवरण

2.2.1 अभिलेख व्यवस्थापन तर्फः

क) भू-सूचना प्रणाली तर्फः

- मोठ रोक्का राजश्व दस्तुर तथा जग्गाधनीको फोटो र औंठा छाप सहितको विवरण कम्प्युटर प्रविष्ट गर्न District Land Information System – (DLIS) सञ्चालनमा ल्याइएको ।
- कित्तानापी नक्सा Digitize गरी Geo-data तयार गर्न र तयार भएको Geo-Database अद्यावधिक गर्न Spatial Application Extension – (SAEx) सञ्चालनमा आएको ।
- प्लट रजिष्टरमा रहेको विवरण प्रविष्ट गर्न Plot Register Management System- (PRMS) सञ्चालनमा रहेको ।
- कित्तानापी नक्साको फिल्डबुक इमेजलाई व्यवस्थित गरी Reference Database तयार गर्न Image Reference Management System-(IRMS) सञ्चालित रहेको ।
- ८२ मालपोत कार्यालयहरुको २ करोड २९ लाख ३३ हजार कित्ता जग्गाधनी दर्ता (मोठ) श्रेस्ता कम्प्युटर प्रविष्ट गर्ने कार्य सम्पन्न।
- ८२ मालपोत कार्यालयहरुका २५ लाख ५५ हजार कित्ता रोक्का विवरण कम्प्युटर प्रविष्ट गरिएको।
- ५३ नापी कार्यालयको १ करोड ९८ लाख १९ हजार कित्ताको Digitization गरी Geo-database तयार गरिएको।
- २८ नापी कार्यालयमा रहेको अनुमानित ८० लाख कित्ताको Digitization गरी Geo-database तयार गर्ने कार्य चालु रहेको ।
- १६ नापी कार्यालयमा रहेका इमेज सहितको प्लट रजिष्टर विवरण कम्प्युटर प्रविष्ट गर्ने कार्य सम्पन्न भएको ।

ख) अभिलेख व्यवस्थापन तर्फः

- विभिन्न समयमा विभागमा संकलन भएका ७४ जिल्लाको (अछाम बाहेक) कित्तानापी नक्साको एमोनिया प्रिन्ट नक्सा मध्ये ५८ जिल्लाको एमोनिया नक्सा स्क्यानिङ् गरी Digital अभिलेख तयार गरिएको ।
- ७2 नापी कार्यालयहरुमा रहेको ३४ लाख ६१ हजार पाना फिल्डबुक स्क्यान गरी विभागमा सुरक्षित गरिएको ।

ग) क्षमता अभिवृद्धि तर्फः

- कार्यालय प्रमुख तथा सहायक स्तरका १७७७ जना कर्मचारीहरुलाई कम्प्युटर प्रणाली र जग्गाप्रशासनमा प्रयोग हुने विभिन्न सफ्टवेयरहरुको तालिम दिइएको ।

2.2.2 विभागबाट उपलब्ध सेवा (निकायगत रुपमा)

- केन्द्रीय मालपोत अभिलेख डिल्लीबजारमा पहिचान भएका खडा्क निशान, लालमोहर, रुक्का दस्तखत लालमोहर, मेठबन्दी, पहाडी बन्दोवस्ती, पोता लगत, सर्भे नापी सम्बन्धी कागजातहरुको स्क्यान अभिलेख अवलोकन ।
- वि.सं. २००० सालमा तत्कालीन शाही नेपाली सेनाबाट तयार गरिएको काठमाण्डौ जिल्लाको नक्शाको अवलोकन तथा प्रतिलिपि उतार ।
- काठमाण्डौ, भक्तपुर, ललितपुर र काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाका ४,३८८ थान नक्शा र १३१ वटा रोलका फिल्डबुकहरुको माइक्रोफिल्म अवलोकन ।
- कित्तां नापीबाट तयार भएका ७४ जिल्लाका कित्ता नापी नक्शाहरुको अवलोकन तथा नापी कार्यालयलाई आवश्यक परेमा प्रतिलिपि प्रदान गर्ने ।
- कित्ता नापीबाट तयार भएका फिल्डबुकहरुको प्रतिलिपिको उतार ।

आ. व २०६९/०७० को बार्षिक प्रगति स्थिति

क्र. सं.	कार्यक्रम र क्रियाकलाप	एकाई	वार्षिक लक्ष्य एवं प्रगति प्रतिशत		
			लक्ष्य	प्रगति	प्रतिशत
१	**फर्निचर** विभिन्न कार्यालयहलाई फर्निचर उपलब्ध गराउने ।	सेट	१०	१०	१००
२	भू-सूचना प्रणाली लागु हुने नापी कार्यालयहरु तथा मालपोत कार्यालयहरुको लागि यन्त्र उपकरणहरु खरिद गर्ने	गोटा	२००	२००	१००
३	नापी कार्यालयहरुमा Database अद्यावधिक गर्ने	जना	३१	३१	१००
४	हक हस्तान्तरण सफ्टवेयर DLIS र PRMS Update गर्ने	गोटा	२	२	१००
५	३३ नापी कार्यालयहरुमा रहेको नक्सा सिटहरुको करिब ५८ लाख कित्ताहरुको Digitise गरी Geo-database तयार गर्न क्रमागत कार्यक्रम अनुसार शुरु गर्ने .	कित्ता	५८ लाख	५१ लाख	८८
६	नापी कार्यालयहरुमा रहेको प्लट रजिष्टरहरुको ईमेज तयार गरी विवरण इन्ट्री गर्ने ।	कित्ता	२१ लाख	२२ लाख	१००
७	कार्यक्रम अनुगमन मूल्याङ्कन	पटक	७०	७२	१००
८	भू-सूचना प्रणाली सम्बन्धी ऐन मस्यौदा तयार गर्ने	प्रतिशत	१००	१००	१००

क्र. सं.	कार्यक्रम र क्रियाकलाप	एकाई	वार्षिक लक्ष्य एवं प्रगति प्रतिशत		
			लक्ष्य	प्रगति	प्रतिशत
९	भू-सूचना प्रणाली लागु भएका मालपोत कार्यालयहरुमा कार्यरत जनशक्तिहरुलाई एक पटकमा २० जनालाई गरी जम्मा ८० जनालाई भू-सूचना प्रणाली संचालन तालिम दिने ।	hgf	८०	११४	१००

2.3 आ. व. 069/70 को कूल बजेट र खर्चको स्थितिः

ब. उ. शि. नं.	आयोजना/कार्यालयको नाम	खुद बजेट			खर्च		
		चालु	पुँजीगत	जम्मा	चालु	पुँजीगत	जम्मा
३३६०१७ ३/४	भू–सूचना तथा अभिलेख विभाग	73226	6000	79226	65108	5980	71088
जम्मा		73226	6000	79226	65108	5980	71088

2.4 आ. व. 069/70 को वित्तीय प्रगति स्थिति

2.4.1 धरौटीतर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

आम्दानी			खर्च			बाँकी	
गत आ.व.को	यस आ.व.को	जम्मा	सदर स्याहा	फिर्ता	जम्मा	श्रेस्ता अनुसार	बैक अनुसार
५१८२.४२	१८८२.८९	७०६५.३१	२३.०१	२३८१.४९	२४०४.५०	४६६०.८१	४६६०.८१

2.4.२ अर्थ बजेट तर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

प्रतिनिधी मण्डल भ्रमण खर्च		उपदान		संचित बिदा		औषधी उपचार		कुल जम्मा	
निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	श्रेस्ता अनुसार	बैंक अनुसार
-	-	-	-	३००.२०	३००.२०	२८४.४०	२८४.४०	५८४.६०	५८४.६०

2.4.३ कार्यालयगत राजश्वको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

कूल आम्दानी	दाखिला			नगद मौजाद
	गत आ.व.को	यस आ.व.को	जम्मा	
४६३.३२	-	४६३.३२	४६३.३२	-

2.4.४ हालसम्मको बेरुजु र बेरुजु फछ्र्यौटको स्थिति

आ.व. ०६9/70 मा शुरुमा बाँकी बेरुजु रकम	आ.व. ०६9/70 मा फछ्र्यौट बेरुजु रकम	आ.व. ०६9/70 मा थप बेरुजु रकम	आ.व. ०६9/70 को अन्तमा बाँकी बेरुजु रकम
१६४७४.००	१५६६५.००	-	८०९.००

प्रमुख उपलब्धी, समस्या तथा समाधानका उपायहरु

मुख्य मुख्य उपलब्धी	प्रमुख समस्याहरु	समाधानका उपायहरु
प्रमुख उपलब्धी माथि 2.2 मा उल्लेख गरिए बमोजिम रहेको ।	• अध्यावधिक भू-सूचना नीति तथा कानूनको अभाव । • यस विभागको उद्देश्य तथा जिम्मेवारी अनुसार संगठनात्मक संरचनाको तादम्यता नभएको । • कार्यक्रम संचालन भएका कार्यालयहरूबाट Digital Data को प्रयोगको सट्टा परम्परागत ढंगको कार्यप्रणालीले प्रश्रय पाउनु। • कार्यालयको विद्यमान कार्यप्रकृयालाई Digital प्रविधिमा रुपान्तरण गर्ने कार्यमा सम्बन्धित कार्यालयको तत्परताको कमी हुनु। • सम्बन्धित बिभागहरुबाट प्रणाली संचालन तथा व्यवस्थापनमा दिएको निर्देशनको प्रभावकारी अनुगमन हुन नसक्नु । • कम्प्युटरबाट सेवा प्रवाह गर्न आवश्यक पर्ने नियमित विद्युत आपूर्ति नहुँदा -Load shedding) सेवा प्रवाहमा नकारात्मक असर पर्नु ।	• यस विभागको उद्देश्य तथा जिम्मेवारी अनुसार संगठनात्मक संरचनाको पुनरावलोकन गरी महानिर्देशक लगायत अन्य प्राविधिक दरवन्दी थप गर्नु पर्ने भएकोले O&M सर्भेको लागि अनुरोध गरिएको । • सम्बन्धित बिभागमा रहेको IT Unit हरुलाई प्रभावकारी बनाई Digital प्रणाली प्रयोग गर्ने सम्वन्धमा कडा निर्देशन तथा अनुगमनको लागि सम्बन्धित विभागहरुलाई अनुरोध गरिएको । • बिद्यमान लोडसेडिङबाट सिर्जित समस्याहरुको व्यवस्थापनको लागि सम्बन्धित कार्यालयहरुलाई Power Backup उपकरणहरु उपलब्ध गराईएको तथा ती उपकरणहरुको सर्भेक्षण तथा विवेकपूर्ण संचालनको लागि अनुरोध गरिएको । • भू-सूचना प्रणाली सम्बन्धी ऐनको मस्यौदा तयार गरी छलफल भईरहेको । • कार्यालयहरुको विद्यमान कार्य प्रकृयालाई Digital प्रविधिमा लैजान सम्बन्धित कार्यालयका प्रमुखहरुलाई अभिमूखीकरण तालिम तथा कर्मचारीहरुलाई Software संचालन सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिदै आएको ।

3. मालपोत अभिलेख सुरक्षा तथा सुदृढीकरण कार्यक्रम

भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग अन्तर्गत आ. व. २०५६।०५७ देखि मालपोत अभिलेख सुरक्षा तथा सुदृढीकरण आयोजना संचालन हुदैं आएको छ । आयोजनाबाट विभाग अन्तर्गतका मालपोत कार्यालयहरुको भवन तथा कम्पाउण्डवाल निर्माण, भवन मर्मत संभार, सार्वजनिक निर्माण सुधार, श्रेस्ता मर्मत वाईण्डिङ्ग तथा तामेली व्यवस्थापन, भौतिक अवस्थामा सुधार, इन्टरनेट जडान, कर्मचारीहरुको वृत्ति विकास सम्बन्धी तालीम/गोष्ठी संचालन सम्बन्धी कार्यहरु हुँदै आएको छ । आ. व. 069/70 मा यस कार्यक्रम अन्तर्गत स्वीकृत कार्यक्रम सञ्चालन गर्न पूँजीगत खर्च अन्तर्गत रु.१९२३०० हजार र चालु खर्च अन्तरगत रु.१२४२४ हजार समेत कूल रु. २०४७२४ हजारको कार्यक्रम स्वीकृत भई सो अनुरुप बजेट विनियोजन भएको थियो ।

३.1 आ. ब. ०६९/७० को बार्षिक प्रगति विवरण

भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग अन्तर्गत आ. व. २०६९।७० सञ्चालित विकास कार्यक्रम (मालपोत अभिलेख सुरक्षा तथा सुदृढीकरण कार्यक्रम) को प्रगति विवरण देहाय बमोजिम छ ।

क्र.सं.	कार्यक्रम	इकाई	बार्षिक		
			लक्ष्य	प्रगति	%
क) पूँजीगत					
1.	फर्निचर तथा फिक्चर्स	कार्यालय	११	११	१००
2.	भवन निर्माण (चालु र नयाँ)	कार्यालय	12	12	100
3.	यन्त्र उपकरण				
	क) कम्प्यूटर यू.पी.एस.	गोटा	२०	१९	९५
	ख) ल्यापटप	,,	२	२	१००
	ग) प्रिन्टर	,,	२२	२१	९५
	घ) फोटोकपि	,,	१	१	१००
	ङ) फ्याक्स	,,	५	५	१००
ख) चालु					
1.	स्रेस्ता वाईण्डिङ्ग तथा तामेली व्यवस्थापन	कार्यालय	२९	२९	१००
2.	अनुगमन–निरीक्षण	,,	१०४	८७	८३
3.	क्षतिग्रस्त स्रेस्ता तयार गर्ने	,,	३	३	१००

3.2 आ. व. 069/70 को कूल बजेट र खर्चको स्थितिः

ब.उ.शी.नं.	आयोजना/कार्यालयको नाम	खुद बजेट			खर्च		
		चालु	पूँजीगत	जम्मा	चालु	पूँजीगत	जम्मा
336103/4	मालपोत अभिलेख सुरक्षा तथा सुदृढीकरण कार्यक्रम	12424	192300	204724	11799	149295	161094

बार्षिक लक्षित कार्यक्रमबाट भएका उपलव्धीको पुष्टयाई देहाय बमोजिम रहेको छः

(क) पूंजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु

१. भवन तथा कम्पाउण्डवाल निर्माण

भवन निर्माण अन्तर्गत विगत बर्षदेखि निर्माण कार्य चालु रहेको मालपोत कार्यालयहरुमध्ये उदयपुर, भक्तपुर र पर्वतको भवन निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । मालपोत कार्यालय कलंकीको भवन निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । अन्य मालपोत कार्यालयहरु (झापा, सिन्धुली, बारा, कावासोती, डडेल्धुरा र कञ्चनपुर) को भवन निर्माण कार्य यस अवधिमा चालु रहेको छ । मालपोत कार्यालय सिन्धुली, बारा, कलंकी र कावासोतीको निर्माण कार्य लक्ष्यको तुलनामा न्यून प्रगति हासिल भएको छ, भने अन्य कार्यालयहरुको निर्माण कार्य लक्ष्य अनुरुप नै रहेको छ । यसैगरी मालपोतहरु धादिङ्ग, सल्यान, प्यूठान, लमजुङ्ग, बाग्लुङ्गको कोठा थप गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ ।

यस अवधिमा कम्पाउण्डवालतर्फ मालापेत कार्यालय संखुवासभा, महोत्तरी, रुकुम, दैलेख, बझाङ्ग, ओखलढुङ्गा, धनकुटा, भोजपुर र उदयपुरको निर्माण कार्य लक्ष्य अनुरुप सम्पन्न भएको छ, भने मालपोत कार्यालय दार्चुला र भूमिसुधार कार्यालय बांकेको कम्पाउण्डवाल निर्माण कार्य सम्पन्न हुन सकेन ।

२. पूंजीगत सुधार

यस अवधिमा मालपोत कार्यालय अर्घाखांची, कपिलवस्तु, सुर्खेत र दैलेखको भवन मर्मत संभार गर्ने कार्य लक्ष्य अनुरुप सम्पन्न भएको छ ।

३. फर्निचर तथा फिक्चर्स खरिद

यस अवधिमा ११ वटा कार्यालयहरुमा फर्निचर तथा फिक्चर्स खरिद गर्ने लक्ष्य रहेकोमा लक्ष्य अनुसार कार्य सम्पन्न भएको छ ।

४. मेशिनरी औजार, यन्त्र, उपकरण खरिद

यस अवधिमा मेशिनरी औजार खरिद अन्तर्गत कम्प्युटर, प्रिन्टर, ल्यापटप, फोटोकपि मेशिन, फ्याक्स, इन्भटर आदि खरिद गर्ने लक्ष्य रहेकोमा लक्ष्य अनुरुप नै ती उपकरणहरु खरिद गरिएको छ ।

५. सार्वजनिक निर्माण सुधार

यस अवधिमा मालपोत कार्यलय ललितपुरको भवन निर्माण सुधार, कपिलवस्तुको शौचालय निर्माण, गोरखाको कार्यालय जाने बाटो निर्माण तथा मालपोत कार्यालय सोलुखुम्बु र रसुवाको प्रतिक्षालय निर्माण गर्ने लक्ष्य रहेकोमा सबै कार्य लक्ष्य अनुरुप सम्पन्न भएको छ ।

(ख) चालूखर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु

१. ADSL/Broadband इन्टरनेट सेवा सञ्चालन

यस अवधिमा विभागमा Broadband इन्टरनेट सेवा र ३० वटा कार्यालयहरुमा ADSL इन्टरनेट सेवा सञ्चालन गर्ने लक्ष्य रहेकोमा लक्ष्य अनुरुप कार्य सम्पन्न भएको छ ।

२. स्रेस्ता मर्मत वाईन्डिङ्ग तथा तामेली व्यवस्थापन

यस अवधिमा डिल्लीबजारस्थित केन्द्रिय अभिलेखालय तथा २९ वटा मालपोत कार्यालयहरुमा स्रेस्ता मर्मत, वाईन्डिङ्ग तथा तामेली व्यवस्थापन गर्ने लक्ष्य रहेकोमा उक्त कार्य लक्ष्य अनुरुप सम्पन्न भएको छ ।

३. स्रेस्ता पुर्नस्थापना कार्यक्रम संचालन

द्वन्द्वका क्रममा क्षतिग्रस्त भएका जग्गाधनी स्रेस्तालाई फिल्ड मै कर्मचारी खटाई पुनस्थापना गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत यस अवधिमा ३ वटा मालपोत कार्यालयमा कार्य सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेकोमा मालपोत कार्यालय मुगुको स्रेस्ता कायम गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ भने, मालपोत कार्यालय जुम्लाको १२ गा.वि.स. मा कार्य सम्पन्न भएको छ भने चैनपुर (संखुवासभाको) १० गा.वि.स. को कार्य सम्पन्न भएको छ ।

४. कार्यालयहरुको अनुगमन निरीक्षणः

यस अवधिमा मातहतका १०४ वटा कार्यालयहरुको निरीक्षण अनुगमन गर्ने लक्ष्य रहेकोमा ८७ वटा कार्यालयहरुको निरीक्षण अनुगमन सम्पन्न भई लक्ष्यको तुलनामा केही न्यून प्रगति हासिल भएको छ ।

यसरी चालु आर्थिक बर्षको लागि स्वीकृत कार्यक्रम मध्ये अधिकांश कार्यक्रमहरु लक्ष्य अनुरुप नै सम्पन्न भएको छ । भवन निर्माणतर्फ मालपोत कार्यालय सिन्धुली, कलंकी र कावासोतीको लक्ष्य भन्दा केही न्यून प्रगति हासिल भएको छ । पूंजीगत तर्फ लक्ष्यको तुलनामा भौतिक प्रगति ९२.३० प्रतिशत र वित्तिय प्रगति ७७.९७ प्रतिशत र चालूतर्फ लक्ष्यको तुलनामा भौतिक प्रगति ९७.०५ र वित्तियतर्फ ९६.०८ प्रतिशत प्रगति हासिल भई समग्रमा लक्षित कार्यक्रमको ९२.५५ प्रतिशत भौतिक प्रगति र ७९.०३ प्रतिशत वित्तिय प्रगति हासिल भएको छ ।

प्रमुख उपलब्धी, समस्या तथा समाधानका उपायहरु

मुख्य मुख्य उपलब्धी	प्रमुख समस्याहरु	समाधानका उपायहरु
• १२ वटा भवन तथा ९ वटा भवनको कम्पाउण्डवाल निर्माण । • पूंजीगत सुधार (कार्यालय हरुको मर्मत संभार रंगरोगन) । • विभागमा Broadband इन्टरनेट तथा कार्यालयहरुमा ADSL इन्टरनेट सेवा सञ्चालन । • फर्निचर तथा फिक्चर्स खरिद । • मेशिनरी औजार (कम्प्युटर, प्रिन्टर, फयाक्स, फोटोकपि मेशिन आदि) खरिद। • सार्वजनिक निर्माण (सार्वजनिक शौचालय, प्रतिक्षालय आदि निर्माण) । • स्रेस्ता मर्मत, वाइन्डिङ्ग तथा तामेली व्यवस्थापन । • क्षतिग्रस्त जग्गाधनी स्रेस्ता पुर्नस्थापना कार्यक्रम संचालन । • कार्यालयहरुको अनुगमन तथा निरिक्षण।	• बार्षिक कार्यक्रम पटक पटक स्वीकृति गर्नुपर्ने अवस्था भई कार्य सम्पादनमा बाधा पुगेको । • नयां भवन निर्माणको समयमा नै ल.ई. र नक्सा तयार नभई टेण्डर आव्हान समयमा हुन नसक्नु तथा ठेकेदारबाट समयमा नै कार्यसम्पदा नगर्नु ।	• आवश्यक बजेट निकासाका लागि प्रयास गरेको । • सिमित बजेटको अधिकतम उपयोग गरी कार्य गर्ने प्रयास गरिएको । • नयां भवनको नक्सा र ल.ई. तयारका लागि शहरी विकास विभागसंग छलफल, भेटघाट गरी कार्य अगाडी बढाईएको । • अनुगमन तथा निरीक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने कार्य गरिएको ।

४. राष्ट्रिय भू-उपयोग आयोजना

4.1 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रमः

यस आयोजनाको कार्यक्षेत्रलाई दूई चरणमा विभाजन गरिएको छ । जसअनुसार पहिलो चरणमा नापी विभागबाट सन १९७८–१९८६ मा संचालित भूमिस्रोत नक्सा आयोजनाद्वारा उत्पादन गरिएका विभिन्न भूमि श्रोत नक्साहरुलाई अद्यावधिक गर्ने र दोश्रो चरणमा गाउँ विकास समितिहरुको भू–उपयोग नक्सा/डाटा तयार गर्ने रहेको छ ।

यस आयोजनाले निम्नानुसारको कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै आएको छः

क) जिल्लास्तरीय कार्यः

- Present Land Use Map/Data (Scale 1:50,000)
- Land Use Zoning Map/Data (Scale 1:50,000)
- GIS Data Base (Land Utilization/Land Capability/ Land System/Geology) (Scale 1:50,000)
- District Profile

ख) गाँउ विकास समितिस्तरीय कार्यः

- Present Land Use Map/Data (Scale 1:10,000)
- Land Use Zoning Map/Data (Scale 1:10,000)
- Soil map /Data (Scale 1:10,000)
- Land Capability Map/Data (Scale 1:10,000)
- VDC Profile
- Cadastral Superimposition on Land Use Zoning Data

4.2 आ. व. ०६९/७० को वार्षिक प्रगति विवरण

क्र. स.	कार्यक्रम	ईकाइ	वार्षिक लक्ष्य एवं प्रगति प्रतिशत		
			लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %
१	फर्निचर खरीद ।	गोटा	४	४	१००
२	मेशिनरी औजार खरीद ।	गोटा	६	६	१००
३	गा.वि.स. स्तरीय भू–उपयोग नक्सा/डाटा तयार गर्ने ।	गा.वि.स.	३०	३०	१००
४	बहुबर्षिय सम्झौता गरी गा.वि.स. स्तरीय भू–उपयोगनक्सा/डाटा तयार गर्ने ।	गा.वि.स.	९६ गा.वि.स. नक्सा/ डाटा ड्राफ्ट तयार गर्ने।	९६ गा.वि.स. नक्सा/ डाटा ड्राफ्ट तयार गर्ने ।	१००

क्र. स.	कार्यक्रम	ईकाइ	वार्षिक लक्ष्य एवं प्रगति प्रतिशत		
			लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %
५	भू-उपयोग निर्देशिका तयार गर्ने ।	गोटा	१	१	१००
६	भू-उपयोग चित्र/डाटा खरीद गर्ने ।	गोटा	१	१	१००
७	क्षमता अभिवृद्धि तालिम ।	जना	५	५	१००
८	जिल्लास्तरीय तथा गा.वि.स. स्तरीय भू-उपयोग सम्बन्धी गोष्ठी/प्रचार प्रसार गर्ने ।	गोटा	१०	१०	१००
९	भूमि सम्बन्धी नियमावलीमा संशोधन र O&M Survey तयार गर्ने समेत ।	गोटा	२	१	५०
१०	भू–उपयोग सम्बन्धी जनचेतना जगाउने कार्यक्रम तयार गरी रेडियो टिभी आदिबाट प्रसारण गर्ने।	गोटा	१	१	१००
११	गा.वि.स. स्तरीय भू–उपयोग नक्सा/डाटातयार गर्ने कार्यको राष्ट्रिय स्तरको Specifications मा आएका सुझाव समावेश गरीअन्तिम रुप दिने ।	गोटा	१	१	१००
१२	उपयोगिताको आधारमा जमिनको बर्गिकरण गर्ने।	गा.वि.स.	१	१	७५

4.3 आ. व. 069/70 को वार्षिक वित्तीय विवरण

4.3.1 धरौटी तर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरणः

आम्दानी			खर्च			बाँकी	
गत आ.व.को	यस आ.व.को	जम्मा	सदर स्याहा	फिर्ता	जम्मा	श्रेस्ता अनुसार	वैक अनुसार
३३७२	११९९	४५७१	-	२५००	२०७१	२०७१	२०७१

4.3.2 कार्यालयगत राजस्वको केन्द्रीय आर्थिक विवरणः

कार्यालयको नाम	कुल आम्दानी	दाखिला			नगद मौज्दात
		गत आ. व. को	यस आ. व. को	जम्मा	
राष्ट्रिय भू-उपयोग आयोजना	७६	-	७६	७६	-

4.3.3 हाल सम्मको वेरुजु र वेरुजु फर्छ्यौटको स्थितिः

आ.व.०६९/०७०को सुरुमा बाकी वेरुजु रकम	आ.व.०६९/०७० मा फर्छ्यौट वेरुजु रकम	आ.व.०६९/०७० मा थप वेरुजु रकम	आ.व.०६९/०७० को अन्तमा वाँकी वेरुजु रकम
११९२	११८०	१९८	२१०

प्रमुख उपलब्धी, समस्या तथा समाधानका उपायहरु

मूख्य उपलब्धीहरु	समस्याहरु	समाधानार्थ भएका प्रयासहरु
१. गा.वि.स. स्तरीय भू-उपयोग नक्सा÷डाटा तयार गरिएको । २. उपयोगका आधारमा जमीनको वर्गिकरण गरिएको । ३. भू-उपयोग निर्देशिका संशोधन गरिएको । ४. जिल्ला÷गा.वि.स. स्तरमा भू-उपयोग सम्बन्धी गोष्ठी÷प्रचार प्रसार गरिएको । ५. भू-उपयोग सम्बन्धी जनचेतना जगाउने कार्यक्रम तयार गरी रेडियो, टि.भी. आदीबाट प्रसारण गरिएको ।	१. आयोजनामा विभिन्न विधाका विज्ञ जनशक्तिको अभाव रहेको । २. भूमि सम्बन्धी ऐन र नियमहरु संशोधन हुन नसकेको । ३. भू-उपयोग सम्बन्धी छुट्टै ऐन हुन नसकेको ।	१. आयोजनाको O & M Survey गरी आयोजनालाई विभागको रुप दिनु पर्ने । २. भूमि सम्बन्धी ऐन र नियमहरु संशोधन हुनु पर्ने । ३. भू-उपयोग सम्बन्धी छुट्टै ऐन हुनु पर्ने ।

5. कित्तानापी कार्यक्रम

5.१ कित्ता नापी

5.1.1 पृष्ठभूमि

नेपालमा आर्थिक भूमि लगत (Fiscal Cadastre) तयार गर्ने उद्देश्यबाट शुरु भएको कित्ता नापी सम्बन्धी कार्य नापी विभागको प्रत्यक्ष रेखदेखमा शुरु भएको थियो। यसको महत्व, प्रभावकारीता तथा क्षेत्रलाई मनन गरी जग्गा नाप जाँच कार्यको निरीक्षण, अनुगमन तथा नियन्त्रण गर्नको लागि वि. सं. २०३९ सालमा कित्ता नापी महाशाखाको स्थापना गरिएको हो। कित्ता नापी सम्बन्धी कार्य गर्नको लागि घुम्ती कार्यालय (Mobile Office) को रुपमा नापी गोश्वाराहरुको गठन गरी विभिन्न जिल्लाहरुमा क्रमबद्ध कित्ता नापी (Systematic Cadastral Survey) को कार्य प्रारम्भ गरिएको थियो। शुरुमा सात वटा नापी गोश्वाराहरुबाट कार्य संचालन गरिएकोमा पछि कार्य बोझ बढदै गएपछि नौ वटा नापी गोश्वाराहरु कायम गरीएको थियो। हाल कित्तानापी महाशाखा अन्तर्गत रहेका नापी कार्यालयहरुद्वारा विभिन्न २४ जिल्लाहरुमा गाउँब्लक क्षेत्र, अधुरो गा. वि. स. र नगरपालिका क्षेत्रको नाप नक्साको कार्य भैरहनुको साथै नापी कार्यालय वनेपाद्वारा डिजिटल प्रविधिको प्रयोग गरी काभ्रे जिल्ला अन्तर्गतको वनेपा नगरपालिकाको पुनः नाप नक्साको काम भइरहेको छ। साथै द्वन्दवाट क्षति भएको नक्सा श्रेस्ता पुनस्थापनाको लागी अछाममा अछाम जिल्ला विशेष नापी कार्यलयको स्थापना गरि नाप नक्सा शुरु भएको छ। जग्गा (नाप जाँच) ऐन २०१९ बमोजिम नाप नक्सा गर्ने, क्षेत्रफल एकिन गर्ने, किसिम वर्गिकरण गर्ने तथा जग्गाधनी र मोही दर्ता गर्ने कार्य नापी कार्यालयहरुवाट गरिएको छ। यस महाशाखाबाट देशभरका विभिन्न जिल्लाहरुमा कित्ता नापी सम्बन्धी कार्यमा संलग्न नापी कार्यालयहरुको निरीक्षण, अनुगमन तथा समन्वय गर्ने कार्य भइरहेको छ। नापी कार्यालयहरुको लागि आवश्यक पर्ने वार्षिक वजेट तर्जूमा गर्ने तथा गुणस्तर र एकरुपता कायम गर्न यन्त्र उपकरण, प्राविधिक सामान तथा प्राविधिक फारामहरु उपलब्ध गराउने, नापी कार्यालयको लागि वार्षिक लक्ष्य निर्धारण गर्ने, नापी कार्यालयहरुबाट प्राप्त मासिक प्रगति संकलन गरी नापी विभागमा पठाउने, नापी विभागलाई नाप नक्सा तथा जग्गा व्यवस्थापनको लागि आई पर्ने विविध समस्याहरुमा प्राविधिक, प्रशासनिक एवं कानूनी सल्लाह उपलब्ध गराउने कार्य पनि कित्ता नापी महाशाखाबाट हुदै आइरहको छ।

भूमिलगत भूमि प्रशासनको एक अत्यन्त महत्वपूर्ण अङ्ग मानिएको छ। मानिसको सम्पूर्ण क्रियाकलाप भूमिसँग नै गाँसिएको छ। भूमिवाटै मानिसलाई आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण चिजविजहरु प्राप्त हुन्छ। यसवाट हामी आवश्यक पर्ने खाद्यान्न खनिज वस्तु, वहुमुल्य पदार्थहरु प्राप्त गर्दछौं, हामी भूमिमा जन्मन्छौं, वढ्छौं, बाँच्छौं र यसैमा जीवन निर्वाह गर्दछौं र अन्त्यमा भूमिमा नै हामी मर्दछौं र विलाउँछौं। यसैले भूमिको उपादेयतामा मानिसको अस्तित्व अडिएको छ।

नेपालको एकीकरण हुनु पूर्व देखि नै गोरखामा राजा राम शाह र काठमाडौंमा राजा जयस्थिति मल्लले आफ्नो राज्यको राजस्व उठाउन भूमि लगत लिएको इतिहासमा पाइन्छ । एकीकरण

पछि पनि राजस्व संकलनकै उद्धेश्यले शाह कालमा नापी गर्ने कार्य भइआएको हो । नेपालमा वि.सं. १९१० ताका मालपोत असुली तहसिलको लागि नापनक्सा गर्ने कानूनी व्यवस्था भए देखि पटके आदेशवाट नाप नक्सा सम्बन्धी लगत तयार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता प्रदान गर्न वि.सं. २०१९ सालमा एकिकृत रुपमा नाप नक्सा गर्न जग्गा (नाप जाँच) ऐन लागू गरी वि.सं. २०२१ सालमा भूमि सुधार अभियानलाई सहयोग पुर्‍याउन आधुनिक कित्ता नापी (Systematic Cadastral Survey) को शुरुवात भएको हो। शुरुमा स्थानीय आधार रेखा (Local Base Line) अर्थात Free Sheet मा ३८ जिल्लाहरुमा कित्ता नापी समाप्त गरियो भने २०२८ सालबाट राष्ट्रिय ग्रिड प्रणाली (National Grid System) को आधारमा नियन्त्रण विन्दुहरु स्थापना गरी ३७ जिल्लामा कित्ता नापी समाप्त गरियो। यसरी २०५२ सालसम्ममा नेपाल राज्यको केही गाउँब्लक क्षेत्र बाहेक आधुनिक एकोहोरो नापी समाप्त भएको छ भने २०५२ साल वाटै Free Sheet मा नापी भएका जिल्लाहरु मध्ये तराईका जिल्लाहरु तथा काठमाण्डौंबाट राष्ट्रिय ग्रिड प्रणाली (National Grid System) को आधारमा पूनः कित्ता नापी कार्य प्रारम्भ भएको छ।

5.1.2 उद्देश्यहरु

यस महाशाखाका मुख्य उद्देश्य भूमि व्यवस्थापन कार्यलाई सघाउ पु-याउनु हो । यसका अन्य उद्देश्यहरु निम्न छन्।

१) सरकारी, सार्वजनिक एवं व्यक्तिगत जग्गाहरुको नाप नक्सा गरी स्वामित्व सुरक्षा गर्ने ।
२) भूमि व्यवस्थापन कार्यको लागि नीति नियम निर्धारण गर्न एवं कार्यक्रमहरु संचालन गर्न सघाउ पु-याउने।
३) घर जग्गाको कर उठाउन, भू–उपयोग तथा जग्गा विकास गर्न र घर जग्गाको मुल्याङ्कन गर्नको लागि सघाउ पु-याउने।
४) भू–सूचना प्रणालीको विकास गर्नको लागि सहयोग पु-याउने।
५) नाप नक्सा हुने क्षेत्रमा आवश्यक कानूनी र प्राविधिक आदेश निर्देशन गर्ने ।

5.1.3 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम

१) विभिन्न जिल्लाहरुमा संचालन भइरहेको गाँउ ब्लक कित्ता नापी कार्यको लागि आवश्यक कार्यहरु गर्नुको साथै नापी सम्बन्धी अन्य कार्य गराउने ।
२) नापी कार्यालयहरुले जग्गा (नाप जाँच) ऐन २०१९ अनुसार नाप नक्साको कार्य गरे नगरेको अनुगमन गर्ने ।
३) नापी कार्यालयहरुको कार्य मुल्याङ्कन गर्ने एवं समीक्षा गरी नापी विभाग पठाउने ।
४) जग्गा प्रशासन तथा भूमि व्यवस्थापन सम्बन्धी समस्याहरु समाधानको लागि नापी विभागलाई राय उपलब्ध गराउने।
५) भू–सूचना संचार प्रविधि (Geo- Information Communication Technology) अनुरुपको नाप नक्सा तथा श्रेस्ता अध्यावधिक गर्ने प्रविधिको पहिचान गर्ने र कार्यान्वयनको लागि नापी विभागलाई सिफारिस गर्ने ।

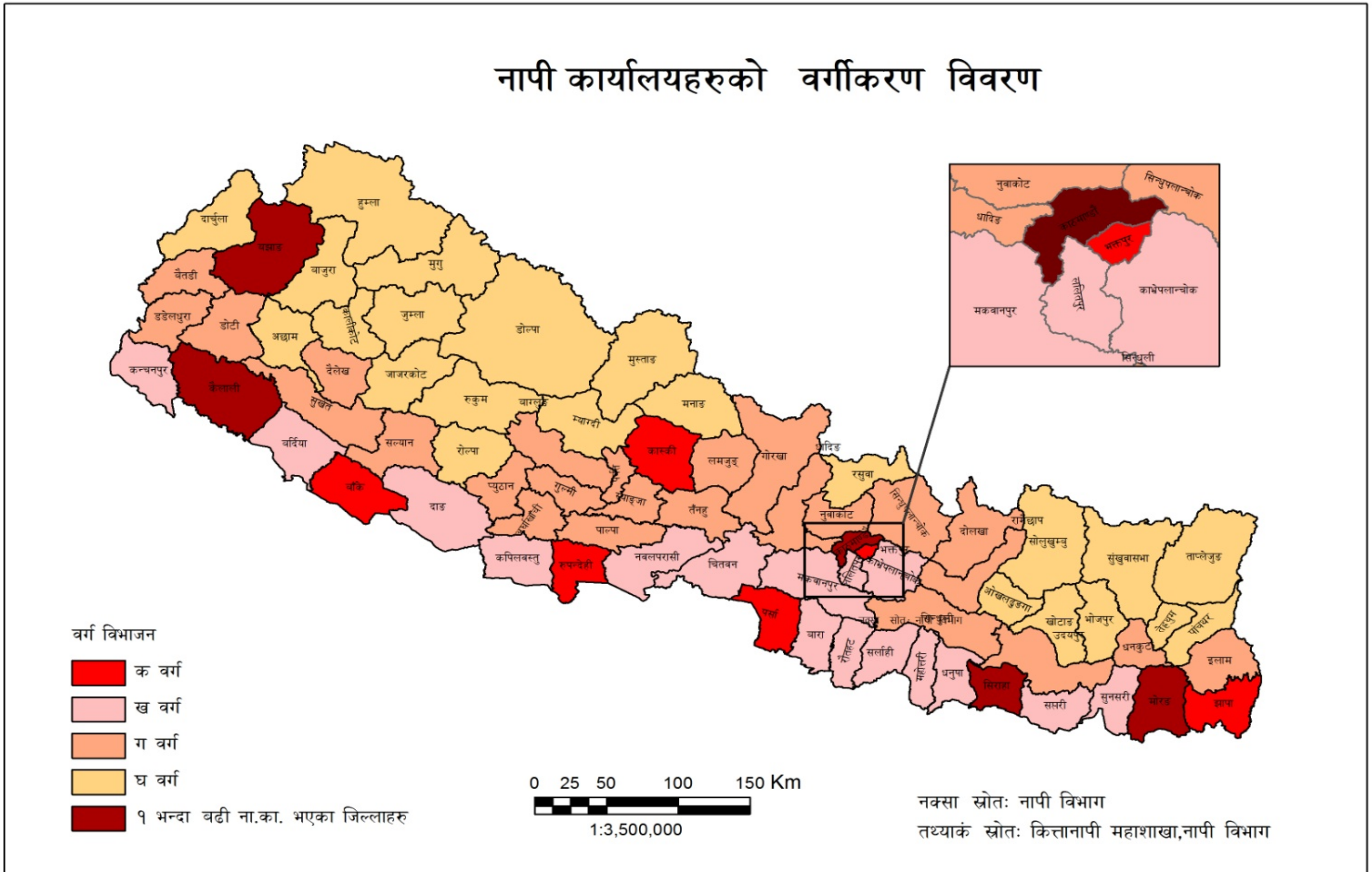
नापी कार्यालयहरुको वर्गीकरण विवरण
दार्चुला
बझाङ
हुम्ला
बैतडी
बाजुरा
मुगु
डडेलधुरा
डोटी
अछाम
जुम्ला
डोल्पा
कन्चनपुर
कैलाली
दैलेख
जाजरकोट
मुस्ताङ
रुकुम
मनाङ
बर्दिया
सल्यान
रोल्पा
कास्की
लमजुङ
गोरखा
रसुवा
बाँके
दाङ
प्युठान
गुल्मी
तनहुँ
नुवाकोट
दोलखा
सोलुखुम्बु
संखुवासभा
ताप्लेजुङ
पाल्पा
कपिलवस्तु
रुपन्देही
नवलपरासी
चितवन
मकवानपुर
पर्सा
बारा
सर्लाही
धनुषा
सिराहा
सप्तरी
सुनसरी
मोरङ
झापा
इलाम
भोजपुर
धनकुटा
पाँचथर
ओखलढुङ्गा
खोटाङ
धादिङ
सिन्धुपाल्चोक
काभ्रेपलान्चोक
सिन्धुली
वर्ग विभाजन
क वर्ग
ख वर्ग
ग वर्ग
घ वर्ग
१ भन्दा बढी ना.का. भएका जिल्लाहरु
0 25 50 100 150 Km
1:3,500,000
नक्सा स्रोतः नापी विभाग
तथ्यांक स्रोतः कित्तानापी महाशाखा,नापी विभाग

5.1.4 वार्षिक प्रगति विवरण

5.1.4.1 बजेट शीर्षक अनुसार कार्यक्रमको भौतिक एवं वित्तीय प्रगति विवरण

क्र.स.	बजेट उपशीर्षक	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	वार्षिक प्रगति स्थिति (%)	
			भौतिक	वित्तीय
१	३३६१०६३.६४	कित्तानापी	१००	१००

5.1.4.2 आ. व. ०६९/७० को वार्षिक प्रगति स्थितिः 100

5.1.4.3 लक्ष्य अनुसार कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति विवरण

क्र सं	कार्यक्रम	इकाई	वार्षिक लक्ष्य		वार्षिक प्रगति		कैफियत
			परिमाण	बजेट	परिमाण	प्रगति (%)	
अ. १	पुन नापी	हेक्टर	१०००	२६१००	२३१२	२३१.२	
२	गाउँ ब्लक नापी	हेक्टर	१५००	३०५५८	१०४३	६९.५३	
३	डिजीटल क्याडष्टर	हेक्टर	५००	४०००	५०७	१०१.४	
४	जग्गाधनी पुर्जा बितरण	संख्या	२००००	११५०	२००००	१००	
५	थप बिन्दु स्थापना र सिट प्लटीङ्	संख्या	१००	५००	१२०	१२०	
६	पूँजिगत परामर्श	संख्या	१	३००	१	१००	
७	ट्रिग बिन्दु स्थापना र थपथाप गर्ने	संख्या	५००	१०००	५००	१००	
८	टिग शिट उत्पादनका लागि सामाग्री खरिद	संख्या	१०००	५००	१०००	१००	
९	कित्तानापीमा पार्किङ् र कोठा निर्माण	संख्या	२	२५००	२	१००	
१०	फर्निचर खरिद	संख्या	१२	३००	१२	१००	
११	मेशिनरी औजार खरिद	संख्या	२०	१८००	२०	१००	
१२	पूँजिगत सम्पति मर्मत सुधार	संख्या	१	५००	१	१००	
१३	गोष्ठी (केन्द्र)	संख्या	१	१९०	१	१००	
१४	कर्मचारी तालिम	संख्या	१	१९०	१	१००	
१५	पुस्तक तथा सामागी खरीद	संख्या	१०	१०	१०	१००	
१६	श्रेस्ता पुनर्स्थापना अछाम र अर्घाखाँची	गाबिस	१०	०	११	११०	
आ. १	अछाम र अर्घाखाँची जिल्लाको कित्तानापी	गाबिस	१०	९०००	अछामको ६ र अर्घाखाँचीको ५ गाबिस समाप्त		
२	कर्मचारी तालिम	संख्या	२	५००			

गाउँ ब्लक तथा पुन नापी भएका नापी कार्यालयहरुको वार्षिक प्रगति विवरण
(आ. व. २०६९/२०७० को वार्षिक प्रतिवेदनको आधारमा)

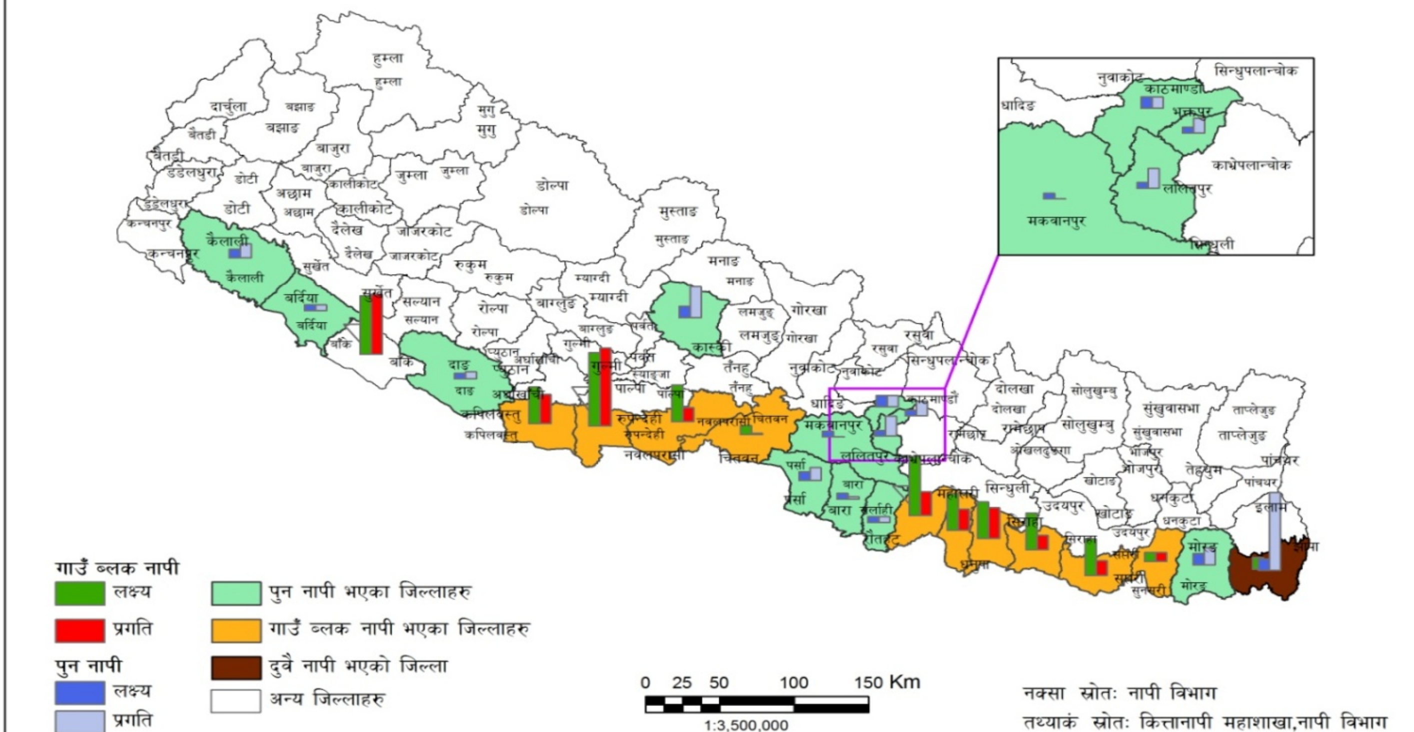

5.1.5 वित्तीय प्रगति विवरण

5.1.5.१ बार्षिक बजेट (रु हजारमा) ४५९१०

	विनियोजित बजेट	आ.व. ०६९/७० को तुलनामा घटि/बढी
कित्तानापी / विभाग/आयोजना	४५९१०	घटी
चालु	३०७७०	घटी
पूँजिगत	१५१४०	घटी

5.1.5.2 कार्यक्रम अनुसार विकास बजेटको बाँडफाँड (रु हजारमा)

कार्यक्रम	बाँडफाँड	प्रतिशत
केन्द्रीय स्तर		१००

5.1.5.3 स्रोत अनुसार बजेटको बाँडफाँड (रु हजारमा)

श्रोत	बाँडफाँड	प्रतिशत
नेपाल सरकार	४५९१०	१००

5.1.5.4 संचालित कार्यक्रम र आयोजनाहरुको बार्षिक बजेट, निकासा र खर्चको प्रारम्भिक विवरण (रु हजारमा)

सि.नं	आयोजना÷ कार्यक्रम	बार्षिक				
		बजेट	निकासा	खर्च	बजेट निकासाको तुलनामा खर्चको %	
					बजेटको तुलनामा खर्च %	निकासाको तुलनामा खर्च %
१	कित्तानापी	४५९१०	४५८६६	४५८६६	९९.९०	१००

5.1.5.5 धरौटीतर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

कार्यालय को नाम	आम्दानी			खर्च			बाँकी		स्रेस्ता र वैंकमा फरक	नगद बाँकी
	गत आ.व.को	यस आ.व.को	जम्मा	सद स्याहा	फिर्ता	जम्मा	स्रेस्ता अनुसार	बैंक अनुसार		
कित्तानापी	८०९३८	६००७९५	६८१७३३		९४९९३	९४९९३	५८६७४०	५८६७४०		

5.1.5.6 अर्थ बजेट तर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

कार्यालयको नाम	संचित विदा		औषधि उपचार		कार्यालयको नाम	
	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च
कित्तानापी	११२८३५८	११२८३५८	१२८८२९५	१२८८२९८	को.ले.नी.	कित्तानापी

5.1.5.7 हालसम्मको वेरुजु र बेरुजु फर्छ्यौटको स्थिति

आयोजना	आ.व. ०६९।७० सम्मको बाँकी बेरुजु रकम	आ.व. ०६९।७० मा फर्छ्यौट बेरुजु रकम	फर्छ्यौट हुन बाकी थप बेरुजु रकम	सम्परीक्षणको लागि अनुरोध भएको रकम
कित्तानापी	२०९१९८६२.८१	१३७७०४९२.४९	११९६०३८८.९०	×

प्रमुख उपलब्धी, समस्या तथा समाधानका उपायहरु

प्रमुख उपलब्धीहरु	समस्याहरु	समाधानका उपायहरु
• २३१२ हेक्टर क्षेत्रमा पुनः नापी कार्य सम्पन्न । • १०४३ हेक्टर क्षेत्रमा गाउँ ब्लक नापी कार्य सम्पन्न । • २००० संख्यामा जग्गा धनी प्रमाण पुर्जा वितरण ।	• नयाँ प्रविधिबाट नाप नक्सा गर्ने कर्मचारीहरुको अभाव । • नाप नक्सामा खटिने कर्मचारीको भत्ता न्युन भएको । • फिल्ड कार्य संचालनको लागि आवश्यक मात्रामा सवारी साधनको अभाव भएका कारण कर्मचारी परिचालनलाई चुस्त बनाउन नसकिएको ।	• कर्मचारीहरुलाई नयाँ प्रविधिबाट सम्बन्धी तालिम दिनुपर्ने । • फिल्डमा काम गर्ने कर्मचारीहरुको लागि भत्ताको व्यवस्था हुनुपर्ने ।

5.2 नापी कार्यालय सुदृढीकरण कार्यक्रम

5.2.1 पृष्ठभूमि

नापी विभाग अन्तर्गतका नापी शाखाहरुको भौतिक अवस्थामा सुधारको लागि एकीकृत रुपमा कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि आ. व. २०५७।५८ देखि नापी विभाग अन्तर्गत नापी शाखा सुदृढीकरण कार्यक्रम संचालनमा रहेको छ । वि.सं. २०६४ सालमा नापी शाखाहरु नापी कार्यालयमा स्तरोन्नति भएपश्चात हाल यस कार्यक्रमको नामाकरण नापी कार्यालय सुदृढीकरण कार्यक्रम गरिएको छ । स्थापनाकालदेखि यस कार्यक्रमको पहलमा नापी कार्यालयहरुको भौतिक अवस्था सुधारको लागि महत्वपूर्ण प्रयासहरु हुँदै आएकाछन् ।

5.2.2 उद्देश्य

यस कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य नापी विभाग अन्तर्गत जिल्लामा रहेका नापी कार्यालयहरुको भौतिक अवस्था सुधार कार्यलाई एकीकृत रुपमा संचालन गर्नु रहेको छ ।

5.2.3 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम

यस कार्यक्रमको कार्यक्षेत्र नापी विभाग अन्तर्गतका ८३ वटै नापी कार्यालयहरु रहेको छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गतका प्रमुख कार्यक्रम देहायअनुसार रहेका छन् ।

- नापी कार्यालयहरुको भवन निर्माण तथा जिर्णोद्धार गर्ने ।
- नापी कार्यालयहरुको लागि आवश्यक पर्ने सवारीसाधन, यन्त्र उपकरण, फर्निचर तथा फिक्चर्स आदि खरीद गरी नापी कार्यालयहरुलाई उपलब्ध गराउने वा सो कार्यका लागि नापी कार्यालयहरुलाई बजेट निकासा पठाउने ।
- नापी कार्यालयहरुमा रहेका नक्शा तथा श्रेस्ता सुधारको लागि आवश्यक उपकरण तथा सामाग्रीहरुको खरीद गरी नापी कार्यालयहरुलाई उपलब्ध गराउने वा सो कार्यको लागि नापी कार्यालयलाई बजेट निकासा पठाउने ।
- नापी कार्यालयअन्तर्गतबाट प्रवाह हुने सेवा सूचनाहरुका सम्बन्धमा प्रचार प्रसार गर्ने
- नापी कार्यालयहरुबाट हुने सेवा प्रवाहमा प्रविधि रुपान्तरणका लागि पहल गर्ने ।
- नापी कार्यालयहरुको समग्र भौतिक पूर्वाधार विकास संग सम्बन्धित अन्य कार्यहरु गर्ने ।

5.2.4 कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति विवरण

सि. नं.	कार्यक्रम	इकाई	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगती	कैफियत
क	पूजिगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु				
१	भवन निर्माण	संख्या	10	10 निरन्तर	नापी कार्यालय झापा र सुर्खेतमा नक्शा र लगत इष्टिमेट तयार र अन्यमा निर्माण कार्य निरन्तर।
२	भवन जिर्णेद्धार तथा तला/कोठा थप	संख्या	10	10 निरन्तर	मिति २०७०।०३।२५ मा संशोधन भै १० कायम भएको।
३	नापी कार्यालयहरुमा जिर्ण अवस्थामा रहेका नक्सा तथा फिल्डबुकहरुको पुनरुथापना	संख्या	१०००	१०००	
४	यन्त्र उपकरण खरिद	सेट	15	15	
५	फर्निचर तथा फिक्चर्स	संख्या	300	300	
ख	चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु				
१	नापी कार्यालयहरुको भौतिक अवस्था सुधार	कार्यालय	-	-	
२	नापी सन्बन्धी गुरुयोजनालाई अन्तिम रुप दिने ।	पटक	१	१	
३	नक्सा श्रेष्ता सुधार तथा सेवा प्रवाह (कित्ता नक्शा, नक्शा ट्रेस, फिल्डबुक उतार आदि)	संख्या	१००००	१००००	

5.2.5 बजेट शीर्षकअनुसार कार्यक्रमको भौतिक एवं वित्तीय प्रगति विवरण

क्र.स.	बजेट उपशीर्षक	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	बार्षिक प्रगति स्थिति (%)	
			भौतिक	वित्तीय
१.	३३६१०६३/३३६१०६४	नापी कार्यालय सुदृढीकरण कार्यक्रम	१००	१००

5.2.6 बार्षिक बजेट (रु हजारमा)

नापी कार्यालय सुदृढीकरण कार्यक्रम	विनियोजित बजेट	आ.व. ०६८/६९ को तुलनामा घटि/बढी
चालु	३१०४	घटी
पूँजिगत	४३७४४	बढी

5.2.7 कार्यक्रम अनुसार विकास बजेटको बाँडफाँड (रु हजारमा)

कार्यक्रम	बाँडफाँड	प्रतिशत
पी १ कार्यक्रम		
क) केन्द्रीय स्तर	४८६६८	१००%
ख) जिल्लास्तर	×	(चालु र पूजिगत दुवै तर्फको)
पी २ कार्यक्रम	×	

5.2.8 स्रोत अनुसार बजेटको बाँडफाँड (रु हजारमा)

श्रोत	बाँडफाँड	प्रतिशत
नेपाल सरकार	४८६६८	१००
बैदेशिक अनुदान	×	×
बेदेशिक ऋण	×	×

5.2.9 संचालित कार्यक्रम र आयोजनाहरुको बार्षिक बजेट, निकासा र खर्चको प्रारम्भिक विवरण (रु हजारमा)

सि.नं	आयोजना÷ कार्यक्रम	बार्षिक				
		बजेट	निकासा	खर्च	बजेटनिकासा को तुलनामा खर्चको %	
					बजेटको तुलनामा खर्च %	निकासाको तुलनामा खर्च %
१	नापी कार्यालय सुदृढीकरण कार्यक्रम	४८६६८	४८६६८	४८६६८	१००	१००

5.2.9.1 केन्द्रीय स्तर

सि.नं	आयोजना÷ कार्यक्रम	बार्षिक				
		बजेट	निकासा	खर्च	बजेटनिकासा को तुलनामा खर्चको %	
					बजेटको तुलनामा खर्च %	निकासाको तुलनामा खर्च %
१	नापी कार्यालय सुदृढीकरण कार्यक्रम	४८६६८	४८६६८	४८६६८	१००	१००

5.2.10 धरौटीतर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरणः

कार्यालयको नाम	आम्दानी			खर्च			बाँकी		स्रेस्ता र वैंकमा फरक	नगद बाँकी
	गत आ.व.को	यस आ.व.को	जम्मा	सदरस्याहा	फिर्ता	जम्मा	स्रेस्ता अनुसार	बैंक अनुसार		
जिल्लास्थित कार्यालयहरुमध्ये केहीबाट आ.वि.प्राप्त हुन बाँकि रहेकोले केन्द्रीय आ.वि तयारिको क्रममा रहेको ।										

5.2.11 अर्थबजेट तर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

कार्यालयको नाम	प्रतिनिधि मण्डल भ्रमण खर्च		उपदान		संचित विदा		औषधि उपचार		पोशाक		दै.प्र.राहत		कुल जम्मा	
	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च
जिल्लास्थित कार्यालयहरुमध्ये केहीबाट आ.वि.प्राप्त हुन बाँकि रहेकोले केन्द्रीय आ.वि तयारिको क्रममा रहेको ।														

5.2.12 कार्यालयगत राजस्वको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

कार्यालयको नाम	कुल आम्दानी	दाखिला			नगद मौजदात
		गतको	यस आ.व.को	जम्मा	
नापी बिभाग र अन्तर्गत	जिल्लास्थित कार्यालयहरुमध्ये केहिबाट आ.वि.प्राप्त हुन बाँकि रहेकोले केन्द्रीय आ.वि तयारीको क्रममा रहेको				

5.2.13 हालसम्मको वेरुजु र बेरुजु फर्छयौटको स्थितिः

विभाग/केन्द्र/आयोजना	आ.व.०६९।७० को सुरुमा बाँकी बेरुजु रकम	आ.व. ०६९।७० मा फर्छयौट बेरुजु रकम	फर्छयौट हुन बाकी	संपरिक्षण
नापी बिभाग र अन्तर्गत	३१६१९	२०४७७	११४२	१९१७२

प्रमुख उपलब्धी, समस्या तथा समाधानका उपायहरु

प्रमुख उपलब्धीहरु	समस्याहरु	समाधानका उपायहरु
• नापी कार्यालयहरुको पूर्वाधारको अवस्थामा थप विकास भएको । • १० भवन निर्माण कार्य निरन्तर	• आवश्यक बजेट तथा स्रोत साधनको कमी • भवन निर्माण कार्यमा बजेट अपुग हुने	• आवश्यक बजेट व्यवस्थापन हुनुपर्ने

6. स्थलरुप नापी कार्यक्रम

6.1 स्थलरुप नापी महाशाखा

6.1.1 पृष्ठभूमि

नेपाल सरकार, भूमि सुधार तथा व्यबस्था मन्त्रालय, नापी बिभाग अन्तर्गत रहेका महाशाखाहरु मध्ये स्थलरुप नापी महाशाखा पनि एक महाशाखा हो । यस महाशाखाको मिति २०३० साल श्रावण १ गते टोपोग्राफिक नापी ईकाईको रुपमा स्थापना भएको थियो । नेपालको स्थलरुप नाप नक्शा सम्बन्धी सम्पूर्ण सेवाहरु प्रदान गर्ने उद्धेश्यले २०३२ साल माघ १५ गते यस ईकाईलाई टोपोग्राफिकल नापी महाशाखामा परिणत गरियो । पछि यसलाई स्थलरुप नापी महाशाखाको नाम दिईयो । नेपाल सरकारको आफ्नै खर्चबाट यस महाशाखाको लागि ३ वटा भवन निर्माण भई सकेको छ ।

यस महाशाखाको कार्य संचालन गर्नको लागि आबश्यक पर्ने यन्त्रहरु तथा दक्ष कर्मचारीहरुको परिपूर्ति गर्न सन् १९७९ जनवरीमा यू.एन.डी.पी. अन्तर्गतको आयोजना शुरु भयो । त्यस आयोजनाबाट अधिकांश यन्त्र उपलव्ध गराउनुको साथै केही कर्मचारीहरुलाई विभिन्न विषयहरुमा विदेशमा तालिम लिन पठाईएको थियो । यस आयोजनाको संचालनको कार्यकालमा विदेशी विशेषज्ञहरुको सेवा पनि प्राप्त भएको थियो । यो आयोजना सन् १९८२ जुन महिनामा सम्पन्न भएको थियो ।

सन् १९७७ मा क्यानाडा सरकारको सहयोगमा नेपालको १५००० फिट उचाई भन्दा मुनिको भू—भागको भूमि श्रोत नक्शा तयार गर्ने कार्य सुरु गरियो । उक्त कार्यको लागि नेपालको १५००० फिट उचाई भन्दा मुनिको भू—भागको १:५०,००० मानको हवाई फोटो तथा व्यापक फिल्ड कार्यको आधारमा विभिन्न प्रकारका भूमि श्रोत नक्शाहरु तयार गरियो । साथै नेपाल सरकारको विभिन्न आयोजनाहरुका लागि आबश्यक पर्ने हवाई फोटो तथा नक्शाहरु सम्बन्धीत निकायको श्रोत परिचालन गरी तयार गर्ने कार्य पनि सुरु गरियो । जसबाट हाल यस महाशाखामा विभिन्न स्थानहरुको विभिन्न मानमा हवाई फोटो तथा नक्शाहरु मौजुद छन् । यस महाशाखाले सानो मानको विभिन्न प्रशासनिक नक्शाहरु तयार गरी नक्शा तथा हवाई फोटोहरु बिक्री गर्दै आईरहेको छ ।

सन् १९८९ मा जापान सरकारको सहयोगमा लुम्बिनी अञ्चलको १:२५,००० मानमा टोपोग्राफिकल नक्शा तयार गर्ने कार्य सुरु भै सन् १९९२ मा पुरा भयो । सन् १९९२ मा फिनल्याण्ड सरकारको सहयोगमा पूर्वाञ्चल र मध्यमाञ्चलको तराई र मध्य भागको १:२५,००० र उत्तरी भेगको १:५०,००० मा टोपोग्राफीकल नक्शा कम्पाईल गर्ने कार्य सुरु भई सन् १९९६ मा समाप्त भयो र उक्त फिनल्याण्ड सहयोगमा नै पश्चिमी क्षेत्रको तराई र मध्ये भागको १:२५,००० मानमा नक्शा बनाउने कार्य डिसेम्वर १९९९ मा सम्पन्न भयो । पुन फिनल्याण्ड सरकारको सहयोगमा वाकी भएका हिमाली क्षेत्रको १:५०,००० माननापको नक्सा वनाउने कार्य सन २००१ मा सम्पन्न भएको छ ।

यस आ.व २069।070 मा महाशाखाले लुम्बिनी अञ्चलको १० सीट टोपोग्राफिकल नक्सा

अध्यावधिक गरेको छ भने १८ सीट नक्सा पुन छपाई गरेको छ । यसै गरी १:५००० मान नापको लेखनाथ नगरपालिका क्षेत्रको ४ सीट नक्सा कम्पाइलेशन गर्ने कार्य सम्पन्न गरेको छ।

देशको सर्वाङ्गिण विकास प्रक्रियामा विभिन्न चरणका प्रयोगमा आउने स्थलरुप तथा भूमि श्रोत नक्साहरु र अन्य नक्साहरु तयार गर्नु एवं ती नक्साहरुलाई अध्यावधिक स्थितिमा राख राख्नु, विदेशको भर नपरी स्वदेशमै तयार गर्नुको साथै यसरी तयार गरिएका नक्साहरु आबश्यक संघ, संस्था तथा व्यक्तिलाई उपलव्ध गराउने यस महाशाखाको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ । यस महाशाखाको मूख्य उद्देश्य नेपाल राज्य भरीको स्थलरुप नक्साहरु (टोपो म्याप) बनाउनु हो। त्यसै गरी अधिराज्य भरका गा.वि.स./नगरपालिका, जिल्ला अञ्चल र विकास क्षेत्रको साथै नेपाल राज्यको प्रशासनिक नक्साहरु विभिन्न माननापमा सम्पादन गरी नेपाल सरकारको विभिन्न निकायहरु, विभिन्न संघ संस्थाहरु र नक्सा प्रयोग कर्ता जो सुकैलाई पनि न्यूनतम शुल्क लिई सेवा प्रदान गर्नु पनि यसको उद्देश्य रही आएको छ । आवश्यक हवाई फोटोग्राफी लिने देखि लिएर स्थलरुप नक्सा तयार गरी छाप्ने, भूमिस्रोत नक्साहरु तयार गर्ने र अन्य तथ्याङ्कहरु संकलन गर्ने यस महाशाखाका मूल कार्यहरु हुन् ।

6.1.2 उद्देश्यहरु

महाशाखाले निम्न लिखित कार्यहरु गर्ने उद्देश्य राखी तदनुसार कार्य गर्दै आएको छ ।

(क) नेपालको स्थलरुप नक्सा (टोपो म्याप) तयार गरी तिनीहरुलाई समयानुकुल अध्यावधिक गर्दै जाने।

(ख) नेपालको प्रशासनिक ईकाईहरु जस्तै गा.वि.स./ नगरपालिका, जिल्ला अञ्चल र विकास क्षेत्रको बिभिन्न माननापको नक्साहरु सम्पादन गरी सरोकारवालाहरुलाई नियम बमोजिम उपलव्ध गराउने ।

(ग) नेपालको बिभिन्न माननापमा हवाई फोटोग्राफी लिई नेपाल सरकार तथा अन्य निकायलाई उपलव्ध गराउने र अन्य विभाग तथा आयोजनाहरुबाट माग भएको अबस्थामा पनि हवाई फोटोग्राफी लिने ।

(घ) नेपालको भू–उपयोग (Land Use), भू–क्षमता (Land Capability) र भू–प्रणाली (Land System) नक्साहरु तयार गर्ने, सोको प्रतिवेदन तयार गर्ने र आबश्यकता अनुसार अध्यावधिक गर्ने र सुधार गर्दै लैजाने ।

(ङ) अन्य बिभाग तथा निकायहरुबाट माग भई आएको अबस्थामा नगरपालिका र त्यसै गरी विकास योजना संचालन हुने क्षेत्रहरुको ठूलो मान–नापमा स्थलरुप नक्सा वनाई दिई सहयोग पुयाउने ।

च) छिमेकी मित्र राष्ट्रहरुसंगको संयुक्त प्रयासबाट अन्तर्राष्ट्रिय सिमानाको नयाँ नक्साहरु तयार गर्ने र पुरानो नक्साहरु अध्यावधिक गर्दै लैजाने ।

छ) डिजिटल प्रविधिबाट नक्सा सम्पादन गर्ने कार्यलाई विकसित गर्दै लैजाने ।

ज) अफसेट प्रेस प्रविधिबाट आबश्यकतानुसार नक्साहरु छाप्ने ।

झ) नक्साको महत्व सर्वसाधारणलाई पनि होस् भन्ने उद्देश्य अनुरुप विज्ञापन गर्दै जाने ।

ञ) दूर सम्बेदन प्रविधिबाट भूमिस्रोत तथा स्थलरुप नक्शाहरु अध्यावधिक गर्दै लैजाने ।

6.1.3 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रमः

यस कार्यक्रमको कार्यक्षेत्र नेपाल भरका गा.वि.स./नगरपालिका, जिल्ला अञ्चल र विकास क्षेत्र रहेको छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गतका प्रमुख कार्यक्रम देहायअनुसार रहेका छन् ।

- दूर सम्बेदन प्रविधिबाट भूमिस्रोत तथा स्थलरुप नक्शाहरु अद्यावधिक गर्दै लैजाने ।
- स्थलरुप नक्सा फिल्ड भेरिफिकेशन गर्ने ।
- स्थलरुप नक्साहरुको पुन छपाई गर्ने ।

6.1.4 वार्षिक प्रगति विवरण

6.1.4.1 बजेट शीर्षकअनुसार कार्यक्रमको भौतिक एवं वित्तीय प्रगति विवरण

क.सं	बजेट उपशीर्षक	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	बार्षिक प्रगति स्थिति (%)	
			भौतिक	वित्तीय
१	३३६१०७३/३३६१०७४	स्थलरुप नापी	९३	९८.५१

6.1.4.2 लक्ष्य अनुसार कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति विवरण

क.सं	कार्यक्रम	इकाई	वार्षिक प्रगति प्रतिशत		
			लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %
१	क. दुर संवेदन विधीबात नक्सा अद्यावधिक गर्ने	सिट	१०	८	८०
	ख. स्थलरुप नक्सा फिल्ड भेरिफिकेशन	सिट	१०	८	८०
२	यन्त्र उपकरण खरीद	संख्या	१५	१५	१००
३	फर्निचर खरीद	संख्या	१०	१०	१००
४	भवनको मर्मत सुधार र छाना राख्ने	प्रतिशत	१००	१००	१००
५	छपाई				
	क. नक्सा पुनः छपाई	सिट	२०	२०	१००
	ख. जर्नल छपाई	संख्या	१	१	१००
६	अन्तराष्ट्रिय सम्मेलनमा सहभागी तथा FIG/ACRS सदस्यता नविकरण	संख्या	१	१	१००
७	१:५००० माननापको नक्सा कम्पाइलेसन	सिट	१०	१०	१००
८	नापनक्शा फिल्डकार्य संचालन	संख्या	१०	८	८०
९	Image data खरिद	प्याकेज	१	१	१००

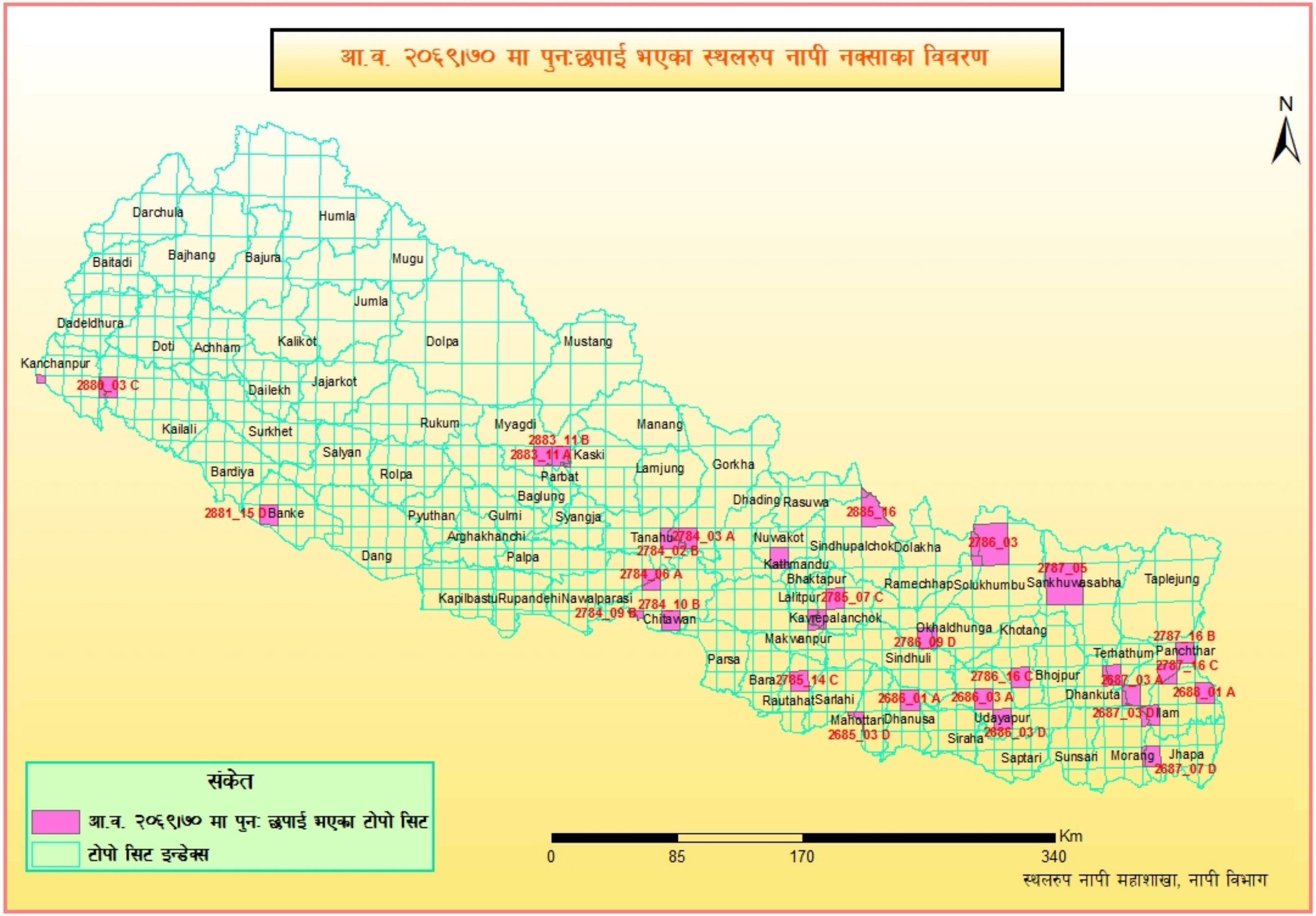
आ.व. २०६९/७० मा पुनःछपाई भएका स्थलरुप नापी नक्साका विवरण
N
Darchula
Humla
Baitadi
Bajhang
Bajura
Mugu
Jumla
Dadeldhura
Doti
Achham
Kalikot
Dolpa
Mustang
Kanchanpur
2880_03 C
Dailekh
Jajarkot
Kailali
Surkhet
Rukum
Myagdi
Manang
2883_11 B
2883_11 A
Kaski
Salyan
Bardiya
Rolpa
Parbat
Lamjung
Gorkha
Baglung
Dhading
Rasuwa
2881_15 D
Banke
Pyuthan
Gulmi
Syangja
2885_16
Arghakhanchi
Tanahu
2784_03 A
Nuwakot
Sindhupalchok
Dolakha
2786_03
2784_02 B
Dang
Palpa
Kathmandu
2784_06 A
Bhaktapur
Ramechhap
Solukhumbu
2787_05
Sankhuwasabha
Taplejung
Kapilbastu
Rupandehi
Nawalparasi
2784_10 B
Lalitpur
2785_07 C
2784_09 B
Chitawan
Kavrepalanchok
Okhaldhunga
Khotang
Makwanpur
2786_09 D
2787_16 B
Parsa
Sindhuli
Terhathum
Panchthar
2787_16 C
Bara
2785_14 C
2786_16 C
Bhojpur
2687_03 A
Dhankuta
2688_01 A
Rautahat
Sarlahi
2686_01 A
2686_03 A
2687_03 D
Ilam
Mahottari
Dhanusa
Udayapur
2685_03 D
Siraha
2686_03 D
Saptari
Sunsari
Morang
Jhapa
2687_07 D
संकेत
आ.व. २०६९/७० मा पुनः छपाई भएका टोपो सिट
टोपो सिट इन्डेक्स
Km
0
85
170
340
स्थलरुप नापी महाशाखा, नापी विभाग

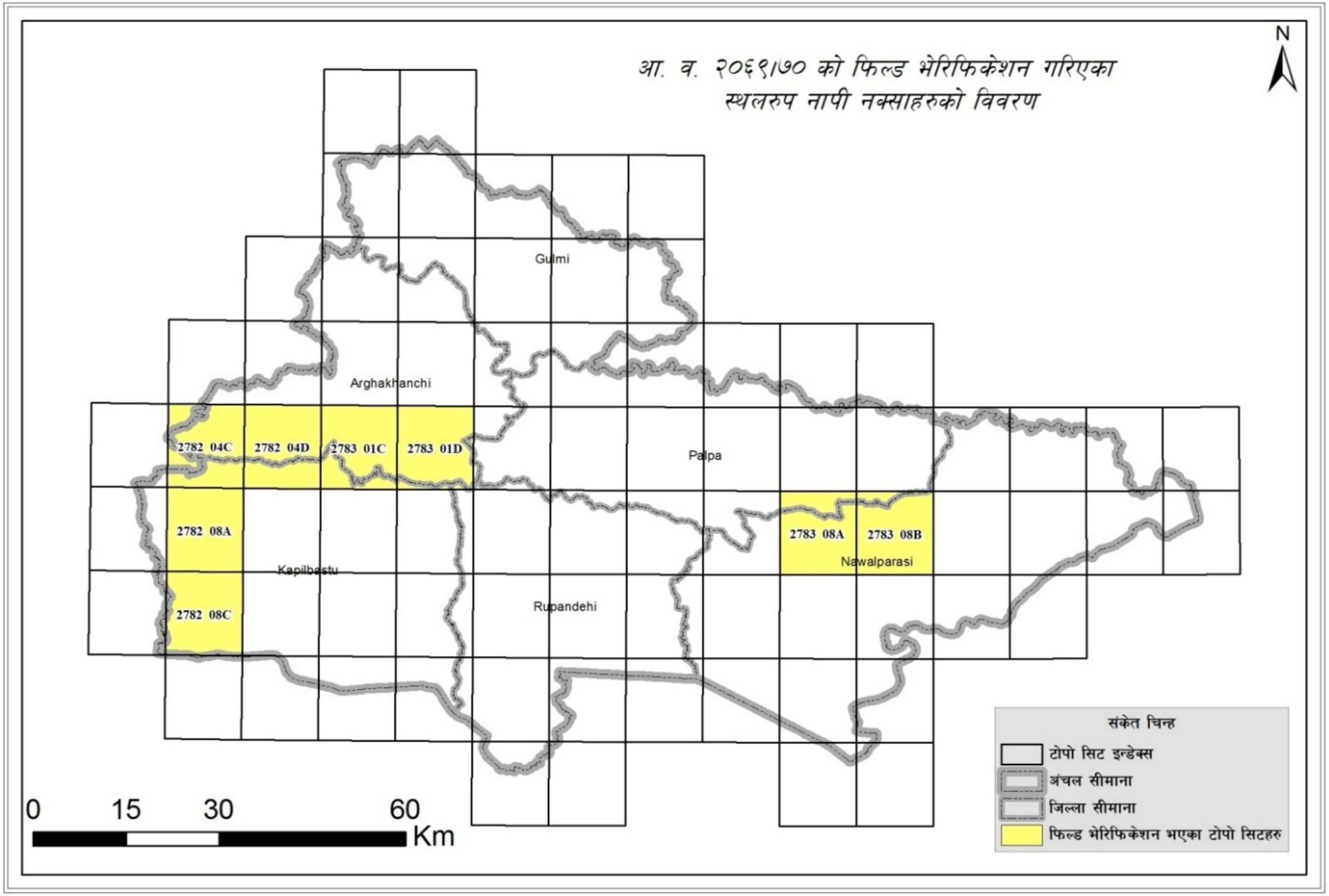
आ. व. २०६९।७० को फिल्ड भेरिफिकेशन गरिएका
स्थलरुप नापी नक्साहरुको विवरण
N
Gulmi
Arghakhanchi
Palpa
Kapilbastu
Rupandehi
Nawalparasi
2782 04C
2782 04D
2783 01C
2783 01D
2782 08A
2782 08C
2783 08A
2783 08B
0
15
30
60
Km
संकेत चिन्ह
टोपो सिट इन्डेक्स
अंचल सीमाना
जिल्ला सीमाना
फिल्ड भेरिफिकेशन भएका टोपो सिटहरु

आ.व ०६९।७०मा दूर संवेदन विधिबाट स्थलरुप नक्सा अद्यावधिक विवरण

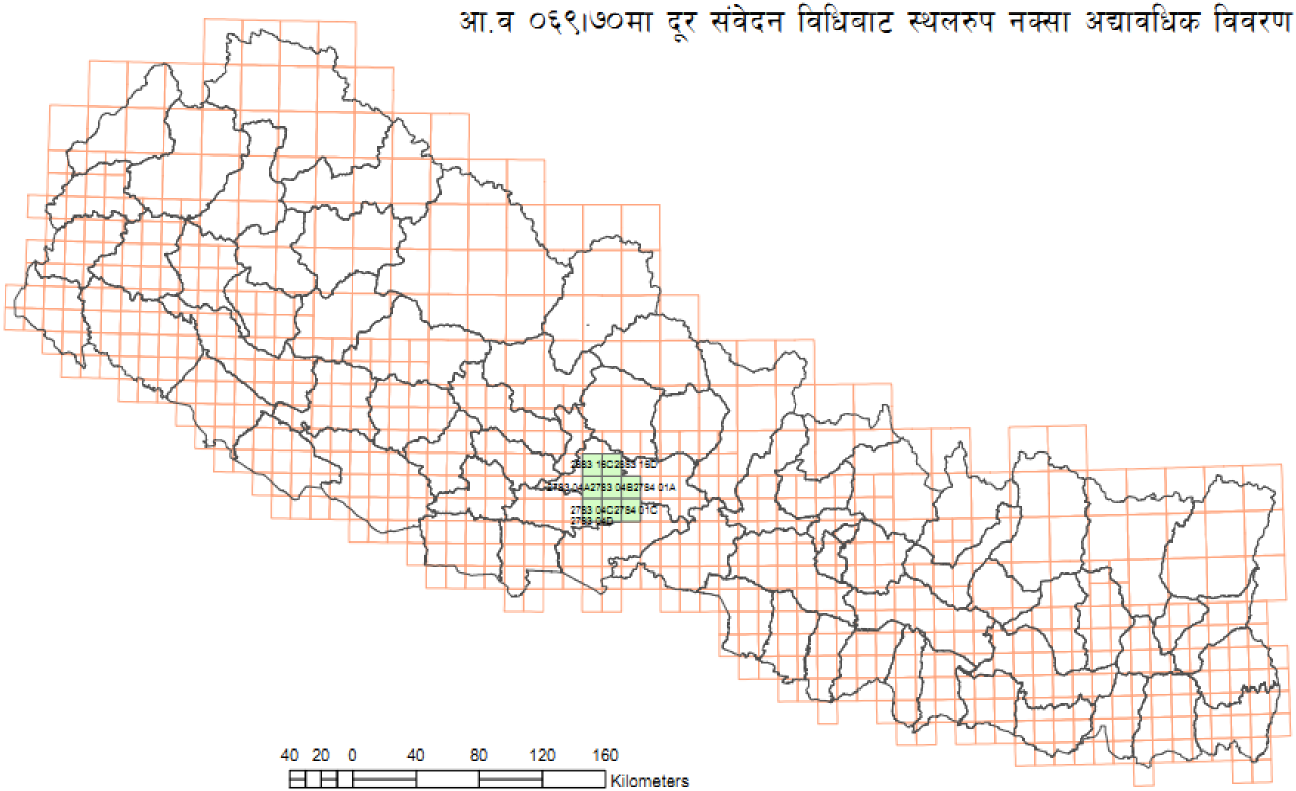

6.1.5 वार्षिक वित्तीय प्रगति

6.1.5.1 बार्षिक बजेट (रु हजारमा)

	विनियोजित बजेट	आ.व. ०६८/६९को तुलनामा घटि/बढी
स्थलरुप नापी कार्यक्रम		
चालु	३९२३३	बढी
पूँजिगत	१४१००	बराबर

6.1.5.2 कार्यक्रम अनुसार विकास बजेटको बाँडफाँड (रु हजारमा)

कार्यक्रम	बाँडफाँड	प्रतिशत
पी १ कार्यक्रम		
क) केन्द्रीय स्तर	५२७५८	१०० %
ख)जिल्लास्तर		(चालु र पूजिगत दुवै तर्फको)

6.1.5.3 स्रोत अनुसार बजेटको बाँडफाँड (रु हजारमा)

श्रोत	बाँडफाँड	प्रतिशत
नेपाल सरकार	५३३३३	१००
बैदेशिक अनुदान		
बेदेशिक ऋण		

6.1.5.4 संचालित कार्यक्रम र आयोजनाहरुको बार्षिक बजेट, निकासा र खर्चको प्रारम्भिक विवरण (रु हजारमा)

सि.नं	आयोजना÷ कार्यक्रम	बार्षिक				
		बजेट	निकासा	खर्च	बजेट निकासाको तुलनामा खर्चको %	
					बजेटको तुलनामा खर्च %	निकासाको तुलनामा खर्च %
१	स्थलरुप नापी	५३३३३	५१९७४	५१९७४	९७.४५	१००

6.1.5.5 धरौटीतर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

कार्यालयको नाम	आम्दानी			खर्च			बाँकी		स्रेस्ता र वैंकमा फरक	नगद बाँकी
	गत आ.व.को	यस आ.व.को	जम्मा	सदरस्याहा	फिर्ता	जम्मा	स्रेस्ता अनुसार	बैंक अनुसार		
स्थलरुप नापी	१२३९	४३९	१६७८		८१६	८१६	८६२		–	–

6.1.5.6 अर्थ बजेट तर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

कार्यालयको नाम	उपदान		संचित विदा		औषधि उपचार		पोशाक		कुल जम्मा	
	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च
स्थलरुप नापी	५९८	५९८	९६०	९६०	१२८२		३७४१		५९८	

6.1.5.7 कार्यालयगत राजस्वको केन्द्रीय आर्थिक विवरणः

कार्यालयको नाम	कुल आम्दानी	दाखिला			नगद मौजदात
		गत आ. व. को	यस आ. व. को	जम्मा	
स्थलरुप नापी	१४२७	—	१४२७	१४२७	छैन

6.1.5.8 हालसम्मको वेरुजु र बेरुजु फर्छ्यौटको स्थिति

..........विभाग/ केन्द्र/आयोजना	आ.व. ०६८।६९ को सुरुमा बाँकी बेरुजु रकम	आ.व.०६८। ६९ मा फर्छ्यौट बेरुजु रकम	आ.व.०६८। ६९ मा थप बेरुजु रकम	आ.व.०६८।६९ को अन्तमा बाँकी बेरुजु रकम	आ.व.०६९। ७० को बेरुजु रकम
स्थलरुप नापी	२३५७	३०३८	३५	३४९	०

प्रमुख उपलब्धी, समस्या तथा समाधानका उपायहरु

प्रमुख उपलब्धीहरु	समस्याहरु	समाधानका उपायहरु
• दुर सम्वेदन विधिबाट ८ सिट नक्सा अध्यावधिक । • २० सिट नक्सा पुन: छपाई • १:५००० माननापको १० सिट नक्सा कम्पाइलेसन ।	• माग अनुसारको Image Data उपलब्ध नहुने ।	• आवश्यक मात्रामा स्रोतहरु समयमै उपलब्ध हुनुपर्ने ।

6.2 राष्ट्रिय भौगोलिक सूचना पूर्वाधार आयोजना

6.2.1 पृष्ठभूमि

नापी विभाग अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०५५-५६ को मध्यबाट शुरु भएको जनगणना नक्शा आयोजनाबाट संचालन भैरहेको कार्यक्रमहरूलाई समयसापेक्ष विस्तार गरी देशमा भौगोलिक पूर्वाधारको रुपमा विकास गर्न सो आयोजनालाई मिति २०५८।४।३१ देखि राष्ट्रिय भौगोलिक सूचना पूर्वाधार आयोजनाको रुपमा रुपान्तरण गरिनुलाई नेपालमा भौगोलिक सूचना पूर्वाधार संरचना विकासको पहिलो एवम् महत्वपूर्ण कदमको रुपमा लिन सकिन्छ । यस आयोजना मार्फत नापी विभागले विश्वका अन्य मूलुकहरुमा संचालनमा रहेको National Spatial Data Infrastructure (NSDI) को केन्द्रीय निकाय (Central Hub) ले निर्वाह गर्ने भूमिका सरह नै भूमिका विस्तार गर्ने गरी विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याएको छ । नापनक्शा तथा भौगोलिक सूचनाको क्षेत्रमा परस्पर साझेदारीको अवधारणा अनुरुप एकै किसिमको उत्पादनमा गरिने दोहोरो लगानी एवम् प्रयासहरुलाई निरुत्साहित गर्नु NSDI को प्रमुख उद्देश्य रहेकोले यस आयोजनाबाट सम्पादन भैरहेका कार्यहरु तथा प्रवाह भैरहेको सेवासुविधा सम्बन्धी प्रक्रियामा समयसापेक्ष सुधार र सरलिकरण गर्नु, सेवा वितरणलाई सहज एवम् गुणस्तरीय वनाउनु तथा संगठन उद्देश्य बमोजिम विस्तार एवम् विकास गर्नु नितान्त आवश्यक भएको छ। यस सन्दर्भमा भौगोलिक सूचना पूर्वाधार संरचनाको मौजुदा अवस्थालाई विश्लेषण गरी आगामी दिनहरुमा चाल्नु पर्ने कदमहरुका बारेमा दिशानिर्देश आवश्यक भएकोले यस परिच्छेदमा सो सम्बन्धी सुझाव पेश गर्ने प्रयास गरिएको छ ।

भौगोलिक सूचना सम्बन्धी तथ्याङ्कहरुलाई जियोग्राफिकल इनफरमेशन सिष्टम (जि.आई.एस) प्रविधिमा व्यवस्थित गरि राष्ट्रियस्तरमा तथ्याङ्क स्रोतको विकास गर्न र जि.आई.एस. प्रविधि प्रयोग गर्न विभिन्न निकायहरुका लागि राष्ट्रिय भू–सूचना तथा जानकारी श्रोत केन्द्रका रुपमा विकसित गर्ने ध्येय एवं नापनक्शा सम्बन्धि विविध प्रकारका उत्पादन एवं सेवाहरुलाई अझ वढि प्रभावकारी रुपमा प्रयोगकर्ता समक्ष पु-याउने उद्देश्य अनुरुप दशौं पञ्चवर्षिय योजना अवधिमा ई.सी.को प्राविधिक अनुदान अन्तर्गत राष्ट्रिय भौगोलिक सूचना पूर्वाधार आयोजनाको स्थापना भएको हो ।

6.2.2 उद्देश्यहरु

नक्शा सम्बन्धी सूचनाहरुमा भौगोलिक सूचना पूर्वाधारको माध्यमबाट पहुँच पु-याइ विविध योजनाहरु तर्जुमा, अनुगमन एवं मूल्यांकनका साथै उपलब्ध जनशक्तिको उचित व्यवस्थापन गरि राष्ट्रको उन्नति, आधुनिकिकरण, सम्पन्नताका साथै सर्वाङ्गिण विकास कार्यमा अत्याधुनिक प्रविधिको प्रयोगका लागि सक्रिय रुपमा सहभागी एवं सहयोगी बन्ने उद्देश्य राष्ट्रिय भौगोलिक सूचना पूर्वाधार आयोजनाको रहेको छ ।

यसका लागि नापनक्शा सँग सम्बन्धित तयार भएका डिजिटल डाटाहरुको मेटाडाटाहरु तयार गर्ने, भौगोलिक सूचना पूर्वाधारलाई सवलीकरण गर्ने तथा वढी भन्दा वढी सरकारी एवं

गैरसरकारी संस्थाहरुलाई समेत क्रमिक रुपमा भौगोलिक सूचना पूर्वाधार विकासमा सहभागी गराई सम्बन्धित संस्थाहरुबाट उत्पादन हुने भौगोलिक सूचनाहरु सर्व– सुलभ रुपमा प्रयोगकर्ता समक्ष पुर्‍याउने रणनीति लिइएको छ ।

6.2.3 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रमः

- बिभिन्न माननापका डाटावेश निर्माण परिमार्जन तथा सोका आधारमा नक्शा तथा साना माननापका डाटावेस तयार गर्ने ।
- Geographic information का वारेमा यस सँग सम्बन्धित संस्था/व्यक्तिहरुलाई जानकारी दिने तथा Aware गर्ने ।
- User हरुका लागि Spatial data को उत्पादन तथा विक्री वितरण गर्ने ।
- NGII को विकास गर्ने ।

6.2.4 वार्षिक प्रगति विवरण

6.2.4.1 आ.व. ०६९।७० को वार्षिक प्रगति स्थितिः १००

6.2.4.2 लक्ष्य अनुसार कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति विवरण

क्र.स.	कार्यक्रम	ईकाई	वार्षिक बजेट	लक्ष्य	वार्षिक खर्च	प्रगति	कैफियत
१	यन्त्र उपकरण खरिद	थान	३,००,०००	३	२,९७,१०९	३	
२	कार्यकक्ष संभार एवं संचालन	महिना	८,००,०००	१२	७,९९,७७४	१२	
३	विकासक्षेत्रको Database एवम नक्सा तयार गर्ने ।	सिट	४,००,०००	५	४,००,०००	५	
४	१:१०००००० को डाटावेश परिमार्जन ।	सेट	१,५०,०००	१	१,५०,०००	१	
५	Interactive Web Mapping	सिट	२,५०,०००	१	२,००,०००	१	
६	Topographic Database लाइ नयाँ National Standard मा परिमार्जन गर्ने।	सिट	१,९०,०००	१००	१,९०,०००	१००	
७	वृहत एतलसको लागि डाटा संकलन।	प्रतिवेदन	२,५०,०००	१	२,५०,०००	१	
८	मेटाडाटा सेवा	महिना	२,५०,०००	१२	२,५०,०००	१२	
९	NSDI Policy निर्माण ।	प्रतिवेदन	२,००,०००	१	१,००,०००	१	
१०	Server System Upgrade गर्ने ।	प्रतिवेदन	१,५०,०००	१	१,००,०००	१	

6.2.4.3 बजेट शीर्षकअनुसार कार्यक्रमको भौतिक एवं वित्तीय प्रगति विवरण

क.सं.	बजेट उपशीर्षक	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	वार्षिक प्रगति स्थिति (%)	
			भौतिक	वित्तीय
१	५५–३/४–३४०	यन्त्र उपकरण खरिद	१००	९९
२		कार्यकक्ष संभार एवं संचालन	१००	१००
३		विकासक्षेत्रको Database एवम नक्सा तयार गर्ने	१००	१००
४		१:१०००००० को डाटावेश परिमार्जन	१००	१००
५		Interactive Web Mapping	१००	८०
६		Topographic Database लाइ नयाँ National Standard मा परिमार्जन गर्ने	१००	१००
७		वृहत एतलसको लागि डाटा संकलन	१००	१००
८		मेटाडाटा सेवा	१००	१००
९		NSDI Policy निर्माण	१००	५०
१०		Server System Upgrade गर्ने	१००	६७

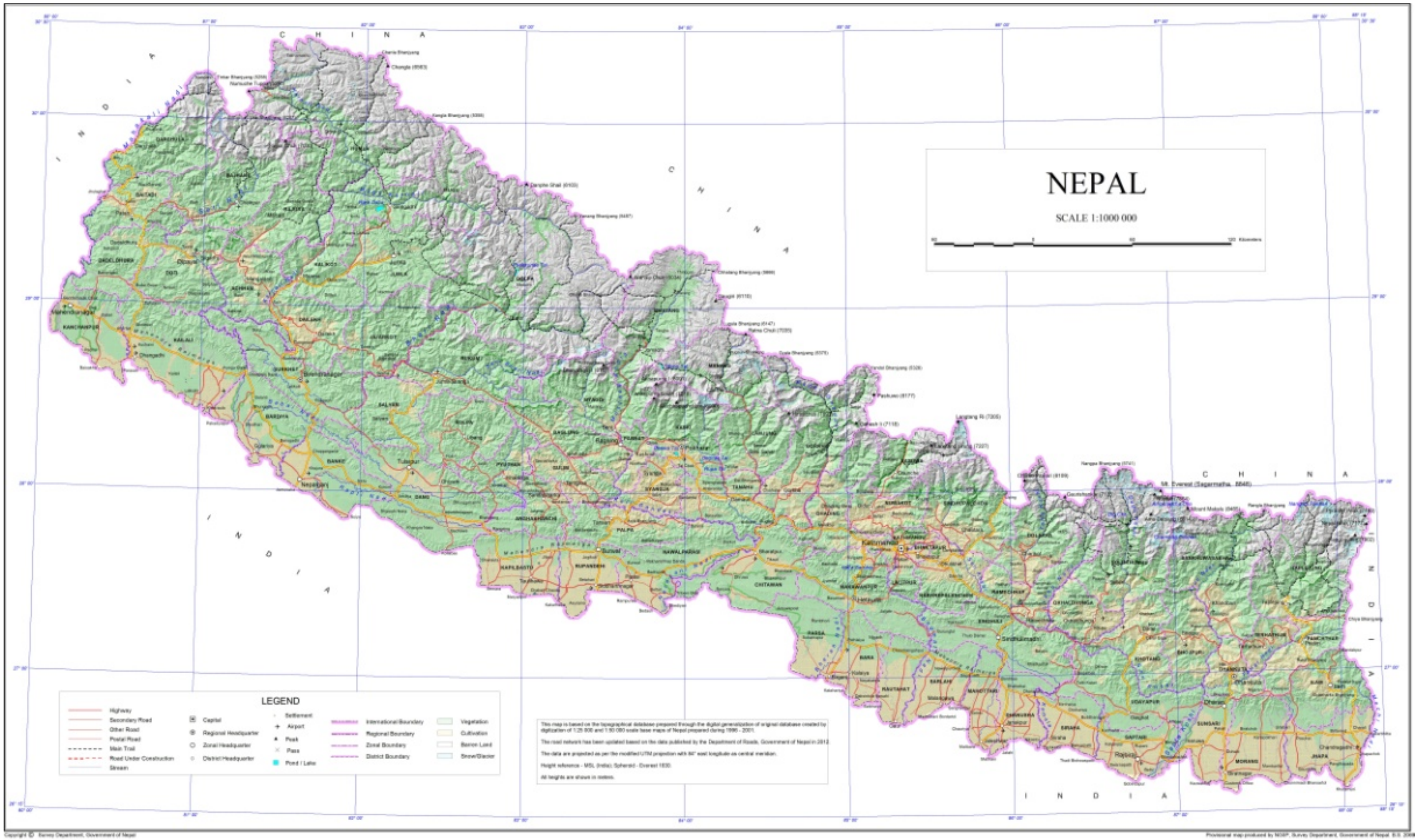

नेपालको हिलसेड नक्सा (नमुना प्रति)

क्षेत्रीय नक्सा (नमुना प्रति)

6.2.6 वार्षिक वित्तीय प्रगति विवरण

6.2.6.1 चालु आ. व. को आम्दानी र खर्चको विवरण

शीर्षक	विनियोजित	खर्च	कैफियत
चालु ३३६१०७३	३०८६	२९८३	
पूँजिगत ३३६०७४	११,०	१०९७	
जम्मा	४१८६	४०८०	

6.2.6.2 राजश्वको विवरण

राजश्व शीर्षक	रकम
नक्सा र डाटा विक्री १४१५१	२५६४
दरखास्त १४२२४	२
जम्मा	२५६७

6.2.6.3 बेरुजु सम्बन्धी विवरण

विवरण	आ. व. २०६८।६९ सम्मको बेरुजु रकम	आ. व. २०६९।७० मा फर्छ्यौट भएको	फर्छ्यौट हुन बाँकी	सम्परिक्षण भएको
संस्थागत	१६७७	१४६९	२०९	१४६९
व्यक्तिगत	०.००	०.००	०.००	०.००
जम्मा	१६७७	१४६९	२०९	१४६९

6.2.6.4 प्रमुख उपलब्धी, समस्या तथा समाधानका उपायहरु

प्रमुख उपलब्धीहरु	समस्याहरु	समाधानका उपायहरु
• १:१००००००० माननापको १ सिट डाटाबेस परिमार्जन । • NSDI Ploicy draft निर्माण । • ५ सिट विकासक्षेत्रको डाटाबेस तथा नक्सा तयार ।	• स्थाई कर्मचारीको अभाव • स्रोत साधनको कमि ।	• स्थाई कर्मचारीको व्यवस्था हुनुपर्ने । • आवश्यक मात्रामा स्रोत साधनको व्यवस्थापन हुनुपर्ने ।

7. खगोल तथा भू-मापन महाशाखा

7.1 पृष्ठभूमि

नेपाल सरकार नापी विभाग अन्तर्गत वि.सं.२०२६ सालदेखि नियन्त्रण विन्दुको आधारमा नाप नक्सा गर्ने उद्देश्य परिपूर्ति गर्नको लागि जमिनमा ट्रिगोनोमेट्रिकल विन्दु स्थापना र सर्भेक्षण गरी ट्रिगोनोमेट्रिकल बिन्दु सहितको नक्शा सिट उत्पादन गर्ने केन्द्रिय निकायको रुपमा ट्रिगोनोमेट्रिकल नापी ब्रान्च स्थापना गरिएको थियो । वि.सं. २०३२ सालमा समतलन नापी र एष्ट्रोनोमिकल नापीको कार्य समेत समावेश गरी खगोल तथा भू-मापन महाशाखामा परिणत गरिएको थियो ।

स्थापना कालदेखि नै यस महाशाखाबाट विभिन्न जिल्लामा कित्तानापी कार्यका लागि आवश्यक पर्ने नियन्त्रण विन्दु र सोको विवरण समावेश गरेको नक्सा सिट उपलब्ध गराउने कार्य गर्दै आईरहेकोमा आ.व. ०६५।०६६ देखि सो कार्य कित्तानापी महाशाखाबाटै गर्ने भएकोले हाल खगोल तथा भुमापन महाशाखाबाट जि.पि.एस. प्रविधिमा आधारित आधुनिक यन्त्र उपकरण प्रयोग गरी उच्च दर्जाका नियन्त्रण बिन्दुहरु आवश्यकता अनुसार स्थापना गर्ने र सर्भेक्षण गर्ने सोको परिशुद्ध नियामक (Coordinates) निकाली नाप नक्सा क्षेत्रको बिकासमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्‍याउने लक्ष्य सहित कार्य गर्दै आएको छ। यी परिशुद्ध उच्च दर्जाका नियामकहरुबाट विभिन्न राष्ट्रिय स्तरको विकास परियोजना एवं वैज्ञानिक अनुसन्धानमुलक कार्यलाई मद्दत पुग्नेछ । नेपालको कित्तानापी कार्य Digital Cadastral तर्फ उन्मुख हुन खगोलबाट स्थापना गरिने परिशुद्ध नियामकहरुको महत्वपुर्ण र अपरिहार्य भूमिका हुनेछ ।

7.2 उद्देश्यहरु

राष्ट्रिय जियोडेटिक संरचना तयार गर्ने ।

7.3 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम

यस खगोल तथा भू-मापन महाशाखाको कार्य क्षेत्र देहाय वमोजिम रहेको छ ।

- देशभर स्थापना गरिएका उच्चदर्जाका ट्रिग विन्दुहरुको संभार, संरक्षण तथा जि.पि.एस. सर्भेक्षण गर्ने ।
- देशभर समतलन नापी गरी समुद्र सतह देखिको उचाई बिन्दु चिन्ह (Bench mark) स्थापना र सर्भेक्षण गर्ने ।
- देशभर उच्च दर्जा देखि तल्लो दर्जा सम्मको जियोडेटिक नेटवर्क विस्तार गरी नियन्त्रण विन्दु स्थापना र सर्भेक्षण गर्ने ।
- जमिनमा स्थापना गरिएका उच्च दर्जाका नियन्त्रण विन्दु र वेन्चमार्कहरुको अभिलेख राख्ने र समय समयमा नेपाल अधिराज्यभर स्थापित नियन्त्रण बिन्दु तथा बेन्चमार्कहरुको अवस्था जांच गरी अध्यावधिक राख्ने ।
- भू-आकर्षण नापी गरी ग्राभिटी नक्सा (Gravity Anamoly) तयार गर्ने ।

- विकास निर्माणमा संलग्न विभिन्न निकायहरुलाई आवश्यक पर्ने नियन्त्रण विन्दु, उचाई विन्दु आदि तथ्यांक विक्री वितरण गरी उपलब्ध गराउने ।

7.4 वार्षिक प्रगति विवरण

7.4.1 आ.व. ०६९।७० को वार्षिक प्रगति स्थितिः ९९.९४

7.4.2 लक्ष्य अनुसार कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति विवरण

कार्यक्रम	इकाइ	वार्षिक बजेट	लक्ष्य	वार्षिक खर्च	प्रगति	
१. जियोडेटिक नेटवर्क सुदृढीकरण						
क) प्रथम दर्जा नियन्त्रण विन्दुमा जि.पि.एस. सर्भेक्षण	विन्दु	३००	१	३००	१	
ख) बालाजु- सोमदाङग खण्ड लेभल विन्दुमा जि.पि.एस. सर्भेक्षण	विन्दु	१०५०	४६	१०५०	४४	
२ भू–आकर्षण नापी						
भू-आकर्षण बिन्दु मोनुमेन्टेसन (नेपालगञ्ज, सुर्खेत, जुम्ला)	विन्दु	५१०	४२	५१०	४२	
३. समतलन नापी						
क) मालढुङ्गा- बेनी सडक खण्ड सर्भेक्षण कार्य	कि.मि.	५००	१८	५००	१८	
ख) बल्खु, दक्षिणकाली, हेटौंडा सडक खण्ड पूर्वेक्षण तथा मोनुमेन्टेसन कार्य	कि.मि.	८४०	९१	८४०	९१	
४. नगरकोट बेधशाला						
नगरकोट बेधशालामा जि.पि.एस. सर्भेक्षण कार्य	दिन	१४५०	२८५	१४५०	३०७	
५. फर्निचर खरिद	प्रतिशत	२००	१००	२००	१००	
६. यन्त्र उपकरण र पार्टपुर्जा खरिद						
क) अटोमेटिक लेभल मेशिन	सेट	१४००	२	१३९९.८	२	
७. भौतिक निर्माण तथा संरचना सुधार						
८. सांस्कृतिक महत्वका संरचना लगायतका बिन्दुहरुमा नियमित आवधिक सर्भेक्षणको लागि मनुमेन्टेसन (मनकामना मन्दिर	स्थान	१००	१	१००	१	
९. प्रणाली विकास						
क) जियोडेटिक डाटा ईन्ट्री कार्य	संख्या	५०	१००००	५०	१३७००	
ख) Book Binding कार्य	गोटा	१००	३२५	१००	१०२	
१०. जनशक्ति विकास		२००	१	१२३.१	-	
१०. MSc. in Satellite Geodesy/GNSS System	जना	५००	१	५००	१	
११. अन्तराष्ट्रिय स्तरको गोष्ठी सहआयोजना	गोटा	२५०	१	२५०	१	

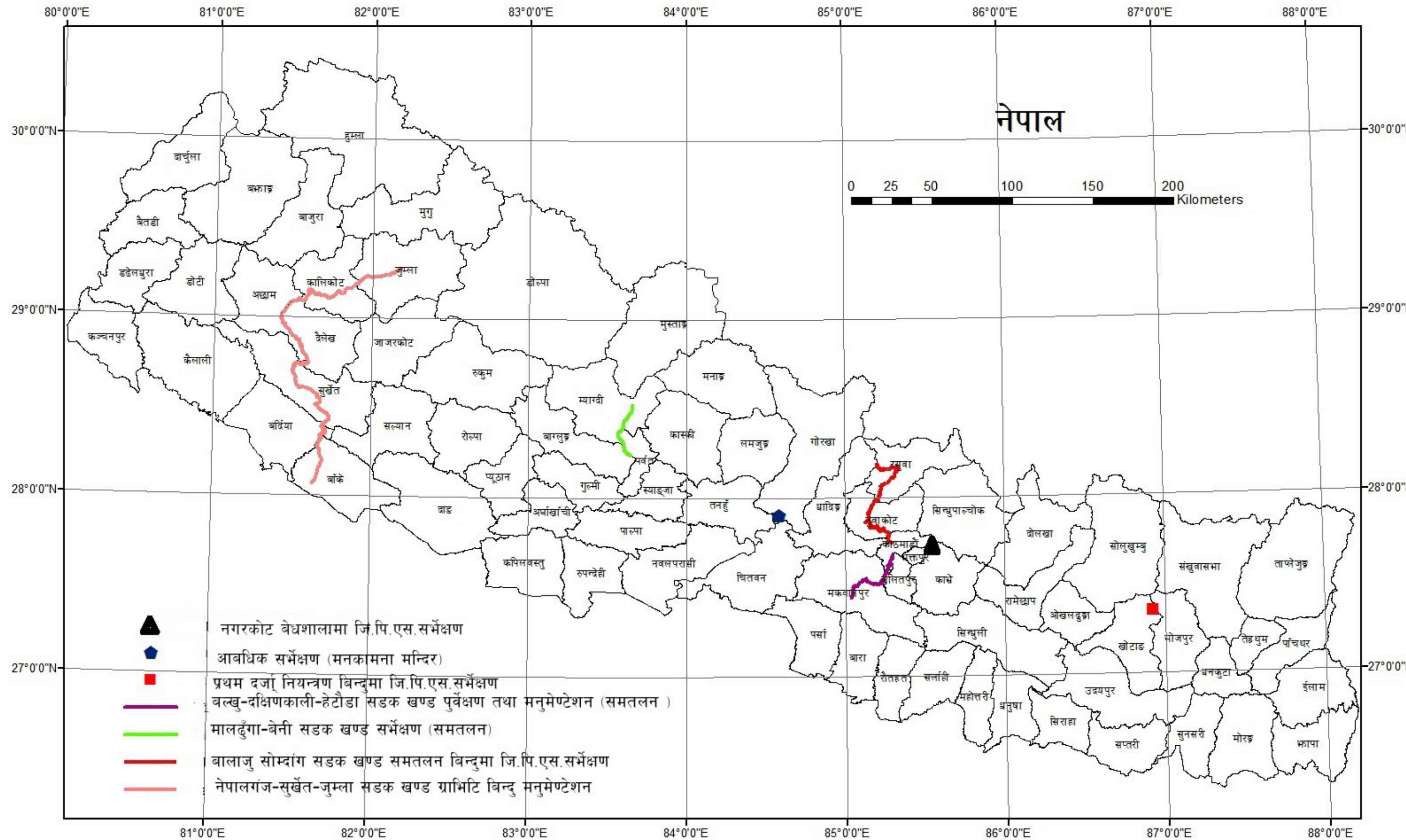
नेपाल
0 25 50 100 150 200
Kilometers
80°0'0"E
81°0'0"E
82°0'0"E
83°0'0"E
84°0'0"E
85°0'0"E
86°0'0"E
87°0'0"E
88°0'0"E
30°0'0"N
29°0'0"N
28°0'0"N
27°0'0"N
हुम्ला
दार्चुला
बझाङ
बैतडी
बाजुरा
मुगु
डडेलधुरा
डोटी
अछाम
कालिकोट
जुम्ला
डोल्पा
कञ्चनपुर
कैलाली
दैलेख
जाजरकोट
मुस्ताङ
रुकुम
सुर्खेत
म्याग्दी
मनाङ
बर्दिया
सल्यान
रोल्पा
बाग्लुङ
कास्की
लमजुङ
गोरखा
पर्वत
बाँके
प्युठान
गुल्मी
स्याङ्जा
रसुवा
दाङ
अर्घाखाँची
पाल्पा
तनहुँ
धादिङ
नुवाकोट
सिन्धुपाल्चोक
दोलखा
सोलुखुम्बु
संखुवासभा
ताप्लेजुङ
कपिलवस्तु
रुपन्देही
नवलपरासी
चितवन
काठमाडौं
भक्तपुर
ललितपुर
काभ्रे
मकवानपुर
रामेछाप
ओखलढुङ्गा
खोटाङ
भोजपुर
तेह्रथुम
पाँचथर
पर्सा
बारा
सिन्धुली
रौतहट
सर्लाही
महोत्तरी
धनुषा
सिराहा
उदयपुर
सप्तरी
सुनसरी
मोरङ
धनकुटा
ईलाम
झापा
नगरकोट बेधशालामा जि.पि.एस.सर्भेक्षण
आबधिक सर्भेक्षण (मनकामना मन्दिर)
प्रथम दर्जा नियन्त्रण बिन्दुमा जि.पि.एस.सर्भेक्षण
बल्खु-दक्षिणकाली-हेटौडा सडक खण्ड पुर्वेक्षण तथा मनुमेण्टेशन (समतलन)
मालढुंगा-बेनी सडक खण्ड सर्भेक्षण (समतलन)
बालाजु सोम्दांग सडक खण्ड समतलन बिन्दुमा जि.पि.एस.सर्भेक्षण
नेपालगंज-सुर्खेत-जुम्ला सडक खण्ड ग्राभिटि बिन्दु मनुमेण्टेशन

7.4.3 कार्यक्रमको भौतिक एवं वित्तीय प्रगति विवरण

कार्यक्रम	इकाइ	वार्षिक प्रगति प्रतिशत		
		लक्ष्य	प्रगति	प्रगति %
१. जियोडेटिक नेटवर्क सुदृढिकरण				
क) प्रथम दर्जा नियन्त्रण विन्दुमा जि.पि.एस. सर्भेक्षण	विन्दु	१	१	१००
ख) बालाजु- सोमदाङग खण्ड लेभल विन्दुमा जि.पि.एस. सर्भेक्षण	विन्दु	४६	४२	९५.६५
२ भू–आकर्षण नापी				
भूआकर्षण बिन्दु मोनुमेन्टेसन (नेपालगञ्ज, सुर्खेत, जुम्ला)	विन्दु	४२	४२	१००
३. समतलन नापी				
क) मालढुङ्गा- बेनी सडक खण्ड सर्भेक्षण कार्य	कि.मि.	१८	१७.४	१००
ख) बल्खु, दक्षिणकाली, हेटौंडा सडक खण्ड पूर्वेक्षण तथा मोनुमेन्टेसन कार्य	कि.मि.	९१	९१	१००
४. नगरकोट बेधशाला				
नगरकोट बेधशालामा जि.पि.एस. सर्भेक्षण कार्य	दिन	२८५	३०७	१००
५. फर्निचर खरिद	प्रतिशत	१००	१००	१००
६. यन्त्र उपकरण र पार्टपुर्जा खरिद	सेट	२	२	१००
क) अटोमेटिक लेभल मेशिन + Data processing computer				
७. भौतिक निर्माण तथा संरचना सुधार				
८. सांस्कृतिक महत्वका संरचना लगायतका बिन्दुहरुमा नियमित आवधिक सर्भेक्षणको लागि मनुमेन्टेसन (मनकामना मन्दिर)	स्थान	१	१	१००
९. प्रणाली विकास				
क) जियोडेटिक डाटा ईन्ट्री कार्य	संख्या	१००००	१३७००	१००
ख) Book Binding कार्य	गोटा	१००	१०२	१००
१०. जनशक्ति विकास				
१०. M.Sc in Satellite Geodesy/ Geodesy/ GNSS system	जना	१	१	१००
११. अन्तराष्ट्रिय स्तरको गोष्ठी सहआयोजना	गोटा	१	१	१००

7.4.4 बजेट शीर्षकअनुसार कार्यक्रमको भौतिक एवं वित्तीय प्रगति विवरण

क्र.स.	बजेट उपशीर्षक	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	बार्षिक प्रगति स्थिति (%)	
			भौतिक	वित्तीय
1	५५-३-५०	खगोल तथा भुमापन	९९.९४	
2	५५-४-५०	"		

7.5 वार्षिक वित्तीय प्रगति विवरण

7.5.1 चालु आ.व.को आम्दानी र खर्च विवरण

शीर्षक	विनियोजन	खर्च	कैफियत
चालु खर्च ३३६१०८३	२६३५००००	२४२३७०८५.४०	
पुजिगत खर्च(३३६१०८४	७००००००	६९९७२४६.९९	
कूल खर्च जम्मा	३३३५००००	३१२३४३२२.३९	

7.5.2 राजस्वको विवरण

आ.व. ०६९।०७० मा विभिन्न संघसंस्थाबाट माग भए बमोजिमको डाटा बिक्री र टेण्डर बिक्रीबाट राजश्व आम्दानी निम्न बमोजिम प्राप्त भएको छ ।

शीर्षक	रकम रु.
डाटा बिक्री र टेण्डर -१-१-५-९९)	४२१७७५
यन्त्र उपकरणको भाडा -१-१-७-७०)	११०६७५
वेरुजु -१-१-१३-१०)	३८९०८५
कूल राजस्व जम्मा	९२१५३५

7.5.3 बेरुजु सम्बन्धी विवरण (रु हजारमा)

विवरण	आ.व. २०६८।०६९ सम्मको	आ.व. २०६९।०७० मा		आ.व. २०६९।०७० सम्मको बाँकी वेरुजु
		थप वेरुजु	फर्छ्योट वेरुजु	
संस्थागत	१९८४	२५८५	१६२३	२९४६
ब्यक्तिगत				
जम्मा	१९८४	२५८५	१६२३	२९४६

7.5.4 अर्थ वजेट तर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

आ.व. ०69।070 को अर्थ वजेट तर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

उपदान		संचित विदा		औषधि उपचार		पोशाक		कुल जम्मा निकासा
निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	
२५१३८२	२५१३८२	१००५७०२	१००५७०२	११०८७९८	११०८७९८	५६१०००	५६१०००	२९२६८८२

7.5.5 बेरुजु सम्बन्धी विवरण

बिभाग/केन्द्र/आयोजना	आ.व. ०६९/७० को सुरुमा बाँकी बेरुजु रकम	आ.व. ०६९/७० मा फछ्र्यौट बेरुजु रकम	आ.व. ०६९/७० मा थप बेरुजु रकम	आ.व. ०६९/७० को अन्त्यमा बाँकी बेरुजु रकम
खगोल तथा भू-मापन महाशाखा	१४४४०००	८४३०००	१९८४०००	२५८४०००

7.6 लक्ष्य अनुसार प्रगति नहुनुका मुख्य मुख्य कारणहरु

क्र.सं	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	लक्ष्य अनुसार प्रगति नहुनुका मुख्य मुख्य कारणहरु
१.	बालाजु- सोमदाङग खण्ड लेभल विन्दुमा जि.पि.एस. सर्भेक्षण	हिउँ परेको कारणले गर्दा कार्य सम्पन्न हुन नसकेको ।

7.7 भौतिक पुर्वाधार सम्बन्धी विवरण

भवन र सवारी साधनको विवरण

सि. नं.	विवरण	परिमाण	चालू हालतको	विग्रेको	मर्मत गर्न सकिने	कैफियत
१	कार्यालय भवन	१ गोटा	चालु,			का.म.न.पा. वडा.नं.३४
२	नगरकोट बेधशाला परिसरमा 829 रोपनीमा रहेको कार्यालय भवन बेधशाला समेत	७ गोटा	चालु,			भक्तपुर जिल्ला
३	बा 1 झ 4091	पजेरो ल्याण्डक्रुजर	चालु			नापी वभाग
४	बा १ झ 3843	निशान सन्नी कार	चालु,			नापी विभाग
५	बा 1 झ 4078	टोयोटा पिकअप	चालु			स्थलरुप नापी महाशाखा
६	बा १ झ ५९५१	मारुती भ्यान	चालु			
७	बा १ झ ५९५२	मारुती भ्यान	चालु			
८	बा १ झ ६८६०	हाइलक्स पिकअप	चालु			
९	बा १ झ ४३५७	ल्याण्ड रोभर	चालु			

सि. नं.	विवरण	परिमाण	चालू हालतको	विग्रेको	मर्मत गर्न सकिने	कैफियत
१०	बा १ ब ९२९	आर.एक्स. मोटरसाइकल	चालु			
११	बा १ ब ४१५७	आर.एक्स. मोटरसाइकल	चालु			
१२	बा १ ब २७०१	होण्डा सि.जि. मोटरसाइकल	चालु			
१३	बा १ ब २७०२	होण्डा सि.जि. मोटरसाइकल	चालु,			नापी विभाग
१४	बा १ ब ४७०४	हिरोहोण्डा मोटरसाइकल	चालु,			

7.8 प्रमुख उपलब्धी, समस्या तथा समाधानका उपायहरु

प्रमुख उपलब्धीहरु	समस्याहरु	समाधानका उपायहरु
• ४२ भू आकर्षण बिन्दु मनुमेन्टेसन कार्य सम्पन्न । • प्रथम दर्जाको १ नियन्त्रण बिन्दुमा जि.पि.एस् सर्भेक्षण । • जनशक्ति विकास तर्फ M.Sc. in satellite Geodesy/GNSS System मा १ जनालाइ छात्रवृत्ति प्रदान गरिएको ।	• Gravimeter को अभाव । • मौसमी प्रतिकुलताका कारण फिल्ड सर्भेमा आधारित कार्यक्रमहरु संचालन हुन नसक्ने ।	• कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट एवं स्रोतहरु आवश्यक मात्रामा समयमै उपलब्ध हुनुपर्ने ।

८. भूमि व्यवस्थापन प्रशिक्षण केन्द्र

8.1 कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रम

यस प्रशिक्षण केन्द्रको चालू आ.व. २०६९।७० को स्वीकृत बार्षिक कार्यक्रमको लक्ष्य एवम् भए गरिएका वार्षिक प्रगति विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

आ. व. ०६९।७० मा हासिल गरिएको उपलव्धी

आ. व. २०६९।७० को लागि तोकिएको बार्षिक कार्यक्रम अनुसार आर्थिक वर्ष अवधिमा भारित प्रगति ९९.५२% र भौतिक प्रगति १००% प्रगति गरिएको र सोको समीक्षा देहाय वमोजिम गरिएको छ।

केन्द्रमा उपलव्ध भौतिक सुविधाहरु

१) काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला धुलिखेल नगरपालिका वडा नं. ७ अन्तर्गत पर्ने वखुंडोलमा यस केन्द्रको करिव ५७–०–२–० क्षेत्रफलको जग्गा रहेको छ । सवै जग्गालाई कम्पाउण्ड वालले घेरीएको छ ।

२) तालीम भवन १, प्रशासनिक भवन, १ कार्यकारी निर्देशक आवास भवन १, निर्देशक आवास भवन १, प्रशिक्षार्थी (महिला) आवास समेतको भवन २, पालेघर १, पुस्तकालय भवन १ र चमेनागृह १ यस केन्द्रको हाताभित्र रहेको छ ।

३) सवारी साधान अन्तर्गत मिनिवस १, पिकअप २, जिप १, र विभिन्न कम्पनीका मोटर साइकल ५ वटा रहेका छन् ।

४) मेसिनरी औजारहरुमा, रिप्रो क्यामेरा, थियोडोलाईट, लेवल, टोटल स्टेशन, जि.पि.एस.ह्याण्ड जि.पि.एस., टेलिस्कोप एलिडेड र कम्प्यूटर फोटोकपी मेसीन आदि पर्दछन् ।

8.2 वार्षिक प्रगति विवरण:

क्र.सं.	कार्यक्रम	इकाई	बार्षिक लक्ष्य एवं प्रगति प्रतिशत		
			लक्ष्य	प्रगति	%
१	पूजिगत खर्च पूर्वाधार निर्माण				
१.१	मेशिनरी औजार खरिद	गोटा	१५	१५	१००
१.२	सार्वजनिक निर्माण सुधार	गोटा	७	७	१००
२	चालु खर्चः आ.व. ०६८/६९ को शैक्षिक तथा तालीम कार्यक्रम				
२.१	सिनियर नापी तालीम	जना	३१	३१	१००
२.२	जुनियर नापी तालीम (विभागीय समूह)	जना	२०	२०	१००
२.३	जुनियर नापी तालीम (खुला समूह)	जना	२०	२०	१००
२.४	BE Geomatics Engineering कोर्ष (तेश्रो व्याच)	जना	२४	२४	१००

क्र.सं.	कार्यक्रम	इकाई	बार्षिक लक्ष्य एवं प्रगति प्रतिशत		
			लक्ष्य	प्रगति	%
२.५	BE Geomatics Engineering कोर्ष (चौथो व्याच)	जना	२४	२४	७५
२.६	BE Geomatics Engineeringसर्भे कोर्ष (नयाँ MOU अनुसार पहिलो व्याच)	जना	२०	२०	५०
३	आ.व. २०६8÷069 को शैक्षिक तथा तालिम कार्यक्रम				
३.१	BE Geomatics Engineeringसर्भे कोर्ष (नयाँ MOU अनुसार दोश्रो व्याच)	जना	२०	२०	२५
३.२	आधारभूत नापी तालीम (पहिलो समूह)	जना	२८	२८	८७.५
३.३	आधारभूत नापी तालीम (दोश्रो समूह)	जना	२८	२८	८७.५
३.४	तालीम कार्यक्रमको लागि फिल्ड क्याम्प स्थापना	पटक	१	१	१००
४	क्षमता अभिवृद्धि एवं पुर्नताजगी सम्वन्धी छोटो अवधिका विशेष तालीम				
४.१	नापनक्सा तथा भूमि व्यवस्थापन सम्वन्धी तालीम ७ कार्य दिन २ पटक	पटक	२	२	१००
४.२	Role of Spatial Information in Climate Change Adaptation सम्बन्धी ३ कार्यदिने तालिम	पटक	१	१	१००
४.३	GIS तालीम १५ कार्य दिन १ पटक	पटक	१	१	१००
४.४	अभिमुखिकरण तालिम ७ कार्य दिन १ पटक	पटक	१	१	१००
५	अध्ययन एवं अनुसन्धान				
५.१	अतिरिक्त क्रियाकलाप	पटक	१	१	१००
५.२	अन्तराष्ट्रिय संस्थाको वार्षिक शुल्क सदस्यता र नवीकरण शुल्क	पटक	१	१	१००
५.३	आधारभूत नापी तालिमको प्रवेश परीक्षा सञ्चालन	पटक	१	१	१००
५.४	वार्षिक प्रगती तथा स्मारिका तयार गर्ने कार्य	पटक	१	१	१००
५.५	वेभ पेज, प्रोजेक्टर बक्स, इन्टरनेट राउटर	पटक	१	१	१००
५.६	३० कार्य दिने भूमि व्यवस्थापन र आधारभूत नापी तालिमको लागि पाठ्यक्रम निर्माण	पटक	२	२	१००

8.3 बजेट शीर्षक अनुसार कार्यक्रमको भौतिक एवं वित्तिय प्रगति विवरण:

क्र.सं.	बजेट उपशीर्षक	आयोजना कार्यक्रमको नाम	वार्षिक प्रगति स्थिति (%)	
			भौतिक	वित्तिय
१	३३६१०५४	पूजिगत खर्च पूर्वाधार निर्माण		
१.१		मेशिनरी औजार खरिद	१००	१००
१.२		सार्वजनिक निर्माण सुधार	१००	९२.०७
२	३३६१०५३	आ. व. ०६७/६८ शुरु भई आ. व. ६९/७०मा सम्पन्न शैक्षिक तथा तालिम कार्यक्रम		
२.१		सिनियर नापी तालीम	१००	१००
२.२		जुनियर नापी तालीम (विभागीय समूह)	१००	१००
२.३		जुनियर नापी तालीम (खुला समूह)	१००	१००
२.४		BE Geomatics Engineering कोर्ष (तेश्रो व्याच)	१००	१००
२.५		BE Geomatics Engineering कोर्ष (चौथो व्याच)	७५	७५
२.६		BE Geomatics Engineeringसर्भे कोर्ष (नयाँ MOU अनुसार पहिलो व्याच)	५०	५०
३		आ.व. २०६९÷७० को शैक्षिक तथा तालिम कार्यक्रम		
३.१		BE Geomatics Engineeringसर्भे कोर्ष (नयाँ MOU अनुसार दोश्रो व्याच)	२५	२५
३.२		आधारभूत नापी तालीम (पहिलो समूह)	८७.५	८७.५
३.३		आधारभूत नापी तालीम (दोश्रो समूह)	८७.५	८७.५
३.४		तालीम कार्यक्रमको लागि फिल्ड क्याम्प स्थापना	१००	१००
४		क्षमता अभिवृद्धि एवं पुर्नताजगी सम्वन्धी छोटो अवधिका विशेष तालीम		
४.१		नापनक्सा तथा भूमि व्यवस्थापन सम्वन्धी तालीम ७ कार्य दिन २ पटक	१००	१००
४.२		Role of Spatial Information in Climate Change Adaptation सम्बन्धी ३ कार्यदिने तालिम	१००	१००
४.३		GIS तालीम १५ कार्य दिन १ पटक	१००	१००
४.४		अभिमुखिकरण तालिम ७ कार्य दिन १ पटक	१००	१००

क्र.सं.	बजेट उपशीर्षक	आयोजना कार्यक्रमको नाम	वार्षिक प्रगति स्थिति (%)	
			भौतिक	वित्तिय
५		अध्ययन एवं अनुसन्धान		
५.१		अतिरिक्त क्रियाकलाप	१००	१००
५.२		अन्तराष्ट्रिय संस्थाको वार्षिक शुल्क सदस्यता र नवीकरण शुल्क	१००	५९.०३
५.३		आधारभूत नापी तालिमको प्रवेश परीक्षा सञ्चालन	१००	१००
५.४		वार्षिक प्रगती तथा स्मारिका तयार गर्ने कार्य	१००	१००
५.५		वेभ पेज, प्रोजेक्टर बक्स, इन्टरनेट राउटर	१००	९६.९८
५.६		३० कार्य दिने भूमि व्यवस्थापन र आधारभूत नापी तालिमको लागि पाठ्यक्रम निर्माण	१००	९८.३८

8.4 वित्तीय प्रगति विवरण

8.4.1 वार्षिक बजेट:

भूमि व्यवस्थापन प्रशिक्षण केन्द्र	विनियोजित बजेट	आ.व. ०६८।६९ को तुलनामा घटि/बढी
चालु	४,५६,९९	(१७) घटी
पूंजिगत	६४,१६	(७२८) घटी

8.4.2 कार्यक्रम अनुसार विकास बजेटको बाँडफाँड:

कार्यक्रम	बाँडफाँड	प्रतिशत
पी. २ कार्यक्रम	५२११५	१००

8.4.3 स्रोत अनुसार बजेटको बाँडफाँड:

श्रोत	बाँडफाँड	प्रतिशत
नेपाल सरकार	५२११५	१००

8.4.4 संचालित कार्यक्रम र आयोजनाहरुको वार्षिक बजेट, निकासा र खर्चको प्रारम्भिक विवरण:

सि.नं.	आयोजना कार्यक्रम	वार्षिक				
		बजेट	निकासा	खर्च	बजेट निकासाको तुलनामा खर्च %	
					बजेटको तुलनामा खर्च %	निकासाको तुलनामा खर्च %
१	**पूजिगत खर्च पूर्वाधार निर्माण**					
१.१	मेशिनरी औजार खरिद	५०१६	५०१६	५०१६	१००	१००
१.२	सार्वजनिक निर्माण सुधार	१४००	१२८९	१२८९	९२.०७	१००
२	**चालु खर्चः आ.व. ०६८/६९ को शैक्षिक तथा तालीम कार्यक्रम**					
२.१	सिनियर नापी तालीम	६४५१	६४५१	६४५१	१००	१००
२.२	जुनियर नापी तालीम (विभागीय समूह)	४२५१	४२५१	४२५१	१००	१००
२.३	जुनियर नापी तालीम (खुला समूह)	४०६१	४०६१	४०६१	१००	१००
२.४	BE Geomatics Engineering कोर्ष (तेश्रो व्याच)	२५७	२५७	२५७	१००	१००
२.५	BE Geomatics Engineering कोर्ष (चौथो व्याच)	२५७	२५७	२५७	१००	१००
२.६	BE Geomatics Engineeringसर्भे कोर्ष (नयाँ MOU अनुसार पहिलो व्याच)	१००८	१००८	१००८	१००	१००
३	**आ.व. २०६९÷७० को शैक्षिक तथा तालिम कार्यक्रम**					
३.१	BE Geomatics Engineeringसर्भे कोर्ष (नयाँ MOU अनुसार दोश्रो व्याच)	२५६	२५६	२५६	१००	१००
३.२	आधारभूत नापी तालीम (पहिलो समूह)	२८४१	२८३४	२८३४	९९.७५	१००
३.३	आधारभूत नापी तालीम(दोश्रो समूह)	२८४१	२८३७	२८३७	९९.८६	१००
३.४	तालीम कार्यक्रमको लागि फिल्ड क्याम्प स्थापना	४८५	४८५	४८५	१००	१००
४	**क्षमता अभिवृद्धि एवं पुर्नताजगी सम्वन्धी छोटो अवधिका विशेष तालीम**					
४.१	नापनक्सा तथा भूमि व्यवस्थापन सम्वन्धी तालीम ७ कार्य दिन २ पटक	७५०	७५०	७५०	१००	१००

सि.नं.	आयोजना कार्यक्रम	वार्षिक				
		बजेट	निकासा	खर्च	बजेट निकासाको तुलनामा खर्च %	
					बजेटको तुलनामा खर्च %	निकासाको तुलनामा खर्च %
४.२	Role of Spatial Information in Climate Change Adaptation सम्बन्धी ३ कार्यदिने तालिम	११०	११०	११०	१००	१००
४.३	GIS तालीम १५ कार्य दिन १ पटक	१७५	१७५	१७५	१००	१००
४.४	अभिमुखिकरण तालिम ७ कार्य दिन १ पटक	१२५	१२५	१२५	१००	१००
५	**अध्ययन एवं अनुसन्धान**					
५.१	अतिरिक्त क्रियाकलाप	१००	१००	१००	१००	१००
५.२	अन्तराष्ट्रिय संस्थाको वार्षिक शुल्क सदस्यता र नवीकरण शुल्क	५०	३२	३२	६४	१००
५.३	आधारभूत नापी तालिमको प्रवेश परीक्षा सञ्चालन	५४२	५४१	५४१	९९.८२	१००
५.४	वार्षिक प्रगती तथा स्मारिका तयार गर्ने कार्य	१५०	१५०	१५०	१००	१००
५.५	वेभ पेज, प्रोजेक्टर बक्स, इन्टरनेट राउटर	७०	६८	६८	९७.१४	१००
५.६	३० कार्य दिने भूमि व्यवस्थापन र आधारभूत नापी तालिमको लागि पाठ्यक्रम निर्माण	१२०	११९	११९	९९.१७	१००

8.4.5 धरौटीतर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

आम्दानी			खर्च			बाँकी		श्रेस्ता र बैंकमा फरक	नगद बाँकी
गत आ.व.को	यस आ.व.को	जम्मा	सदर स्याहा	फिर्ता	जम्मा	स्रेस्ता अनुसार	बैंक अनुसार		
७२२	२७०	९९२	-	४२	४२	९५०	९५०	-	-

8.4.6 अर्थ बजेट तर्फको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

प्रतिनिधि मण्डल भ्रमण खर्च		संचित विदा		औषधि उपचार		पोशाक		कुल जम्मा	
निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च	निकासा	खर्च
-	-	४८५	४८५	६७९	६७९	२३३	२३३	११६४	११६४

8.4.7 कार्यालयगत राजस्वको केन्द्रीय आर्थिक विवरण

कुल आम्दानी	दाखिला			नगद मौजदात
	गतआ.व.को	यस आ.व.को	जम्मा	
२६२८४६.९०	-	२६२८४६.९०	२६२८४६.९०	-

8.4.8 हालसम्मको वेरुजु र बेरुजु फर्छयौटको स्थिति

आ.व.०६९।७० को सुरुमा बाँकी बेरुजु रकम	आ.व.०६९।७०मा फर्छयौट बेरुजु रकम	आ.व.०६९।७०मा थप बेरुजु रकम	आ.व.०६९।७०को अन्तमा बाँकी बेरुजु रकम
२२२३१८६.५१	१६७९९४०.५०	-	५४३२४६.०१

8.4.9 प्रमुख उपलब्धी, समस्या तथा समाधानका उपायहरु

मूख्य उपलब्धीहरु	**समस्याहरु**	**समाधानार्थ भएका प्रयासहरु**
आधारभूत, जुनियर तथा सिनियर नापी तालिमहरु संचालन गरिएको ।	आवश्यक पूर्वाधारहरुको व्यवस्था हुन नसकेको ।	उपलब्ध पूर्वाधारहरुको उचित सदुपयोग गरी आवश्यक पूर्वाधारहरु थप गर्ने तयारी भैरहेको ।
BE Geomatics Engineering कार्यक्रम काठमाण्डौं विश्वविधालयको सहकार्यमा संचालन गरिएको ।	बजेटको अभावले गर्दा छात्रवृत्ती स्वरुप रकम भुक्तानी गर्न नसकिएको ।	आ.व. ०७०/७१को प्रथम चौमासिकमा भुक्तानी गरिएको।
नाप नक्सा सम्बन्धी तालिम (GIS तालिम) १ पटक संचालन गरिएको ।	कम्प्युटरमा अभ्यास कार्य गर्नुपर्ने हुँदा विधुत अभावको कारणले सो कार्य प्रभावित भएको ।	स्थायी रुपमा सो समस्याको समाधानार्थ Battery Backup को व्यवस्था गर्ने पहल भैरहेको ।
भूमि व्यवस्थापन तालिम १ पटक क्षेत्रिय स्तरमा संचालन गरिएको ।	क्षेत्रीय स्तरमा तालिम दिने विज्ञहरुको अभाव ।	उपलब्ध विज्ञको अधिकतम उपयोग गरी तालिम प्रदान गरिएको ।

खण्ड ग:

जिल्लागत विवरण

1.भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग अन्तर्गत

1.1 मालपोत कार्यालयहरु अन्तरगत मुद्दाको विवरण

सि. नं.	कार्यालय	जग्गा दर्ता			नामसारी			संशोधन			दा.खा.			हकसाफी		
		कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी
1	ताप्लेजुङ	110	13	97	367	396	5	106	104	2	71	71	0	7	5	2
2	पांचथर	11	11	0	0	0	0	181	181	0	35	35	0	3	3	0
3	इलाम	130	9	121	656	467	189	494	71	423	100	71	29	20	17	3
4	झापा	0		0	755	755	0	690	690	0	1907	1907	0	0	0	0
5	दमक	0		0	525	514	11	510	507	3	182	180	2	2	2	0
6	तेह्रथुम	10		10	321	296	25	92	79	13	46	44	2	1	1	0
7	धनकटा	119	0	119	416	387	29	74	62	12	45	43	2	1	1	0
8	सुनसरी	65	15	50	127	6	121	1502	1460	42	626	573	53	11	0	11
9	मोरङ	8	0	8	851	832	19	605	598	7	524	517	7	4	0	4
10	वेलवारी	5	0	5	790	754	36	448	439	9	169	147	22	0		0
11	संखुवासभा	1375	182	1193	239	174	65	64	48	16	50	36	14	3	3	0
12	चैनपुर	278	0	278	271	228	43	10	10	0	26	13	13	1	1	0
13	भोजपुर	490	0	490	884	679	205	119	111	8	158	146	12			
14	सोलुखुम्बु	61	3	58	228	207	21	0	0	0	0	0	0	4	2	2
15	ओखलढुङ्गा	8	2	6	432	429	3	186	183	3	91	89	2	6	1	5

सि. नं.	कार्यालय	जग्गा दर्ता			नामसारी			संशोधन			दा.खा.			हकसाफी		
		कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी
16	खोटाङ	146	0	146	737	580	157	174	136	38	56	51	5	2	1	1
17	उदयपुर	95	4	91	603	573	30	316	301	15	102	78	24	13	4	9
18	सिरहा	138	0	138	868	868	0	138	138	0	322	308	14	23	14	9
19	लाहान	155	23	132	759	625	134	41	38	3	285	240	45	29	16	13
20	ससरी	0	0	0	1199	1045	154	279	279	0	1104	1007	97	27	8	19
21	दोलखा	1064	129	935	488	401	87	165	119	46	108	76	32	3	2	1
22	रामेछाप	153	4	149	509	509	0	150	150	0	100	100	0	9	6	3
23	सिन्धुली	7	3	4	494	487	7	229	228	1	167	167	0	2	2	0
24	धनुषा	50	11	39	1408	1408	0	651	651	0	772	772	0	26	11	15
25	महोत्तरी	298	6	292	1294	1207	87	340	268	72	394	326	68	13	0	13
26	सर्लाही	77	0	77	1678	1568	110	1080	937	143	584	326	258	17	4	13
27	चितवन	2	2	0	1167	1158	9	388	383	5	229	226	3	0	0	0
28	मकवानपुर	178	45	133	778	737	41	1537	1513	24	287	235	52	3	3	0
29	बारा	59	34	25	1336	1335	1	710	707	3	413	412	1	22	13	9
30	पर्सा	0		0	0		0	0		0	0		0	0		0
31	रौतहट	71	71	0	1434	1404	30	155	149	6	776	541	235	14	11	3
32	रसुवा	125	31	94	209	168	41	15	15	0	10	10	0	0	0	0
33	नुवाकोट	391	222	169	835	772	63	252	187	65	117	76	41	2	1	1

सि. नं.	कार्यालय	जग्गा दर्ता			नामसारी			संशोधन			दा.खा.			हकसाफी		
		कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी
34	सिन्धुपाल्चोक	228	107	121	826	799	27	147	137	10	86	81	5	9	2	7
35	काभ्रेपाल्चोक	428	283	145	1022	988	34	221	221	0	242	233	9	3	3	0
36	धादिङ	132	60	72	361	322	39	75	55	20	56	48	8	1	1	0
37	काठमाण्डौ	1661	556	1105	839	839	0	187	187	0	571	363	208	5	4	1
38	कलंकी	475	251	224	750	600	150	413	385	28	431	325	106	5	2	3
39	चावहिल	588	238	350	593	564	29	69	69	0	27	27	0	11	1	10
40	भक्तपुर	1046	150	896	1148	608	540	233	147	86	692	383	309	14	14	0
41	ललितपुर	897	48	849	880	661	219	631	475	156	305	218	87	2	0	2
42	मनाङ	0		0	55	55	0	73	73	0	0		0	0		0
43	गोरखा	118	16	102	722	650	72	150	127	23	83	49	34	3	3	0
44	लमजुङ	19	8	11	446	420	26	183	167	16	57	57	0	1	0	0
45	तनहुं	205	7	198	889	832	57	346	325	21	139	125	14	3	0	3
46	कास्की	560	48	512	1296	948	348	157	140	17	135	134	1	5	1	4
47	स्याङजा	69	15	54	725	694	31	377	352	25	53	50	3	1	1	0
48	गुल्मी	755	1	754	795	780	15	127	114	13	122	103	19	2	1	1
49	पाल्पा	4	1	3	707	689	18	11	28	2	49	48	1	6	4	2
50	अर्घाखाँची	2	0	2	1608	1602	6	60	60	0	102	100	2	3	3	0
51	कपिलवस्तु	180	34	146	1019	1019	0	1131	1131	0	332	332	0	9	9	0

सि. नं.	कार्यालय	जग्गा दर्ता			नामसारी			संशोधन			दा.खा.			हकसाफी		
		कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी
52	नवलपरासी	231	32	199	773	773	0	163	163	0	242	242	0	1	0	1
53	कावासोती	126	110	16	606	578	28	320	320	0	224	224	0	3	3	0
54	रुपन्देही	307	10	297	1899	1899	0	698	698	0	358	358	0	7	6	1
55	म्याग्दी	0		0	349	315	34	176	169	7	39	38	1	2	1	1
56	मुस्ताङ	0	0	0	65	65	0	28	28	0	2	2	0	0		0
57	वाग्लुङ	10	1	9	606	572	34	213	201	12	59	52	7	4	4	0
58	पर्वत	96	55	41	386	373	13	157	152	5	38	36	2	6	5	1
59	रुकुम	7	3	4	346	346	0	0	0	0	90	90	0	0		0
60	रोल्पा	235		235	1130	689	441	93	62	31	139	118	21	1	1	0
61	सल्यान	45	1	44	469	469	0	197	197	0	58	58	0	1	1	0
62	प्यूठान	61	1	60	590	584	6	78	76	2	89	87	2	6	6	0
63	दाङ	758	0	758	1243	1088	155	929	809	120	325	274	51	10	6	4
64	दैलेख	35	35	0	263	263	0	119	119	0	2968	2968	0	3	3	0
65	जाजरकोट	211	0	211	59	59	0	17	17	0	10	10	0	0	0	0
66	बर्दिया	0	0	0	716	693	23	479	479	0	926	926	0	2	1	1
67	वांके	5		5	741	723	18	983	983	0	438	426	12	9	9	0
68	सुर्खेत	13	10	3	493	424	69	245	224	21	58	54	4	0		0
69	हुम्ला	0		0	24	24	0	3	3	0	0		0	0		0

सि. नं.	कार्यालय	जग्गा दर्ता			नामसारी			संशोधन			दा.खा.			हकसाफी		
		कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी	कुल	फछ्र्यौट	बाँकी
70	डोल्पा	0		0	41	0	0	0	0	0	0		0	0		0
71	मुगु	35	22	13	43	41	2	25	25	0	9	9	0	0		0
72	जुम्ला	336	155	181	179	169	10	35	35	0	70	70	0	4	2	2
73	कालिकोट	38	38	0	77	77	0	25	25	0	62	62	0	1	1	0
74	बझाङ	446	248	198	173		173	0		0	17		17	3	1	2
75	अछाम	0		0	626	0	626	5	0	5	1746	0	1746	0		0
76	बाजुरा	14	0	14	75	75	0	0		0	0	0	0	0	0	0
77	डोटी	131	9	122	211	176	35	52	40	12	12	11	1	1	1	0
78	कैलाली	0		0	522	522	0	197	197	0	293	293	0	0		0
79	टिकापुर	1	1	0	381	359	22	365	349	16	25	19	6	1	1	0
80	दार्चुला	42	42	0	40	40	0	40	40	0	1422	1422	0	1	1	0
81	बैतडी	377	5	372	227	172	55	51	30	21	1511	1511	0	0		0
82	डडेलधुरा	131	1	221	221	0	221	207	130	77	0		0	0		0
83	कञ्चनपुर	0		0	1087	1087	0	418	418	0	10253	10253	0	1	1	0
कूल जम्मा		16737	3422	13406	52000	46660	5299	22610	20924	1686	34821	31112	3709	418	235	183

* विवरण प्राप्त नभएको

(स्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

1.2 मालपोत कार्यालयहरु अन्तरगत राजश्व असुलीको विवरण

सि. नं.	कार्यालय	रजिष्ट्रेसन			अन्य							कुल जम्मा
		लक्ष्य	प्रगति	प्रगति प्रतिशत	फाराम र पूर्जा बिक्री	न्यायिक दस्तुर र दण्ड जरिवाना	रोक्का	सेवा, शुल्क र अन्य दस्तुर	जग्गाको मोल	विविध	जम्मा	
1	ताप्लेजुङ	7009000	9316051		76175	2935	4725	394500	0	0	478335	9794386
2	पांचथर		13642819		226425	90808	141630	2250	0	4037557	4498670	18141489
3	इलाम	20558000	22431863	109	231200	14837	143070	1878430	351748	20000	2639285	25071148
4	झापा		96686884		555625	559542	923680	172600		13901770	16113217	112800101
5	दमक		64713657		284700	7859	284970		880	4721753	5300162	70013819
6	तेह्रथुम										0	
7	धनकटा	10647000	13395140		74100	507	11520	929520	0	4160	1019807	14414947
8	सुनसरी								0		0	201565551
9	मोरङ	15838300	225127214		450250	745336	620526	50000	0	14803617	16669729	241796943
10	वेलवारी								0		0	0
11	संखुवासभा	3960000	8930165		48750	11782	56250	7050	0	0	123832	9053997
12	चैनपुर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	भोजपुर		9767101		54625	8048	34175			7700	104548	9871649
14	सोलुखुम्बु	4310000	8599240.3		96875	2228	0	0	0	28025	127128	8726368
15	ओखलढुङ्गा		9670148		43000	9040	0	66970	0	0	119010	9789158
16	खोटाङ	5527000	9838888		59750	5706	81400	59233		2671324	2877413	12716301
17	उदयपुर	21590000	36205654		124225	15764	279848	45315	119546	1548202	2132900	38338554
18	सिरहा	36850000	52148491	142	238750	27496		1791265		329977	2387489	54535980

सि. नं.	कार्यालय	रजिष्ट्रेसन			अन्य							कूल जम्मा
		लक्ष्य	प्रगति	प्रगति प्रतिशत	फाराम र पूर्जा बिक्री	न्यायिक दस्तुर र दण्ड जरिवाना	रोक्का	सेवा, शुल्क र अन्य दस्तुर	जग्गाको मोल	विविध	जम्मा	
19	लाहान										0	0
20	सप्तरी	0	62505171	0	337500	1198046	2996248	167693	4310694 3	1159832	48966262	111471433
21	दोलखा										0	0
22	रामेछाप	0	10422452	0	107250	44565	235855	922263	0	0	1309933	11732385
23	सिन्धुली	17155000	17261663	0	45150	5118	302920	84277	0	0	437465	17699128
24	धनुषा	88922000	122691621	0	596100	1509476	823515	8463308	0	7385121	18777520	141469141
25	महोत्तरी										0	0
26	सर्लाही	43345000	74120434	0	441950	0	440640	5489500	0	964486	7336576	81457010
27	चितवन	149087000	213014528		573125	1862886	1658740	22498860	1356701	74973	28025285	241039813
28	मकवानपुर	0	95540928	0	211375	6054	744840	9036166	95931	0	10094366	105635294
29	बारा	46337000	64964733		349175	535960	668155	5295400		8353949	15202639	80167372
30	पर्सा										0	0
31	रौतहट	55401000	81002617		341825	473020	383735		3105401	40000	4343981	85346598
32	रसुवा		3550066		43840	1550		16525		20192	82107	3632173
33	नुवाकोट	15220	23503642		166250		189051			127819	483120	23986762
34	सिन्धुपाल्चोक										0	0
35	काभ्रेपाल्चोक	64865000	66004063		185450	88776	416076	6328395		246184	7264881	73268944
36	धादिङ		34133116		200800	3185	252219	32725		11208	500137	34633253
37	काठमाण्डौ										0	0

सि. नं.	कार्यालय	रजिष्ट्रेसन			अन्य							कूल जम्मा
		लक्ष्य	प्रगति	प्रगति प्रतिशत	फाराम र पूर्जा बिक्री	न्यायिक दस्तुर र दण्ड जरिवाना	रोक्का	सेवा, शुल्क र अन्य दस्तुर	जग्गाको मोल	विविध	जम्मा	
38	कलंकी	346392000	391905273		279550	2535	953115	26054676	0	22396299	49686175	441591448
39	चावहिल		524090006		247500	85042	77550			40002820	40412912	564502918
40	भक्तपुर		247617439		280700	44740507	956765	26896206		5917824	78792002	326409441
41	ललितपुर		437968601.5		325925	26752038	335007	25919101		46755	53378826	491347428
42	मनाङ		478492		7090	4600	7550	510			19750	498242
43	गोरखा	1312000	16023153		190250	11563		2076305			2278118	18301271
44	लमजुङ		20153152		95910	62010	352985			2775770	3286675	23439827
45	तनहुं	37207000	51702616		179850	110189	576425	5587300			6453764	58156380
46	कास्की										0	0
47	स्याङजा		23607022		118575	418435	18040			1825	556875	24163897
48	गुल्मी	10369000	14974643		95000	42737				1440025	1577762	16552405
49	पाल्पा	15247000	26805532		115925	6378	369765	1887180	2117	3900	2385265	29190797
50	अर्घाखाँची		10978597		90125	20904	89050	2782		736241	939102	11917699
51	कपिलवस्तु	44930000	64322864		318850	19375	477875	5114883	165359		6096342	70419206
52	नवलपरासी	41666000	70332265		261975	719415	1108880	86555	1644408	6847848	10669081	81001346
53	कावासोती	42001000	60599150		232225		105230	117997	8232		463684	61062834
54	रुपन्देही										0	0
55	म्याग्दी		10404549		70600	1439680	182460			1844388	13941677	24346226
56	मुस्ताङ		1355038		9925	2290	9450	190100		478750	2045553	3400591

सि. नं.	कार्यालय	रजिष्ट्रेसन			अन्य							कूल जम्मा
		लक्ष्य	प्रगति	प्रगति प्रतिशत	फाराम र पूर्जा बिक्री	न्यायिक दस्तुर र दण्ड जरिवाना	रोक्का	सेवा, शुल्क र अन्य दस्तुर	जग्गाको मोल	विविध	जम्मा	
57	वाग्लुङ	13773000	17812923		174125	3500	209235	1743705	33516	230	19977234	37790157
58	पर्वत	10139000	17858120		52250			103640		1850037	19864047	37722167
59	रुकुम	8183000	11845316		2410			400585			12248311	24093627
60	रोल्पा	7030000	11618450		88900	22509	19120					11618450
61	सल्यान		12166516		87325	4109		97725			12355675	24522191
62	प्यूठान	7065000	16027942		102080		150975	68022		11500	332577	16360519
63	दाङ	59900000	126277707		434600		1163083	1671532		8102200	11371415	137649122
64	दैलेख		7609000		68750	23310	0	128762	0	6250	227072	7836072
65	जाजरकोट	3567000	3215637		53000		13875	7070			73945	3289582
66	बर्दिया	22146000	55751105		263150		247965	2807332	815	50	3319312	59070417
67	वांके	74294000	123512684								0	123512684
68	सुर्खेत	24257000	40417743.5		185425	377347	628577	3844985	14090	2000	5052424	45470168
69	हुम्ला		1114267		2750		11500			1100017	1114267	2228534
70	डोल्पा		984544		3850		650	18600			23100	1007644
71	मुगु		2470504		41300	900	12800	105000			160000	2630504
72	जुम्ला		8682519		45750	19091	56535	1716			123092	8805611
73	कालिकोट	2479	1346887		25595	10962				152612	189169	1536056
74	बझाङ		4668001		10000	3978	17400	1900		36537	69815	4737816
75	अछाम		2454699		69750	6260	24040			70100	170150	2624849

सि. नं.	कार्यालय	रजिष्ट्रेसन			अन्य							कूल जम्मा
		लक्ष्य	प्रगति	प्रगति प्रतिशत	फाराम र पूर्जा बिक्री	न्यायिक दस्तुर र दण्ड जरिवाना	रोक्का	सेवा, शुल्क र अन्य दस्तुर	जग्गाको मोल	विविध	जम्मा	
76	बाजुरा	1935	1407574		27070		18570	5002	17577	8745	76964	1484538
77	डोटी	4487000	3214468		130375	4567	5051			505512	645505	3859973
78	कैलाली		83110506		175645	733611	9484381	1000	2451141	0	12845778	95956284
79	टिकापुर										0	0
80	दार्चुला	3311000	4468435		25575	2998	33575	26050		154000	242198	4710633
81	बैतडी	3811000	3463800		37750	23744	45225	5966		290300	402985	3866785
82	डडेलधुरा	8290000	8014630		38985		87530	19514			146029	8160659
83	कञ्चनपुर	60045000	76112958		146475		645311	4931580	112358	18778	5854502	81967460
जम्मा		1440842934	4068133677	251	11377100	82905108	30189333	173655526	52586763	155259162	577284925	4846984153

* विवरण प्राप्त नभएको

(स्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

1.३ रजिष्ट्रेशन छुट अन्तर्गत छुट राजश्व रकमको विवरण

सि. नं.	छुट पाउने कार्यालय	महिला		दलित तथा जनजाती		शहीद परिवार		अपाङ्ग		अन्य		कूल जम्मा		
		ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	कूल
1	ताप्लेजुङ	714911	946298	800	2200				500	5440	125	721151	949123	1670274
2	पांचथर	740152	1050300	53502	35302				2500	4052		797706	1088102	1885808
3	इलाम													0
4	झापा													0
5	दमक	7733992		383215				1310	0			8118517	0	8118517
6	तेह्रथुम	1128333.5		224770						100	1354104	1353203.5	1354103.5	2707307
7	धनकटा	1016916	787554	62524	50912					0	0	1079440	838466	1917906
8	सुनसरी													0
9	मोरङ	11474356	25802880									11474356	25802880	37277236
10	वेलवारी	13027176	2133065	80229	19360			468		68938	11800	13176811	2164225	15341036
11	संखुवासभा	338927	1059052	4713	110000				15000			343640	1184052	1527692
12	चैनपुर	950546	0	46755	0	0	0	500	0			997801	0	997801
13	भोजपुर	1526862										1526862	0	1526862
14	सोलुखुम्बु	1369927.4		111993.5				950		1085		1483955.9	0	1483955.9
15	ओखलढुङ्गा	1087621		200080				14500				1302201	0	1302201
16	खोटाङ	836774	542207	10824	23345			1223	350			848821	565902	1414723
17	उदयपुर	1021792	5017074	5902	128010					4100	3485	1031794	5148569	6180363
18	सिरहा	0												0

सि. नं.	छुट पाउने कार्यालय	महिला		दलित तथा जनजाती		शहीद परिवार		अपाङ्ग		अन्य		कूल जम्मा		
		ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	कूल
19	लाहान											0	0	0
20	ससरी	12068436		380440				6740		146118		12601734	0	12601734
21	दोलखा													0
22	रामेछाप	2239885		80988				11000		10365		2342238	0	2342238
23	सिन्धुली	949383	1273877							10000	3046	959383	1276923	2236306
24	धनुषा	7593656	11015214									7593656	11015214	18608870
25	महोत्तरी											0	0	0
26	सर्लाही	9233899	1767264									9233899	1767264	11001163
27	चितवन											0		0
28	मकवानपुर	1240126		7126		52955				10405		1310612		1310612
29	बारा	8384929	1615503									8384929	1615503	10000432
30	पर्सा													
31	रौतहट	10551992	4135829									10551992	4135829	14687821
32	रसुवा	400820										400820	0	400820
33	नुवाकोट	1120	432											
34	सिन्धुपाल्चोक													0
35	काभ्रेपाल्चोक													0

सि. नं.	छुट पाउने कार्यालय	महिला		दलित तथा जनजाती		शहीद परिवार		अपाङ्ग		अन्य		कूल जम्मा		
		ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	कूल
36	धादिङ	2434478		28307				10488		84300		2557573	0	2557573
37	काठमाण्डौ													0
38	कलंकी	25940183	29793806									25940183	29793806	55733989
39	चावहिल													0
40	भक्तपुर	11397510	11300000									11397510	11300000	22697510
41	ललितपुर	38887469	18223923					100				38887569	18223923	57111492
42	मनाङ	10945	18262									10945	18262	29207
43	गोरखा	1200855	1244916	105987	170036			0		132560	115075	1439402	1530027	2969429
44	लमजुङ	3888175		225555				0		265524		4379254	0	4379254
45	तनहुं	1649927	4348402	419953	864036							2069880	5212438	7282318
46	कास्की													0
47	स्याङजा	3235227		201684				165				3437076	0	3437076
48	गुल्मी	1107558	1233523	121624	519717							1229182	1753240	2982422
49	पाल्पा	996055	1823052	127156	102037	0		168	24000	7035	0	1130414	1949089	3079503
50	अर्घाखाँची	613785	1132799	64540	71860							678325	1204659	1882984
51	कपिलवस्तु	2387000	1061000									2387000	1061000	3448000
52	नवलपरासी	6822350	3410580									6822350	3410580	10232930

सि. नं.	छुट पाउने कार्यालय	महिला		दलित तथा जनजाती		शहीद परिवार		अपाङ्ग		अन्य		कूल जम्मा		
		ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	कूल
53	कावासोती	9265508		289333				3597		22525		9580963		9580963
54	रुपन्देही	25304853	19314200	948935	671425			7505	0	88435	60835	26349728	20046460	46396188
55	म्याग्दी	1396982		322391								1719373	0	1719373
56	मुस्ताङ	205240		9250						223500		437990	0	437990
57	वाग्लुङ	141950	3130709	557231.5	38527			1280	1100	7847	3125	708308.5	3173461	3881769.5
58	पर्वत	3119081		120988								3240069	0	3240069
59	रुकुम	1670376		347815				4275				2022466	0	2022466
60	रोल्पा	1157198		3200								1160398		1160398
61	सल्यान	1491802		216320								1708122	0	1708122
62	प्यूठान	1756229		342506								2098735	0	2098735
63	दाङ	5990137	11859898	725	35620			510	16505	4018		5995390	11912023	17907413
64	दैलेख	969483		97700				500				1067683	0	1067683
65	जाजरकोट	299	0	149	0	0	0	5	1	0	0	533042	0	533042
66	बर्दिया	3016746	1276280	23240	7000		20000	24307	7700	15200		3079493	1310980	4390473
67	वांके											0	0	0
68	सुर्खेत	4872667	0	52052	0			22242	0			4946962	0	4946962
69	हुम्ला	126392		8115								134507	0	134507

सि. नं.	छुट पाउने कार्यालय	महिला		दलित तथा जनजाती		शहीद परिवार		अपाङ्ग		अन्य		कूल जम्मा		
		ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	ग्रामिण	शहरी	कूल
70	डोल्पा	152440		9000								161440	0	161440
71	मुगु	391092		29259						96800		517151	0	517151
72	जुम्ला	1419010		89895				15565		125		1524595	0	1524595
73	कालिकोट	114966		37751				300				153017	0	153017
74	बझाङ	372786		156584								529370	0	529370
75	अछाम	194906		46402				1500		150		242958	0	242958
76	बाजुरा	89224		59676								148900	0	148900
77	डोटी	86442	395805	54418	2364							140860	398169	539029
78	कैलाली	5321539	2648294									5321539	2648294	7969833
79	टिकापुर													0
80	दार्चुला	626790		16894						8488		652172		652172
81	बैतडी	113815	75970	56615	4815			205		5145		175780	80785	256565
82	डडेलधुरा	1059581										1059581	0	1059581
83	कञ्चनपुर	3858941	7138525	251510	325944	0	0	5510	6000	40401	22500	4156362	7492969	11649331
कूल जम्मा		270490524	176576493	7096622	3182510	52955	20000	134913	73656	1262656	1574095	279569140	181426321	460995460

* विवरण प्राप्त नभएको

(स्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

1.४ रजिष्ट्रेशन छुट अन्तर्गत छुट पारित लिखत सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	कार्यालय	महिला			दलित तथा जनजाती			शहिद परिवार			अपाङ्ग			अन्य			कूल पारित लिखत संख्या		
		ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल
1	ताप्लेजुङ	636	532	1168	7	4	11			0	1	0	1	5	1	6	1865	1233	3098
2	पांचथर	918	483	1401	63	18	81			0		2	2	3		3	2576	1523	4099
3	इलाम			0			0			0			0			0			0
4	झापा			0			0			0			0			0			0
5	दमक	3375	4276	7651	237	186	423			0		1	1		1	1	3612	4463	8075
6	तेह्रथुम	183	457	640	33	41	74			0	1		1	5		5	1550	745	2295
7	धनकटा			0			0			0			0			0	4935		4935
8	सुनसरी	0	0	0	0		0			0	0		0	0		0	0	0	0
9	मोरङ	8112	5450	13562			0			0			0			0	18959	13057	32016
10	वेलवारी	11304	1320	12624	48	15	63			0	1		1	13	1	14	26060	3273	29333
11	संखुवासभा	352	442	794	56	46	102			0	2		2			0	1351	1345	2696
12	चैनपुर	705	0	705	44	0	44			0	1		1			0	1992		1992
13	भोजपुर	1168		1168	20		20			0			0			0	3699		3699
14	सोलुखुम्बु	545		545	95		95			0	2		2	2		2	2105		2105
15	ओखलढुङ्गा	1014		1014	124		124			0	5		5			0	3936		3936

सि. नं.	कार्यालय	महिला			दलित तथा जनजाती			शहिद परिवार			अपाङ्ग			अन्य			कूल पारित लिखत संख्या		
		ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल
16	खोटाङ	1170	284	1454	197	10	207			0	2		2			0	3872	662	4534
17	उदयपुर	1212	2682	3894	126	107	233			0	0	0	0	5	5	10	1343	2851	4194
18	सिरहा			0			0			0			0			0			0
19	लाहान						0			0			0			0			0
20	सप्तरी			0			0			0			0			0			0
21	दोलखा			0			0			0			0			0			0
22	रामेछाप	1170	146	1316	44	9	53			0	3	0	3	7	0	7	3811	835	4646
23	सिन्धुली	752	1139	1891			28			0			0			0	3573	2918	6491
24	धनुषा	12455	6033	18488			0			0			0			0	10698	21100	31798
25	महोत्तरी			0			0			0			0			0			0
26	सर्लाही	7931	1638	9569			0			0			0			0	23272	2959	26231
27	चितवन			0			0			0			0			0			0
28	मकवानपुर	2427	6172	8599	9	2	11	1	1	2			0	7	2	9	6193		6193
29	बारा	7903	972	8875			0			0			0			0	21883	2538	24421
30	पर्सा			0			0			0			0			0			0
31	रौतहट	9134	1193	10327			0			0			0			0	20502	2050	22552

सि. नं.	कार्यालय	महिला			दलित तथा जनजाती			शहिद परिवार			अपाङ्ग			अन्य			कूल पारित लिखत संख्या		
		ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल
32	रसुवा	230		230			0			0			0			0	230		230
33	नुवाकोट			0			0			0			0			0			0
34	सिन्धुपाल्चोक			0			0			0			0			0			0
35	काभ्रेपाल्चोक			0			0			0			0			0			0
36	धादिङ	1261		1261	18		18			0	4		4	5		5	8476		8476
37	काठमाण्डौ			0		1	1			0			0	1		1			0
38	कलंकी	2736	2616	5352			0			0			0			0	12989	5139	18128
39	चावहिल			0			0			0			0			0			0
40	भक्तपुर			0			0			0			0			0			0
41	ललितपुर	5408	1652	7060			0			0	1		1	4	1	5	16867	4602	21469
42	मनाङ	12		12	126		126			0			0	85		85	91		91
43	गोरखा	1297	540	1837	102	55	157			0			0	39	2	41	5900	0	5900
44	लमजुङ	1397		1397	80		80			0	6		6	0		0	5246		5246
45	तनहुं	1517	1794	3311	386	486	872			0	1		1	1	1	2	6328	6957	13285
46	कास्की			0			0			0			0			0			0
47	स्याङजा	834	695	1529	49	29	78			0	1		1			0	3256	2839	6095
48	गुल्मी	901	198	1099	472	37	509			0			0			0	4193	744	4937

सि. नं.	कार्यालय	महिला			दलित तथा जनजाती			शहिद परिवार			अपाङ्ग			अन्य			कुल पारित लिखत संख्या		
		ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल
49	पाल्पा	1130	624	1754	176	45	221	0		0	1	1	2	11	0	11	4412	2143	6555
50	अर्घाखाँची	541	751	1292	59	122	181			0			0			0	2670	1287	3957
51	कपिलवस्तु	5743	510	6253	10		10			0	1		1	7		7	20343	942	21285
52	नवलपरासी	3835	1238	5073			0			0			0			0	3835	1238	5073
53	कावासोती	4805		4805	249		249	559		559	4		4	14			20152		20152
54	रुपन्देही	10110	3403	13513	603	198	801			0	1	0	1	35	9	44	31647	9141	40788
55	म्याग्दी	406		406	203		203			0			0			0	2139		2139
56	मुस्ताङ	48		48	2		2			0			0	2		2	280		280
57	बाग्लुङ	906	336		343	20	363			0	2	1	3	13	4	17	3318	1064	4382
58	पर्वत	1175		1175	51		51			0			0			0	3585		3585
59	रुकुम	1336		1336	536		536			0	6		6			0	5076		5076
60	रोल्पा	1181		1181	2		2			0	1		1			0	1183		1183
61	सल्यान	1437		1437	379		379			0			0			0			0
62	प्यूठान	1117		1117	408		408			0			0	0		0	4730		4730
63	दाङ	4614	4425	9039	1	3	4			0	1	6	7	6	0	6	16797	12311	29108
64	दैलेख	629	253	882	93	105	198			0	1		1			0	2202	762	2964

सि. नं.	कार्यालय	महिला			दलित तथा जनजाती			शहिद परिवार			अपाङ्ग			अन्य			कूल पारित लिखत संख्या		
		ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल
65	जाजरकोट	299	0	299	149	0	149	0	0	0	5	1	6	0	0	0	1537		1537
66	बर्दिया	2721	892	3613	10	2	12		1	1	4	1	5	5	2	7	2747	896	3643
67	वांके			0			0			0			0			0			0
68	सुर्खेत	2063	485	2548	11	3	14			0	2	3	5			0	7945	1208	9153
69	हुम्ला	71		71	7		7			0			0			0	358		358
70	डोल्पा	63		63	2		2			0			0	102		102	168		168
71	मुगु	147		147	60		60			0			0	35		35			0
72	जुम्ला	193	141	334	55	18	73			0	1		1	1		1	1101	1085	2186
73	कालिकोट	103		103	117		117			0	1		1	0		0	929		929
74	बझाङ	162		162	83		83			0			0			0	1194		1194
75	अछाम	212		212	91		91			0	1		1			0	1417		1417
76	बाजुरा	93		93	135		135			0			0			0	754		754
77	डोटी	112	105	217	68	17	85			0			0			0	762	417	1179
78	कैलाली	2127	2092	4219			0			0			0			0	1688	1669	3357
79	टिकापुर			0			0			0			0			0			0
80	दार्चुला	278	21	299	0	0	0			0	0	0	0	2	0	2	1079	0	1079

सि. नं.	कार्यालय	महिला			दलित तथा जनजाती			शहिद परिवार			अपाङ्ग			अन्य			कूल पारित लिखत संख्या		
		ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल	ग्रामिण	शहरी	कूल
81	बैतडी	94	21	115	87	3	90			0	1		1	8		8	1170	146	1316
82	डडेलधुरा	179	257	436			0			0						0	1326		1326
83	कञ्चनपुर	1461	1028	2489	105	90	195			0		4	4	3	2	5	3784	5573	9357
	hDd f	137450	57296	194746	6431	1672	8131	560	2	562	63	18	84	426	31	443	381691	121715	503406

* विवरण प्राप्त नभएको

(स्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

1.५ मालपोत कार्यालयहरुको भवन तथा जग्गा सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	कार्यालय	जग्गाको विवरण				भवन						कैफियत
		कि. नं.	क्षेत्रफल			कार्यालय			आवास		पर्याप्त/अपर्याप्त	
			रोपनी	विगाहा	वर्गमीटर	कम्पाउण्ड	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल		
1	ताप्लेजुङ											जग्गा नभएको
2	पांचथर	फिदिम १ क	3-3-0-2									भवन नभएको
3	इलाम	94, 28	9-0-0-0 1-2-0-0				२ तला ७ कोठा	1990	२ तला ५ कोठा	2010		भवन जिर्ण
4	झापा	848, 861		04-0-0 0-6-0-0			2 tnf 14 sf&f		4 sf&f 1 tn		ckofKt	ejg lh)f -rfn cf.j.df k<sf
5	दमक	5438		0-5-0-0								ejg %g
6	तेह्रथुम	346, 351, 221, 222, 287, 945	0-12-9-0					Sjf^< ddt uनkg				k<fgf b/af/ df a;sf, hL)f
7	धनकटा	1464, 721, 1078		0-7-0, 0-2-10, 0-0-9			2 tnf 14 sf&f	2068			xfn ejgn agfPsf	gof ejg
8	सुनसरी	1127, 1122, 1125, 1119		0-6-11-0			3 tnf 17 sf&f	2052				ddt ugkg
9	मोरङ	432, 414, 225		0-7-0, 0-2-10, 0-0-9			3 tnf 33 sf&f	2008 2066	2 tnf 8 sf&f	2008		gof ejg
10	वेलवारी	104		0_10_0								ejg gePsf

सि. नं.	कार्यालय	जग्गाको विवरण: कि. नं.	जग्गाको विवरण: क्षेत्रफल: रोपनी	क्षेत्रफल: विगाहा	क्षेत्रफल: वर्गमीटर	भवन: कार्यालय: कम्पाउण्ड	कार्यालय: तला/ कोठा संख्या	कार्यालय: बनेको साल	आवास: तला/ कोठा संख्या	आवास: बनेको साल	पर्याप्त/अपर्याप्त	कैफियत
11	संखुवासभा	1849,1858			0,4520		1 tNn 16 sf&f		e0 tnf			hL)f ejg
12	चैनपुर	731			763		2 tnf 14 sf&f	2069 efb	5 sf&f	2069		
13	भोजपुर	20,092,007	0-8-0-0, 3-0-0-0		0		3 tNn 24 sf&f	2064				
14	सोलुखुम्बु	1204			763		3 tNn 12 sf&f	2066	gof #<df ;<sf			
15	ओखलढुङ्गा	83 ;d]t	10-8-0-1				2 tNn 9 sf&f	2061				gof #<
16	खोटाङ	1060		25-2-2-1			2 tnf 17 sf&f					gof #<
17	उदयपुर	83, 91, 82, 90		0-8-3, 0-5-18 0-5-3, 0-2-12				2068				
18	सिरहा	ufp ANsdf		0-4-3-			2 tnf 15 sf&f		2 tnf 8 sf&f			lgdf)ffwg
19	लाहान			0-10-0								
20	ससरी	434		0-6-3-0			18	2054	tfdnlkf^ <xsf ejg cbfntn kofu u/sf			gof agsf

सि. नं.	कार्यालय	जग्गाको विवरण				भवन						कैफियत
		कि. नं.	क्षेत्रफल			कार्यालय			आवास		पर्याप्त/अपर्याप्त	
			रोपनी	विगाहा	वर्गमीटर	कम्पाउण्ड	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल		
21	दोलखा	2550, 2561, 2562			0,1345, 0,0385, 0,0528		2 tnf 14 sf&f					gof agsf
22	रामेछाप		16-11-2-1, 5-12-0									ejg %g
23	सिन्धुली	251, 296,	0-5-15-1									lgdf)ffw.g
24	धनुषा	117		1-6-2-0			3 tn 14 sf&f	2061				gof agsf
25	महोत्तरी	139,269		0-3-18,0-6-10			2 tn 12 sf&f	1998	2 tn 5 sf&f	1998		
26	सर्लाही	41			0,2077 j.dL.		2 tn 18 sf&f	2052 /2065	4 sf&f	65.1		gof agsf
27	चितवन	198, 14		2-2-15-1			2 tnf 12 sf&f	2052	1 tnf 8sf&f	2017 / 2060		gof agsf
28	मकवानपुर	561, 751		0-12-12-0-6-9			e0 ;dt 3 tnf 17 sf&f	2058	4 sf&f	2019		gof agsf
29	बारा	41		2077			2 tnf 2 „ 1 tnf 2 sf&f	060 ;fn				ejg hL)f
30	पर्सा	106		0-6-2			2 tnf 27					gof agsf

सि. नं.	कार्यालय	जग्गाको विवरण				भवन						कैफियत
		कि. नं.	क्षेत्रफल			कार्यालय			आवास		पर्याप्त/अपर्याप्त	
			रोपनी	विगाहा	वर्गमीटर	कम्पाउण्ड	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल		
							sf&f					
31	रौतहट	813		0-11-10			3 sf&f 1 tnf	1994	8 sf&f 2 tnf	1994		k<fgf eTsf0 gof lgdf)f e<xsf
32	रसुवा	330	3-13-0-2				2 tnf 11 sf&f	2028				k<fgf lh)f
33	नुवाकोट		3-7-2-3				2 tnf 12 sf&f	2067				
34	सिन्धुपाल्चोक	1428	5-13-3-1				3 tnf 13 sf&f					k<fgf lh)f
35	काभ्रेपाल्चोक	483	3-7-2-1									
36	धादिङ	109, 20	3-2-0, 4-0-0				e-;-sf-sf gfpsf k|<flsnf hUufdf gof aGgkg					lh)f
37	काठमाण्डौ	3016, 3018, 2020, 3274	2-4-1-2				6tnf 38 sf&f,	2067				gof agsf
38	कलंकी	312, 382, 384, 386, 388, 392, 394, 396			971.2			2067				lgdf)ffwlg
39	चावहिल	334,336	2-5-0 ,1-2-0									rfn cf-j- df k<sf
40	भक्तपुर	379,380, 381382	2-4-0,7-3-1, 0-13-1, 1-0-2									lgdf)ffwlg

सि. नं.	कार्यालय	जग्गाको विवरण				भवन						कैफियत
		कि. नं.	क्षेत्रफल			कार्यालय			आवास		पर्याप्त/अपर्याप्त	
			रोपनी	विगाहा	वर्गमीटर	कम्पाउण्ड	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल		
41	ललितपुर	554,557,57 5	1-7-3				3 tnf 22 sf&f					gof
42	मनाङ											hUuf gePsf
43	गोरखा		2-0-0-0				12 sf&f	2070				
44	लमजुङ	320	3-6-3-0				10 sf&f	2029				k/fgf lh)f
45	तनहुं	327 459	0-1-2-0 2-4-0				1 tnf 11 sf&f	2037	e0 tnf 4 sf&f	2037		gof
46	कास्की	2173, 2175, 2177,2181, 2190, 2236	5-1-1-3				3 tnf 27 sf&f	2036 2055 2064				gof
47	स्याङजा	2916 ;d]t 5	2-0-0-2				3÷18	2060	e0 tNnf 5sf&f			gof cfaf; ejg clt lh)f
48	गुल्मी	85, 1021, 1023	2-15-1-3 0-7-0-0 0-14-0-0				3 tNnf 15 sf&f	2019 ;fn	sDofp)* jfnm	2064		
49	पाल्पा								0			
50	अर्घाखाँची	5039, 5058, 5084			591		2 tNnf 17 sf&f	2060				gof
51	कपिलवस्तु	2324		0-17-8			17 sf&f	039.40	tNnf 2 sf&f 6	2040		lgdf)ffw.g
52	नवलपरासी	106, 499,		0-5-16			2 tNnf 8	2063	17 sf&f			ejg lh)f

सि. नं.	कार्यालय	जग्गाको विवरण				भवन						कैफियत
		कि. नं.	क्षेत्रफल			कार्यालय			आवास		पर्याप्त/अपर्याप्त	
			रोपनी	विगाहा	वर्गमीटर	कम्पाउण्ड	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल		
		72,					sf&f					
53	कावासोती	214, 475,476		0-11-17								lgdf)fflwg
54	रुपन्देही	1936		0-3-1			3 tn	060.61				gof
55	म्याग्दी	597	3-2-1-1		1600		3 tNnf 22 sf&f	2066			kofKt	gof
56	मुस्ताङ	95, 213	6-3-2-0 2-0-1-2									
57	वाग्लुङ	1391	2-12-0-0				3 tNnf 12 sf&f					gof
58	पर्वत	526, 513	9-9-1-3				3 tNnf 17 sf&f	2070	4	2070		lgdf)fflwg
59	रुकुम	3746			800							xfn hUuf kfKt
60	रोल्पा	698,766			1660			xfn hUuf kfKt eof			^)8< e;ssf	
61	सल्यान	314	1-3-0-0				2 tn -2 1 tn - 1	12 sf&f	12			k<fgf lh)f
62	प्यूठान	314	2-1-0-1				tnf 2 sf&f 6		tnf 1 sf&f 3	2058		k<fgf lh)f
63	दाङ	1		0-17-15			3 tnf 24 sf&f	2059				gof
64	दैलेख	225, 174, 233			2378-75		2 tnf 8	1990	3 tnf sf&f	1990		k<fgf lh)f

सि. नं.	कार्यालय	जग्गाको विवरण				भवन						कैफियत
		कि. नं.	क्षेत्रफल			कार्यालय			आवास		पर्याप्त/अपर्याप्त	
			रोपनी	विगाहा	वर्गमीटर	कम्पाउण्ड	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल		
		154, 258					sf&f	;fn				
65	जाजरकोट											hUuf gePsf
66	बर्दिया	445		0-10-0			2 tnf 7 sf&f					rfn cf-j-df k<sf
67	वांके	193, 194, 338, 339		0-8-8			2 tnf 2 sf&f	kfgL rlxg				hL)f
68	सुर्खेत		2-13-1				2 tn 2, sf&f 19	037.38	2 tn 1 j^f 1 tn 1j^f	sf&f ;Vof 11		
69	हुम्ला	311			31.25		2 tnf 11 sf&f					lgdf)ffwLg
70	डोल्पा											hUuf gePsf
71	मुगु											hUuf gePsf
72	जुम्ला											hUuf gePsf
73	कालिकोट	568			44461		3 tnf 11 sf&f	066/067				lgdf)ffwLg
74	बझाङ	229			815							
75	अछाम		2-0-0-0				2 tnf 12 sf&f	2065				gof
76	बाजुरा											hUuf gePsf

सि. नं.	कार्यालय	जग्गाको विवरण				भवन						कैफियत
		कि. नं.	क्षेत्रफल			कार्यालय			आवास		पर्याप्त/अपर्याप्त	
			रोपनी	विगाहा	वर्गमीटर	कम्पाउण्ड	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल	तला/ कोठा संख्या	बनेको साल		
77	डोटी	815	3-8-3-3				2 tNn 9 sf&f		3 tNn 3 sf&f	059/60		gof
78	कैलाली	117, 148, 131		0-5-15-1			e0tnf 1, b0tn1	2019				gof
79	टिकापुर	627			1019		2„3 tNn 15sf&f	2050				ef8fdf
80	दार्चुला	1376	3-2-2-2									hUuf dfq
81	बैतडी	138, 605	1-3-0-0				2 tNnf 13 sf&f	2052				lh)f
82	डडेलधुरा	70	1-13-2-1									ef8fdf
83	कञ्चनपुर	1120, 1382		0-5-0	1768							ef8fdf

1.६ मालपोत कार्यालयहरुको भौतिक सम्पत्ति सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	कार्यालय	सवारी साधन			यन्त्र उपकरण						कैफियत
		मोटर	मोटरसाइकल	साइकल	प्रिन्टर	ल्यापटप	कम्प्युटर	फ्याक्स	फोटोकपि मेशिन	अन्य	
1	ताप्लेजुङ				3		3	1			
2	पांचथर		1		2		5				
3	इलाम						6	1	1		
4	झापा	1					ल्यापटप समेत			टाइपराइटर 4	मोटर बेचालु

सि.नं.	कार्यालय	सवारी साधन			यन्त्र उपकरण						कैफियत
		मोटर	मोटरसाइकल	साइकल	प्रिन्टर	ल्यापटप	कम्प्युटर	फ्याक्स	फोटोकपि मेशिन	अन्य	
5	दमक		1		5		6	1	1	1 जेनेरेटर	
6	तेह्रथुम				2		2				
7	धनकटा				4		3	1	1		
8	सुनसरी				7		7	2	1	टाइपराइटर 2	N0f k^k 1
9	मोरङ	1	1	2	3		11	1			
10	वेलवारी				5		6	1	1	टाइपराइटर 1	
11	संखुवासभा				3		4	1		^lnkmfg 1	
12	चैनपुर				2		2				
13	भोजपुर				3		5	1	0		
14	सोलुखुम्बु				5		6	1	2		
15	ओखलढुङ्गा				2		4	1			
16	खोटाङ				4		9	1	1		
17	उदयपुर		1	5	5		5	1	1		
18	सिरहा				3		6	1			df^< lnnfd ugkg
19	लाहान										
20	सप्तरी		1		4		9	1	1		
21	दोलखा				3		5				
22	रामेछाप		1		1		8	1	2		
23	सिन्धुली		1		3		6	1			
24	धनुषा	1	1	2	4		7	1	1	टाइपराइटर 1	hg^< 1 lausf, OGe^< Jof^«L ;dt

सि.नं.	कार्यालय	सवारी साधन			यन्त्र उपकरण						कैफियत
		मोटर	मोटरसाइकल	साइकल	प्रिन्टर	ल्यापटप	कम्प्युटर	फ्याक्स	फोटोकपि मेशिन	अन्य	
											1 yfg lausf
25	महोत्तरी						2	1			
26	सर्लाही	1 sf/			2		8	1	1		
27	चितवन	1	1		3		8	1	2		; jf<L ;fwg ddt ul<g kg
28	मकवानपुर				1		6				
29	बारा	1	1		2		8	1	1		; jf<L ;fwg ddt ul<g kg
30	पर्सा	2			4		4				
31	रौतहट		2		3		7			OGe^< 1, ^f0k<f0^< 1	1 yfg df^<;f0sn lausf
32	रसुवा		1		3		4	1	1	l^-eL- <uLg 2 yfg	
33	नुवाकोट			1	5	1	5				r s<f0^< 1
34	सिन्धुपाल्चोक						2		1		
35	काभ्रेपाल्चोक	1	1		5		10		1		
36	धादिङ	1	1		3		4				
37	काठमाण्डौ	1			8		9	1	1	hg^< 1	Nofk^k 2
38	कलंकी	1			3		8		1		Nofk^k 2
39	चावहिल	1			7		13	1	1		
40	भक्तपुर	1					9	1	3		; jf/L ;fwg dd{t ul/g"kg[
41	ललितपुर	1			6		15	1	2	hg<^< 2	sDKo6/ 5 sfd

सि.नं.	कार्यालय	सवारी साधन			यन्त्र उपकरण						कैफियत
		मोटर	मोटरसाइकल	साइकल	प्रिन्टर	ल्यापटप	कम्प्युटर	फ्याक्स	फोटोकपि मेशिन	अन्य	
											gnf(g]
42	मनाङ				1		3	1	1		3/ ef8fdf a;]sf]
43	गोरखा		1		6		6	1	1		
44	लमजुङ				3		4	1			
45	तनहुं				5		6	1	1		
46	कास्की	1			11		15	3	1		dd{ ul/g'kg]{
47	स्याङजा	1			5		9	1	2		
48	गुल्मी		1		7		8	1	1		
49	पाल्पा					1	6	1	1		
50	अर्घाखाँची						3				
51	कपिलवस्तु		1		1		7		1	hg]/]6/ !, 6f0k/f06/ $ yfg,	
52	नवलपरासी				7		6	1		%	
53	कावासोती										
54	रुपन्देही	1			4		9	1			
55	म्याग्दी		1		1	1	7	1	1		
56	मुस्ताङ				1		2			;f0sn !	
57	वाग्लुङ						7				
58	पर्वत				4		7	1			
59	रुकुम				2		3	1	1	6f0k/f06/ ! lau]sf]	
60	रोल्पा				2		4	1	1		
61	सल्यान				3		5		1		

सि.नं.	कार्यालय	सवारी साधन			यन्त्र उपकरण						कैफियत
		मोटर	मोटरसाइकल	साइकल	प्रिन्टर	ल्यापटप	कम्प्युटर	फ्याक्स	फोटोकपि मेशिन	अन्य	
62	प्यूठान				4		5	1	1		
63	दाङ						3	2	1		
64	दैलेख				3	1	5			Nofk6k !	
65	जाजरकोट				2		2		1		
66	बर्दिया	1	1	1	5		7	1	1	6f0k/f06{/ !	sfd gnfUg] df]6/, hg]/]6/ !
67	वांके	1					7	1			
68	सुर्खेत				6	1	9	1	1	6f0k/f06/ !	
69	हुम्ला				1		1			6f0k/f06/ !	sfd gnfUg]
70	डोल्पा										
71	मुगु										
72	जुम्ला				2	2	4	1	1		
73	कालिकोट				2		5	1	1		
74	बझाङ						4		1	! lau]sf]lk{6/	
75	अछाम				1		2	1	1		
76	बाजुरा										
77	डोटी	2			4		5	1			
78	कैलाली		2	1	5	1	8	1			
79	टिकापुर				8		8	1	1		
80	दार्चुला				2		6				6f0{k/f06/ 1, lju]sf]
81	बैतडी						5	1	1	@ 6f0{k/f06{/ dd{ xg g;Sg] lk{6/ !	
82	डडेलधुरा		1		3		5	1	1		

सि.नं.	कार्यालय	सवारी साधन			यन्त्र उपकरण						कैफियत
		मोटर	मोटरसाइकल	साइकल	प्रिन्टर	ल्यापटप	कम्प्युटर	फ्याक्स	फोटोकपि मेशिन	अन्य	
83	कञ्चनपुर				6		10	1	2		
	जम्मा										

(स्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग

1.७ सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गाको बिवरण

सि. नं.	कार्यालय	सरकारी र सार्वजनिक जग्गा				सरकारी निकायका नाउँमा रहेको जग्गा				भोगाधिकार दिएको जग्गा				कैफियत
		कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	
1	ताप्लेजुङ	8298		44025-14-2-3		70		241-8-3-2						
2	पांचथर	9719		85572-0-1-3		131		450-8-1-1						
3	इलाम	149017		575843-12-1-2		99		1455-0-2-1		2		3-2-2-2		
4	झापा	4884	1669217-5											
5	दमक	6319	16801-7-11			983	122-12-16			9	22-11-16			
6	तेह्रथुम	13193		432993-10-0-2		4826		36735-6-1-2		1				
7	धनकटा	11487		827668-15-0-2		986		6923-2-2-1						
8	सुनसरी	9159	15216-10-8			1001	6150-8-15							
9	मोरङ	15701	29628-15-2			2105	350-5-3-2			2				
10	वेलवारी	9999	13138-3-121-5			213	197-14-6-5							
11	संखुवासभा	513			429016828	18			29933					
12	चैनपुर	120			186275	120			186275					
13	भोजपुर	53396		1285457-6-3-2										
14	सोलुखुम्बु	2091			8657584	995			728577.3					

सि. नं.	कार्यालय	सरकारी र सार्वजनिक जग्गा				सरकारी निकायका नाउँमा रहेको जग्गा				भोगाधिकार दिएको जग्गा				कैफियत
		कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	
15	ओखलढुङ्गा	15394		818369-2-1-3		207		588-12-1-0		2		3-11-3-1		
16	खोटाङ	104		188-13-1-1		132		299-12-0-0	1309802					cfuf]af6 gi6
17	उदयपुर	3227	2818-0-9-25	522733-2-3-2		36	13-2-0			21	161-18-17			
18	सिरहा	9631	1657-0-7			135	25-6-19							
19	लाहान													
20	सप्तरी					49	29-1-9							
21	दोलखा	18944			57591.204	41			155657	5			0.59081	
22	रामेछाप	140037		313039-12-0-0		70		401-3-2-0		2		2-8-3-1		
23	सिन्धुली	14933	29804-11-5-2	245167-13-3-2		36	16–14–19–3							
24	धनुषा	10011	16157			257	1043-8-18							
25	महोत्तरी	4719	9452-10-6			296	129-11-16							
26	सर्लाही	7076	10685-9-2			31	5-10-12-13			11	31-6-16			
27	चितवन	7245	1857-14-11			55	393-9-11			17		58-19-2		
28	मकवानपुर	80		3-14-3-2										
29	बारा	530	2472-8-16				2472-8-16				30-14-5			
30	पर्सा	3472	1811-6-4				341-14-3						1496.05	
31	रौतहट	5493	8859-9-19			779	32-11-15			11	14-5-1			
32	रसुवा	3130		38612-11-2-3		55		4897-7-3-3						
33	नुवाकोट	14267		454020-0-0-0		345		2174-7-0-2		4	375-13-2-1			
34	सिन्धुपाल्चोक	22557		141955-15-1-3										

सि. नं.	कार्यालय	सरकारी र सार्वजनिक जग्गा				सरकारी निकायका नाउँमा रहेको जग्गा				भोगाधिकार दिएको जग्गा				कैफियत
		कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	
35	काभ्रेपाल्चोक	30002		1045090-8-0-3	3427932.8	1200		1233-2-1-3		2		57-11-0-0		
36	धादिङ	22387		499414-3-3-1		836		1653-6-2-2		5		574-10-3-3		
37	काठमाण्डौ	15006		22538-7-3-0		118		21-3-3-1		1			2227.22	
38	कलंकी	11462		49587-10-3-0		971		136-2-1-0		14		572-8-0-0		
39	चावहिल	11056		65849-7-1-3		5495		1090-4-2-2		60		101-2-2-0		
40	भक्तपुर	6315		67730-7-1-1		950		66-5-0-0		2		66-5-1-2		
41	ललितपुर	35241		2709062		2643		1335-9-3-2						
42	मनाङ	93		17351-10-3-3		53		3828-3-0-3						
43	गोरखा	18766		2157290-9-2-2		122		685-11-1-0		2		9-11-3-3		
44	लमजुङ	16074		19011-2-2-1		12		84-7-3-2		9		20-0-0-0		
45	तनहुं	16445		629398-2-1-3		138		255-3-0-2		27		536-2-1		
46	कास्की	6529		283765-11-0-1		1		42-14-0-0						
47	स्याङजा	20039			283394499									
48	गुल्मी	11522		5978056-9-2-3		24		96-1-1-2		3		26-10-3-0		
49	पाल्पा	12890	1623725–15 –1–2				389	1020–10–0–1		4	222–13–3–1			
50	अर्घाखाँची	8864		587516-9-2-2		147								hn] gi6
51	कपिलवस्तु	13621	1181-6-6-1.4			1017	55-5-15			4	2-3-10			
52	नवलपरासी	6031	9007-15-16							1	0-0-6			
53	कावासोती	5267	6213-5-8			14	2-16-10			3	75-6-3-2			
54	रुपन्देही	2966	281-6-42			314	171-3-3			23	3-4-0			

सि. नं.	कार्यालय	सरकारी र सार्वजनिक जग्गा				सरकारी निकायका नाउँमा रहेको जग्गा				भोगाधिकार दिएको जग्गा				कैफियत
		कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	
55	म्याग्दी	7710		199343-12-1-2		108		264-7-3-2						
56	मुस्ताङ	1862		348980-3-0-30		133		1748-7-2-1						
57	वाग्लुङ	12129		113139-3-3-2		330		494-6-1-2		1		23-2-0-2		
58	पर्वत	8847		346751-8-0-2		98		480-5-1-3		1		3-0-0-0		
59	रुकुम	15987			89635670	79			307904					
60	रोल्पा	18539			1198132897 xS6/df	235		1347670.75 j-ld						
61	सल्यान	10285		1696556-13-2-3		228		1137-3-0-0						
62	प्यूठान	16340		1494069-0-0		16340								
63	दाङ	12964			35800.71	310			186.11	5			65.451	x]$6/
64	दैलेख	12308		9836-0-0		11		6710		1			770	
65	जाजरकोट	9111		956013-8-3-3		109		469-3-3-3						
66	बर्दिया	8460	12879-19-3			395	20-17-7							
67	वांके	7260	6098-16-13			640	250-18-10							
68	सुर्खेत	20094	22547-2-13	342518-9-1-3		668	418-18-11	12-11-1		1	3-5-4	1-9-0		ls=g+&$ dllo]
69	हुम्ला	2357		117272-55		255		22785.3						
70	डोल्पा	96262			21341955	342			326585					
71	मुगु	4634			42257363	92			963086					
72	जुम्ला	9261			207496271	841			12836325					
73	कालिकोट	2327			166994	756			898563					

सि. नं.	कार्यालय	सरकारी र सार्वजनिक जग्गा				सरकारी निकायका नाउँमा रहेको जग्गा				भोगाधिकार दिएको जग्गा				कैफियत
		कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	कित्ता संख्या	बिगाहा	रोपनी	वर्ग मिटर	
74	बझाङ	18108			10301774	2466			1562861	0			0	
75	अछाम													hn]/ gi6
76	बाजुरा	2145			377928	420			21000					
77	डोटी	3166			0711 xS^/									x]$6/
78	कैलाली	4798	414-10-17			105	202-18-0			2			174275	
79	टिकापुर	2242	116251714			13	0148							
80	दार्चुला	6873		937103-0-2-0		227		835-06-0-1		1		6-11-0-0		
81	बैतडी	28512		1518154922		564		4442713						
82	डडेलधुरा			2364832-1-1		225		560-7-3-3		6		154-5-1-1		
83	कञ्चनपुर					125			26943.11					

1.८ निजी जग्गा सम्बन्धी बिबरण

सि. नं.	कार्यालय	खेत (क्षेत्रफल)				पाखो (क्षेत्रफल)				कैफियत
		अब्बल	दोयम	सीम	चाहार	अब्बल	दोयम	सीम	चाहार	
1	ताप्लेजुङ	390-11-3-3	9421-13-3-2	8617-14-3-1	135-7-6	46-6-0-2	3668-13-2-2	79046-15-1-1	728202-12-3	
2	पांचथर	4153-9-3-1	44971-2-1-3	115620-2-1-0	30809-3-3-2	9055-0-0-2	96122-6-0-3	2241031-4-1-0	798202-14-1-0	
3	इलाम	2746-0-1-2	45902-0-3-3	133598-1-0-3	42624-4-2-1	98544-3-2-0	287951-3-1-0	548490-6-2-1	255826-5-2-2	
4	झापा	45417-2-0	42974-17-0	13589-17-9	62-3-2	28-13-17	126-12-2	1-12-0		
5	दमक	13372-10-5	40717-19-7	5958-19-7	11-7-2					

सि. नं.	कार्यालय	खेत (क्षेत्रफल)				पाखो (क्षेत्रफल)				कैफियत
		अब्बल	दोयम	सीम	चाहार	अब्बल	दोयम	सीम	चाहार	
6	तेह्रथुम	4394-11-3-2	45640-5-1-3	143287-7-0-2	18395-11-3-0	808-11-1-0	63813-10-2-2	223034-0-3-2	227639-8-0-1	
7	धनकटा	20678-13-0-2	73128-12-1-0	70002-10-3	2079-15-3-3	31825-3-0	214998-15-4-1	301841-5-02	86224-4-0-2	
8	सुनसरी	34792-10-13	33907-13-17	14144-7-19		23834-3-9	2764-3-5	242-16-7		
9	मोरङ	22115-18-3	48951-5-8	5125-12-4	150-15-13	40-5-18	95-15-17	97-10-16	2200-13-18-2	415-5-8 -ª ju
10	वेलवारी	25713-4-19	27675-13-16	5486-0-5-75	79-0-0-25	16330-0-0-0	65412-2-2-3	37682-5-0-2	62-12-0-2	
11	संखुवासभा	1531165	22450364	55130293	34090545	177134	7881583	42670558	238144409	j{ld/^
12	चैनपुर	180664	1172002	3855515	2677405	24840	655248	827624	5692786	j{ld/^
13	भोजपुर	2000-10-2-2	2500-8-1-0	3000-0-2-2	3300-3-3-0	5326-6-2-2	4866-5-1-2	4364-9-2-0	4066-0-1-1	
14	सोलुखुम्बु		19069045	19686605	7158015	779915	8780905	263898614	74439405	j{ld/^
15	ओखलढुङ्गा	3220-13-2-2	24033-1-3-2	77578-11-1-2	20708-15-0-1	243-13-3-3	27752-7-0-3	307683-2-0-3	658831-12-0-1	
16	खोटाङ	148747-7-2-2	52935-1-1-1	154310-11-0-2	56129-1-1-1	1009-12-0-2	63825-5-3-0	455903-0-3	495663-9-1-1	
17	उदयपुर	11576-18-5	6567-19-9	2069-1-10-5	2-8-17	7880-2-1-2	21509-15-3	27510-12-0	3842-10-3-3	v]t lj#fdf kfvf] /f]kgL
18	सिरहा	4662-17-7	32681-16-9	16686-9-19	602-2-13	11204-0-17	441-12-13	24-4-8		lj f f x f
19	लाहान	15226-1-5	14211-0-6	15215-0-6	25-16-4					
20	ससरी	40003-6-12	54600-5-7	17927-2-3	123-10-15					
21	दोलखा	253.096	1724.8035	4874.942	1545.375	108.391	103.1376	1310.8218	3770.9643	j{ld/^

सि. नं.	कार्यालय	खेत (क्षेत्रफल)				पाखो (क्षेत्रफल)				कैफियत
		अब्बल	दोयम	सीम	चाहार	अब्बल	दोयम	सीम	चाहार	
22	रामेछाप	2981-7-2-3	14405-3-2-3	66195-10-3-2	36660-1-1-2	8780-8-0-3	97749-9-2-3	543544-7-0-0	2460223-13-0-0.4	
23	सिन्धुली	6959-12-12	11649-14-9	11190-6-12-0	2021-10-3-1	3501-18-4-0	36821-6-1-2	170241-12-2-2	55833-5-2-2	
24	धनुषा	42182-15-10	31771-10-0	14236-12-10	936-11-6-1					
25	महोत्तरी	30559-2-12	40802-0-5	10865-15-5	370-0-13					
26	सर्लाही	50832-10-18	43881-7-6	747-14-10	745-6-10					
27	चितवन	245-9-1-1	1607-8-3-3	6559-14-3--3		43965-16-17	23785-7-14	10031-9-17	523-6-14	
28	मकवानपुर	12987	20396	10351	7787	28357	45153	22685		
29	बारा	36377-18-07-12	26907-09-04-12	14864-11-0-03	72-01-12-0					
30	पर्सा									
31	रौतहट	31734-5-14	30274-8-11	23733-4-2	141-6-3					87257-12-16
32	रसुवा	4298-8-3-1	2737-14-1-0	12812-0-2-3	4361-0-3-2	1767-7-3-3	7500-11-0-1	142655-2-1-0	58421-14-0-1	
33	नुवाकोट	29323-12-2-3	89158-9-0-2	158459-8-2-2	5625-14-1-0	16003-15-2-3	1499913-6-0-5	297338-14-3-2	24212-12-2-1	
34	सिन्धुपाल्चोक	958-12-3-1	25251-15-1-2	56472-13-1-1	89502-7-1-0	505-9-3-3	22599-9-1-3	269997-13-2-2	467659-12-1-3	
35	काभ्रेपाल्चोक	22286-12-0-0	4079-13-2-2	114220-2-0-1	24192-3-1-3	20724-2-2-2	73521-13-2-3	515210-15-2-2	212192-13-0-1	
36	धादिङ	4246-2-3-0	28418-9-3-0	111749-5-2-2	85803-14-2-3	13075-6-1-0	90654-6-0-1	47659-14-1-3	152125-15-2-2	
37	काठमाण्डौ	66496-3-0-1	51285-0-2-3	47179-11-1-1	6183-13-3-2	4659-6-3-1	4558-6-0-0	6264-5-3-1	12336-13-0-0	
38	कलंकी	13208	20659	10948	8225	28563	45607	22972		j{lld/^
39	चावहिल					52775-4-0-1	50468-1-0-2	14121-5-1-0	11373-10-2-2	

सि. नं.	कार्यालय	खेत (क्षेत्रफल)				पाखो (क्षेत्रफल)				कैफियत
		अब्बल	दोयम	सीम	चाहार	अब्बल	दोयम	सीम	चाहार	
40	भक्तपुर	22805-5-2-1	2353-7-3-1	295050-7-3-2	5480-8-0-1	13401-7-2-1	37304-13-1-2	147-5-2-1	21-1-0-1	
41	ललितपुर	558706-0-1-0								Psd"i^
42	मनाङ								42153-10-1-3	Psd"i&
43	गोरखा	1593-0-2-1	17060-15-0-0	67535-2-3-0	171402-7-1-2	1123-2-2-1	40889-10-1-3	277581-14-2-2	929957-14-1-0	
44	लमजुङ	1643-4-1-2	22301-3-2-3	94280-1-2-3	187091-2-1-3	584-5-0-3	17342-8-2-2	328408-2-1-3	134169-11-2-1	
45	तनहुं	29930-11-0-1	78391-1-1-3	81926-10-0-0	17306-10-3-0	105604-3-2-3	339300-8-2-2	239245-0-2-0	38637-9-1-2	
46	कास्की	17935-10-3-3	91734-10-1-3	16206-1-1-1	1022518-12-2-1	39454-2-3-3	114560-3-2-1	96336-3-3-3	67497-7-1-1	
47	स्याङजा	4334-9-1-1	41108-5-2-1	129901-6-1-1	564319-15-3-3	6704-2-2-1	73934-15-1-1	433422-3-0-1	427512-3-3-2	
48	गुल्मी	1252-2-1-0	12718-1-2-1	64160-15-1-2	101821-8-1-1	379-5-3-3	15607-2-3-3	202073-7-1-1	889279-14-3-2	
49	पाल्पा	17440-9-3-3	58530-2-0-0	84522-5-1-3	8964-13-2-0	36445–0–0	189442-15-0-3	27019– 6– 1 – 0	231795-0-1-2	
50	अर्घाखाँची	10345-11-0-3	14252-13-2-2	45933-11-2-2	41691-3-0-0	118-3-1-1	28003-5-0-2	214334-8-0-2	644653-0-3-3	
51	कपिलवस्तु	62768-2-0	51046-2-01	6521-7-6	305-17-16					
52	नवलपरासी	5924-6-16	23128-10-11	16614-9-5	61-17-14					
53	कावासोती	3283-3-1-3	13095-3-1-2	23058-0-1-2	27040-2-3-0	18646-1-2-0	32653-15-1-3	67921-8-0-3	25458-7-1-0	
54	रुपन्देही	3206-15-07	64020-18-12	13371-0-10	17-4-6					
55	म्याग्दी	7011.2-2-3	2225-14-2-0	23299-6-0-3	2264-8-1-0	28951-0-1-2	98325-1-3-2	120222-11-2-1	23391-1-3-2	
56	मुस्ताङ					27268-9-1-3				Psd'i^

सि. नं.	कार्यालय	खेत (क्षेत्रफल)				पाखो (क्षेत्रफल)				कैफियत
		अब्बल	दोयम	सीम	चाहार	अब्बल	दोयम	सीम	चाहार	
57	वाग्लुङ	1238-5-0-0	23110-3-1-0	64347-15-2-0	31301-13-1-0	1704-11-1-2	28240-11-3-0	214853-11-1-3	38471-4-3-0	
58	पर्वत	198.5-0-3	10208-3-1-0	40752-15-2-3	963352-1-3-3	735-1-1-1	1005-10-3-1	60499-3-3-3	327906-5-1-3	
59	रुकुम	1257965	6974362	15639496	3733350	545560	5068282	133653519	1886223339	j{ld/^
60	रोल्पा	109217.5	607537.5	120057.36	22763940	331313.65	3162696.75	93376795.75	4287875.25	x]S/^
61	सल्यान	989-13-1-2	22615-10-1-0	64234-0-2-1	24476-0-1-3	3128-2-1-0	27982-6-2-0	348330-3-0-0	230835-0-0	
62	प्यूठान	75-15-1-1	14219-0-2	31540-5-0	81976-8-2-2	17-4-0-1	16746-5-2-0	98797-6-1-2	619712-13-2	
63	दाङ	3649-1971	14283-4659	12597-356	1353-494	16152-6277	5194-0665	2828-9615	4459-8290	x]S/^
64	दैलेख	741-67	327514-9	1127017-42	239510-81	129-82	142429-9	76024-78	684497-25	
65	जाजरकोट			3052-15-2-1	4325-14-3-0	13651-2-2-3	13653-2-2-3	40897-8-3-1	1263-4-3-1	
66	बर्दिया	49440-3-17	6848-10-5	5165-3-7	442-13-0	9623.41	4702.51	3311.81	160140	
67	बांके	273318-7-17	16054-17-18	19135-16-15	82-13-6					
68	सुर्खेत	12167-7-1	32165-3-3	20723-8-0	537-10-2	544776.12-3	118563-2-2	76260-10-1	13100-15-3	
69	हुम्ला	257794099							lfqkmndfq kf\t	
70	डोल्पा		16580	119290.36	32698.64		55740	8733	3152610	j{ld/^
71	मुगु								kf\t gePsf	
72	जुम्ला			100038	2792355			136234925	98698005	
73	कालिकोट		3559.703	2082.593	151.705		1390.705	1390.705	11255.789	j{ld/^
74	बझाङ	2100455	8711225	22486490	21894624	1235	22012780	74326415	13516224	kf+f}+

सि. नं.	कार्यालय	खेत (क्षेत्रफल)				पाखो (क्षेत्रफल)				कैफियत
		अब्बल	दोयम	सीम	चाहार	अब्बल	दोयम	सीम	चाहार	
										9590295 k f v f]
75	अछाम	3221-10-2-2	15549-1-1-2	58056-8-1-3	58020-4-0-1	352-0-0-1	33853-9-2-1	174026-14-13	393492-7-2-0	
76	बाजुरा	11460	538090	12511800	15912849		1470063	33202848	166258406	
77	डोटी	167	860	2730	3912	159	1054	6939	24607	x]S/^
78	कैलाली	160-9-3-1	5663-3-1-21	8207-5-1-2	3771-10-1-1	2521-15-1-2	27966-5-3-3	1030-8-3-1	4867-8-3-1	
79	टिकापुर	199471219	12119-3-11	4099-6-1	18-13-1	1305-0-2-1	17360-0-3-3	1120-2-0-1	275-0-0-1	
80	दार्चुला	830-13-2-2	4028-15-1-1	1102-9-3	13061-13-3-2	704-12-3-1	561-15-2-3	28176-1-0-2	27394050-4-0-0	
81	बैतडी	904-05-3-0	10358-2-3-2	58578-4-3-2	31976-6-3-0	204-2-0-2	12231-10-1-3	224686-0-1-3	680242-7-0-0	
82	डडेलधुरा	2178-6-1-3	15241-4-0-2	31864-0-0-3	2733-8-0-3	6756-11-2-3	9117-2-2-0	192128-11-2-3	28480-2-1-3	
83	कञ्चनपुर	293082182	271636536	61901427	6689309	73012066	586441080	22882189	573500	j{ld/^

(स्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

1.९ गुठी जग्गा सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	कार्यालय	राज गुठी			निजी गुठी			अन्य गुठी		कैफियत
		कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	क्षेत्रफल (विगाहा)	कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	क्षेत्रफल (विगाहा)	कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	
1	ताप्लेजुङ									
2	पांचथर									5g
3	इलाम									

सि. नं.	कार्यालय	राज गुठी			निजी गुठी			अन्य गुठी		कैफियत
		कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	क्षेत्रफल (विगाहा)	कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	क्षेत्रफल (विगाहा)	कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	
4	झापा	12	12-9-16		124	114-14-16				
5	दमक									5}g
6	तेह्रथुम									
7	धनकटा				3100	22226-3-2-3	<fkgL			
8	सुनसरी									
9	मोरङ				3670 0	7939-0-5-2			8-13-1	
10	वेलवारी	8021		1514-14-2						
11	संखुवासभा									5}g
12	चैनपुर							314	289465	j{ld^
13	भोजपुर									
14	सोलुखुम्बु									
15	ओखलढुङ्गा									5}g
16	खोटाङ							20	69-2-2-3	
17	उदयपुर							1818	1656-3-6	
18	सिरहा							7720	1409-19-9	
19	लाहान									
20	सप्तरी	1	0-7-19							
21	दोलखा	38259	87748							
22	रामेछाप				92	339-11-3-1				
23	सिन्धुली	123	328–1–3–0							5}g

सि.नं.	कार्यालय	राज गुठी			निजी गुठी			अन्य गुठी		कैफियत
		कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	क्षेत्रफल (विगाहा)	कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	क्षेत्रफल (विगाहा)	कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	
24	धनुषा						4-12-11			
25	महोत्तरी		80-12-12							
26	सर्लाही									
27	चितवन									
28	मकवानपुर									
29	बारा									5}g
30	पर्सा									
31	रौतहट	128		47-5-1						
32	रसुवा	1080	532-11-2-3							
33	नुवाकोट	151	392-14-3-2							
34	सिन्धुपाल्चोक									
35	काभ्रेपाल्चोक									
36	धादिङ	120	14736							
37	काठमाण्डौ						4567.13 j-dL-			
38	कलंकी	4709	3595-13-1-3		250	405	405-2-3-0			
39	चावहिल									
40	भक्तपुर									
41	ललितपुर	10552	8108-7-2-3							Psdl6
42	मनाङ									

सि. नं.	कार्यालय	राज गुठी			निजी गुठी			अन्य गुठी		कैफियत
		कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	क्षेत्रफल (विगाहा)	कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	क्षेत्रफल (विगाहा)	कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	
43	गोरखा	34	45084-9-0-0		15	45084-9-0-0				
44	लमजुङ	1108	1978-5-3-1							
45	तनहुं	11514	23915-5-1-2							
46	कास्की	1433	1352-10-2-2							
47	स्याङजा	2417	3975-0-0							
48	गुल्मी				929	4180-14-2-2				
49	पाल्पा	5319	12330-7-3-0		1648	717-13-0-1		62	1917-10-1-2	
50	अर्घाखाँची									cb]v hn]sf]
51	कपिलवस्तु	6040		898-11-11-1.4						
52	नवलपरासी									5}g
53	कावासोती	12		32-0-0	11		17-0-0			
54	रुपन्देही									
55	म्याग्दी	10033	28895-13-3-2							
56	मुस्ताङ	35	500-10-0-2							
57	बाग्लुङ	3	200-13-1-3							
58	पर्वत	1138	2372-0-0-3							
59	रुकुम									5}g
60	रोल्पा	526	1212305							
61	सल्यान	5	22-14-1-0		774	1271-0-3-1				
62	प्यूठान	37	4835.5		12	5580-48				j=ld

सि. नं.	कार्यालय	राज गुठी			निजी गुठी			अन्य गुठी		कैफियत
		कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	क्षेत्रफल (विगाहा)	कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	क्षेत्रफल (विगाहा)	कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	
63	दाङ	415	243-18-10		3088	1004-12-5				
64	दैलेख									j=ld
65	जाजरकोट									5}g
66	बर्दिया	12		11-15-2						
67	वांके									5}g
68	सुर्खेत									5}g
69	हुम्ला		4177							lf]k= dfq k|t
70	डोल्पा									
71	मुगु									k|t gePsf]
72	जुम्ला									Psdl6
73	कालिकोट	915	699849							j=ld=
74	बझाङ									5}g
75	अछाम	43	130-6-0-0							
76	बाजुरा	5413	3883165							
77	डोटी	450								
78	कैलाली									
79	टिकापुर									
80	दार्चुला									5}g
81	बैतडी				23366		38837-2-1-3			
82	डडेलधुरा									5}g

सि. नं.	कार्यालय	राज गुठी			निजी गुठी			अन्य गुठी		कैफियत
		कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	क्षेत्रफल (विगाहा)	कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	क्षेत्रफल (विगाहा)	कित्ता संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	
83	कञ्चनपुर									

* विवरण प्राप्त भएको (स्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

1.१० जग्गाधनी तथा कित्ता संख्याको विवरण

सि. नं.	कार्यालय	जग्गाधनी संख्या					कित्ता संख्या					कैफियत
		गत वर्षसम्मको	यस वर्ष थप	जम्मा	यस वर्ष खारेज	कूल जम्मा	गत वर्षसम्मको	यस वर्ष थप	जम्मा	यस वर्ष खारेज	कूल जम्मा	
1	ताप्लेजुङ	74098	2746	76844	1350	75494	226737	1885	228622	916	227706	
2	पांचथर			0		0			0		0	
3	इलाम	100608	2661	103269	4236	99033	189328	3710	193038	5154	187884	
4	झापा	268261	57364	325625	7795	317830	1327623	8098	1335721	7795	1327926	
5	दमक	98122	1526	99648	508	99140	146583	2986	149569	632	148937	
6	तेह्रथुम	41288	1720	43008	602	42406	133692	1080	134772	488	134284	
7	धनकटा	118265	3366	121631	1462	120169	163391	3052	166443	1247	165196	
8	सुनसरी	376443	19219	395662	5502	390160	659345	21949	681294	8057	673237	
9	मोरङ	189259	12200	201459	3520	197939	312471	14200	326671	3640	323031	
10	वेलवारी	190622	23764	214386	9142	205244	313299	23144	336443	7680	328763	
11	संखुवासभा	30727	1888	32615	534	32081	160442	3000	163442	1400	162042	
12	चैनपुर	12892	2996	15888	227	15661	29217	14980	44197	354	43843	
13	भोजपुर	101430	2500	103930	1900	102030	216823	8789	225612	3000	222612	

सि. नं.	कार्यालय	जग्गाधनी संख्या					कित्ता संख्या					कैफियत
		गत वर्षसम्मको	यस वर्ष थप	जम्मा	यस वर्ष खारेज	कूल जम्मा	गत वर्षसम्मको	यस वर्ष थप	जम्मा	यस वर्ष खारेज	कूल जम्मा	
14	सोलुखुम्बु			0		0			0		0	
15	ओखलढुङ्गा	67267	629	67896	181	67715	290710	2211	292921	557	292364	
16	खोटाङ	41421	4900	46321	672	45649	116351	11407	127758	835	126923	
17	उदयपुर	95358	6085	101443	2284	99159	8855	3284	12139	1616	10523	
18	सिरहा	182136	17490	199626	7402	192224	301591	11842	313433	4862	308571	
19	लाहान			0		0			0		0	
20	सप्तरी	209571	4463	214034	1612	212422	552467	6833	559300	2743	556557	
21	दोलखा	79333	2393	81726	1908	79818	422379	3358	425737	2167	423570	
22	रामेछाप	111999	2935	114934	1090	113844	313955	3847	317802	1757	316045	
23	सिन्धुली	98101	3764	101865	980	100885	208240	6361	214601	2484	212117	
24	धनुषा	381170	20798	401968	18722	383246	696300	28730	725030	15850	709180	
25	महोत्तरी	209961	1549	211510	982	210528	507584	2246	509830	930	508900	
26	सर्लाही	538041	18650	556691	4600	552091	427506	31050	458556	8350	450206	
27	चितवन	265833	14818	280651	5279	275372	402156	13522	415678	5270	410408	
28	मकवानपुर	114539	4605	119144	378	118766	1682140	578	1682718	247	1682471	
29	बारा	245558	14547	260105	4937	255168	447697	27272	474969	6545	468424	
30	पर्सा			0		0			0		0	
31	रौतहट	243673	21476	265149	11768	253381	549623	24050	573673	11073	562600	
32	रसुवा	12230	733	12963	214	12749	26205	1729	27934	949	26985	
33	नुवाकोट	117139	12223	129362	1000	128362	318654	9090	3277744	2450	3275294	

सि. नं.	कार्यालय	जग्गाधनी संख्या					कित्ता संख्या					कैफियत
		गत वर्षसम्मको	यस वर्ष थप	जम्मा	यस वर्ष खारेज	कूल जम्मा	गत वर्षसम्मको	यस वर्ष थप	जम्मा	यस वर्ष खारेज	कूल जम्मा	
34	सिन्धुपाल्चोक			0		0			0		3275294	
35	काभ्रेपाल्चोक	169369	36044	205413	4879	200534	420572	49481	470053	7163	462890	
36	धादिङ	375196	6171	381367	1392	379975	372505	7483	379988	3381	376607	
37	काठमाण्डौ			0		0			0		0	
38	कलंकी	180993	8117	189110	8117	180993	242421	7438	249859	3301	246558	
39	चावहिल			0		0			0		0	
40	भक्तपुर	151450	3990	155440	2329	153111	210566	3973	214539	2329	212210	
41	ललितपुर	227896	13824	241720	7560	234160	351442	24648	376090	11760	364330	
42	मनाङ	2077	256	2333	55	2278	20034	101	20135	20	20115	
43	गोरखा	124120	804	124924	1298	123626			454285	520	453765	
44	लमजुङ	93286	0	93286		93286	318840		318840		318840	
45	तनहुं	132836	9933	142769		142769	309014	7826	316840	7806	309034	
46	कास्की	247365	11033	258398	1292	257106	660734	8093	668827	2791	666036	
47	स्याङजा	65383	2943	68326	736	67590	717123	4532	721655	1986	719669	
48	गुल्मी	98073	3015	101088	1144	99944	432580	9388	441968	4042	437926	
49	पाल्पा	85601	3048	88649	1086	87563	305223	4716	309939	2136	307803	
50	अर्घाखाँची	26957	6200	33157	634	32523			0		0	cb]v gi/
51	कपिलवस्तु	152767	7567	160334	3048	157286	806572	12870	819442	6154	813288	
52	नवलपरासी	106898	6072	112970	2102	110868	261086	10166	271252	2971	268281	
53	कावासोती	175265	6665	181930	3342	178588	167650	9573	177223	4628	172595	

सि. नं.	कार्यालय	जग्गाधनी संख्या					कित्ता संख्या					कैफियत
		गत वर्षसम्मको	यस वर्ष थप	जम्मा	यस वर्ष खारेज	कूल जम्मा	गत वर्षसम्मको	यस वर्ष थप	जम्मा	यस वर्ष खारेज	कूल जम्मा	
54	रुपन्देही	27099	5602	32701	4800	27901	892881	50100	942981	3561	939420	
55	म्याग्दी	32014	831	32845	306	32539	134437	925	135362	360	135002	
56	मुस्ताङ	5535	197	5732	127	5605	37780	186	37966	121	37845	
57	वाग्लुङ	90131	3169	93300	982	92318	436154	4164	440318	1675	438643	
58	पर्वत	75779	1796	77575	409	77166	370181	2735	372916	984	371932	
59	रुकुम	2925	792	3717	142	3575	1289	686	1975	189	1786	
60	रोल्पा	60254	1180	61434	734	60700	384008	6305	390313	3504	386809	
61	सल्यान	64376	3437	67813	1349	66464	287147	7243	294390	2963	291427	
62	प्यूठान			0		0			0		0	
63	दाङ	14820	16241	31061	2670	28391	445524	15529	461053	6070	454983	
64	दैलेख	52589	1314	53903	549	53354	246492	1820	248312	1463	246849	
65	जाजरकोट	2528	925	3443	150	3293	963	1192	2155	243	1912	
66	बर्दिया	113022	5817	118839	2550	116289	205623	8376	213999	3584	210415	
67	बांके	35650		35650		35650	430850		430850		430850	
68	सुर्खेत	81321	5667	86988	1964	85024	1417298	10434	1427732	3430	1424302	
69	हुम्ला	19732	145	19877		19877	116567	91	116658		116658	
70	डोल्पा	7327	186	7513		7513	113805	51	113856		113856	
71	मुगु	0	0	12971		12971			0		0	
72	जुम्ला	5835	1512	7347	265	7082	51306	2485	1135		1135	
73	कालिकोट	20104	429	20533	77	20456	20004689	569	20005258	471	20004787	

सि. नं.	कार्यालय	जग्गाधनी संख्या					कित्ता संख्या					कैफियत
		गत वर्षसम्मको	यस वर्ष थप	जम्मा	यस वर्ष खारेज	कूल जम्मा	गत वर्षसम्मको	यस वर्ष थप	जम्मा	यस वर्ष खारेज	कूल जम्मा	
74	बझाङ	26772	108	26880	23	26857	291922	1266	293188	92	293096	
75	अछाम	5340	1417	6757	626	6131	318172	8743	326915		326915	ls.sf gPsf]
76	बाजुरा	21000	1000	22000	60	21940	300000	1200	301200	180	301020	
77	डोटी	39995	695	40690	299	40391	386357	1317	387674	607	387067	
78	कैलाली	90350	3002	93352	2214	91138	163548	3278	166826	2019	164807	
79	टिकापुर			0		0			0		0	
80	दार्चुला	23946	952	24898	298	24600	152014	2582	154596	1104	153492	
81	बैतडी	50153	1081	51234	306	50928	427876	2428	430304	1032	429272	
82	डडेलधुरा		1010	1010	65	945		897	897		897	
83	कञ्चनपुर	78669	4562	83231	1776	81455	172399	6198	178597	2942	175655	
	hDdf	8078143	472757	8563861	162542	8401319	44537008	595371	48484008	206630	51552672	

* विवरण प्रस नभएको

(स्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

1.११ जग्गाधनी श्रेस्ता सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	कार्यालय	मोठ ठेली संख्या			वाइन्डिङ् भएको मोठ ठेली संख्या			वाइन्डिङ् गर्न बाँकी	मर्मत गर्नुपर्ने
		गत वर्षसम्म	यस वर्ष	जम्मा	गत वर्षसम्म	यस वर्ष	जम्मा		
1	ताप्लेजुङ	397	115	512	347	63	410	52	82
2	पांचथर	954	41	995	954	41	995		
3	इलाम	1166	39	1205	1205	39	1244	150	210

सि. नं.	कार्यालय	मोठ ठेली संख्या			वाइन्डिङ् भएको मोठ ठेली संख्या			वाइन्डिङ् गर्न बाँकी	मर्मत गर्नुपर्ने
		गत वर्षसम्म	यस वर्ष	जम्मा	गत वर्षसम्म	यस वर्ष	जम्मा		
4	झापा	2754	340	3094	2754	340	3094	340	
5	दमक	1779	81	1860	1779	81	1860	81	181
6	तेह्रथुम	497	11	508			0	11	35
7	धनकटा	700	45	745	700		700	45	43
8	सुनसरी	4136	189	4325	4136	189	4325		
9	मोरङ	2264	250	2514	2137	300	2437	377	150
10	वेलवारी	1944	112	2056	1944	112	2056	112	90
11	संखुवासभा	303	24	327	303	24	327		50
12	चैनपुर	152	45	197	152	45	45	45	52
13	भोजपुर	726	36	762	762	50	812	50	
14	सोलुखुम्बु	254	37	291	254	37	291	36	8
15	ओखलढुङ्गा	768	56	824	712	82	794	122	
16	खोटाङ	158	53	211	158	53	211	60	
17	उदयपुर	1058	43	1101	1101		1101	50	93
18	सिरहा	2594	96	2690	2594	96	2690	96	
19	लाहान			0			0		
20	सप्तरी	2356	124	2480	2267	213	2480	128	
21	दोलखा	511		511	459	24	483	24	75
22	रामेछाप	955	43	998	103	300	403	300	150
23	सिन्धुली	1359	54	1413	1305		1305	54	112
24	धनुषा	4014	215	4229	3804	210	4014	215	500

सि. नं.	कार्यालय	मोठ ठेली संख्या			वाइन्डिङ् भएको मोठ ठेली संख्या			वाइन्डिङ् गर्न बाँकी	मर्मत गर्नुपर्ने
		गत वर्षसम्म	यस वर्ष	जम्मा	गत वर्षसम्म	यस वर्ष	जम्मा		
25	महोत्तरी	3265	94	3359	3265	94	3359	94	
26	सर्लाही	3618	125	3743	3618	125	3743	125	
27	चितवन	2522	96	2618	2522	86	2608	86	185
28	मकवानपुर	1445	65	1510	1510	65	1575	81	
29	बारा	3425	129	3554	3425	129	3554		400
30	पर्सा			0			0		
31	रौतहट	2987	110	3097	2877	110	2987		1500
32	रसुवा	122	18	140	122		122	18	12
33	नुवाकोट	2045	48	2093	2045	48	2093		
34	सिन्धुपाल्चोक			0			0		
35	काभ्रेपाल्चोक	1775	86	1861	1775	86	1861	137	
36	धादिङ	1119	42	1161	1095	22	1117	44	69
37	काठमाण्डौ			0			0		
38	कलंकी	1882	174	2056	1682	113	1795	186	
39	चावहिल			0			0		
40	भक्तपुर	2040	809	2849	809		809	705	
41	ललितपुर	3289	94	3383	3289	94	3383		150
42	मनाङ	20		20		8	8	12	
43	गोरखा	908	40	948	160	40	200		161
44	लमजुङ	580	312	892	307	82	389	35	
45	तनहुं	1689	74	1763	1763	77	1840	315	

सि. नं.	कार्यालय	मोठ ठेली संख्या			वाइन्डिङ् भएको मोठ ठेली संख्या			वाइन्डिङ् गर्न बाँकी	मर्मत गर्नुपर्ने
		गत वर्षसम्म	यस वर्ष	जम्मा	गत वर्षसम्म	यस वर्ष	जम्मा		
46	कास्की			0			0		
47	स्याङजा	843	10	853	843	10	853		32
48	गुल्मी	796		796	796	76	872	76	105
49	पाल्पा	361	29	390	361		361	29	55
50	अर्घाखाँची	450	117	567	450	117	567	48	100
51	कपिलवस्तु	1866	100	1966	1866	355	2221	350	210
52	नवलपरासी	1217	71	1288	1217	71	1288		220
53	कावासोती	960	53	1013	930	53	983	53	
54	रुपन्देही	3011	200	3211	115	200	315	400	
55	म्याग्दी	311	10	321	311	10	321	23	28
56	मुस्ताङ	54		54	18		18		
57	वाग्लुङ	674	8	682		8	8	12	
58	पर्वत	409	50	459	144	25	169	61	10
59	रुकुम	971	53	1024	67	53	120	126	56
60	रोल्पा	342	49	391	342	49	391	51	25
61	सल्यान	533	35	568	568		568		
62	प्यूठान	637	35	672		45	45	55	
63	दाङ	1701	112	1813	1547	154	1701	154	112
64	दैलेख	282	6	288	282	6	288	6	
65	जाजरकोट	184	19	203	184	19	203	18	128
66	बर्दिया	1443	36	1479	1479	100	1579		157

सि. नं.	कार्यालय	मोठ ठेली संख्या			वाइन्डिङ् भएको मोठ ठेली संख्या			वाइन्डिङ् गर्न बाँकी	मर्मत गर्नुपर्ने
		गत वर्षसम्म	यस वर्ष	जम्मा	गत वर्षसम्म	यस वर्ष	जम्मा		
67	वांके	2250	350	2600	2600	800	3400	350	450
68	सुर्खेत	1139	48	1187	1139	48	1187	50	35
69	हुम्ला	52	1	53	50	1	51	2	47
70	डोल्पा	37		37	8	4	12	25	
71	मुगु			0			0		
72	जुम्ला	115	7	122	7	25	32		
73	कालिकोट	271	11	282	86	11	97	11	
74	बझाङ	227	32	259	10	32	42	80	
75	अछाम	85	25	110	0	30	30		
76	बाजुरा	123	30	153	123	30	153	30	50
77	डोटी	282	12	294	258	12	270	90	70
78	कैलाली	754	55	809	339	55	394		100
79	टिकापुर			0			0		
80	दार्चुला			0			0		
81	बैतडी	406	15	421	378	43	421	43	65
82	डडेलधुरा	350	100	450	300	100	400	0	190
83	कञ्चनपुर	1546	51	1597	1546	51	1597	246	
जम्मा		**89212**	**6095**	**95307**	**78558**	**6071**	**84477**	**6575**	

* विवरण प्राप्त नभएको (स्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

१.1२ जिल्लास्थित नापी कार्यालयले ५% अन्तर्गत प्राप्त गरेको रकम

सि. नं.	कार्यालय	स्थानीय कोष तर्फ													स्थानीयको कोषको कूल जम्मा रु
		पूँजीगत							चालु						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	श्रेस्ता सुधार	पूँजीगत सुधार	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र वैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु	
1	ताप्लेजुङ							0						0	0
2	पांचथर	21715				72500		94215		10000	14250	4752		29002	123217
3	इलाम	37000	30000		24000	121100		212100			39000	4168		43168	255268
4	झापा							0						0	0
5	दमक							0						0	0
6	तेह्रथुम							0						0	0
7	धनकटा	18000						18000			25000	7000		32000	50000
8	सुनसरी	15000	36000			49000		100000		10000	70000			80000	180000
9	मोरङ	140831			75500	56380		272711			19265	51867		71132	343843
10	वेलवारी				40000	42968		82968			73135	23900		97035	180003
11	संखुवासभा	18500				14100		32600			37400			37400	70000
12	चैनपुर							0						0	0
13	भोजपुर							0						0	0
14	सोलुखुम्बु							0						0	0
15	ओखलढुङ्गा							0						0	0
16	खोटाङ							0			18000	32000		50000	50000
17	उदयपुर				35000	40000		75000		14000	86000	30000		130000	205000

सि. नं.	कार्यालय	स्थानीय कोष तर्फ													स्थानीयको कोषको कूल जम्मा रु
		पूँजीगत							चालु						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	श्रेस्ता सुधार	पूँजीगत सुधार	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र बैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु	
18	सिरहा	48000				30000		78000			26000	9000		35000	113000
19	लाहान							0						0	0
20	सप्तरी	30000				40000		70000	14000		60000	26000		100000	170000
21	दोलखा	36000			49000			85000			211900	5000		216900	301900
22	रामेछाप				30000	57000		87000			30270			30270	117270
23	सिन्धुली	63682			4900	25476		94058		5000	81355	8650		95005	189063
24	धनुषा	75000		14000	23000	30000		142000			33000			33000	175000
25	महोत्तरी							0						0	0
26	सर्लाही	60000						60000			20000	10000		30000	90000
27	चितवन	30000				50000		80000			100000		20000	120000	200000
28	मकवानपुर	40000		7000	15000	40000		102000			68000	30000		98000	200000
29	बारा	75000			5000	40000		120000			30000	30000		60000	180000
30	पर्सा	20000				110400		130400				11512	58088	69600	200000
31	रौतहट				3450			3450			37715			37715	41165
32	रसुवा	10000			4500			14500			33500	12000		45500	60000
33	नुवाकोट	95000						95000			15000	90000		105000	200000
34	सिन्धुपाल्चोक					28000		28000			22000			22000	50000
35	काभ्रेपाल्चोक	75000			15000	14000		104000			36000	3000	3000	42000	146000

सि. नं.	कार्यालय	स्थानीय कोष तर्फ													स्थानीयको कोषको कूल जम्मा रु
		पूँजीगत							चालु						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	श्रेस्ता सुधार	पूँजीगत सुधार	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र बैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु	
36	धादिङ	100290	63560	15000	29500		20464	228814			7584			7584	236398
37	काठमाण्डौ				40000			40000			120000	50000		170000	210000
38	कलंकी							0						0	0
39	चावहिल	36915				85761		122676			28630	5000		33630	156306
40	भक्तपुर							0						0	0
41	ललितपुर					38618		38618			4677	20227	0	24904	63522
42	मनाङ	24000				30000		54000		10000	17000		10000	37000	91000
43	गोरखा	5000			45000	28000		78000			37965	15000		52965	130965
44	लमजुङ				17960	5000		22960			18040	4000		22040	45000
45	तनहुं	57500				122500		180000						0	180000
46	कास्की	40000						40000			15000	95000	50000	160000	200000
47	स्याङजा	46100			6600	11600		64300			42600	18100		60700	125000
48	गुल्मी	6500						6500			93500			93500	100000
49	पाल्पा	20000			18000			38000		12000	31000	19000		62000	100000
50	अर्घाखाँची	0						0		10000	10000	9990	2010	32000	32000
51	कपिलवस्तु	85000				72000		157000			36000	3500		39500	196500
52	नवलपरासी	67000			80000	5000		152000			35000	13000		48000	200000
53	कावासोती	86500				20000		106500			43500	30000		73500	180000

सि. नं.	कार्यालय	स्थानीय कोष तर्फ													स्थानीयको कोषको कूल जम्मा रु
		पूँजीगत							चालु						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	श्रेस्ता सुधार	पूँजीगत सुधार	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र बैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु	
54	रुपन्देही							0			50000		30000	80000	80000
55	म्याग्दी	39982			17100			57082			38043	4875		42918	100000
56	मुस्ताङ	10000			6122			16122						0	16122
57	बाग्लुङ	56000				0		56000				29600		29600	85600
58	पर्वत	65100				14000		79100			25000	6000		31000	110100
59	रुकुम					53000		53000				30000		30000	83000
60	रोल्पा	28000						28000	15000		66000	16000		97000	125000
61	सल्यान					50000		50000						0	50000
62	प्यूठान	124000			40000			164000						0	164000
63	दाङ	40000			60000			100000			20000			20000	120000
64	दैलेख	24550			32523	9800		66873				8127		8127	75000
65	जाजरकोट							0						0	0
66	बर्दिया							0						0	0
67	बांके							0						0	0
68	सुर्खेत	45000			92925			137925			61415	33230		94645	232570
69	हुम्ला							0						0	0
70	डोल्पा							0						0	0
71	मुगु	20000				55000		75000						0	75000

सि. नं.	कार्यालय	स्थानीय कोष तर्फ													स्थानीयको कोषको कूल जम्मा रु
		पूँजीगत							चालु						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	श्रेस्ता सुधार	पूँजीगत सुधार	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र बैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु	
72	जुम्ला							0						0	0
73	कालिकोट					20000		20000			24000			24000	44000
74	बझाङ					18500		18500				19000		19000	37500
75	अछाम							0			13070	16000		29070	29070
76	बाजुरा							0						0	0
77	डोटी	15000				21777		36777				26700		26700	63477
78	कैलाली	20000				30000		50000			95202	45000		140202	190202
79	टिकापुर							0						0	0
80	दार्चुला				4503	19500		24003			11997			11997	36000
81	बैतडी							0						0	0
82	डडेलधुरा							0						0	0
83	कञ्चनपुर	100000						100000			10000	50000		60000	160000
	s"n hDdf	2071165	129560	36000	814583	1570980	20464	4642752	29000	71000	2142013	956198	173098	3371309	8014061

* विवरण प्राप्त नभएको

(स्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

सि. नं.	कार्यालय	विभागीय कोष तर्फ												विभागीय कोषको कूल जम्मा रु	स्थानीय र विभागीय कोषको कूल जम्मा	कैफियत
		पूँजोगत							चालु							
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशिनरी औजार	पूजीगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु			
1	ताप्लेजुङ							0					0	0	0	
2	पांचथर							0					0	0	123217	
3	इलाम							0					0	0	255268	
4	झापा							0					0	0	0	
5	दमक							0					0	0	0	
6	तेह्रथुम							0					0	0	0	
7	धनकटा							0					0	0	50000	
8	सुनसरी	40000			5000		3000 0	75000		50000			50000	125000	305000	
9	मोरङ							0					0	0	343843	
10	वेलवारी	60000						60000					0	60000	240003	
11	संखुवासभा	13000					1500 0	28000					0	28000	98000	
12	चैनपुर							0					0	0	0	s f0{qmh k]z gu/]s f]
13	भोजपुर							0					0	0	0	
14	सोलुखुम्बु							0					0	0	0	
15	ओखलढुङ्गा							0					0	0	0	
16	खोटाङ							0					0	0	50000	

सि. नं.	कार्यालय	विभागीय कोष तर्फ												विभागीय कोषको कूल जम्मा रु	स्थानीय र विभागीय कोषको कूल जम्मा	कैफियत
		पूँजोगत							चालु							
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशिनरी औजार	पूजीगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु			
17	उदयपुर							0					0	0	205000	
18	सिरहा							0					0	0	113000	
19	लाहान							0					0	0	0	
20	सप्तरी							0					0	0	170000	
21	दोलखा							0					0	0	301900	
22	रामेछाप							0					0	0	117270	
23	सिन्धुली							0					0	0	189063	
24	धनुषा							0					0	0	175000	
25	महोत्तरी							0					0	0	0	
26	सर्लाही							0					0	0	90000	
27	चितवन			180000				180000					0	180000	380000	
28	मकवानपुर							0					0	0	200000	
29	बारा	40000						40000		50000	1000 0		60000	100000	280000	
30	पर्सा							0					0	0	200000	
31	रौतहट			174900				174900					0	174900	216065	
32	रसुवा							0					0	0	60000	
33	नुवाकोट							0					0	0	200000	
34	सिन्धुपाल्चो		57042			92269		149311	6000	10000			16000	165311	215311	

सि. नं.	कार्यालय	विभागीय कोष तर्फ												विभागीय कोषको कुल जम्मा रु	स्थानीय र विभागीय कोषको कुल जम्मा	कैफियत
		पूँजोगत							चालु							
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशिनरी औजार	पूजीगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु			
	क															
35	काभ्रेपाल्चोक						50000	50000				50000	50000	100000	246000	
36	धादिङ							0					0	0	236398	
37	काठमाण्डौ					150000		150000					0	150000	360000	
38	कलंकी							0					0	0	0	
39	चावहिल	34229			20000			54229		36222			36222	90451	246757	
40	भक्तपुर							0					0	0	0	
41	ललितपुर	45000					32800	77800		20000		24000	44000	121800	185322	
42	मनाङ							0					0	0	91000	
43	गोरखा							0					0	0	130965	
44	लमजुङ							0					0	0	45000	
45	तनहुं						50000	50000					0	50000	230000	
46	कास्की							0					0	0	200000	
47	स्याङजा							0					0	0	125000	
48	गुल्मी							0					0	0	100000	
49	पाल्पा							0					0	0	100000	
50	अर्घाखाँची							0					0	0	32000	

सि. नं.	कार्यालय	विभागीय कोष तर्फ												विभागीय कोषको कूल जम्मा रु	स्थानीय र विभागीय कोषको कूल जम्मा	कैफियत
		पूँजोगत							चालु							
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशिनरी औजार	पूजीगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु			
51	कपिलवस्तु			175000				175000					0	175000	371500	
52	नवलपरासी							0					0	0	200000	
53	कावासोती							0					0	0	180000	
54	रुपन्देही	66000					50000	116000					0	116000	196000	
55	म्याग्दी							0					0	0	100000	
56	मुस्ताङ							0					0	0	16122	
57	वाग्लुङ							0					0	0	85600	
58	पर्वत							0					0	0	110100	
59	रुकुम							0					0	0	83000	
60	रोल्पा							0					0	0	125000	
61	सल्यान							0					0	0	50000	
62	प्यूठान							0					0	0	164000	
63	दाङ							0					0	0	120000	
64	दैलेख							0					0	0	75000	
65	जाजरकोट							0					0	0	0	/sd k|fKt gePsf]
66	बर्दिया							0					0	0	0	/sd k|fKt gePsf]
67	वांके							0					0	0	0	

सि. नं.	कार्यालय	विभागीय कोष तर्फ												विभागीय कोषको कूल जम्मा रु	स्थानीय र विभागीय कोषको कूल जम्मा	कैफियत
		पूँजोगत							चालु							
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशिनरी औजार	पूजीगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु			
68	सुर्खेत							0					0	0	232570	
69	हुम्ला							0					0	0	0	
70	डोल्पा							0					0	0	0	
71	मुगु							0					0	0	75000	
72	जुम्ला							0					0	0	0	
73	कालिकोट	42500					10000	52500		5000			5000	57500	101500	
74	बझाङ							0					0	0	37500	
75	अछाम							0					0	0	29070	
76	बाजुरा				55000		21450	76450	4000				4000	80450	80450	
77	डोटी							0					0	0	63477	
78	कैलाली							0					0	0	190202	
79	टिकापुर							0					0	0	0	
80	दार्चुला	23000					9750	32750	6000	15000	15250		36250	69000	105000	
81	बैतडी							0					0	0	0	
82	डडेलधुरा							0					0	0	0	
83	कञ्चनपुर							0					0	0	160000	
	s"n hDdf	363729	57042	529900	80000	242269	269000	1541940	16000	186222	25250	74000	301472	1843412	9857473	

* विवरण प्राप्त नभएको

(श्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

१.1३ जिल्लास्थित मालपोत कार्यालयले ५% अन्तर्गत प्राप्त गरेको रकम

सि. नं.	कार्यालय	स्थानीय कोष तर्फ													स्थानीय कोषको जम्मा रु
		पूँजीगत							चालु						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशिनरी औजार	पूँजीगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र वैठक भत्ता	तालिम कार्यकम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन खर्च	जम्मा रु	
1	ताप्लेजुङ	20000			5000		43979	68979	20000		44770			133749	202728
2	पांचथर	76501					74015	150516	19350	16000	139642	15600		341108	491624
3	इलाम	261493						261493	16580		58019		1100	337192	598685
4	झापा	52000					182975	234975	0		211000	22000		467975	702950
5	दमक						55500	55500	29230		139438	4225	21916	250309	305809
6	तेह्रथुम			178600		49795	71697	300092	7500	18872				326464	626556
7	धनकटा	100000						100000	35000		300000	165000		600000	700000
8	सुनसरी							0	20000		251372	20000	10000	301372	301372
9	मोरङ	79786			53000		251481	384267	32750		651347	149992	57620	1275976	1660243
10	वेलवारी	105316						105316	30000		135000	89688		360004	465320
11	संखुवासभा	150798			15000		115378	281176	37650		116479	49724		485029	766205
12	चैनपुर	40000						40000	14400					54400	94400
13	भोजपुर							0	13000		150745	142542	10000	316287	316287
14	सोलुखुम्बु					384740	90000	474740			22500			497240	971980
15	ओखलढुङ्गा	60000				62000	120000	242000	18000		50000			310000	552000
16	खोटाङ					64850		64850			412100		5000	481950	546800
17	उदयपुर				33000		98900	131900	25000		216997	21100		394997	526897

सि. नं.	कार्यालय	स्थानीय कोष तर्फ													स्थानीय कोषको जम्मा रु
		पूँजीगत							चालु						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशिनरी औजार	पूँजीगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र बैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन खर्च	जम्मा रु	
18	सिरहा	31640					199150	230790	21000		95000			346790	577580
19	लाहान				24517		170650	195167	21200		75275	60560		352202	547369
20	सप्तरी						131135	131135	4910		151438	13375		300858	431993
21	दोलखा	100000			80000		97000	277000			100000	21000	2000	400000	677000
22	रामेछाप	20000					50000	70000	33600		114290	45630		263520	333520
23	सिन्धुली	75000		6000	20000			101000	30000		112000	175000	2000	420000	521000
24	धनुषा	16000				178000		194000	20000		62000	34000		310000	504000
25	महोत्तरी						150955	150955	39000		118790	52375		361120	512075
26	सर्लाही	11300						11300	30000		64832	77795	35902	219829	231129
27	चितवन	0					150000	150000	25000		150000	74641		399641	549641
28	मकवानपुर	50500					165000	215500	30000		186609	72500	30000	534609	750109
29	बारा	69000			56000		80000	205000	15000		60000	20000		300000	505000
30	पर्सा		45911				206605	252516			27484			280000	532516
31	रौतहट	40000					75000	115000	30000		179776	30000	20000	374776	489776
32	रसुवा	15000					8000	23000	21000		71000	25000		140000	163000
33	नुवाकोट	75000					159986	234986	10000	0	61311	35565		341862	576848
34	सिन्धुपाल्चोक						199738	199738	27500		64420			291658	491396
35	काभ्रेपाल्चोक	162350			30000		92000	284350			60400	31650	35100	411500	695850

सि. नं.	कार्यालय	स्थानीय कोष तर्फ													स्थानीय कोषको जम्मा रु
		पूँजीगत							चालु						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशिनरी औजार	पूँजीगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र बैठक भत्ता	तालिम कार्यकम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन खर्च	जम्मा रु	
36	धादिङ	36780				248677	63280	348737	10308					359045	707782
37	काठमाण्डौ							0			100000	220000	0	320000	320000
38	कलंकी						51179	51179	1000		58086	30685	29303	170253	221432
39	चावहिल	5000					106750	111750	19400		24208	10885	14850	181093	292843
40	भक्तपुर				4800		147050	151850	2500		128015	17635		300000	451850
41	ललितपुर							0	8875		100000	50000		158875	158875
42	मनाङ						15000	15000	12500					27500	42500
43	गोरखा	73094					105000	178094	30000		75000	22490		305584	483678
44	लमजुङ	17910	53080			123600		194590	10500		9368	43000	5725	263183	457773
45	तनहुं	150200			20000		80000	250200	20000	10000	90000	49800		420000	670200
46	कास्की						139000	139000	30000		120000	71500	39500	400000	539000
47	स्याङजा	46104			8400	89870	58800	203174	43832		298287			545293	748467
48	गुल्मी							0	126500		165521	60000	20000	372021	372021
49	पाल्पा	94570					130000	224570	20000		105400	40000		389970	614540
50	अर्घाखाँची	17370				103200	90000	210570	56600	5000	50000	52630		374800	585370
51	कपिलवस्तु						128000	128000	30000	6000	199500			363500	491500
52	नवलपरासी	98000			50000	15000	80000	243000	29000		38000	60000		370000	613000
53	कावासोती				15000		210000	225000	30000		66000	15000	24000	360000	585000

सि. नं.	कार्यालय	स्थानीय कोष तर्फ													स्थानीय कोषको जम्मा रु
		पूँजीगत							चालु						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशिनरी औजार	पूँजीगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र वैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन खर्च	जम्मा रु	
54	रुपन्देही	117500					139000	256500	30000		120000	71500	39500	517500	774000
55	म्याग्दी	20000			95000			115000						115000	230000
56	मुस्ताङ							0	0		4800	56568		61368	61368
57	वाग्लुङ	140909			79000	235121		455030	14360	0	22000	9300		500690	955720
58	पर्वत	60000			55000		57000	172000	30000	10000	121000	87000		420000	592000
59	रुकुम	72000					75000	147000	25161		15000	8500		195661	342661
60	रोल्पा	50000					62000	112000			30000		25000	167000	279000
61	सल्यान					147742		147742	30000		50517		4800	233059	380801
62	प्यूठान	62000				20000		82000	24260		33520	77122	1650	218552	300552
63	दाङ	50000						50000	20000		50000	80000		200000	250000
64	दैलेख	50000			50000	100000	100000	300000	50000		100000	78476		528476	828476
65	जाजरकोट						54450	54450			47048			101498	155948
66	बर्दिया						109050	109050	9000		5200			123250	232300
67	वांके	0					160000	160000			140000			300000	460000
68	सुर्खेत	97983			28000		115169	241152	9418		124187	11500	24640	410897	652049
69	हुम्ला							0						0	0
70	डोल्पा						44304	44304						44304	88608
71	मुगु	90000						90000	10000		25000			125000	215000

सि. नं.	कार्यालय	स्थानीय कोष तर्फ													स्थानीय कोषको जम्मा रु
		पूँजीगत							चालु						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशिनरी औजार	पूँजीगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र वैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन खर्च	जम्मा रु	
72	जुम्ला	273500					130000	403500	16700		98170	35000		553370	956870
73	कालिकोट						20000	20000	41000		35941			96941	116941
74	बझाङ						63116	63116	3000		27100	37500		130716	193832
75	अछाम							0	18238		28800	31700		78738	78738
76	बाजुरा				27000		21600	48600						48600	97200
77	डोटी						186513	186513	23859		12463			222835	409348
78	कैलाली	55000		7000			245000	307000	18000		175000	90000	10000	600000	907000
79	टिकापुर	68500					228734	297234			72766			370000	667234
80	दार्चुला						40000	40000	18000		24330			82330	122330
81	बैतडी					35000		35000	9500		10000	70000		124500	159500
82	डडेलधुरा						52325	52325	10000		47650		20354	130329	182654
83	कञ्चनपुर	80000					70000	150000	10000		115000	20000	24841	319841	469841
84	विभागको							0						0	0
s'n hDdf		3438104	98991	191600	748717	1857595	6416464	12751471	1578181	65872	7816911	2956753	514801	25683989	38435460

* विवरण प्राप्त नभएको (श्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

सि. नं.	कार्यालय	विभागीय कोष तर्फ		विभागीय कोषको कूल	स्थानीय र विभागीय	कैफियत
		पूँजीगत	चालु			

		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	श्रेस्ता सुधार	पूँजीगत सुधार	इन्धन	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र वैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु	जम्मा रु	कोषको जम्मा खर्च रु	
1	ताप्लेजुङ								0						0	0	202728	
2	पांचथर	42500							42500						0	42500	534124	
3	इलाम								0						0	0	598685	
4	झापा					113000			113000	24950		97000		30000	151950	264950	967900	
5	दमक								0						0	0	305809	
6	तेह्रथुम								0						0	0	626556	
7	धनकटा								0						0	0	700000	ut cf-j= sf] ;d]t
8	सुनसरी	130000	6129				41266		177395			60000	388574	29442	478016	655411	956783	ut cf-j= sf] ;d]t
9	मोरङ								0						0	0	1660243	
10	वेलवारी					147700			147700						0	147700	613020	
11	संखुवासभा	93000			70000	15000			178000						0	178000	944205	
12	चैनपुर								0						0	0	94400	
13	भोजपुर	133900							133900	10000		20000	102000		132000	265900	582187	
14	सोलुखुम्बु	141593				50000	238407		430000						0	430000	1401980	
15	ओखलढुङ्गा								0						0	0	552000	
16	खोटाङ	32000			2E05	32500			237500		10000	20000	15000		45000	282500	829300	
17	उदयपुर								0						0	0	526897	
18	सिरहा								0						0	0	577580	

सि. नं.	कार्यालय	विभागीय कोष तर्फ														विभागीय कोषको कूल जम्मा रु	स्थानीय र विभागीय कोषको जम्मा खर्च रु	कैफियत
		पूँजीगत								चालु								
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	श्रेस्ता सुधार	पूँजीगत सुधार	इन्धन	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र वैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु			
19	लाहान								0						0	0	547369	
20	सप्तरी	279000			20000				299000						0	299000	730993	
21	दोलखा								0						0	0	677000	
22	रामेछाप								0						0	0	333520	
23	सिन्धुली								0						0	0	521000	
24	धनुषा	590880		5E05		100000	1651		1211262			168000	50000		218000	1429262	1933262	
25	महोत्तरी	100000		2E05		135000	50000		458000				50000		50000	508000	1020075	
26	सर्लाही			2E05					220567						0	220567	451696	
27	चितवन	200000				243941	550000		993941			249666	15601	70879	336146	1330087	1879728	
28	मकवानपुर								0						0	0	750109	
29	बारा	74000				30000			104000			50000	50000		100000	204000	709000	
30	पर्सा								0						0	0	532516	
31	रौतहट	78000				51000			129000			40000		30000	70000	199000	688776	
32	रसुवा								0						0	0	163000	
33	नुवाकोट								0						0	0	576848	
34	सिन्धुपाल्चोक				40000		111156		151156			50000	30000		80000	231156	722552	
35	काभ्रेपाल्चोक	437000			90000	81000		22000	630000			173375	25000		198375	828375	1524225	
36	धादिङ								0						0	0	707782	

सि. नं.	कार्यालय	विभागीय कोष तर्फ														विभागीय कोषको कूल जम्मा रु	स्थानीय र विभागीय कोषको जम्मा खर्च रु	कैफियत
		पूँजीगत								चालु								
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	श्रेस्ता सुधार	पूँजीगत सुधार	इन्धन	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र वैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु			
37	काठमाण्डौ					165130			165130			125000	361135	40000	526135	691265	1011265	
38	कलंकी	133932				212440			346372	3000		63836	72560	3943	143339	489711	711143	ut cf-j= sf] ;d]t
39	चावहिल	298263			7910	301743			607916	10600		134386	28645	24600	198231	806147	1098990	
40	भक्तपुर				4900	511782			516682			217398	63048	25620	306066	822748	1274598	
41	ललितपुर	151109				257235			408344	14620		161753	84444		260817	669161	828036	
42	मनाङ	70000				12400			82400		6000	25000		20000	51000	133400	175900	
43	गोरखा	213000							213000			119825			119825	332825	816503	
44	लमजुङ								0						0	0	457773	
45	तनहुं	80000							80000				40000		40000	120000	790200	
46	कास्की	117500				95000	125000		337500			15000			15000	352500	891500	
47	स्याङजा								0						0	0	748467	
48	गुल्मी								0						0	0	372021	
49	पाल्पा								0						0	0	614540	
50	अर्घाखाँची						414089		414089						0	414089	999459	
51	कपिलवस्तु	179000				56841			235841			100000	70000	10000	180000	415841	907341	
52	नवलपरासी								0						0	0	613000	
53	कावासोती					60000			60000						0	60000	645000	
54	रुपन्देही					95000			95000			140000			140000	235000	1009000	

सि. नं.	कार्यालय	विभागीय कोष तर्फ														विभागीय कोषको कूल जम्मा रु	स्थानीय र विभागीय कोषको जम्मा खर्च रु	कैफियत
		पूँजीगत								चालु								
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	श्रेस्ता सुधार	पूँजीगत सुधार	इन्धन	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र बैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु			
55	म्याग्दी								0						0	0	230000	
56	मुस्ताङ								0						0	0	61368	
57	वाग्लुङ								0				74919		74919	74919	1030639	
58	पर्वत								0						0	0	592000	
59	रुकुम	90000			40000				130000			25000			25000	155000	497661	
60	रोल्पा	35000				22000		20000	77000						0	77000	356000	
61	सल्यान								0						0	0	380801	
62	प्यूठान								0						0	0	300552	
63	दाङ								0						0	0	250000	
64	दैलेख	55000				95000			150000				25000		25000	175000	1003476	
65	जाजरकोट	85500	52500						138000		10000	15000			25000	163000	318948	
66	बर्दिया								0						0	0	232300	
67	वांके					140000			140000			20000	20000		40000	180000	640000	
68	सुर्खेत								0						0	0	652049	
69	हुम्ला	124000							124000						0	124000	124000	
70	डोल्पा								0						0	0	88608	
71	मुगु								0						0	0	215000	
72	जुम्ला	52000				5000			57000			8000	5000		13000	70000	1026870	

सि. नं.	कार्यालय	विभागीय कोष तर्फ														विभागीय कोषको कूल जम्मा रु	स्थानीय र विभागीय कोषको जम्मा खर्च रु	कैफियत
		पूँजीगत								चालु								
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	श्रेस्ता सुधार	पूँजीगत सुधार	इन्धन	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र बैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु			
73	कालिकोट	63000				25000			88000			25000			25000	113000	229941	
74	बझाङ								0						0	0	193832	
75	अछाम								0						0	0	78738	ù cf= j= sf] ?= 10712 ;d]t
76	बाजुरा	34000			18000	40000			92000		8000	20000	10000		38000	130000	227200	
77	डोटी								0						0	0	409348	
78	कैलाली	8000			96000				104000						0	104000	1011000	
79	टिकापुर			2E05	18000	97500			275500						0	275500	942734	
80	दार्चुला	35000			50000				85000			30000	10000		40000	125000	247330	
81	बैतडी								0						0	0	159500	
82	डडेलधुरा								0						0	0	182654	
83	कञ्चनपुर								0						0	0	469841	
84	विभागको								0			175000			175000	175000	175000	kl:tsf 5kf0{
s'n hDdf		4156177	58629	1E06	6E05		1531569	42000	7488483		34000	2348239	1590926	284484	4320819	15000514	53435974	

* विवरण प्राप्त नभएको

(श्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

१.1४ जिल्लास्थित भूमिसुधार कार्यालयले ५% अन्तर्गत प्राप्त गरेको रकम

सि. नं.	कार्यालय	स्थानीय कोष तर्फ													
		पूँजोगत							चालु						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	पूँजीगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र बैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु	स्थानीय कोषको कूल जम्मा रु
1	झापा	48000						48000			39000	33000		72000	120000
2	मोरङ							0			60000	60000		120000	120000
3	सुनसरी							0			120000			120000	120000
4	सप्तरी						35000	35000			40000	35000		75000	110000
5	सिराहा						50000	50000		2000	20000			22000	72000
6	धनुषा				47000		20000	67000			35000	13000		48000	115000
7	महोत्तरी			120000				120000						0	120000
8	सर्लाही							0			39700	33420		73120	73120
9	रौतहट	25000					15000	40000			15000	15000		30000	70000
10	बारा	20000			40000		10000	70000			25000	25000		50000	120000
11	पर्सा						100000	100000					20000	20000	120000
12	भक्तपुर	15000			40000			55000			60000	5000		65000	120000
13	काठमाण्डौ							0			150000	30000		180000	180000
14	ललितपुर							0		4000	68000	48000		120000	120000
15	नवलपरासी	20000						20000			30000	10000		40000	60000
16	कपिलवस्तु	40000		6000	10000		51000	107000			21000			21000	128000
17	दाङ							0			70000			70000	70000
18	बाँके						20000	20000			70000	30000		100000	120000

सि. नं.	कार्यालय	स्थानीय कोष तर्फ													
		पूँजोगत							चालु						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	पूँजीगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	सचिवालय खर्च र वैठक भत्ता	तालिम कार्यक्रम	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु	स्थानीय कोषको कूल जम्मा रु
19	बर्दिया	7200			38397			45597						0	45597
20	कैलाली	50000						50000			49995	80005		130000	180000
21	कञ्चनपुर							0			70000	50000		120000	120000
s"n hDdfM		225200	0	126000	175397	0	301000	827597	0	6000	982695	467425	20000	1476120	2303717

* विवरण प्राप्त नभएको

(श्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

सि. नं.	कार्यालय	विभागीय कोष तर्फ											विभागीय कोषको कूल जम्मा रु	स्थानीय र विभागीय कोषको जम्मा खर्च रु	कैफियत
		पूँजीगत							चालू						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	पूँजोगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु			
1	झापा							0				0	0	120000	
2	मोरङ							0				0	0	120000	
3	सुनसरी							0	9000			9000	9000	129000	
4	सप्तरी							0				0	0	110000	
5	सिराहा							0				0	0	72000	
6	धनुषा	14000		190000	75000		0	279000				0	279000	394000	
7	महोत्तरी			59900				59900				0	59900	179900	
8	सर्लाही							0				0	0	73120	
9	रौतहट			185000	45000			230000				0	230000	300000	

सि. नं.	कार्यालय	विभागीय कोष तर्फ											विभागीय कोषको कुल जम्मा रु	स्थानीय र विभागीय कोषको जम्मा खर्च रु	कैफियत
		पूँजीगत							चालू						
		फर्निचर	भवन तथा कम्पाउण्ड वाल	सवारी साधन	मेशीनरी औजार	पूँजोगत सुधार	श्रेस्ता सुधार	जम्मा रु	कार्यालय सम्बन्धी	मर्मत सम्भार	इन्धन	जम्मा रु			
10	बारा	60000			20000			80000				0	80000	200000	
11	पर्सा							0				0	0	120000	
12	भक्तपुर							0		71285		71285	71285	191285	
13	काठमाण्डौ	81500					10000	91500	45000			45000	136500	316500	
14	ललितपुर	50000			35000			85000	25000		15000	40000	125000	245000	
15	नवलपरासी							0	0			0	0	60000	
16	कपिलवस्तु							0				0	0	128000	
17	दाङ							0				0	0	70000	
18	बाँके			180000	50000			230000				0	230000	350000	
19	बर्दिया							0				0	0	45597	
20	कैलाली							0				0	0	180000	
21	कञ्चनपुर							0				0	0	120000	
s"n hDdfM		205500	0	614900	225000	0	10000	1055400	79000	71285	15000	165285	1220685	3524402	

* विवरण प्राप्त नभएको

(श्रोतः भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग)

2. नापी विभाग अन्तर्गत

2.1 जिल्ला स्थित नापी कार्यालयमा विद्यमान कर्मचारीको स्थिति

क्र.सं.	जिल्लाको नाम नापी कार्यालय	राजपत्राकिंत दरवन्दि संख्या		राजपत्र अनकिंत दरवन्दि संख्या		श्रेणी विहिन		जम्मा		कैफियत
		दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	
१	इलाम	१	१	१६	९	४	४	२१	१४	
२	पाँचथर फिदिम	×	×	८	५	३	३	११	८	
३	ताप्लेजुङ्	०	०	८	६	३	२	११	८	
४	चन्द्रगढी, झापा	३	३	४४	३४	×	८	४७	४२	
५	दमक, झापा	१	१	१५	१४	४	३	२०	१९	
६	भोजपुर	×	×	८	७	४	३	१२	१०	
७	धनकुटा	१	१	१६	११	४	४	२१	१६	
८	तेह्रथुम	×	×	८	४	३	३	११	७	
९	विराटनगर,मोरङ	३	३	४२	४२	९	८	५४	५३	
१०	वेलवारी मोरङ	१	१	१६	१४	४	४	२१	१९	
११	सुनसरी	१	१	२८	२७	७	५	३६	३३	
१२	सोलुखुम्वु	×	×	७	३	५	१	१२	४	
१३	ओखलढुंगा	१	१	७	४	३	२	११	६	
१४	खोटाङ्ग	×	×	७	४	३	३	१९	७	
१५	सप्तरी	१	१	२८	२८	७	७	३६	३६	
१६	उदयपुर	१	१	१२	१२	४	४	१७	१७	
१७	सिरहा	१	१	२८	२१	७	७	३६	२९	
१८	लहान	१	१	१६	१२	४	४	२१	१७	
१९	संखुवासभा	×	×	८	५	३	३	११	८	
२०	चैनपुर	×	×	८	४	३	२	११	६	
२१	डिल्लीबजार	३	३	४४	४४	९	९	५६	५६	
२२	कलंकी	१	१	२८	२७	७	६	३६	३४	
२३	चावहिल	१	०	२७	२७	७	७	३५	३४	
२४	ललितपुर	१	१	२८	२८	७	६	३६	३५	
२५	भक्तपुर	१	१	२८	२९	७	६	३६	३६	
२६	नुवाकोट	१	१	१६	८	४	३	२१	१२	
२७	धादिङ	१	१	१६	८	४	४	२१	१३	
२८	रसुवा	×	×	८	७	३	३	११	१०	
२९	काभ्रे	१	×	३९	१२	३	१	४३	१४	
३०	सिन्धुपाल्चोक	१	१	१६	८	४	४	२१	१३	

क्र. सं.	जिल्लाको नाम नापी कार्यालय	राजपत्राकिंत दरवन्दि संख्या		राजपत्र अनकिंत दरवन्दि संख्या		श्रेणी विहिन		जम्मा		कैफियत
		दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	
३१	दोलखा	0	0	१५	४	४	४	१९	८	
३२	रामेछाप	×	×	१५	११	४	२	१९	१३	
३३	सिन्धुली	×	×	१५	१३	४	३	१९	१५	
३४	बारा	१	१	२८	२०	७	७	३६	२८	
३५	पर्सा	३	२	४४	२९	९	८	५६	३९	
३६	रौतहट	१	१	२८	२३	७	७	३६	३१	
३७	सर्लाही							५५	३९	
३८	मकवानपुर	१	१	२८	२०	७	७	३६	२८	
३९	महोत्तरी	१	१	२८	२१	७	५	३६	२७	
४०	धनुषा	१	१	२८	२८	७	७	३६	३६	
४१	चितवन	१	१	२८	२२	७	७	३६	३०	
४२	अर्घाखाँची	×	×	१४	९	४	१	१८	१०	
४३	वाग्लुङ	×	×	१५	10	४	४	१९	१४	
४४	गोरखा	×	×	१५	10	5	5	२०	१५	
४५	गुल्मी	×	×	१५	5	4	३	१९	८	
४६	कपिलवस्तु	१	१	२८	१८	७	६	३६	२४	
४७	कास्की	३	३	४४	३९	९	९	५६	५१	
४८	नवलपरासी	३	३	४४	४०	९	८	५३	४८	
४९	कावासोती	१	१	१६	१०	४	५	२१	१६	
५०	लमजुङ	×	×	१५	11	४	२	१९	१३	
५१	मनाङ	×	×	८	२	३	२	११	४	
५२	मुस्ताङ	×	×	८	३	३	२	११	५	
५३	म्याग्दी	×	×	८	५	३	२	१३	७	
५४	पाल्पा	१	×	१६	१२	४	४	२०	१६	
५५	पर्वत	१	१	१६	१२	४	३	२१	१६	
५६	रुपन्देही	३	२	४४	३८	9	9	५६	३९	
५७	स्याङ्जा	१	×	१६	१२	४	३	२१	१७	
५८	तनहूँ	१	१	१६	१५	४	४	२१	२०	
५९	वाँके	३	१	४४	२८	९	८	५६	३७	
६०	वर्दिया	१	१	२८	२०	७	४	३६	२५	
६१	दैलेख	×	×	१५	६	४	४	१९	१०	
६२	दाङ	१	१	२८	२२	७	५	३६	२८	
६३	डोल्पा	×	×	८	६	३	३	११	९	

क्र. सं.	जिल्लाको नाम नापी कार्यालय	राजपत्राकिंत दरवन्दि संख्या		राजपत्र अनकिंत दरवन्दि संख्या		श्रेणी विहिन		जम्मा		कैफियत
		दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	दरवन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	
६४	हुम्ला	×	×	५	२	४	३	९	५	
६५	जुम्ला	×	×	८	७	३	३	११	१०	
६६	कालिकोट	0	0	७	४	३	१	१०	५	
६७	मुगु	×	×	५	२	४	२	९	४	
६८	प्यूठान	×	×	१५	४	४	२	१९	६	
६९	रोल्पा	×	×	८	६	३	३	११	९	
७०	रुकुम	×	×	५	३	४	३	९	६	
७१	सल्यान	×	×	१५	३	४	४	१९	७	
७२	सुर्खेत	१	×	१६	९	४	२	×	×	
७३	जाजरकोट	×	×	८	३	३	१	११	४	
७४	अछाम	३	×	९०	८	४	×	९७	८	
७५	वैतडी	×	×	१५	२	४	४	१९	६	करार का. स.२
७६	वझाङ	×	×	८	६	४	३	१२	९	
७७	वाजुरा	×	×	८	५	३	१	११	६	
७८	डडेलधुरा	×	×	१५	११	४	४	१९	१५	
७९	दाचुला	×	×	८	८	३	३	११	११	
८०	डोटी	×	×	१६	५	४	३	२०	८	
८१	कञ्चनपुर	१	१	२८	१६	७	३	३६	२०	
८२	कैलाली धनगढी	३	२	४४	३५	७	६	५४	४३	
८३	टिकापुर	१	१	१५	११	४	०	२०	१२	

2.2 आ. व. २०६९/७० को जिल्ला अनुसार फिल्ड बुक उतार, नक्सा बिक्रि, क्षेत्रफल चेक, रेखाकंन र कित्ताकाटको संख्यात्मक विवरण

क्र. सं.	जिल्लाको नाम नापी कार्यालय	फिल्ड बुक उतार संख्या	क्षेत्रफल चेक जाँच संख्या	रेखाकंनमा खटिएको संख्या	कित्ता काट संख्या
१	इलाम	-	-	-	-
२	पाँचथर फिदिम	९१	१५	१७	११०९
३	ताप्लेजुङ्	३४	१	१८	२३०९
४	चन्द्रगढी, झापा	११५३	१८७	३४४	१३२४३
५	दमक, झापा	२१५६	१३३	३६५	६७२८
६	भोजपुर	२३०	२	१०	२८६८
७	धनकुटा	११०	१५	१८३	२५०७
८	तेह्रथुम	२०१	१	१७	७८९
९	विराटनगर,मोरङ	1986	230	348	17716
१०	वेलवारी मोरङ	634	178	252	12252
११	सुनसरी	3718	534	731	34288
१२	सोलुखुम्वु	१३९७	×	६	१५७२
१३	ओखलढुंगा	३१	१५	४	३८६९
१४	खोटाङ्ग	929	4	-	965
१५	ससरी	१५७८	४१७	८१	२०८४९
१६	उदयपुर	-	-	-	-
१७	सिरहा	1745	281	111	18620
१८	लहान	2593	66	143	143
१९	संखुवासभा	२	१५	३	७१०/२९४
२०	चैनपुर				
२१	डिल्लीबजार	1841	81	628	43843
२२	कलंकी	१८०९	२२	३६	१७६८
२३	चावहिल	2252	213	306	3044
२४	ललितपुर	*४९४३*	१८	८०३	९६३८
२५	भक्तपुर	6836	132	405	4039
२६	नुवाकोट	356	७	68	2301
२७	धादिङ	423	4	64	1952
२८	रसुवा	-	4	6	423
२९	काभ्रे	*1990*	*15*	*163*	*5799*
३०	सिन्धुपाल्चोक	३८६८	×	८	३९०६
३१	दोलखा	1761	98	13	7441

क्र. सं.	जिल्लाको नाम नापी कार्यालय	फिल्ड बुक उतार संख्या	क्षेत्रफल चेक जाँच संख्या	रेखाकंनमा खटिएको संख्या	कित्ता काट संख्या
३२	रामेछाप	114	248	111	1841
३३	सिन्धुली	40	45	90	2883
३४	बारा	३३४८७	४८०	२२७५	४४१५४
३५	पर्सा	८४२०	६५	२५६	६६९१
३६	रौतहट	१४५८८	१३२१	५१	×
३७	सर्लाही	५८४२	२९५		११५१०
३८	मकवानपुर	५३५	५८	६२१	८९२२
३९	महोत्तरी	३१४५	१९३	५३	१६०७०
४०	धनुषा	६४३५	१८८	११८	२२१६१
४१	चितवन	331	150	864	8537/25269
४२	अर्घाखाँची	-	-	-	-
४३	वाग्लुङ	421	75	14	1492
४४	गोरखा	170	10	19	2383
४५	गुल्मी	100	-	30	1665
४६	कपिलवस्तु	489	173	768	3597
४७	कास्की	७२८	७२	१७१	६६०८
४८	नवलपरासी				
४९	कावासोती	८४८	८०	५१८	६४८७
५०	लमजुङ	190	18	27	4692
५१	मनाङ	-	-	-	123
५२	मुस्ताङ	12	-	-	96
५३	म्याग्दी	180	20	-	2085
५४	पाल्पा	1	२०	८३	२४१८
५५	पर्वत	428	17	11	2007
५६	रुपन्देही	९४५	१८२	३८३	१०५१४
५७	स्याङ्जा	1424	1	56	7149
५८	तनहूँ	१४२	४४	५२२	३९५०
५९	बाँके	१०२६०	९५	८३२१	२७५७५
६०	बर्दिया	१८४१	१३९	१३९	६१७०
६१	दैलेख	200	-	-	1558
६२	दाङ	1736	2223	344	10266
६३	डोल्पा	४	४१	८९	१९०
६४	हुम्ला	×	×	३	३४
६५	जुम्ला	४७७	३४	×	१५६५

क्र. सं.	जिल्लाको नाम नापी कार्यालय	फिल्ड बुक उतार संख्या	क्षेत्रफल चेक जाँच संख्या	रेखाकंनमा खटिएको संख्या	कित्ता काट संख्या
६६	कालिकोट	२०७	२१	१	७०३
६७	मुगु	२२००	२८२	३६४	९८७५
६८	प्यूठान	35	15	34	1887
६९	रोल्पा	118	-	14	2020
७०	रुकुम	३४७	३३	२०	२९६१
७१	सल्यान	१००	१६	२६	९७०५
७२	सुर्खेत	36	40	98	5199
७३	जाजरकोट	12	3	2	1764
७४	अछाम	द्वन्दको क्रममा सम्पूर्ण भूमिलगत नष्ट भएकोले बिबरण संलग्न नरहेको।			
७५	वैतडी	245	2	12	2851
७६	वझाङ	500	5	-	2000
७७	वाजुरा	24	15	4	181
७८	डडेलधुरा	22	4	16	469/1266
७९	दाचुला	295	2	18	706
८०	डोटी	२६	४	४	३६७
८१	कञ्चनपुर	७८५१	९१	१५७	३३८५
८२	कैलाली धनगढी	165	55	115	5779
८३	टिकापुर	१८१	0	१०४	१४०४

2.3 जिल्ला अनुसार नक्सा बिक्रि र नक्सा ट्रेस सम्वन्धी विवरण

क्र.सं.	जिल्लाको नाम नापी कार्यालय	नक्सा बिक्रि सम्वन्धी विवरण		नक्सा ट्रेस सम्वन्धी विवरण (संख्या)		ट्रेस भई प्रमाणित गर्न वाँकी
		संख्या	रकम	ट्रेस गर्नुपर्ने संख्या	ट्रेस गरिएको संख्या	
१	इलाम	-	365010	100	47	4
२	पाँचथर फिदिम	१३०२	१०२९३८	१५	-	-
३	ताप्लेजुङ्	-	३६३२५	७	४	४
४	चन्द्रगढी, झापा	-	१२१६५३५	३६	५७	३
५	दमक, झापा	-	524575	85	39830	
६	भोजपुर	-	४१०८०	२०	१८७	0
७	धनकुटा	-	160720	१०	७	
८	तेह्रथुम	-	४९४३५	५	१६४	१२
९	विराटनगर,मोरङ	-	1296350	-	49328	0
१०	वेलवारी मोरङ	-	569660	265	-	0
११	सुनसरी	14151	1180140	146	-	0
१२	सोलुखुम्वु	-	७४९५०	२	२	0
१३	ओखलढुंगा	-	86765	-	-	0
१४	खोटाङ्ग	14213	86765	171		
१५	ससरी	-	३२२२३०	२३	५८५	0
१६	उदयपुर	-	476634	122	-	0
१७	सिरहा		100640	224	-	0
१८	लहान		237620	-	-	0
१९	संखुवासभा	१५६२	७८०९६	-	-	-
२०	चैनपुर					0
२१	डिल्लीबजार	-	2039305	505	-	-
२२	कलंकी	14360	718000	171	10564	-
२३	चावहिल	114213	1321200	264	-	८
२४	ललितपुर	-	१८८७४२०	५९	२३	३
२५	भक्तपुर	-	737350	226	-	-
२६	नुवाकोट	-	355250	107	226450	0
२७	धादिङ	5560	420995	100	60	40
२८	रसुवा	-	29680	5	-	0
२९	काभ्रे	27601	1380050	173	7	5
३०	सिन्धुपाल्चोक	३६५	३४२३७५	१०	३	-
३१	दोलखा	-	350100	-	8500	0
३२	रामेछाप	-	138400	15	-	0

क्र.सं.	जिल्लाको नाम नापी कार्यालय	नक्सा बिक्रि सम्वन्धी विवरण		नक्सा ट्रेस सम्वन्धी विवरण (संख्या)		ट्रेस भई प्रमाणित गर्न बाँकी
		संख्या	रकम	ट्रेस गर्नुपर्ने संख्या	ट्रेस गरिएको संख्या	
३३	सिन्धुली	-	252235	22	-	0
३४	बारा	-	२४८८४५	२३८		४
३५	पर्सा	-	८२९९१५	२००	४९	
३६	रौतहट	-		६८	३७	0
३७	सर्लाही	-			८६	0
३८	मकवानपुर	-	१०३६२५५	१८०		0
३९	महोत्तरी	-	3040525	१५०	७	0
४०	धनुषा	-	८२७३९५	३७५	१२	0
४१	चितवन		2295400	150	80	5
42	अर्घाखाँची	-	-	-	-	0
४३	वाग्लुङ	-	101005	20	55000	0
४४	गोरखा	14213	218976	14213	49200	0
४५	गुल्मी	-	53564	25	-	0
४६	कपिलवस्तु	-	1825763	40	-	0
४७	कास्की	-	2176720	412	-	0
४८	नवलपरासी					१४
४९	कावासोती	-	५४९३५०	२७	३४	0
५०	लमजुङ	-	20805	15	-	0
५१	मनाङ	-	10150	-	-	0
५२	मुस्ताङ	-	21240	५०	-	0
५३	म्याग्दी	-	133415	40		
५४	पाल्पा	-	250200	125	-	0
५५	पर्वत	-	152700	20	84450	
५६	रुपन्देही	-	१०५८८०३	३१०	३०	0
५७	स्याङ्जा	-	244825	30	28850	100
५८	तनहूँ	-	३०२०६५	१०००	१९	
५९	वाँके	१५५३१	१७७३४४५	३६०	१५२	२०८
६०	वर्दिया		८७०३३९	१५	६४३७	0
६१	दैलेख	-	60000	-	-	0
६२	दाङ	11057	552820		26	
६३	डोल्पा	-	३३००	४६	४६	0
६४	हुम्ला	-	४९००		५०	0
६५	जुम्ला	१६५५	८२७५०	-	-	-

क्र.सं.	जिल्लाको नाम नापी कार्यालय	नक्सा बिक्रि सम्वन्धी विवरण		नक्सा ट्रेस सम्वन्धी विवरण (संख्या)		ट्रेस भई प्रमाणित गर्न वाँकी
		संख्या	रकम	ट्रेस गर्नुपर्ने संख्या	ट्रेस गरिएको संख्या	
६६	कालिकोट	-	30380	30	1730	0
६७	मुगु		८३३९४०	२१५	२२	0
६८	प्यूठान	-	153030	7	-	0
६९	रोल्पा	-	46250	4	-	0
७०	रुकुम	-		१९४४		4
७१	सल्यान	-	१११६४५	५०	४	
७२	सुर्खेत	-	426370	172	-	
७३	जाजरकोट	-	35300	35	-	0
७४	अछाम	द्वन्दको क्रममा सम्पूर्ण भूमिलगत नष्ट भएकोले बिबरण संलग्न नरहेको।				
७५	वैतडी	14213	97200	2	-	0
७६	वझाङ	14213	30815	8	-	
७७	वाजुरा		-	4		
७८	डडेलधुरा	-	39600	6+34	-	0
७९	दाचुला	-	48320	8	-	0
८०	डोटी	-	५०२२८	२		0
८१	कञ्चनपुर	-	४८६९२०	१५	१५	0
८२	कैलाली धनगढी	-	92630	0	0	0
८३	टिकापुर	-	270160	0	0	0

2.4 जिल्लास्थित कार्यालयहरुको भवन तथा सवारी साधन सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	जिल्ला नापी कार्यालय	जग्गाको विवरण (क्षेत्रफल बर्ग मि.)	भबनको विवरण	सबारी साधनको विवरण	कैफियत
१	इलाम	भएको (1-1-0-0)	भएको	नभएको	
२	पाँचथर फिदिम	नभएको	नभएको	नभएको	
३	ताप्लेजुङ्	नभएको	नभएको	नभएको	
४	चन्द्रगढी, झापा	भएको, ०,०८३२३५	नभएको	पिक अप-३	२ बिग्रेको
५	दमक, झापा	भएको, ०-२-०	नभएको	साईकल-१	
६	भोजपुर	भएको, २-५-३-२	भएको, २०६७ -०६८	नभएको	
७	धनकुटा	भएको	निर्माणा धिन	नभएको	
८	तेह्रथुम	भएको, १-०-०-० ०-८-०-०	नभएको	नभएको	
९	विराटनगर, मोरङ	भएको, ०-१-०	भएको	पिक अप-१ मोटरसाईकल-२ साईकल- ५	पिक अप-१ बिग्रेको मोटरसाईकल-२ बिग्रेको साईकल- ५ बिग्रेको
१०	वेलवारी मोरङ	नभएको	नभएको	नभएको	
११	सुनसरी	भएको, ०-४-१०	भएको, २०५८	साईकल-6	३ -मर्मत गर्न नसकिने
१२	सोलुखुम्वु	भएको, ०,०५४०	निर्माणा धिन	नभएको	
१३	ओखलढुंगा	भएको, ०-६-०-०	नभएको	नभएको	
१४	खोटाङ्ग	नभएको	नभएको	नभएको	
१५	सप्तरी	नभएको	नभएको	नभएको	
१६	उदयपुर	भएको, ०-७-६	भएको, २०६५	मोटरसाईकल-१	
१७	सिरहा	भएको, ०-१-९०	भएको, २०६८	मोटरसाईकल-२ साईकल-२	-१ थान मर्मत गर्न नसकिने -२ थान मर्मत गर्न नसकिने
१८	लहान	भएको, ०-७-०	नभएको	साईकल-२	मर्मत गर्न सकिने
१९	संखुवासभा	नभएको	नभएको	नभएको	
२०	चैनपुर	भएको, १०५०	निर्माणा	नभएको	

क्र. सं.	जिल्ला नापी कार्यालय	जग्गाको विवरण (क्षेत्रफल बर्ग मि.)	भबनको विवरण	सबारी साधनको विवरण	कैफियत
			धिन		
२१	डिल्लीबजार	नभएको	नभएको	गाडी-३ मोटरसाईकल-३ साईकल-११	गाडी र साईकल मर्मत गर्न नसकिने, गाडी लिलाम गर्नु पर्नै
२२	कलंकी	भएको,११९४ व.मि	निर्माणाधिन	नभएको	
२३	चावहिल	भएको,३-७-०-०	निर्माणाधिन	पिक अप-१ साईकल-१	१ -मर्मत गर्न पने
२४	ललितपुर	भएको,२-६-३-०	भएको, २०६४ -०६६	मोटरसाईकल-१ साईकल-२	जग्गा मा.पो का. र ना. का को सम्युक्त रहेको
२५	भक्तपुर	भएको 1-4-0-0	भएको, निर्माणाधिन	मोटरसाईकल-१	
२६	नुवाकोट	भएको,१-०-०-०	नभएको	मोटरसाईकल-१	
२७	धादिङ	×	भएको, २०६८	मोटरसाईकल-१	
२८	रसुवा	भएको, ३-०-०-०	नभएको	नभएको	
२९	काभ्रे	भएको, २-०-०-०	नभएको	मोटरसाईकल-१	मोटरसाईकल मा.पो का. काभ्रेको नाम मा
३०	सिन्धुपाल्चोक	भएको, ३-०-०-०	भएको, २०६८	नभएको	
३१	दोलखा	भएको,०,१७२८	नभएको	नभएको	
३२	रामेछाप	भएको 9-1-2-1	नभएको	नभएको	
३३	सिन्धुली	भएको,०-१०-१८.२	नभएको	नभएको	
३४	बारा	भएको,०-१-४-८	नभएको	मोटरसाईकल-१	भवन निमार्णाको लागि बोलपत्र भै ठेकेदार छनौट भएको
३५	पर्सा	नभएको	नभएको	पिक अप-१ साईकल-२	पिक अप बिग्रेको, मर्मत गर्न सकिने
३६	रौतहट	नभएको	नभएको	साईकल-२	१ मर्मत गर्न नसकिने
३७	सर्लाही	भएको	भएको, २०६९	जापानी गाडी-१ मोटरसाईकल-२	गाडी मर्मत गरी राखु पर्ने, मोटरसाईकल बिग्रेको

क्र. सं.	जिल्ला नापी कार्यालय	जग्गाको विवरण (क्षेत्रफल बर्ग मि.)	भबनको विवरण	सबारी साधनको विवरण	कैफियत
३८	मकवानपुर	भएको	निर्माणाधिन	मोटरसाईकल-२	
३९	महोत्तरी	भएको	नभएको	मोटरसाईकल-१	
४०	धनुषा	भएको	निर्माणाधिन	मोटरसाईकल-१ साईकल-१०	भवन मा.पो.का. को जग्गामा निमार्णाधिन, ५ थान साईकल बिग्रेको
४१	चितवन	भएको	निर्माणाधिन	साईकल-५	मा.पो.का. को जग्गा कित्ता काट गरि दिने प्रकृयामा, १ थान साईकल बिग्रेको
४२	अर्घाखाँची	भएको, ३६० ब-मि	भएको, २०६३	नभएको	
४३	वाग्लुङ	भएको,२-४-०-०	भएको, २०५८	साईकल-३	२ थान साईकल बिग्रेको
४४	गोरखा	नभएको	नभएको	नभएको	
४५	गुल्मी	भएको, १-०-०-०	नभएको	नभएको	
४६	कपिलवस्तु	भएको	नभएको	साईकल-९	चालु-२, ७ थान बिग्रेको, मर्मत गर्न सकिने
४७	कास्की	भएको, १०२० बर्ग मि.	भएको	पिक अप-१	
४८	नवलपरासी	भएको	नभएको	मोटरसाईकल-१	
४९	कावासोती	भएको	नभएको	मोटरसाईकल-१	
५०	लमजुङ	नभएको	नभएको	नभएको	
५१	मनाङ	नभएको	नभएको	नभएको	
५२	मुस्ताङ	भएको, ३-१-२-१	भएको, २०५२	नभएको	
५३	म्याग्दी	भएको, १-०-०-०	नभएको	नभएको	
५४	पाल्पा	भएको, ०-४-०-०	भएको, २०६६	नभएको	
५५	पर्वत	भएको, ४-९-०-२	नभएको	नभएको	
५६	रुपन्देही	भएको, ६२२-६०	भएको	पिक अप-२ मोटरसाईकल-२	-मर्मत गारी राख्नु पर्ने -१ थान मोटरसाईकल प्र-ना-अ जागदिस पाठक सँग
५७	स्याङ्जा	भएको, ०-५-०-१	भएको, २०६५	नभएको	

क्र. सं.	जिल्ला नापी कार्यालय	जग्गाको विवरण (क्षेत्रफल बर्ग मि.)	भबनको विवरण	सबारी साधनको विवरण	कैफियत
५८	तनहूँ	भएको, १-४-०-०	भएको,२०५९	साईकल-१	
५९	वाँके	भएको, २८१०-६२ ब-मि	भएको, २०६८	जिप-२ मोटरसाईकल-१	१ थान जिप मर्मत गरि राख्नु पर्ने र १ थान मर्मत गर्न नसकिने
६०	वर्दिया	भएको	नभएको	साईकल-२	
६१	दैलेख	भएको, ३५४३-७५	नभएको	नभएको	साईकल बिग्रेको मर्मत गर्न सकिने
६२	दाङ	भएको, ०-२-०	भएको, २०५९	मोटरसाईकल-१ साईकल-४	साईकल बिग्रेको
६३	डोल्पा	नभएको	नभएको	नभएको	
६४	हुम्ला	नभएको	नभएको	नभएको	
६५	जुम्ला	भएको, ०,३६९०	नभएको	नभएको	
६६	कालिकोट	भएको, ०,४४६१	भएको, ०६८/०६९	नभएको	
६७	मुगु	भएको	नभएको	नभएको	भवन निर्माणको लागि जग्गा उपयुक्त नभएको
६८	प्यूठान	भएको, २-०-०-०	नभएको	नभएको	भवन निर्माणको लागि जग्गा उपयुक्त नभएको
६९	रोल्पा	नभएको	नभएको	नभएको	
७०	रुकुम	नभएको	नभएको	नभएको	
७१	सल्यान	नभएको	नभएको	नभएको	
७२	सुर्खेत	भएको (भोगाधिकार)	नभएको	साईकल-२	२-साईकल बिग्रेको
७३	जाजरकोट	नभएको	नभएको	नभएको	
७४	अछाम	भएको	भएको	नभएको	
७५	वैतडी	नभएको	नभएको	साईकल-१	साईकल मर्मत गर्न नसकिने
७६	वझाङ	नभएको	नभएको	नभएको	
७७	वाजुरा	भएको, ०,०५१५	नभएको	नभएको	
७८	डडेलधुरा	भएको	निर्माणाधिन	नभएको	
७९	दार्चुला	भएको, २-२-०-२	नभएको	नभएको	

क्र. सं.	जिल्ला नापी कार्यालय	जग्गाको विवरण (क्षेत्रफल बर्ग मि.)	भबनको विवरण	सबारी साधनको विवरण	कैफियत
८०	डोटी	भएको	नभएको	साईकल-१	भवन निमार्णाका लागि मा.पो.का. सँग पहल भैरहेको, साईकल बिग्रेको
८१	कञ्चनपुर	भएको	भएको	मोटरसाईकल-१	
८२	कैलाली धनगढी	भएको, ७० ब-मि	भएको, ०६८	पिक अप-२ मोटरसाईकल-१	१ थान जिप मर्मत गनु पर्ने मर्मत गर्न सकिने
८३	टिकापुर	भएको	नभएको	नभएको	

2.5 नापी विभाग अन्तर्गत केन्द्रको भवन तथा सवारी साधनको विवरण

क्र.सं.	कार्यालय	जगगाको विवरण (क्षेत्रफल बर्ग मि.)	भबनको विवरण	सबारी साधनको विवरण	कैफियत
१	नापी बिभाग	५७१५.४४ बर्ग मि.	भएको	गाडी-१० मोटरसाईकल-४	नापी बिभाग अन्तरगतका कुल सवारी साधन मध्ये गाडी ५ थान र मोटरसाईकल ६ थान लिलाम का लागि कार्वाही भै रहेको
२	स्थलरुप नापी महाशाखा		भएको	गाडी-१० मोटरसाईकल-१६	
३	कित्तानापी महाशाखा		भएको	गाडी-३ मोटरसाईकल-५	
४	राष्ट्रिय भौगोलिक सूचना पूर्वाधार आयोजना		भएको	गाडी-१ मोटरसाईकल-३	

नापी कार्यालयहरुको जग्गा र भवन सम्बन्धी बिबरणहरु

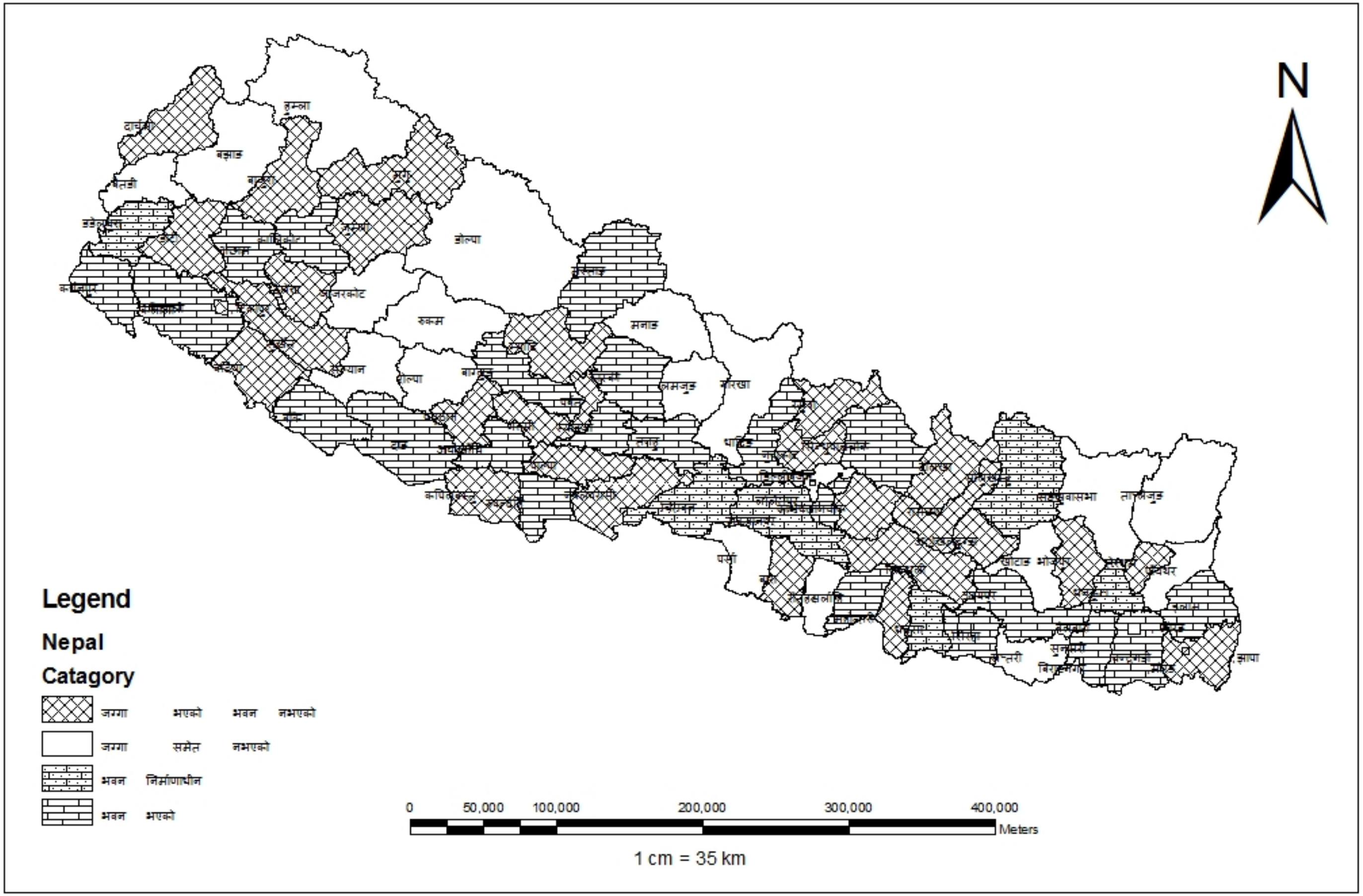

नापी कार्यालयहरुको यातायात साधनहरु सम्बन्धी बिवरण

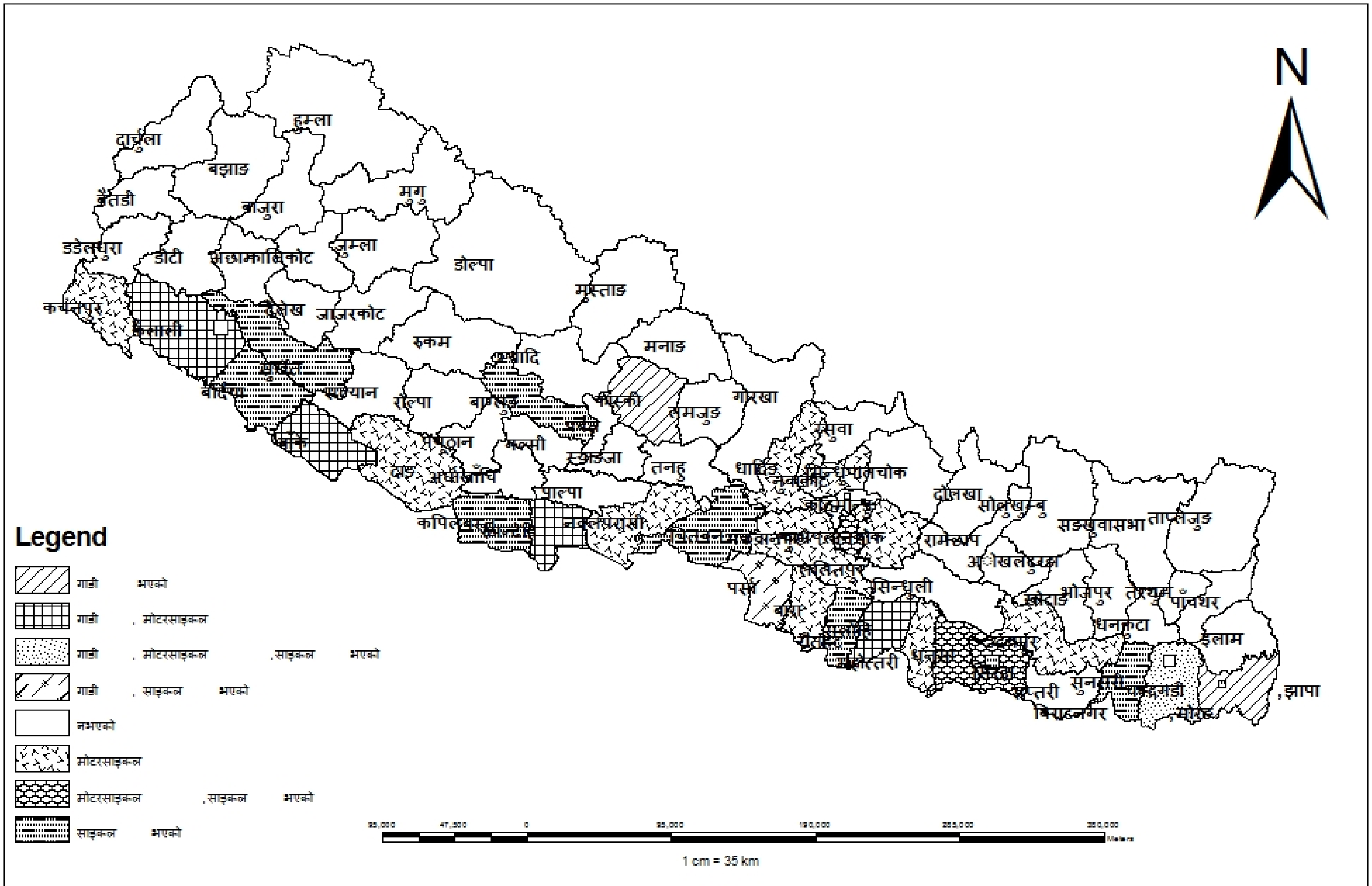

खण्ड घः

विविध

1. सुकुम्बासी समस्या समाधान आयोग

1.1 पृष्ठभूमि

प्राकृतिक प्रकोप लगायतका विषम परिस्थितिजन्य कारणले आफ्नो, आफ्नो परिवार वा अंशियारको नाममा नेपालभित्र जग्गावाला वा मोहीको हैसियतमा कुनै घरजग्गा नभएको वा घर/जग्गा जोड्न सक्ने साधनस्रोत र जीविकाको लागि कुनै ठोस आधार नभएको, ज्याला मजदुरी गरी जीविका चलाउने नेपाली नागरिक तथा निजमाथि आश्रित परिवारका सदस्य समेतलाई सुकुम्वासी भनेर बुझिन्छ ।

नेपालमा सुकुम्वासी समस्या समाधानको पहिलो प्रयासको रुपमा प्रादेशिक योजना - राप्ति दुनको जमीन वितरण नियम, २०१३ जारी भयो । तद्अनुरुप एक कमिशन गठन गरी जग्गा आवाद गरी वसोवास गर्दै आएका खास जोताहा किसान र नयाँ भूमिहीन किसानहरुलाई वन फडानी भै खाली हुन आएको जग्गाको न्यूनतम मूल्य लिई वितरण गर्ने कार्यको शुरुवात भएको पाइन्छ। २०२१ सालमा कृषि ऋण छानविन गर्ने र कृषि दास वधुवा मजदुरहरुलाई मुक्त गर्ने योजना वनाईएको थियो । यो कार्य सकारात्मक भएतापनि कार्यान्वयन पक्षका कमि कमजोरीका कारण कार्यान्वयन हुन सकेन । २०२८ सालमा झोडा क्षेत्रमा वसोवास गर्दै आएका सुकुम्वासीलाई वसोवास गराई समस्या सुल्झाउन झोडा क्षेत्रको जग्गा सम्वन्धी ऐन-२०२८, जारी गरियो । यो काम सकारात्मक भएतापनि कार्यान्वयन पक्ष अगाडि नवढेका कारण समस्या जहाँको तहीं रहन गयो । पञ्चायत कालमा सालमा पुर्नवास कम्पनी स्थापना गरी सुकुम्वासी समस्या समाधान गर्ने अर्को प्रयत्न स्वरुप सरकारी स्तरमै जङ्गल फडानी गरी बस्ती बसाउने काम गरियो तर सुकुम्वासीलाई भन्दा गैरसुकुम्वासीलाई धेरै जग्गा वितरण गरिएको हुँदा सुकुम्वासीहरुको समस्या खासै समाधान हुन सकेन । पुनर्वास कम्पनी पछि तराई र भित्री मधेशका जिल्लाहरुमा क्षेत्रीय वसोवास समिति, अञ्चल बसोवास समिति, अञ्चलस्तरीय वनक्षेत्र सुदृढीकरण अधिकार सम्पन्न आयोग जस्ता अस्थायी प्रकारका निकायहरु गठन गरेर सुकुम्वासी समस्या समाधान गर्न प्रयत्न गरिएको भएतापनि लक्षित समुदाय र वर्गसम्म पुग्ने राजनीतिक प्रतिवद्धताको अभावमा समस्या समाधान भएन । २०४६ सालको जनआन्दोलन पछि २०४७ सालमा तत्कालिन अन्तरिम सरकारले द्रोणप्रसाद आचार्यको नेतृत्वमा गठन गरेको वन संरक्षण कार्यदलले पेश गरेको सुझाव र सोही सुझावलाई आधारमानी आवास तथा भौतिक मन्त्रालयका सचिवको संयोजकत्वमा गठित समितिले पेश गरेका प्रतिवेदनका आधारमा २०४७ चैत्रमा आवास तथा भौतिक योजना मन्त्रीको अध्यक्षतामा वन, भूमिसुधार, गृह, श्रम, उद्योग र अर्थ मन्त्रीहरु सदस्य र आवास तथा भौतिक योजना मन्त्रालयको सचिव, सदस्य-सचिव रहेको एउटा समन्वय समिति गठन गरियो । यस समितिलाई सुकुम्वासीहरुको समस्याको अध्ययन एवं निराकरणको योजना बनाउने सम्वन्धी सम्पूर्ण अधिकार दिईएको भएतापनि तर आम चुनाव नजिकै आएको हुँदा उक्त समितिले खासै काम गर्न सकेन ।

1.2 विगतका सुकुम्वासी समस्या समाधान आयोगद्वारा गरिएका कार्यहरुः

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ ले आवास र खाद्य सुरक्षालाई जनताको मौलिक अधिकारको रुपमा स्वीकार गरेको छ । जनतालाई सुरक्षा प्रदान गर्नु र रोजिरोटीको सुनिश्चितता गर्नु राज्यको दायित्व हो । यसका लागि वास्तविक सुकुम्वासीको पहिचान गरी यस समस्याको दीर्घकालिन समाधान गर्दै सुकुम्वासीहरुलाई आवास, रोजगारी र अन्य आधारभूत आवश्यकताहरु उपलव्ध गराउन नेपाल सरकारले विभिन्न प्रयासहरु गर्दै आएको छ। जसमध्ये २०४६ सालको परिवर्तन पश्चात सुकुम्वासी समस्या समाधान गर्न गठन भएका आयोगहरु र ती आयोगले गरेका मुख्य कार्यहरु देहाय अनुसार रहेकाछन् :

1. २०४७/८/९ गते तात्कालित आवास तथा भौतिक योजना मन्त्री वलवहादुर राईको अध्यक्षतामा सुकुम्वासी समस्या समाधान आयोग गठन भएको थियो । यस आयोगले विभिन्न अध्ययन गरी सुकुम्वासी समस्या समाधानका लागि योजना वनाउने काम गरेतापनि सुकुम्वासी छानवीन गरी जग्गा दर्ता र वितरण गर्ने काम भने हुन सकेन ।
2. २०४९/८/९ गते शैलजा आचार्यको अध्यक्षतामा ९ सदस्यीय आयोग गठन गरियो। यस आयोगमा २,६३,७३८ परिवारले लगत वुझाएकोमा १०२७८ सुकुम्वासीलाई अस्थाई निस्सा वितरण गर्नुका साथै १२७८ परिवारलाई २२९६-१-३ विगाहा जग्गा वितरण गरेको थियो ।
3. २०५१/८/२९ गते ऋषिराज लुम्सालीको अध्यक्षतामा ११ सदस्यीय आयोग गठन भएको थियो । त्यस आयोगले २४,४७० सुकुम्वासी, २४०५२ अव्यवस्थित वसोवासी, १९५ कमैया, ३३०२ वाढी पहिरो पीडित र विवरण नखुलेका ६३२१ गरी ५८३४० परिवारलाई २१९७४-१५-१ विगाहा र ९४६०-३-०-१ रोपनी जग्गा विक्री वितरण गरेको थियो ।
4. २०५२/९/२० मा तत्कालिन भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री श्री बुद्धिमान तामाङको अध्यक्षतामा ९ सदस्यीय आयोग गठन भएको तर छोटो कार्यकाल भएको हुँदा त्यस आयोगले खासै काम गर्न नसकेको ।
5. २०५४/२/२१ मा सुश्री चन्दा शाहको अध्यक्षतामा ७ सदस्यीय आयोग गठन भै ८८६ परिवारलाई ३५२-१२-१८ विगाहा जग्गा विक्री वितरण गरेको थियो ।
6. २०५४/११/४ मा तात्कालिन भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री श्री बुद्धिमान तामाङको अध्यक्षतामा १४ सदस्यीय आयोग गठन गरिएको थियो तर छोटो कार्यकाल भएको हुदा त्यस आयोगले खासै काम गरेको देखिएन ।
7. २०५५/३/१ मा तारणीदत्त चटौतको अध्यक्षतामा १४ सदस्यीय आयोग गठन भएको थियो । त्यस आयोगमा परेका २६१६१९ निवेदनमा ८६६६ सुकुम्वासी, १९६१३ अव्यवस्थित र ३७१३ विवरण नखुलेको परिवारलाई ७०३६-१९-१ विगाहा जग्गा विक्री वितरण गरेको पाइयो ।

8. २०५६/८/१६ मा तात्कालिन भूमिसुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री गंगाधर लम्सालको अध्यक्षतामा १९ सदस्यीय आयोग गठन भएको थियो । त्यस अवधिमा भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री फेरिने क्रमसंगै क्रमशः मा. मन्त्री सिद्धराज ओझा र राज्यमन्त्री मोहम्मद अफताव आलम आयोगको अध्यक्ष रहनु भएको थियो । उक्त तीनै जना मन्त्रीको कार्यकालमा आयोगले २७७१४० निवेदन मध्ये ६२०२ सुकुम्वासी, १६९२० अव्यवस्थित बसोवासीलाई ९४५३-१०-७ विगाहा जग्गा वितरण गरेको थियो ।

9. २०६२/६३ को जनआन्दोलन पछि कैलाश महतोको अध्यक्षतामा समस्या समाधान सुझाव आयोग गठन भएको तर पूर्णता पाउन नसकेको ।

10. २०६६ साल मंसिर २४ गते श्री गोपालमणि गौतमको अध्यक्षतामा १५ सदस्यीय सुकुम्वासी समस्या समाधान आयोग र २५ जिल्लामा जिल्ला समितिहरु गठन भएको थियो । उक्त आयोगले ३९,२३६ परिवार सुकुम्वासीलाई ४८५३-०६-१४ विगाहा जग्गा वितरण गरी २० करोड ७६ लाख ०६ हजार ५ सय ११ राजस्व संकलन गरेको थियो ।

    २०४६ सालको राजनैतिक परिवर्तन भएपछि गठन भएका आयोगहरुले गरेका कार्यलाई विश्लेषण गर्दा करिव १ लाख ५४ हजार ८ सय ५६ सुकुम्वासी परिवारलाई करिव ४६६९४ विगाहा जग्गा वितरण गरेको देखिन्छ ।

11. वास्तविक सुकुम्वासीहरुको पहिचान गरी तिनीहरुको लगत तयार गर्ने, सुकुम्वासीलाई उपलब्ध गराउन सकिने सरकारी जग्गाको पहिचान गरी त्यसको लगत तयार गर्ने, सुकुम्वासी व्यक्ति वा परिवारलाई परिचयपत्र वितरण गर्ने र त्यस्ता सुकुम्वासी व्यक्ति वा परिवारलाई जग्गा वितरण गर्ने कार्यका लागि नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्बाट मिति २०६८।८।२० मा श्री भक्तिप्रसाद लामिछानेको अध्यक्षतामा सुकुम्वासी समस्या समाधान आयोग केन्द्रमा र देहायका २५ जिल्लामा जिल्ला समितिहरु गठन भएका थिए ।

1. कञ्चनपुर	2. कैलाली	3. बर्दिया	4. बाँके	5. दाङ
6. कपिलबस्तु	7. रुपन्देही	8. नवलपरासी	9. चितवन	10.मकवानपुर
11.बारा	12.पर्सा	13.रौतहत	14.र्सलाही	15.महोत्तरी
16.धनुषा	17.सिराहा	18.सिन्धुली	19.उदयपुर	20.सप्तरी
21.सुनसरी	22.मोरङ	23.झापा	24.कास्की	25.सुर्खेत

यस आयोगले मिति २०६८।१०।१७ देखि विधिवत आफ्नो कार्य सुरु गरी २५ जिल्लामा सुकुम्बासी समस्या समाधान जिल्ला समिति गठन गरिएको थियो।

आयोगले सम्पादन गरेका कार्यहरुः-

क. विगतमा गठित आयोगहरुबाट संकलन भएका निवेदन तथा विवरणहरु सम्वन्धित निकायहरुबाट लिने कार्य भएको ।

ख. २५ वटै जिल्ला समितिहरुद्धारा ३० दिने सूचना जारी गरी वास्तविक सुकुम्बासीहरुको लगत संकलन गर्न शुरु गरेतापनि अधिकांश जिल्लाहरुमा म्याद थप गरी निवेदन संकलन गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको र आयोगमा प्राप्त रेकर्ड अनुसार हालसम्म ३,९६,२४४ निवेदन प्राप्त हुन आएका छन् ।

सि.नं.	जिल्ला समिति	निवेदन दर्ता सम्पन्न भएको खुद संख्या
१	कञ्चनपुर	६४३१
२	कैलाली	४४८४६
३	बर्दिया	४३७४८
४	बाँके	१८७०४
५	सुर्खेत	५८९२
६	दाङ्	१२४१३
७	कपिलवस्तु	९६२२
८	रुपन्देही	२२२४९
९	नवलपरासी	२९०४२
१०	कास्की	६२००
११	चितवन	१४७८८
१२	मकवानपुर	९६००
१३	सिन्धुली	१०७७
१४	उदयपुर	२४३६

सि.नं.	जिल्ला समिति	निवेदन दर्ता सम्पन्न भएको खुद संख्या
१५	धनुषा	९९६६
१६	पर्सा	१००८४
१७	बारा	१५८८३
१८	रौतहट	२१५००
१९	सर्लाही	१९६९४
२०	महोत्तरी	८०००
२१	सिराहा	१४४९०
२२	सप्तरी	८२२५
२३	सुनसरी	१८०११
२४	मोरङ	२१३४३
२५	झापा	१८५००
पुरानो संख्या		३५००
जम्मा संख्या		३,९६,२४४

ग. प्राप्त निवेदन उपर छानविन गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाई केही जिल्ला समितिहरुले छानवीन प्रक्रिया सम्पन्न गरेका र १५ जिल्लाका समितिहरुले स्थानीयस्तरको सर्जमिन मुचुल्का तयार गरी करिव १,५०,००० परिचयपत्र वितरणका लागि तयारी अवस्थामा राखेको ।

घ. सुकुम्बासीहरुलाई परिचयपत्र वितरण गर्ने प्रयोजनको लागि आयोगको केन्द्रीय

कार्यालयबाट १ लाख ८३ हजार थान परिचयपत्र छपाई गरी विभिन्न जिल्लामा करिव १ लाख प्रति सुकुम्बासी परिचयपत्र पठाएको ।

ङ. आयोगका केन्द्रीय कार्यालयबाट २५ जिल्ला समिति र सुकुम्बासीहरुको सहभागिता रहने गरी नेपालगञ्ज, बुटवल, हेटौंडा र बिराटनगरमा सुकुम्बासी समस्या समाधान सम्वन्धी अन्तरक्रिया सम्पन्न गरेको ।

च. क्षेत्रीयस्तरबाट आएको सुझावहरुलाई समावेश गरी आयोगको तर्फबाट तयार गरिएको कार्यपत्र उपर राष्ट्रियस्तरमा मिति ०६८।०३।२५ मा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।

छ. सुकुम्बासीहरुको उचित व्यवस्थापन गर्ने सम्वन्धमा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय सम्बद्ध सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधि/पदाधिकारीहरुका बीच छलफल वैठक गरी साझा धारणा बनाउने काम भएको ।

१२. वि. सं. 2067 सालमा गठित यस आयोगको म्याद नेपाल सरकार (मं. प.) को मिति २०६९।८।२८ गतेको निर्णयानुसार मिति २०७० असार मसान्तसम्म थप भएकोमा आयोगको छानवीन कार्य सम्पन्न नहुँदै काम कारवाही सन्तोषजनक नभएको आधारमा नेपाल सरकार (म. पं.) को २०७०/03/09 गतेको निर्णयले उक्त आयोग विघटन भएको छ।

2. मन्त्रालयसँग सम्बन्धित आ. व. 069/70 को फैसला कार्यान्वयनको स्थिति

भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय अन्तर्गत एक कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा रहेको छ । उक्त शाखाबाट मुलतः भूमिसम्वन्धी ऐन नियमहरुलाई समयानुकुल परिवर्तन गर्न आवश्यक पहल गर्ने, कानूनी राय सल्लाह प्रदान गर्ने तथा यस मन्त्रालयलाई विपक्षी वनाई दायर भएका मुद्दा मामिलाहरुको सम्वन्धमा प्रतिवाद गर्ने दायित्व समेत यस शाखामा रहेको छ। भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय र अन्तर्गतका अर्धन्यायिक निकायबाट भए गरेका काम कारवाहीका सम्वन्धमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट भएका विभिन्न निर्णयहरुमध्ये कार्यान्वयनका लागि फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट प्राप्त हुन आएका निर्देशनात्मक आदेश/परमादेश मुद्दाको आ.व. ०६९/०७० को कार्यान्वयन अवस्थाको विवरण यस प्रकार रहेको छः–

१. निवेदक प्रेमप्रसाद तिमिल्सीना विपक्षी मालपोत कार्यालय काभ्रेपलाञ्चोक समेत भएको दे.पु.नं. ०६४६/१८०/०५२ पु.वे.अ.पाटनमा जग्गा दर्ता मुद्दा ०५२।७।१० मा काभ्रे जिल्ला ढुङखर्क गा.वि.स. वडा नं. ७ स्थित कि.नं. ५४२, ५४४ र ५४६ का जग्गा कानून वमोजिम दर्ता गर्नु भन्ने आदेश जारी भएको छ ।
    - च.नं. ८४ मिति ०६९।११।१४ को पत्र मार्फत सम्मानित अदालतको उक्त फैसला कार्यान्वयन सम्वन्धमा के कति प्रगति भएको छ ? पछिसम्म फरक नपर्ने गरी मालपोत कार्यालय काभ्रेपलाञ्चोकमा यस मन्त्रालयलाई शीघ्र लिखित विवरण उपलव्ध गराउनु भन्ने व्यहोराको पत्राचार गरिएकोमा हालसम्म सो को जवाफ प्राप्त हुन नसकेको ।

२. निवेदक भक्तवहादुर गुरुङ्ग विपक्षी मालपोत कार्यालय संखुवासभा समेत भएको रिट नं. ०६८६/०६५ मा सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट "मालपोत कार्यालय संखुवासभाको मिति २०५२।४।९ को जग्गा दर्ता सम्वन्धी निर्णय बदर हुने ठर्हछ । अव कानून वमोजिम जो जे वुझ्नु पर्ने हो वुझी निर्णय गर्नु" भन्ने उत्प्रेषणयुक्त परमादेश जारी भएको देखिन्छ ।
    - च.नं. ८५ मिति ०६९।११।१४ को पत्र मार्फत सम्मानित अदालतको उक्त फैसला कार्यान्वयन सम्वन्धमा के कति प्रगति भएको छ ? पछिसम्म फरक नपर्ने गरी मालपोत कार्यालय संखुवासभामा यस मन्त्रालयलाई शीघ्र लिखित विवरण उपलव्ध गराउनु भन्ने व्यहोराको पत्राचार गरिएकोमा हालसम्म सोको जवाफ प्राप्त हुन नसकेको।

3. मन्त्रालयका शाखा/महाशाखाहरुको कार्यविवरण

3.1 प्रशासन महाशाखाः

- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरुको संगठन संरचना, दरवन्दी सिर्जना र परिमार्जन सम्बन्धी कार्यहरु आवधिक रुपमा गर्ने/गराउने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका कर्मचारीहरुको सरुवा, वढुवा, नियुक्ति, पदस्थापन र काजका साथै स्वदेशी तथा विदेशी अध्ययन, तालीम, गोष्ठी, सेमिनार, वैठक र अन्तरक्रियामा सहभागिता सम्बन्धी कार्यहरु सम्पादन गर्ने/ गराउने ।
- सेवा प्रवाहमा समयानुकुल प्रभावकारीता ल्याउन र जनशक्ति सशक्तिकरणका लागि मन्त्रालय तथा अन्तर्गतका निकायहरुका लागि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्ने /गराउने ।
- प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, मन्त्रालय तथा अन्य विभिन्न निकायवाट प्राप्त उजूरी तथा गुनासोहरु यथासमयमै व्यवस्थापन गर्ने/गराउने ।
- महाशाखा सम्बन्धी नेपाल सरकारमा पेश हुने प्रस्तावहरु परिमार्जन गरी गराई स्वीकृत भए पछि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयमा पठाउने व्यवस्था मिलाउने ।
- तोकिए बमोजिमको रकमान्तर खर्चको स्वीकृती दिने र ठेक्का पट्टा सदर गर्ने ।
- मालसमान खरिद तथा लिलाम विक्रीको स्वीकृती दिने एवं मन्त्रालयको भौतिक साधनको अभिलेख राख्ने, साधनहरुको मर्मत संभार र संरक्षण गर्ने/गराउने ।
- लेखा परीक्षणबाट देखिन आएका वेरुजुहरु फर्छ्यौंट गर्ने/गराउने कार्यमा तीव्रता ल्याउने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गत विभाग कार्यालयहरुलाई आवश्यक पर्ने कर्मचारी प्रशासनसंग सम्बन्धित ऐन, नियमका सम्बन्धमा आवश्यक परामर्श दिने ।
- प्रचलित कानून तथा नीति एवं कार्यक्रम बमोजिम संगठनलाई गतिशिल चुस्त दुरुस्त वनाउन विभिन्न कार्यक्रमहरु तय गर्ने ।
- कार्यालयहरुको स्थापना सम्बन्धी माग उपर सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने र मौजुदा संगठन र दरवन्दी एवं कार्यविवरणको समीक्षा गरी सामयिक सुधार गर्न सिफारिस गर्ने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका कर्मचारीहरुको दण्ड सजाय, प्रोत्साहन पुरस्कार, राजीनामा, विभागीय कारवाही तथा अन्य कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी कार्यहरु गर्ने/गराउने ।
- अधिनस्थ कर्मचारीहरुको काममा मार्ग दर्शक बनी कर्मचारीहरुको सुपरिवेक्षण गर्नुका साथै तिनलाई आवश्यकतानुसार निर्देशन र नियन्त्रण समेत गर्ने ।
- सम्बन्धित विषयमा हुने सभा, गोष्ठी, सम्मेलन, अन्तरक्रिया/छलफल आदिमा निर्णय, आदेश वा निर्देशन भए बमोजिम भाग लिने ।
- नेपाल ईन्जिनियरिङ सेवा, सर्भे समूह सम्बन्धी शैक्षिक योग्यता एवं सम्बद्धता निर्धारण गर्ने सम्बन्धमा प्रचलित कानून बमोजिम काम कारवाही सम्पादन गर्ने/गराउने ।

- सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) सम्बन्धी प्रचलित ऐन र नियमावली तथा सेवा अभियान संचालन निर्देशिका बमोजिम तोकिएका कार्यहरु सम्पादन गर्ने/ गराउने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका विभाग/कार्यालयहरुको सम्पूर्ण प्रशासनिक कार्यहरु गर्ने ।
- भैपरि आउने अन्य कार्यहरु गर्ने ।

यस महाशाखा अन्तगर्त देहायका शाखाहरु रहने र तिनको कामहरु देहाय बमोजिम हुने गरी व्यवस्था गरिएको छः

3.1.1 कर्मचारी प्रशासन शाखाः

यस शाखाका मुख्य कार्यहरु देहाय बमोजिम रहेको छः

- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरुको समयानुकुल संगठन संरचना तथा दरवन्दी परिमार्जन/ पुनरावलोकनका लागि प्रचलित कानून बमोजिम व्यवस्थापन तथा सर्भेक्षण सम्बन्धी कार्य गर्ने र प्राप्त प्रतिवेदनका आधारमा सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति र निर्णय भै आए वमोजिम कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका कर्मचारीहरुको सरुवा, बढुवा, नियुक्ति, पदस्थापन र काज सम्बन्धी कारवाही उठान गर्ने र सोको निर्णयानुसार कार्यान्वयन गर्ने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका कर्मचारीहरुको स्वदेशी तथा विदेशी अध्ययन, तालीम, गोष्ठी, सेमिनार, वैठक र अन्तरक्रियामा सहभागिता सम्बन्धमा आवश्यकतानुसार पूर्व स्वीकृति प्रदान गर्ने, मनोनयन गर्ने र विदा स्वीकृत गर्ने सम्बन्धी कारवाही उठान गरी निर्णयानुसार कार्यान्वयन गर्ने/ गराउने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गत विभाग, कार्यालयहरुमा रिक्त रहेका पदहरु पूर्तिको लागि सम्बन्धित निकायमा माग गर्ने गराउने एवं पदपूर्तिको लागि विज्ञापन प्रकाशित गरी गराई नियमानुसार छनौट भई आएका कर्मचारीहरुको नियुक्ति तथा पदस्थापन गर्न कारवाही चलाउने र निर्णय भै आए बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका कर्मचारीहरुको दण्ड सजाय, प्रोत्साहन पुरस्कार, राजीनामा वा अन्य कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी विषयहरुको आधिकारिक राय सहित माथिल्लो तहमा पेश गरी निर्णय भए बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने/ गराउने ।
- कर्मचारी नयाँ भर्ना वा वढुवा भएपछि मन्त्रालयको कामको जानकारी दिने र प्रत्येक कर्मचारीलाई स्वीकृत पद विवरण दिई निस्सा लिने ।
- प्रशासन शाखासँग सम्बन्धित विषयको मन्त्रिपरिषदमा पेश हुने प्रस्तावको मस्यौदा तयार गरी पेश गर्ने र निर्णय बमोजिम प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यलयमा पठाउने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विभागीय कारवाही सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- नेपाल ईन्जिनियरिङ सेवा, सर्भे समूह सम्बन्धी शैक्षिक योग्यता एवं सम्बद्धता निर्धारण गर्ने

सम्बन्धमा प्रचलित कानून बमोजिम काम कारवाही सम्पादन गर्न आवश्यक पहल एवं प्रकृया अगाडि वढाउने र निर्णय भए वमोजिम कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।

- मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायहरुको कार्य विवरणको समीक्षा गर्ने, सो बमोजिम जिम्मेवारी तोक्ने र तत् सम्बन्धमा समयानुकुल परिमार्जन गर्न राय सुझाव सहित आवश्यक सिफारीस गर्ने ।
- साविकमा परिवर्तन इकाईले गरी आएका कार्यहरु समेत सम्पादन गर्ने ।
- मन्त्रालयबाट गर्नु पर्ने तर अन्य शाखाहरुलाई नतोकिएका र निर्दिष्ट नगरिएका सबै कार्यहरु गर्ने ।

3.1.2 आन्तरीक व्यवस्थापन शाखाः

यस शाखाबाट सम्पादन हुने कार्यहरु निम्नानुसार रहेका छन्:

- प्रत्यायोजित अधिकार वमोजिम मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको कार्य सम्पादन मूल्यांकन सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- मन्त्रालयको भौतिक एवं सवारी साधनहरुको मर्मत सम्भार तथा संरक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- मन्त्रालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको हाजिरी रेकर्ड राख्नुका साथै तलवी प्रतिवेदन पारित गर्ने गराउने सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- मन्त्रालयको मालसामान खरिद, दाखिला, खर्च र लिलाम विक्री सम्बन्धी कार्यका साथै सोको अभिलेख राखी समयमै जिन्सि निरीक्षण गर्ने, गराउने ।
- मन्त्रालयको सम्पूर्ण सरसफाई एवं पालो पहरा तोक्नुका साथै तत् सम्बन्धमा निरन्तर रुपमा ध्यान पुर्‍याउने ।
- मन्त्रालयको निजी सचिवालयहरुमा कर्मचारीहरुको खटन पटन लगायत शाखा/महाशाखाहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको शाखा सरुवाको सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही उठान गरी निर्णय बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने/गराउने ।
- मन्त्रालय अन्तर्गत तोकिएको संस्थानको राजनीतिक नियुक्ति सम्बन्धी प्रारम्भिक कारवाही अघि वढाउने र निर्णय भै आए बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने ।
- मन्त्रालयको दर्ता चलानी एवं हेल्प डेस्क (सोधपुछ कक्ष) मा जुनसुकै बखत खटिने गरी आवश्यक कर्मचारीहरुको व्यवस्थापन गर्ने ।
- अन्यत्रबाट काज वा सरुवा भई आउने कर्मचारीहरुलाई अर्को व्यवस्था नभएसम्म मन्त्रालयमा हाजिर गराउने, सो को अभिलेख राख्ने र सम्बन्धित निकायमा सोको जानकारी पठाउने ।
- सवारी साधनहरुलाई तोकिएको मापदण्डको अधीनमा रही इन्धनको कुपन प्रदान गर्ने गराउने ।

- सवारी चालकहरुको खटनपटन सम्बन्धी आवश्यक व्यवस्थापन मिलाउने ।
- अन्य भैपरी आउने कार्यहरु गर्ने ।

3.1.3 कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखाः

यस शाखालाई निम्न कार्यहरु गर्नु पर्ने गरी तोकिएको छः

- मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र भित्र पर्ने विषयहरुमा विधेयक, नियम तथा आदेशहरुको मस्यौदा तयार गरी परिमार्जन तथा सम्पादन गर्न कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालयमा पठाउने र स्वीकृत भई आएपछि सम्बन्धित निकायमा पठाउने व्यवस्था गर्ने ।
- आफ्नो र कानून, न्याय, संविधान सभा तथा संसदीय मामीला मन्त्रालयको बीचमा सम्पर्क शाखाको रुपमा कार्य गर्ने ।
- मन्त्रालयको कार्य क्षेत्र भित्रका ऐन तथा नियमावली सम्बन्धी मन्त्रालय अन्तर्गत शाखा, विभाग तथा कार्यालयहरुबाट राय माग भई आएमा परम्परा बसिसकेका सामान्य विषयहरुमा मन्त्रालयको तर्फबाट राय दिने तथा नयाँ व्यवस्था गर्नुपर्ने भएमा राय ठहर सहित पेश भएकोमा निर्णय भई आए बमोजिम जानकारी दिने ।
- मन्त्रालय स्तरबाट गरिने विभिन्न सम्झौताहरुको मस्यौदामा आवश्यक कानूनी राय सल्लाह दिने र सम्झौता वार्तामा भाग लिने ।
- फैसला कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित अदालतबाट आदेश भै आए बमोजिम मन्त्रालयको हकमा आफैले र मातहतका निकायहरुको हकमा सो बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने/गराउने।
- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित ऐन, कानून, नियमावली तथा राजपत्रहरु संकलन गरी अद्यावधिक रुपमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित कुनै करार वा अन्य लिखतहरुको मस्यौदाको ढाँचा मस्यौदामा पुऱ्याउनु पर्ने कानूनी प्रकृया तथा विधिको सम्बन्धमा आवश्यक राय सल्लाह उपलब्ध गराउने ।
- कानून शाखासँग सम्बन्धित विषयमा मन्त्रिपरिषदमा पेश हुने प्रस्तावको मस्यौदा तयार गरी पेश गर्ने र स्वीकृत भए बमोजिम प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयमा पठाउने ।
- मन्त्रालय मातहतका संस्थानको विनियमावली स्वीकृति सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गत विभागलाई आवश्यक पर्ने ऐन, नियम तथा सम्बन्धित कानूनी लिखतहरुको अनुवाद गर्ने र त्यसको जाँच पडताल गर्ने ।
- प्रचलित ऐन तथा नियमहरु अनुसार मन्त्रालय तथा अन्तर्गत विभागहरु, कार्यालयहरुको सम्पादन गरेका कार्यमा पर्न आएका मुद्दा मामिला सम्बन्धमा आवश्यक कागजपत्र/प्रमाणहरु संकलन गर्ने तथा मन्त्रालयको तर्फबाट प्रत्यूत्तर वा लिखित जवाफ तयार गरी पेश गर्ने ।
- मन्त्रालयबाट राजपत्रमा प्रकाशित गराउनु पर्ने नियम, गठन आदेश तथा सूचना आदि

मस्यौदा गरी परिमार्जन/सम्पादन गरी गराई राजपत्रमा प्रकाशन गराउने व्यवस्था गर्ने ।

- मार्गदर्शक हुने कानूनी निर्णयहरुलाई परिपत्र गर्ने र त्यस्ता परिपत्रहरुलाई अद्यावधिक बनाई राख्ने ।
- मन्त्रालयका शाखा तथा अन्तर्गत विभाग, कार्यालयहरुलाई आवश्यक परेमा कानूनी परामर्श दिने ।
- मानव अधिकार सम्बन्धी विषयमा फोकल प्वाइन्टको काम र प्रतिनिधित्व गर्ने ।
- सम्बन्धित अदालतबाट आदेश भै आए बमोजिम फैसला कार्यान्वयनका लागि मन्त्रालयको हकमा भए आफ्नै शाखाबाट र अन्तर्गतका निकायका हकमा भए ती निकायहरुलाई सो बमोजिम कार्यान्वयन गर्न/गराउन आवश्यक निर्देशन दिने ।
- यस शाखालाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

3.1.4 जनगुनासो व्यवस्थापन शाखाः

यस शाखाबाट सम्पादन हुने कार्यहरु निम्नानुसार रहेका छन्:

- मन्त्रालय अन्तर्गतका विभाग एवं कार्यालयहरुबाट भएका काम कारवाहीका सम्वन्धमा दिनहूँ पर्न आएका उजुरी, निवेदन, गुनासाहरु यथासमयमै छानवीन एवं कारवाही गर्ने ।
- प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्र, विभिन्न मन्त्रालय तथा अन्य निकायहरुवाट प्राप्त निवेदन, निर्देशन एवं गुनासाहरुको सम्बन्धमा आफु निकटतम पदाधिकारीलाई अवगत गराउने र तत् सम्बन्धी कारवाही गर्ने ।
- प्राप्त उजूरी र गुनासाहरुको अभिलेख राख्ने ।
- मन्त्रालय अन्तर्गत कार्यालयहरुमा पर्न आएका गुनासाहरु समाधान गर्न समय समयमा अनुगमन गरी स्थलगत रुपमै गुनासाहरुको कानून वमोजिम सम्भव भएसम्म व्यवस्थापन र समाधान गर्ने ।
- अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको फोकल प्वाईन्ट सम्बन्धी कार्यहरु गर्ने ।
- जनगुनासो सम्बन्धमा पर्न आएका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

3.1.5 आर्थिक प्रशासन शाखाः

यस शाखालाई साविककै निम्न कार्यहरु गर्ने गरी तोकिएको छः

- मन्त्रालयको वार्षिक कार्यक्रम अनुसार प्रत्येक आर्थिक वर्षको चालु र पूजिंगत तर्फको अनुमानित वजेट तयार गर्ने प्रारम्भिक कार्यहरु गरी स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने र वजेट अनुमान गर्दा योजना तथा योजना शाखालाई सघाउ पुऱ्याउने ।
- मन्त्रालय अन्तर्गत विभाग तथा कार्यालयहरुलाई आर्थिक ऐन नियमको आधारमा आवश्यकतानुसार राय सल्लाह दिने ।
- स्वीकृत विनियोजित वजेट अन्तर्गत मन्त्रालयको लागि आवश्यक खर्चको विवरण

स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने र स्वीकृत भए बमोजिम खर्च गर्ने ।

- स्वीकृत विनियोजित वजेट अन्तर्गत जिल्लास्थित कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालयबाट रकम निकासा प्राप्त गर्नुपर्ने सम्बन्धी सवै कारवाही गर्ने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गत विभागहरुको लागि आवश्यकतानुसार थप निकासा कारवाहीको आवश्यक व्यवस्था मिलाउने साथै आवश्यकतानुसार कार्यक्रम संशोधन भइसकेपछि रकमान्तरको कारवाही गर्ने ।
- ऐन नियमानुसार तोकिएको श्रेस्ताहरु अद्यावधिक राख्ने, राख्न लगाउने र नियमानुसार खाता सञ्चालन गर्ने/गराउने ।
- अन्तर्गत विभाग तथा कार्यालयहरुको आर्थिक कारोवार सुपरिवेक्षण गर्ने ।
- विकास निर्माण सम्बन्धी खर्चका तथ्यांकहरु अद्यावधिक राख्ने व्यवस्था गर्ने/गराउने ।
- आर्थिक वर्ष व्यतित भएपछि मन्त्रालय अन्तर्गत विभाग कार्यालयहरुको चालु तथा पूजिंगत तर्फको वजेट मौज्दात सर्वसंचित कोषमा दाखिला गराउने ।
- मन्त्रालयको राजश्व, श्रेस्ता सुव्यवस्थित रुपले राख्ने व्यवस्था गर्ने, गराउने तथा धरौटी र उञ्राती श्रेस्ता फछ्यौंट गर्ने/गराउने ।
- निर्माण कार्यहरु वा ठेक्का पट्टाबाट निर्माण र सामान खरीद कार्य भएकोमा प्रचलित आर्थिक ऐन नियमको अधिनमा रहेर भुक्तानी दिने, दिलाउने व्यवस्था गर्ने ।
- नियम बमोजिम विभिन्न वजेट अन्तर्गत भएका खर्चहरुको भुक्तानी दिने वा आर्थिक सहायताहरु प्रदान गर्ने ।
- तलवबाट कट्टा भएको कर्मचारी संचयकोष, सावधिक जीवन विमा, नागरिक लागानीकोष, सामाजिक सुरक्षा कर र सापटी कट्टी रकम सम्बन्धित कार्यालयमा दाखिला गर्ने/गराउने ।
- नियमानुसार पारिश्रमिक कर कट्टा गरी आन्तरिक राजश्व कार्यालयले तोकेको खातामा जम्मा गरी सोको सूचना आन्तरिक राजश्व कार्यालयलाई दिने ।
- कर्मचारीलाई नियमानुसार तलव, भत्ता, उपदान लुगा भर्त्ता औषधि उपचार खर्च उपलब्ध गराउने ।
- आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी ऐन नियम आदेश तथा परिपत्रहरु सवै कर्मचारीहरुलाई जानकारी गराउने र लेखा तर्फ रेखदेख नियन्त्रण सुपरिवेक्षण गर्ने/गराउने ।
- मन्त्रालयमा तयार भएको श्रेस्ताको आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परिक्षण गराउने ।
- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परिक्षणबाट देखाइएका बेरुजुको लगत खडा गर्ने र तदारुकताका साथ फर्छयौट गर्ने/गराउने ।
- विनियोजित वजेटको निकासा, खर्च र बाँकी तथा निकासाको स्रोत समेत देखिने गरी प्रत्येक शीर्षकको छुट्टा छुट्टै आ.वि. वनाई सम्बन्धित तालुक कार्यालयहरुमा पठाउने ।

- शाखाको भौतिक साधनहरुको स्याहार सम्भार एवं मर्मत तथा संरक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी तोकिएको अन्य कार्यहरु गर्ने ।

3.2 योजना, अनुगमन तथा मूल्यांकन महाशाखाः

- मन्त्रालय र अन्तर्गत विभागद्वारा सञ्चालित विकास आयोजनाहरुको योजना तर्जुमा, कार्यक्रम कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने/गराउने ।
- योजना अनुगमन तथा मूल्यांकन सम्बन्धी विषयहरुमा आफ्नो राय पेश गर्ने ।
- मन्त्रालय तथा मातहत विभाग र कार्यालयहरुबाट संचालित योजना तथा आयोजनाहरुको लक्ष्य तथा कार्यक्रम अनुरुप कार्य सम्पादन भए नभएको हेरी लक्ष्य अनुरुप कार्य पुरा गर्ने गराउने ।
- व्यवस्थापन पक्षलाई उद्दे्श्यमूलक तुल्याउन मन्त्रालय तथा मातहत निकायद्वारा संचालित योजना तथा आयोजनाहरुको भौतिक व्यवस्थापन, यन्त्र उपकरण तथा सवारी साधनको सही उपयोग भए नभएको सम्बन्धमा निरीक्षण अनुगमन तथा मूल्यांकन गरी गराई सुधार गर्ने ।
- मातहत विभाग, कार्यालय तथा संस्थानवाट भइरहेको काम कारवाही र कार्य सम्पादनका विषयमा निरीक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने र कुनै कैफियत देखिएमा आवश्यक निर्देशन दिने वा निर्देशनार्थ पेश गर्ने ।
- सुशासन र व्यवस्थापन तथा संचालन सम्बन्धी प्रचलित कानून र सेवा अभियान संचालन निर्देशिका बमोजिम र अन्तर्गत निकायवाट गर्नु पर्ने कामहरु यथासमयमा सम्पन्न गर्ने/गराउने
- विकास आयोजनाहरुको कार्यान्वयनमा देखापरेका समस्याहरु मध्ये मन्त्रालय स्तरीय विकास समस्या समाधान समितिबाट समाधान हुन नसकेका समस्या राष्ट्रिय विकास समस्या समाधान समितिमा प्रस्तुत गर्ने र उक्त समितिवाट भएको निर्देशन/निर्णय कार्यान्वयनका लागि राय पेश गर्ने ।
- अन्य निर्देशित एवं भैपरि आउने कार्यहरु गर्ने ।

यस महाशाखा अन्तर्गत निम्नानुसार शाखाहरु रहेका छनः-

3.2.1 योजना तथा कार्यक्रम शाखाः

यस शाखाले देहायबमोजिम कार्यहरु सम्पादन गर्नेछः

- मन्त्रालय र अन्तर्गत विभागद्वारा सञ्चालित विकास आयोजनाहरुको योजना तर्जुमा, कार्यक्रम कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने गराउने ।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका विभाग/आयोजनाहरुको तथ्यांक अध्ययन/विश्लेषण गरि राय/ सुझाव सहित पेश गर्ने ।

- मन्त्रालय र अन्तर्गतका विभाग/आयोजनाहरुको प्रत्येक वर्षका वार्षिक विकास कार्यक्रम र वजेट तयार पारी/पार्न लगाई पेश गर्ने ।
- अर्थ मन्त्रालय/राष्ट्रिय योजना आयोगमा हुने कार्यक्रम र वजेट छलफलमा भाग लिने र कार्यक्रम वजेटलाई अन्तिम रुप दिन आवश्यक सहयोग गर्ने ।
- वार्षिक कार्यक्रम र वजेट स्वीकृत भई आए पछि चौमासिक विभाजन सहितको विकास कार्यक्रम तयार पार्न लगाई मन्त्रालयको सिफारिस सहित रा.यो.आ. बाट स्वीकृति भएपछि उक्त कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि सम्वन्धित विभाग/आयोजनामा पठाउने ।
- स्वीकृत वार्षिक विकास कार्यक्रममा आवश्यकतानुसार थप सम्शोधन गर्न पेश गर्ने गराउने र मन्त्रालय/रा.यो.आ.को स्वीकृत अनुसार संशोधित कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने/गराउने ।
- व्यवस्थापिका संसदको अधिवेशनको समयमा सांसदद्वारा उठाइएको प्रश्नको जवाफ तयार गरी व्यवस्थापिका संसद सचिवालयमा पठाउने ब्यवस्था मिलाउने ।
- सम्वन्धित विषयमा हुने सभा, सम्मेलन, छलफल आदिमा निर्णय भए बमोजिम भाग लिने ।
- साविक लैङ्गिक सशक्तिकरण ईकाइले गरी आएको कार्यहरु समेत सम्पादन गर्ने ।
- कामको गहनता हेरी माथिल्लो तहमा प्रस्तुत गर्नु पर्ने कुरामा बाहेक शाखा अन्तर्गत काम कारवाहीको सम्बन्धमा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग तथा कार्यालयहरुमा पत्र लेख्ने तथा ताकेता गर्ने/गराउने ।
- नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषदमा निर्णयार्थ प्रस्तुत गर्नका लागि स्वीकृत भएका विषयमा प्रस्तावको मस्यौदा तयार पारी समयमै पेश गर्ने ।
- भएको आदेशानुसार सम्बन्धित निकायमा आवश्यक पत्राचार गर्ने र मन्त्रालयमा प्रस्तुत हुन आउने विषयमा आवश्यक कारवाही गर्न पेश गर्ने ।
- आफ्नो शाखासँग सम्बन्धित काम कारवाही र व्यवस्थापनका विषयमा कुनै नयाँ बस्दोवस्त, नीति निर्माण वा निर्णय गर्न आवश्यक देखिएमा तत्सम्बन्धी पुष्ट्याई सहित कारवाही उठाई माथिल्लो तहमा पेश गर्ने ।
- यस शाखालाई तोकिएका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

3.2.2 सुपरीवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखाः

यस शाखालाई निम्न कार्य गर्ने जिम्मेवारी तोकिएको छः

- मन्त्रालय मातहत विभाग तथा कार्यालयहरुबाट संचालित परियोजना तथा आयोजनाहरुको उठती राजश्व, मुद्दा पर्छ्यौट स्थिति र कार्य प्रगति समेतको अभिलेख अद्यावधिक राख्ने।
- वार्षिक/चौमासिक र आवश्यकताअनुसार द्वैमासिक प्रगति विवरण तयार पारी/पार्न लगाई विकास समस्या समाधान समितिको वैठकमा पेश गर्ने र वैठकमा भएका निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने/गर्न लेखि पठाउने ।

- मन्त्रालय र मातहतका निकायहरुको आवश्यकता अनुसार सुपरिवेक्षण गर्ने/गराउने ।
- मातहतका निकायहरुको काम कारवाहीका सम्बन्धमा नियमित अनुगमन गर्ने/गर्न लगाउने।
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका विकास आयोजना/कार्यक्रमहरुको अनुगमन निरीक्षण गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने/गर्न लगाउने ।
- मन्त्रालय र मातहतका निकायहरुवाट संचालित कार्यक्रमहरुका लागि कार्य सम्पादन सूचकहरु तयार गर्ने/गर्न लगाउने ।
- कार्य सम्पादन सूचकहरुको आधारमा आवधिक मूल्यांकन गर्ने /गर्न लगाउने ।
- कार्यसम्पादनमा आधारित मूल्यांकन प्रणालीको स्थापना र विकास गर्ने ।
- मूल्यांकनको आधारमा दण्ड र पुरस्कारका लागि आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउने ।
- मातहतका निकायहरुवाट आवधिक रुपमा प्राप्त प्रगति प्रतिवेदन माथिल्लो तहमा अवगत गराउने ।
- सम्वन्धित सवै शाखाहरुसंग समन्वय गरी प्राप्त हुन आएको सूचनाहरु संकलन गरी सोको व्यवस्थित ढंगले अभिलेख समेत राख्ने ।
- सूचना अधिकारीको जिम्मेवारी समेत वहन गर्ने ।
- यस शाखासंग सम्वन्धित अन्य कार्यहरु गर्ने ।

3.2.3 भू-सूचना समन्वय शाखाः

यस शाखालाई साविककै निम्न कार्यहरु गर्ने गरी तोकिएको छः

- आधुनिक सूचना प्रविधिको उपयोग गरी भूमिसँग सम्वन्धित श्रेस्ता, नक्सा लगायतका सम्पूर्ण सूचनाहरुलाई कम्प्यूटर प्रणालीमा प्रविष्ट गराई जनतालाई भरपर्दो सरल, सहज सेवा/सूचना प्रवाह गराउन भू-सूचना प्रणाली (LIS) को विकासमा सहयोग पुऱ्याउन समन्वय गर्ने र सोको लागि एकद्वार प्रणालीलाई माध्यम वनाउने ।
- भूमिको उपयोगद्वारा कृषिको उत्पादकत्व वृद्धि गर्न एवं गरिवी निवारण तथा वातावरण संरक्षणकार्यमा समेत सहयोग पुऱ्याउने गरी नीति निर्माता, अनुसन्धानकर्ता तथा उपभोक्ताहरुलाई वस्तुपरक भू-सूचना उपलव्ध गराउन समन्वय गर्ने ।
- E-Governance System लागू गर्ने सन्दर्भम IT Focal Person को रुपमा कार्य गर्ने ।
- भू-सूचनालाइ विश्वसनीय, गुणस्तरयुक्त र वस्तुपरक वनाउने र भू-सूचनालाई उपभोक्तामाझ सहज पहुँच हुने व्यवस्था गर्ने ।
- भरपर्दो भू-सूचना प्रणालीको विकास गर्न राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा स्थापित सम्वन्धित निकायहरुसंग सम्पर्क र समन्वय कायम गरी प्रविधि विकास र हस्तान्तरण गर्न सघाउ पु-याउने र Pro-Active Role समेत निर्वाह गर्ने ।
- भू-सूचना प्रणालीलाई National Geographic Information System (राष्ट्रिय भौगोलिक सूचना

प्रणाली) संग आवद्ध गराउन प्रभावकारी भुमिकाका लागि पहल गर्ने ।

- भू-सूचना प्रविधिसंग सम्वन्धित अध्ययन, अनुसन्धान, गोष्ठी, सेमिनार आदिमा भाग लिई Continuous Professional Development (CPD) का लागि पहल गर्ने ।

3.3 भूमि व्यवस्थापन महाशाखाः

- भूमि सम्वन्धी नीतिहरुको कार्यान्वयन गर्ने गराउने र त्यस्ता ऐन नियम र नीतिहरु पुनरावलोकन गर्न आवश्यक भएमा संशोधन एवं सुधारका लागि आफ्नो राय सहित सचिव समक्ष पेश गर्ने ।
- मन्त्रालयवाट तर्जुमा गरिएको कार्य योजनानुरुप कार्य गर्ने ।
- जग्गा प्रशासन सम्वन्धमा माग भएका निर्देशनहरु उपर आवश्यक कारवाही गर्ने ।
- गुठी जग्गाको संरक्षण गर्ने नीति तर्जुमा गरी स्वीकृत नीति निर्देशनहरु कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- गुठी कोष (अक्षयकोष) को समुचित संरक्षण परिचालन एवं उत्पादनमूलक वनाउन आवश्यक नीति कार्यक्रमहरु तय गरी कार्यान्वयन गर्ने/गराउने ।
- भूमि प्रशासनलाई प्रभावकारी र विश्वसनीय वनाउन विभागहरु, कार्यालयहरु र गुठी संस्थानलाई सशक्तिकरण गरी सार्वजनिक जवाफदेहिता वहन गर्न सक्ने गरी समयानुकुल सुदृढ गर्ने ।
- मातहत निकायबाट सम्पादन गरिने भूमि प्रशासनसंग सम्बन्धित कार्यहरुको आवश्यकतानुसार अनुगमन गरी राय परामर्श लिने/दिने ।
- मोही बाँडफाँड एवं दरवन्दी सम्बन्धी कार्यहरु सम्पादन गर्ने /गर्ने लगाउने ।
- छुट जग्गा एवं विर्ता जग्गा दर्ता एवं भोगाधिकार सम्बन्धमा राय परामर्श लिने/दिने ।
- सरकारी/सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण सम्बन्धमा आवश्यक कार्य गर्ने ।
- महाशाखा अन्तर्गतका शाखाहरुलाई कार्य सम्पादन सन्दर्भमा कार्यहरु जवफदेहीपूर्ण वनाउन प्रयत्नशिल रहने ।
- अन्य निर्देशित एवं भैपरी आउने कार्यहरु गर्ने ।

यस महाशाखा अन्तर्गत विगतमा दुईवटा शाखाहरु (जग्गा प्रशासन शाखा र बसोबास व्यवस्थापन शाखा) रहेकोमा पछिल्लो स्वीकृत संगठन सर्भेक्षणबाट जग्गा प्रशासन शाखा (क), जग्गा प्रशासन शाखा (ख) र बसोबास व्यवस्थापन शाखा गरी जम्मा ३ (तीन) वटा निम्न बमोजिमका शाखाहरु रहेका छनः-

3.3.1 जग्गा प्रशासन शाखा (क)

यस शाखाबाट सम्पादन हुने कामहरु देहायबमोजिम रहेका छन्:

- जग्गा जमिनको व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्ने ।

- नेपाल सरकारबाट निर्णय भएका जग्गा जमिनसंग सम्बन्धित नीतिगत व्यवस्थाहरुको कार्यान्वयन गर्ने/गराउने ।
- सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण सम्बन्धी आवश्यक नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन तथा अनुगमन गर्ने ।
- सरकारी जग्गाको भोगाधिकार सम्बन्धी नीति निर्माण गरी स्वीकृत नीति बमोजिम भोगाधिकार उलब्ध गराउने, सो को अभिलेख राख्ने र उद्येश्य वमोजिम कामकाज भए नभएको बारेमा अनुगमन गर्ने ब्यस्था मिलाउने ।
- तल्लो निकायबाट निर्देशन माग भै आएका जग्गा जमिनसंग सम्बन्धित समस्याहरुको बारेमा समाधानकोलागि आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गरी निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- जग्गा जमिनसंग सम्वन्धित विषयमा पर्न आएका निवेदनहरुका सम्वन्धमा प्रचलित कानून वमोजिम आवश्यक कारवाही गर्ने गराउने ।
- मन्त्रालयमा जारी भएका नीति निर्देशन वमोजिम विभाग र मातहत कार्यालयहरुवाट काम कारवाही भए गरेको छ छैन हेरी आवश्यक निर्देशन दिने ।
- रजिष्ट्रशन दस्तुर छुट सम्वन्धमा आवश्यक कारवाही गर्ने गराउने ।
- शाखासंग सम्वन्धित अभिलेखहरुलाई अद्यावधिक गरि राख्ने ।
- यस शाखासंग सम्वन्धित अन्य निर्देशित कार्यहरु गर्ने ।

3.3.2 जग्गा प्रशासन शाखा (ख)

यस शाखाबाट सम्पादन हुने कामहरु देहायबमोजिम रहेका छन्:

- जग्गा धनी एवं मोहीवीच दैधस्वामित्व अन्त्य गराउने सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्ने गराउने।
- जग्गाको हदवन्दी सम्बन्धी मुद्धा मामिला फर्छ्यौट गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।
- जग्गा प्रशासन र गुठी जग्गासंग सम्वन्धित ऐन, नियममा समयानुकुल सुधार गर्न आवश्यक सहयोग पुर्‍याउने ।
- गुठीको सम्पत्ति संरक्षण, सम्वर्धन एवं विकास र अक्षयकोषको समुचित परिचालनका लागि र गुठी संस्थानलाई समय सापेक्ष सुदृढ, सक्षम एवं चुस्त दुरुस्त वनाउन आवश्यक नीति एवं कार्यक्रमको तर्जुमा गर्ने ।
- गुठी संस्थानको भौतिक एवं मानवीय स्रोत परिचालन नीति तय गर्न मद्दत गर्ने ।
- गुठी सम्बन्धमा पर्न आएका निवेदनहरुको कार्यन्वयनकालागि गुठी संस्थानमा लेखी पठाउने।
- प्रचलित गुठी सम्बन्धी ऐन नियम एवं नीति अनुरुप गुठी र अन्तर्गत निकायको निरीक्षण अवलोकन गर्ने ।
- गुठी जग्गाको सम्बन्धमा पर्न आएका समस्याहरुको समाधानकालागि प्रचलित कानून

बमोजिम समाधान गर्ने गराउने ।

- गुठी र मातहत निकायबाट निर्देशन माग भै आएका गुठी जग्गा सम्बन्धी समस्याहरुको विषयमा नीतिगत व्यवस्थाका लागि आवश्यक पहल गरी प्रचलित नीति कानून र निर्णय बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- शाखासंग सम्वन्धित अभिलेखहरुलाई अद्यावधिक गरी राख्ने ।
- यस शाखासंग सम्वन्धित अन्य निर्देशित कार्यहरु गर्ने ।
- मन्त्रालयको आवश्यकता अनुसार कार्यविवरण थपघट गरिएका कार्यहरु ।

3.3.3 बसोवास व्यवस्थापन शाखाः

यस शाखाबाट सम्पादन हुने कार्यहरु निम्नानुसार रहेका छन्:

- मुक्त कमैया तथा हलियाको पुनस्थार्पन एवं वृति विकासको समाधानका लागि आवश्यक नीति नियमको तर्जुमा गर्ने र सो को लागि सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरु तर्जुमा गर्ने र उक्त कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- सुकुम्वासी तथा अव्यवस्थित बसोवासी लगायतको समस्या समाधानका लागि दीगो नीति तर्जुमा गर्नुका साथै आवश्यक र सम्बन्धित कार्यक्रमहरु समेत संचालन गर्ने ।
- जिल्लास्तरमा सञ्चालित कार्यक्रमहरुको आवश्यकतानुसार अनुगमन गरी आवश्यक निर्देशन दिने एवं समन्वय गर्ने ।
- अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी सघं संस्था तथा दातृ निकायसँग समन्वय गरी मुक्त कमैया/हलिया लगायत भूमिहीन जनताको पुनर्स्थापन तथा वृति विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गर्न पहल गर्ने ।
- शाखाबाट सञ्चालन हुने काम कारवाहीको सम्बन्धमा आवश्यकतानुसार सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग वा कार्यालयहरुमा पत्र लेख्ने तथा ताकेता गर्ने ।
- मुक्त कमैया तथा हलियाको पुनर्स्थापन एवं सुकुम्वासी समस्या समाधान सम्बन्धी विषयमा सम्बन्धित निकायमा आवश्यकतानुसार पत्राचार गर्ने र मन्त्रालयमा प्रस्तुत हुन आउने विषयमा आवश्यक कारवाही गर्ने,
- मुक्त कमैया, हलिया लगायत भूमिहीन सम्बन्धी योजना कार्यक्रम तथा वजेटको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने ।
- नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) मा निर्णयार्थ प्रस्तुत गरिने विषयमा प्रस्तावको मस्यौदा तयार गरी पेश गर्ने ।
- यस शाखालाई तोकिएका र निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

४. क्षेत्रफल परिवर्तन एकाई

क्र. सं.	एकाई	हेक्टर	बिघा – कठ्ठा – धुर	रोपनी – आना – पैसा – दाम	वर्ग मिटर	वर्ग फिट
१	१ हेक्टर	१	१-९-१०.६	१९-१०-२-०	१००००	१०७६३६.४८
२	१ बिघा	०.६७७२६३	०-२०-०	१३-५-०-०	६७७२.६३	७२९००
३	१ कठ्ठा		०-०-२०	०-१०-२-२	३३८.६३	३६४५
४	१ धुर			०-०-२-०.५	१६.९३	१८२.२५
५	१ रोपनी	०.०५०८७४	०-१-१०	०-१६-०-०	५०८.७४	५४७६
६	१ आना		०-०-१.८७	०-०-४-०	३१.७९	३४२.२५
७	१ पैसा			०-०-०-४	७.७९	८५.५६
८	१ दाम				१.९९	२१.२९

अनुसूचीहरु

1. संगठनात्मक संरचना

अनुसूची - 1

1 भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयको स्वीकृत संगठन संरचना - २०७०

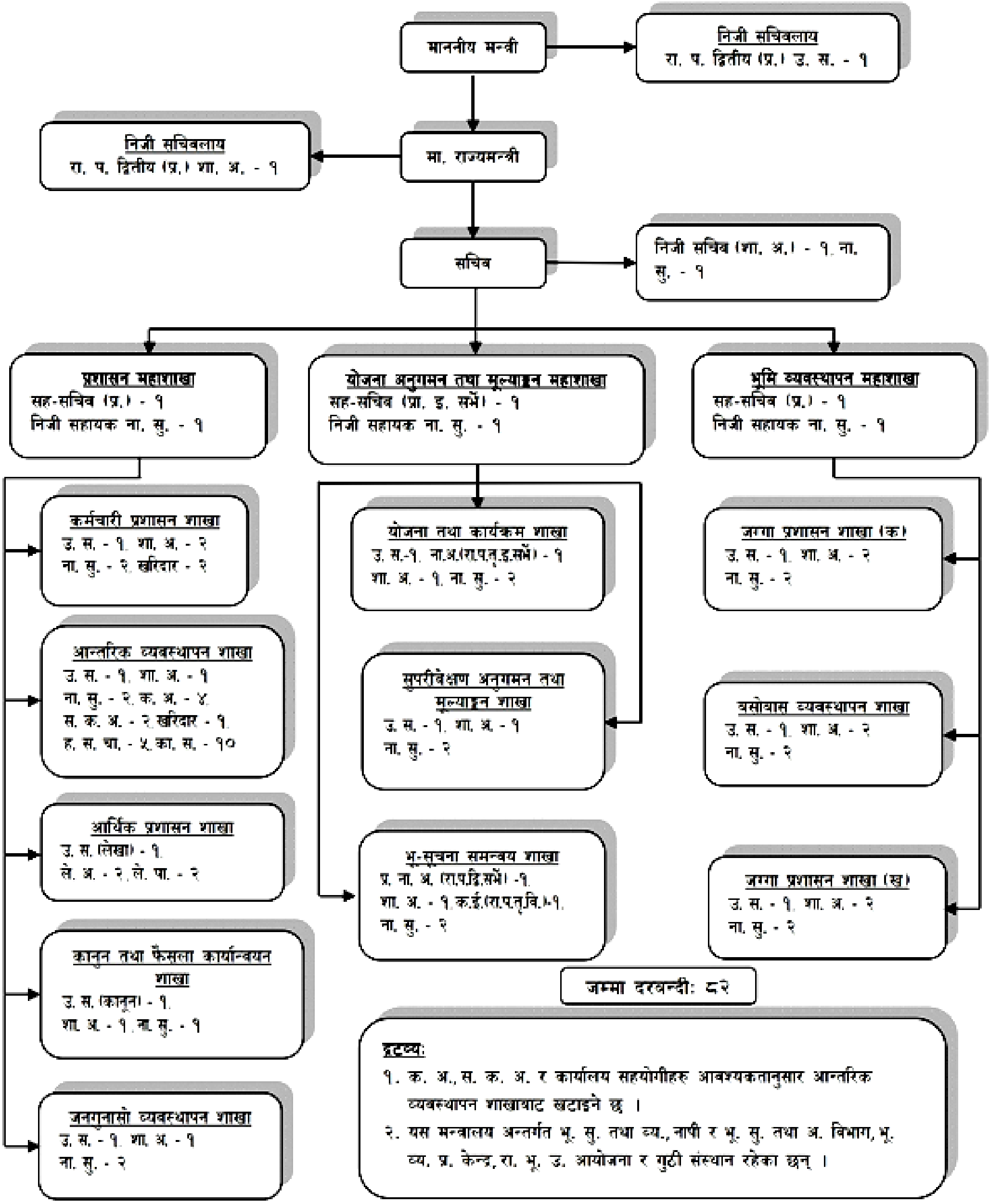

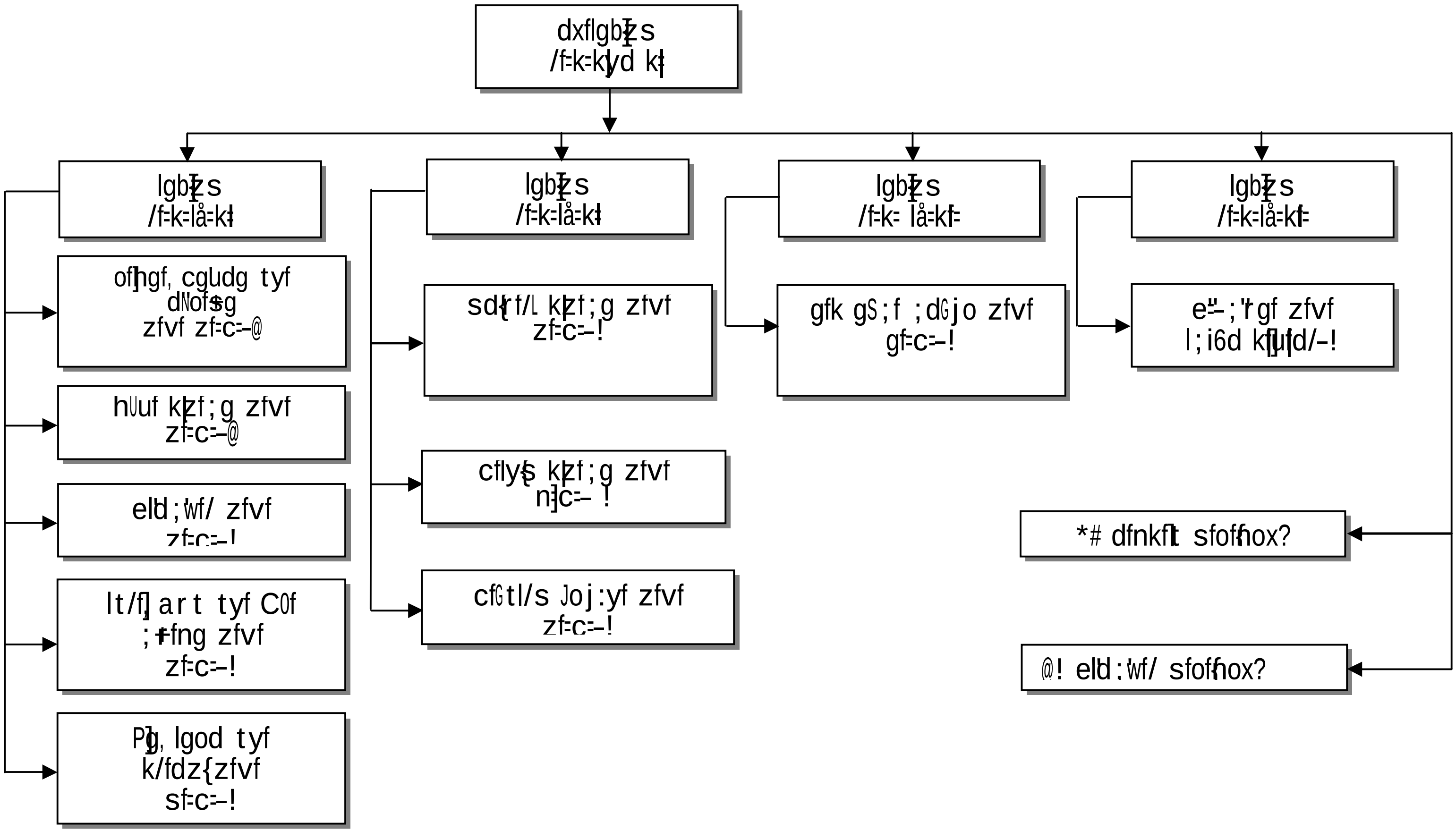
dxflgb{zs
/f=k=kj]d k|
lgb{zs
/f=k=lå=k|
lgb{zs
/f=k=lå=k|
lgb{zs
/f=k= lå=kf=
lgb{zs
/f=k=lå=kf=
of]hgf, cg'udg tyf
dN\of°g
zfvf zf=c=–@
sd{rf/L k|zf;g zfvf
zf=c=–!
gfk gS;f ;dGjo zfvf
gf=c=–!
e"–;'r gf zfvf
l;i6d kf]ufd/–!
hUuf k|zf;g zfvf
zf=c=–@
cfly{s k|zf;g zfvf
n]=c=– !
elD;Wf/ zfvf
zf=c=–!
*# dfnkf]t sfof{nox?
lt/f] art tyf C0f
;+fng zfvf
zf=c=–!
cfGtl/s Joj:yf zfvf
zf=c=–!
@! elD:Wf/ sfof{nox?
P]g, lgod tyf
k/fdz{zfvf
sf=c=–!

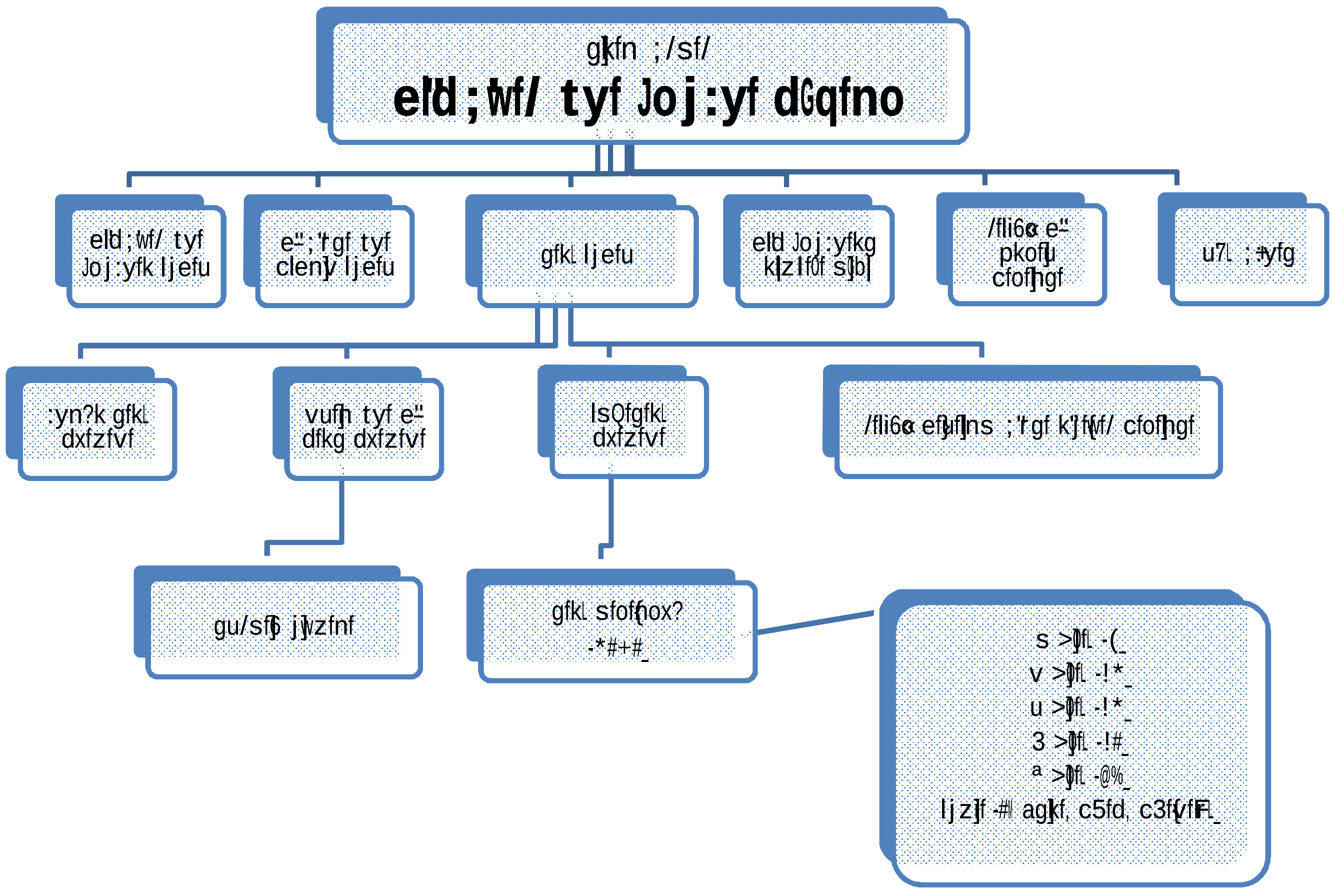
gkfn ;/sf/
eld ;wf/ tyf Joj:yf dGqfno
eld ;wf/ tyf Joj:yfk ljefu
e"; "rgf tyf clenV ljefu
gfkL ljefu
eld Joj:yfkg kl|zIf0f s]Gb|
/fli6« e" pkof]u cfof]hgf
u7L ;+yfg
:yn?k gfkL dxfzfvf
vuf]n tyf e" dfkg dxfzfvf
IsQfgfkL dxfzfvf
/fli6« ef}ufl]ns ;"rgf k\]0ffnL cfof]hgf
gu/sf] j]wzfnf
gfkL sfof{nox? -*#+#_
s >]0fL -(_
v >]0fL -!*_
u >]0fL -!*_
3 >]0fL -!#_
ª >]0fL -@%_
ljz]if -#_ agkf, c5fd, c3f{vfFr_

७. भूमि व्यवस्थापन प्रशिक्षण केन्द्र

अनुसूची - 4

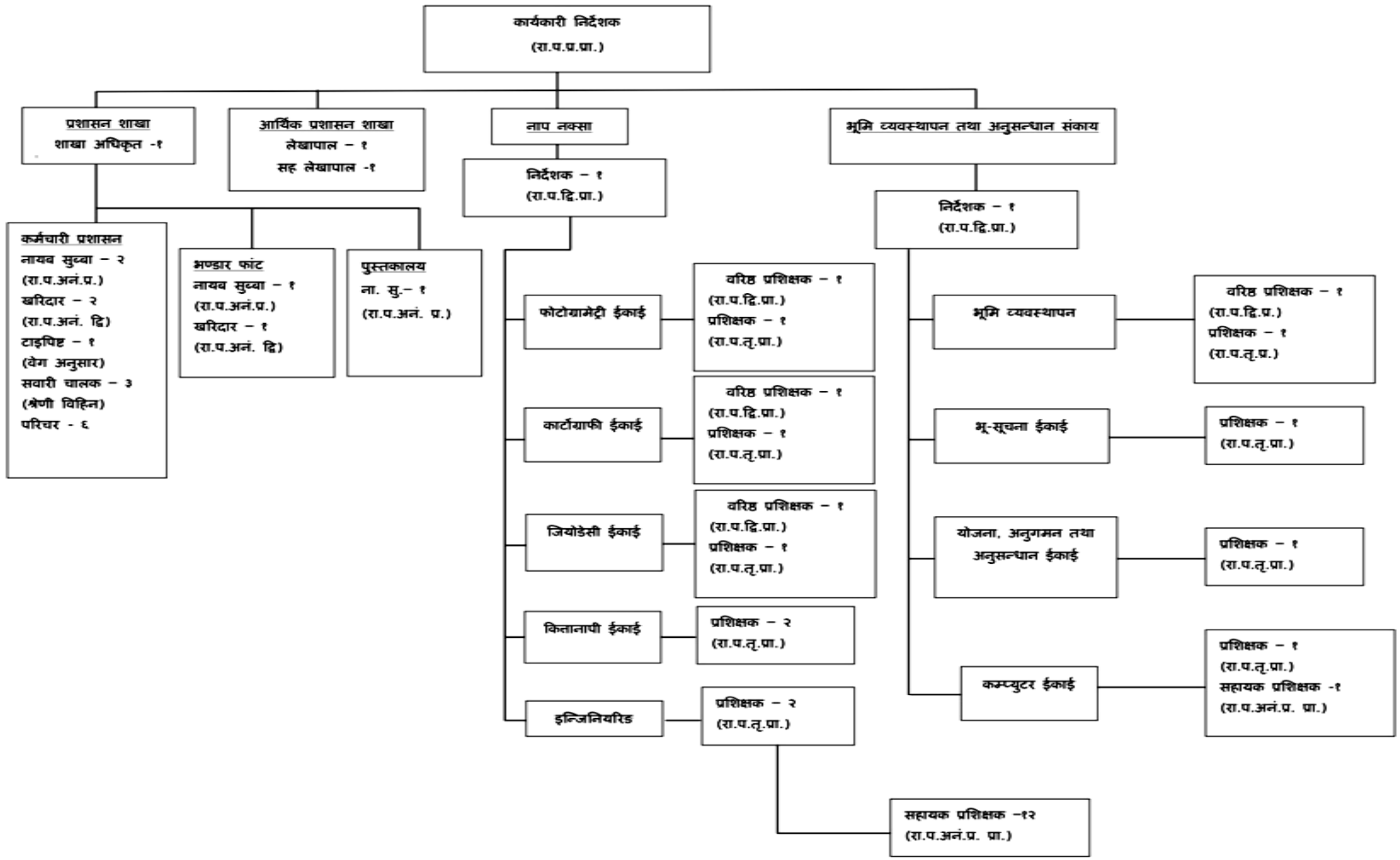

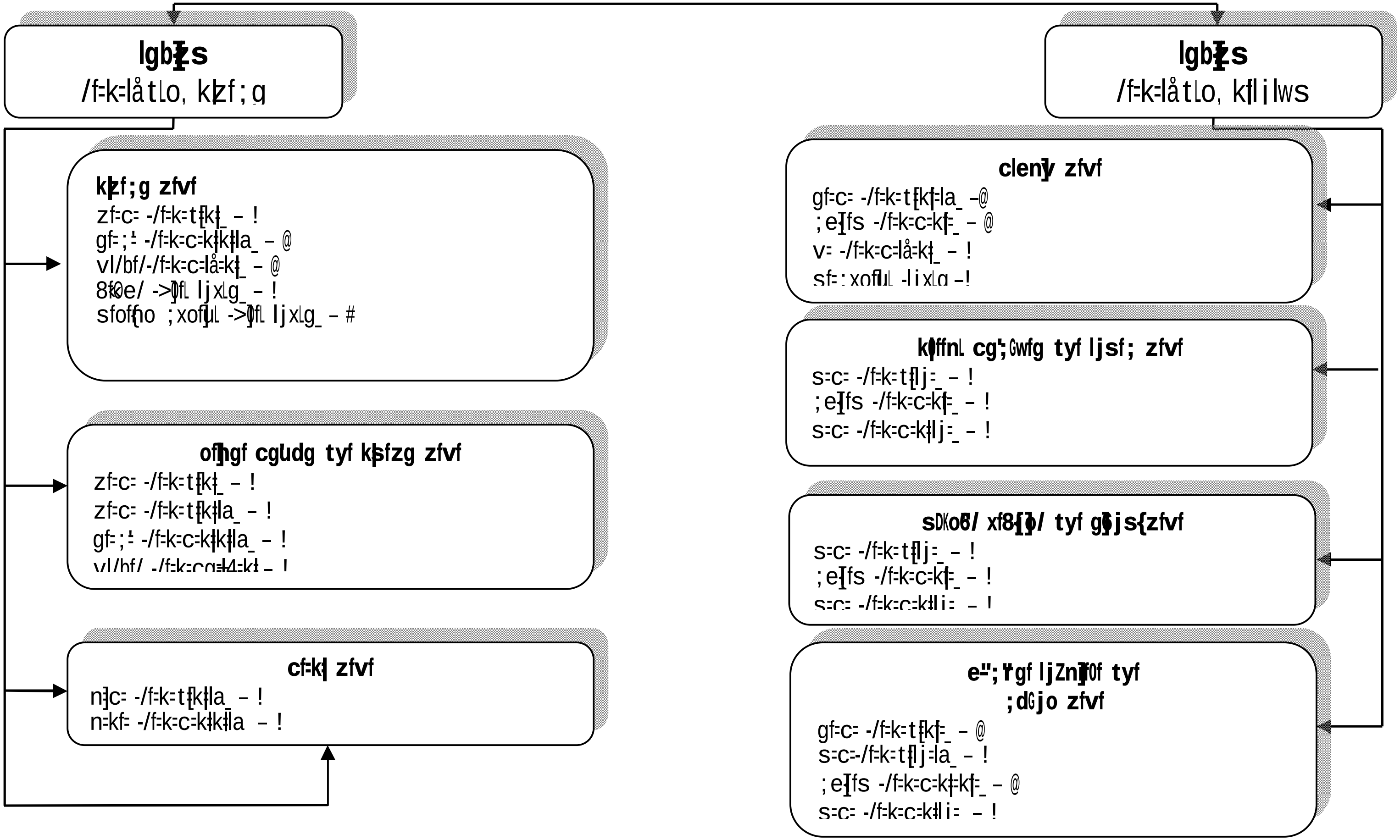
lgb{Zs
/f=k=lå tLo, k{zf;g
lgb{Zs
/f=k=lå tLo, k|lalws
k|zf;g zfvf
zf=c= -/f=k=t[k[_ – !
gf=;'= -/f=k=c=k|k|la_ – @
vl/bf/-/f=k=c=lå=k|_ – @
8f]e/ ->fl ljxLg_ – !
sfof{no ;xof]uL ->fl ljxLg_ – #
of]hgf cg'udg tyf k|sfzg zfvf
zf=c= -/f=k=t[k[_ – !
zf=c= -/f=k=t[k|la_ – !
gf=;'= -/f=k=c=k|k|la_ – !
vl/bf/ -/f=k=cg=l4=k|_ – !
cf=k| zfvf
n]c= -/f=k=t[k|la_ – !
n=kf= -/f=k=c=k|k|la – !
clenv zfvf
gf=c= -/f=k=t[kf=la_ –@
;e{fs -/f=k=c=kf=_ – @
v= -/f=k=c=lå=k|_ – !
sf=;xofuL -ljxLg_–!
k|ffnL cg';Gwfg tyf ljsf; zfvf
s=c= -/f=k=t[lj=_ – !
;e{fs -/f=k=c=kf=_ – !
s=c= -/f=k=c=k|lj=_ – !
sDKo"6/ xf8{j]o/ tyf g]6js{zfvf
s=c= -/f=k=t[lj=_ – !
;e{fs -/f=k=c=kf=_ – !
s=c= -/f=k=c=k|lj=_ – !
e"; "gf ljZn]if0f tyf
;dGjo zfvf
gf=c= -/f=k=t[kf=_ – @
s=c=-/f=k=t[lj=la_ – !
;e{fs -/f=k=c=k|kf=_ – @
s=c= -/f=k=c=k|lj=_ – !

९. राष्ट्रिय भू-उपयोग आयोजना

अनुसूची - 6

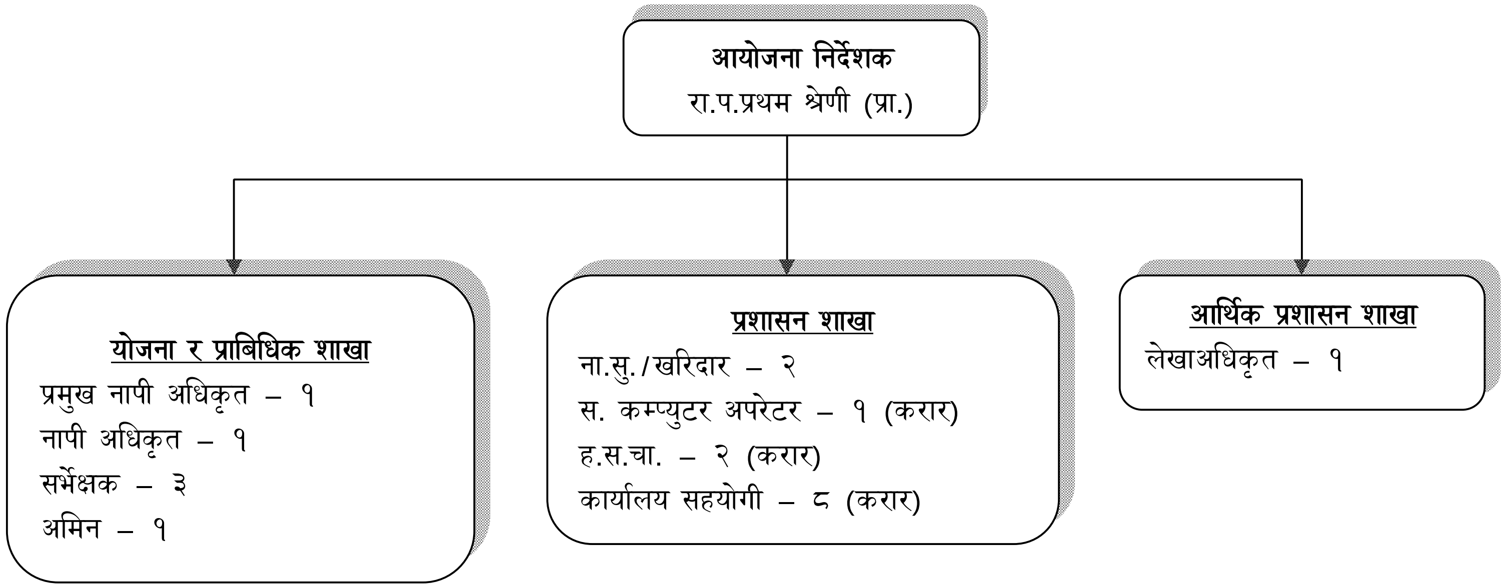

२. मन्त्रालयमा कार्यरत पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरुको सम्पर्क नम्बर

महाशाखा/शाखा	सि. नं.	पद	पदाधिकारीको नाम, थर	कार्यालयको सम्पर्क नम्बर	मोबाइल नम्बर
मा. मन्त्रीज्यूको सचिवालय	1.	मा. मन्त्री	श्री दलबहादुर राना	4211760	
	2.	निजी सचिव	श्री बंशी सापकोटा	4211645	9841302119
	3.	स्वकीय सचिव	श्री ऋतु दुलाल	4211760	9841296391
	4.	सहायक निजी सचिव (ना.सु.)	श्री नरेन्द्र कायस्थ		9843533888
	5.	ह. स. चा.	श्री ताराबहादुर थापा		9841310116
	6.	ह. स. चा.	श्री जनकराम चौधरी		9841668311
	7.	का. स.	श्री टिकाबहादुर बस्नेत		9841428601
	8.	का. स.	श्री कृष्णादेवी माकजु	4211645	
श्रीमान् सचिवज्यूको कार्यकक्ष	1.	सचिव	श्री	4211666	9841859443
	2.	निजी सचिव	श्री बालकृष्ण मानन्धर	4211666	9841859443
	3.	ह. स. चा.		4211666	
	4.	का. स.	श्री रमेश महर्जन	4211666	
	5.	का. स.	श्री तोयाबहादुर खड्का	4211666	
	6.	का. स.	श्री सुमन गोतामे	4211666	9841986903

महाशाखा/शाखा	सि. नं.	पद	पदाधिकारीको नाम, थर	कार्यालयको सम्पर्क नम्बर	मोबाइल नम्बर
प्रशासन महाशाखा	1.	सह-सचिव (प्र.)	श्री रोहितकुमार भट्टराई	4211632	9851111025
	2.	निजी सचिव (ख.)	श्री दुर्गादेवी खनाल	4211632	9849645035
	3.	ह. स. चा.	श्री भवानी प्रसाद उपाध्याय	4211632	9851088278
	4.	का. स.	श्री कल्पना कार्की	4211632	9741151545
कर्मचारी प्रशासन शाखा	1.	उप-सचिव	श्री पुरुषोत्तम सुवेदी	4200239	9841262958
	2.	शाखा अधिकृत	श्री मन्जु थापा	4211833	9841732220
	3.	शाखा अधिकृत	श्री लोकप्रसाद रेग्मी	4211833	9842029357
	4.	ना. सु.	श्री सिताराम के. सी.	4200239	9841761905
	5.	ना. सु.	श्री नरहरि डाँगी	4200239	
	6.	क. अ.	श्री विष्णु श्रेष्ठ	4200239	9841546656
	7.	स. क. अ.	श्री लक्ष्मण खरेल	4200239	9847153507
	8.	का. स.	श्री सिताराम घिमिरे	4200239	9841845833

महाशाखा/शाखा	सि. नं.	पद	पदाधिकारीको नाम, थर	कार्यालयको सम्पर्क नम्बर	मोबाइल नम्बर
आन्तरिक व्यवस्थापन शाखा	1.	उप-सचिव	श्री यदुनाथ पौडेल	4211833	9851076665
	2.	शाखा अधिकृत	श्री दयानिधि बिडारी	4211683	9841743316
	3.	शाखा अधिकृत	श्री केशवप्रसाद पुडासैनी	4200040	9851099243
	4.	ना. सु.	श्री बासुदेव दवाडी	4211683	9741321000
	5.	ना. सु.	श्री सरोज खरेल	4200040	9841540273
	6.	क. अ.	श्री मन्दिरा रेग्मी	4200040	9848365111
	7.	खरिदार	श्री पार्वती भट्टराई	4200040	
	8.	खरिदार	श्री मिना कुइँकले	4200040	
	9.	ह. स. चा.	श्री मनोज खड्का	4211833	9841473422
	10.	का. स.	श्री राज रेग्मी		9849963439
	11.	का. स.	श्री कुमार बस्नेत		
	12.	का. स.	श्री विणा नेपाली		9841284766
आर्थिक प्रशासन शाखा	1.	उप-सचिव (लेखा)	श्री शिवराम महत	4200235	9851130554 9846025440
	2.	लेखा अधिकृत	श्री जीवन कुमार श्रेष्ठ	4211683	9849263545
	3.	लेखा अधिकृत (बेरुजु)	श्री पिंगलराज बर्मा	4211683	
	4.	लेखापाल	श्री गणेश मिश्र	4211683	9848025290
	4.	लेखापाल	श्री लिलाप्रसाद जोशी	4211683	9841467053
	5.	क. अ.	श्री पूर्णिमा महर्जन	4211683	
कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा	1.	उप-सचिव	श्री लक्ष्मीप्रसाद गौतम	4211713	9841281983
	2.	शाखा अधिकृत	श्री सालिकराम लामिछाने	4211713	9741034043
	3.	ना. सु.	श्री काशीदेवी कोइराला	4211713	9841776027
	4.	स. क. अ.	श्री गंगादेवी ओली	4211713	9841692234
	5.	ह. स. चा.	श्री हस्तबहादुर खत्री	4211713	9849239800
जनगुनासो व्यवस्थापन शाखा	1.	उप-सचिव	श्री ऋषिराम पंगेनी	4211664	9841356397
	2.	शाखा अधिकृत	श्री कालिदास ढकाल	4211713	9741068570
	3.	क. अ.	श्री रिता आचार्य	4211664	9841552502
	4	खरिदार	श्री प्रकाश बाँनिया	4211664	9848176818

महाशाखा/शाखा	सि. नं.	पद	पदाधिकारीको नाम, थर	सम्पर्क नम्बर	मोबाइल नम्बर
योजना अनुगमन तथा मूल्यांकन महाशाखा	1.	सह-सचिव (प्रा.)	श्री कृष्णराज बि. सी.	4211843	9841259394
	2.	निजी सचिव	श्री मनोज कुमार लामा	4211843	9841508268
	3.	ह. स. चा.	श्री इश्वर पौडेल	4211843	
	4.	का. स.	कान्छी (सीता) राउत	4211843	9841783372
योजना तथा कार्यक्रम शाखा	1.	उप-सचिव	श्री गणेश आचार्य	4211797	9841583676
	2.	नापी अधिकृत	श्री गोपालकृष्ण खर्बुजा	4211797	9841395116
	3.	शाखा अधिकृत	श्री अकबर प्रधान	4211797	9841703073
	4.	क. अ.	श्री राजेन्द्र पोखरेल	4211797	9841858829
	5.	का. स.	श्री रामबहादुर बोगटी	4211797	9849515744
सुपरीवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखा	1.	उप-सचिव	श्री कृष्णप्रसाद सुवेदी	4200236	9841540366
	2.	शाखा अधिकृत	श्री प्रमिला भण्डारी	4200236	9849421372
	3.	ना. सु.	श्री प्रद्युम्न प्र. कुँइकेल	4200236	9841460526
	4.	क. अ.	श्री पुष्पा पाण्डेय	4200236	9841518027
भू-सूचना समन्वय शाखा	1.	प्र. ना. अ.	श्री नवराज सुवेदी	4200236	9841345300
	2.	शाखा अधिकृत	श्री राजेन्द्र कुमार वैद्य	4200236	9841765580

महाशाखा/शाखा	सि. नं.	पद	पदाधिकारीको नाम, थर	कार्यालयको सम्पर्क नम्बर	मोबाइल नम्बर
भूमि व्यवस्थापन महाशाखा	1.	सह-सचिव (प्र.)	श्री कपिल डंगोल	4211852	9851117099
	2.	निजी सचिव	श्री सुर्य कोइराला	4211852	9851154499
	3.	ह. स. चा.	श्री वीरभद्र घिमिरे	4211852	9841378245
	4.	का. स.	सावित्री थापा	4211852	9841256863
जग्गा प्रशासन शाखा	1.	उप-सचिव	श्री ठाकुरप्रसाद निरौला	4200243	9842067676
	2.	उप-सचिव	श्री पद्मनिधि सोती	4200243	9841739553
	3.	शाखा अधिकृत	श्री उमेशराज दाहाल	4200243	9841634046
	4.	शाखा अधिकृत	श्री काजीबहादुर विष्ट	4200243	9841220406
	5.	शाखा अधिकृत	श्री बद्री बहादुर कार्की	4200243	9851052080
	6.	ना. सु.	श्री पिताम्बर भण्डारी	4200243	9851067514
	7	स. क. अ.	श्री मिता श्रेष्ठ	4200243	9841286335
	8.	का. स.	दुर्गादेवी दाहाल	4200243	9841501675
बसोबास व्यवस्थापन शाखा	1.	उप-सचिव	श्री लक्ष्मण कुमार हमाल	4211817	9841626454
	2.	शाखा अधिकृत	श्री रेमानसिंह राना	4211817	9841724728
	3.	ना. सु.	श्री श्रीधर भुसाल	4211817	9841267309
	4.	ह. स. चा.	श्री राजेश तिवारी	4211817	9841976822

3. समीक्षा कार्यतालिका

विवरण	महिना											
समीक्षाको किसिम/महिना	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मार्ग	पौष	माघ	फागुन	चैत्र	वैशाख	जेठ	असार
क. वार्षिक समीक्षा (तेस्रो चौमासिक समेत)												
१. जिल्लाबाट विभागमा प्रगति विवरण आईपुग्नुपर्ने समय	IV											
२. विभागबाट मन्त्रालयमा प्रगति विवरण आईपुग्नुपर्ने समय	L											
३. मन्त्रालयमा प्रगति विवरण कम्पाईल गर्ने समय		I										
४. मन्त्रालयमा बार्षिक एवं तेस्रो चौमासिक समीक्षा		II										
ख. प्रथम चौमासिक समीक्षा												
१. जिल्लाबाट विभागमा प्रगति विवरण आईपुग्नुपर्ने समय					IV							
२. विभागबाट मन्त्रालयमा प्रगति विवरण आईपुग्नुपर्ने समय					L							
३.मन्त्रालयमा प्रगति विवरण कम्पाईल गर्ने समय						I						
४.मन्त्रालयमा प्रथम चौमासिक समीक्षा						II						
ग. दोस्रो चौमासिक समीक्षा												
१.जिल्लाबाट विभागमा प्रगति विवरण आईपुग्नुपर्ने समय									IV			
२.विभागबाट मन्त्रालयमा प्रगति विवरण आईपुग्नुपर्ने समय									L			
३.मन्त्रालयमा प्रगति विवरण कम्पाईल गर्ने समय										I		
4. मन्त्रालयमा दोस्रो चौमासिक समीक्षा										II		

मासिक प्रगति प्रतिवेदन कार्यतालिका

सि. नं.	प्रगति प्रतिवेदनको किसिम/महिना	
	विभागबाट मन्त्रालयमा प्रगति विवरण आईपुग्नुपर्ने समय	मन्त्रालयबाट प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा प्रगति विवरण पठाउनु पर्ने समय
1	हरेक महिनाको 7 गते भित्र	हरेक महिनाको १० गते भित्र

कार्यसम्पादन सूचकांकहरुको प्रगति प्रतिवेदन कार्यतालिका

सि. नं.	प्रगति प्रतिवेदनको किसिम/महिना	
	विभागबाट मन्त्रालयमा प्रगति विवरण आईपुग्नुपर्ने समय	मन्त्रालयबाट प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा प्रगति विवरण पठाउनु पर्ने समय
1	हरेक महिनाको 10 गते भित्र	हरेक महिनाको १5गते भित्र

संकेतार्थ: I : पहिलो हप्ता, II : दोस्रो हप्ता, IV : चौथो हप्ता, L : महिनाको अन्तिम दिन

4. अघिल्ला अंकका विविध खण्डमा समाविष्ट प्रमुख विवरणहरुः

भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयबाट प्रकाशित मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरुको संक्षिप्त परिचय एवं वार्षिक प्रगति प्रतिवेदनका विगतका अंकहरुको विविध खण्डमा समावेश भएका विषयवस्तुहरु यस प्रकार रहेका छन्:

क. प्रथम प्रकाशन (आ. व. २०६७।0६८)

- भोगाधिकार सम्बन्धी पूर्ण विवरण
- रावल आयोगको प्रतिवेदन
- सुकुम्वासी समस्या समाधान सम्वन्धमा भएका प्रयासहरु
- जिल्लास्थित मालपोत, नापी र भूमिसुधार कार्यालयका टेलिफोन नम्बरहरु

ख. द्वितीय प्रकाशन (आ. व. २०68।0६9)

- भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयसँग सम्बन्धित फैसला कार्यान्वयनको स्थिति
- क्षेत्रफल परिवर्तन एकाई
- संगठनात्मक संरचना
- भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय अन्तर्गत कार्यरत पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरुको सम्पर्क नम्बर
- समीक्षा कार्यतालिका